

okładka przednia verso czysta

Poniższy tekst spoza publikacji:

Tytuł ten objęty jest autorskim i wydawniczym zakazem przetwarzania oraz reprodukcji tekstu w jakiegokolwiek postaci. Obowiązuje cytowanie go po wykorzystaniu całości lub nawet fragmentu.

124

VII.
SPRAWOZDANIE
BRATNIEJ POMOCY

STUDENTÓW WYŻSZEJ SZKOŁY HANDLOWEJ
W POZNANIU

ZA ROK
ADMINISTRACYJNY
1 9 3 3

ZŁOŻYŁ NA WALNEM ZEBRANIU
W DNIU 23-GO MAJA 1934 ROKU

JÓZEF MERTKA
PREZES STOWARZYSZENIA

M 25111 II

1946. 1043.

Wstęp

Wydając 5. z rzędu sprawozdanie roczne w formie publikacji, świadomi jesteśmy stawienia nam zarzutu celowości i konieczności tego rodzaju formy sprawozdawczej.

Dlatego podkreślić pragniemy, że celem naszym jest dać każdemu, kogo interesują sprawy samopomocy akademickiej, a zwłaszcza Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, pogląd na cele i środki naszej działalności, jak również dać możliwość oceny osiągniętych przez nas w tym roku wyników.

Uważamy, że jako handlowcy powinniśmy stale wykazywać skuteczność naszych wysiłków i rentowność naszej pracy, a jako samopomocowcy dać możliwość publicznej kontroli zarówno ogółowi Członków naszych, jak i Społeczeństwu. Miarą wartości naszych działań jako Zarządu to stopień skuteczności naszej duchowej i fizycznej pracy i podział wyników, osiągniętych z tej pracy, między czynniki o wartości czysto osobistej i indywidualnej, a czynnik kapitału, biorący w naszej działalności udział.

Tegoroczny nasz bilans, ujmujący ostatni rok sprawozdawczy, stanowi dowód współdziałania jednej i drugiej wartości. Cyfry bilansu są więc wyrazem skupionej woli i wysiłku do zwalczania piętrzących się trudności, są odzwierciedleniem inicjatywy i dynamiki wewnętrznej Zarządu, jak również stanowią miernik gospodarczości kapitałów zaangażowanych w Stowarzyszeniu.

Trzeba sobie jasno sprawę zdawać z tego, że przeciętne przedsiębiorstwo o równych nam środkach pieniężnych, bez ożywczej idei — a taką jest idea samo-

pomocy koleżeńskiej — ani w jednej dziesiątej części nie było w stanie zrealizować zamierzonych celów, ani osiągnąć dokonanych przez nas rezultatów.

Świadomi twórczej pracy u gospodarczych podstaw egzystencji akademika, pracowaliśmy pełni zapału, wnosząc do ogólnego dorobku Instytucji dalszy, pokaźny wzrost kapitałów własnych, wzrost obrotów, wynoszących blisko 1.350.000,— zł, ugruntowaliśmy akcję zdrowotną przez zorganizowanie nowego, wielkiego Letniska w Runowie Kraińskim, powiększyliśmy wszechstronnie wszelkie świadczenia na rzecz Członków, wreszcie stworzyliśmy nowe, doskonalsze ramy organizacyjne.

Tegoroczny nasz dorobek w formie niniejszego sprawozdania oddajemy z głęboką ufnością Społeczeństwu Polskiemu, które niechaj osądzi i oceni wyniki naszej pracy.

Tą drogą bowiem pragniemy zdać publiczny rachunek z udzielonej nam przez Społeczeństwo pomocy, przedstawić stopień jej użyteczności i wagi, aby na przyszłość ugruntować w całym Społeczeństwie przekonanie i zaufanie, że każdy grosz, oddany na cele samopomocy akademickiej, spełnił swoje postannicze zadanie.

ZARZĄD

*Bratniej Pomocy
Studentów Wyższej Szkoły Handlowej
w Poznaniu.*

WŁADZE BRATNIEJ POMOCY
STUDENTÓW WYŻSZEJ SZKOŁY HANDLOWEJ
W POZNANIU
w roku 1933/34

KURATOR BRATNIEJ POMOCY:

Prezes Franciszek Maciejewski.

ZARZĄD:

Prezes: Józef Mertka,

Wiceprezes: Józef Bugajski,

Sekretarz Generalny: Marja Machnowska,

Kierownik Wydziału Finansowego: Teofil Gołębiowski,

„ „ Gospodarczego: Józef Bugajski,

„ „ Pożyczkowego: Kazimierz Krynke,

„ „ Zdrowia: Teofil Gołębiowski,

„ „ Ogólnego: Stefan Sułkowski.

Ustąpili w ciągu kadencji: Paweł Hirsch, Halina Nowicka,
Feliks Michalak, Lucjan Napieralski.

KOMISJA REWIZYJNA:

Przewodniczący: Franciszek Żynda,

Członkowie: Leonard Łukaszewski,

„ Tadeusz Morek,

„ Edward Thiede,

„ Mieczysław Wójcikiewicz.

Ustąpili w ciągu kadencji: Alojzy Bielka, Władysław Ja-
kuszewski, Henryk Kałamajski, Zbigniew Krautwald, Wacław
Mayer, Tadeusz Sobaszek.

SĄD KOLEŻEŃSKI:

Przewodniczący: Witold Jankowski,

Członkowie: Walter Pacha,
" Henryk Egler,
" Zbigniew Gronowski,
" Lech Kłosowski,
" Kazimierz Koliński,
" Stanisław Kowalewski,
" Zdzisław Rembarz,
" Leon Roszkiewicz,
" Mieczysław Suwała,
" Herbert Wiśniowski.

Prokurator: Stanisław Sieciechowicz,

Wiceprokurator: Aleksander Król.

Ustąpili w ciągu kadencji: Celestyn Menczyński, Edward Rybak, Władysław Gustowski, Józef Skibniewski, ś. p. Stefan Habuz.

CZŁONKOWIE HONOROWI
Bratniej Pomocy Student

- Leopold Hebda, prezes Banku Cukrownictwa w Poznaniu,
Mec. Władysław Komorowski, syndyk Bratniej Pomocy,
Witold Kurzewski, radca Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego,
Franciszek Maciejewski, wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlo-
wej w Poznaniu, kurator Bratniej Pomocy,
Stanisław Mańczak, radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Po-
znaniu,
Dr. Stanisław Nowakowski, profesor Uniwersytetu i Wyższej
Szkoły Handlowej w Poznaniu,
Prof. Dr. Antoni Peretiatkowicz, dyrektor Wyższej Szkoły Han-
dlowej w Poznaniu,
Prof. Dr. Edmund Piechocki, dyrektor Komunalnej Kasy Oszczęd-
ności Miasta Poznania,
Seweryn Samulski, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Po-
znaniu,
Marsz. Wojciech Trąmpczyński, poseł na Sejm,
Prof. Dr. Stanisław Waschko, dyrektor Izby Przemysłowo-Han-
dlowej w Poznaniu.

**CZŁONKOWIE „BENE MERITI“
Bratniej Pomocy Studentów W. S. H.:**

Antoni Moskau, dypl. abs. W. S. H.,

Kazimierz Olszewski, dypl. abs. W. S. H.,

Jaromir Węclawski, dypl. abs. W. S. H.

PREZESI

Bratniej Pomocy Studentów W. S. H.:

- Paweł Kańczewski (od 20. X. 1926 do 10. V. 1927),
Stanisław Wisniewski (od 5. VI. 1927 do 20. X. 1928),
Jaromir Węclawski (od 20. X. 1928 do 9. XI. 1929),
Antoni Moskau (od 9. XI. 1929 do 13. II. 1932),
Józef Mertka (od 13. II. 1932 do 3. VI. 1934).

Przemówienie

p. prof. dr. Antoniego Peretiatkowicza,

dyrektora Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, wygłoszone podczas inauguracji roku akademickiego 1933/34.

Imieniem W. S. H. mam zaszczyt powitać zgromadzonych gości i podziękować Im za przybycie na uroczystość dzisiejszą.

Witam Jego Eminencję X. Kardynała, witam PP. reprezentantów władz państwowych, wojskowych i samorządowych, jak również PP. reprezentantów Uniwersytetu i innych instytucyj naukowych i społecznych. Witam PP. członków Kuratorium naszej Szkoły i Wydziału Profesorów. Witam wreszcie naszą młodzież, która stale i licznie przybywa do naszej Szkoły ze wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej.

Przemawiając w ubiegłym roku z tego miejsca przy okazji poświęcenia nowego gmachu, przedstawiłem Państwu krótki zarys historyczny naszej Uczelni oraz reformy naukowe i pedagogiczne, dokonane w ostatnich latach przez władze Szkoły. Powiedziałem wówczas, że pozyskanie nowego, wielkiego gmachu otwiera przed nami nowe możliwości rozwojowe.

Istotnie nowy gmach nie tylko ułatwił nam lepszą reprezentację na zewnątrz, nie tylko umożliwił lepsze pomieszczenie administracji i sal wykładowych, ale także umożliwił stworzenie dla naszych słuchaczy własnej kuchni akademickiej, która przy obecnem energicznym kierownictwie przybrała niezwykle tempo rozwojowe.

Nowy gmach pozwolił dalej na pomieszczenie przy Szkole Bratniej Pomocy i Koła Naukowego, tych dwóch najważniejszych organizacyj akademickich, bez których normalne funkcjonowanie wyższej uczelni nie da się pomyśleć.

Wreszcie nowy gmach umożliwił nam rozszerzenie naszej biblioteki i otwarcie czytelni dla studentów. Biblioteka nasza nie jest wielka, bo liczy kilkanaście tysięcy tomów, ale jest bardzo

cenna, bo są to dzieła najnowsze, a wśród nich znajdują się najświeższe wielkie wydawnictwa encyklopedyczne, których niema w żadnej innej bibliotece w Poznaniu. Do rozwoju naszej biblioteki i czytelnicy przywiązujemy wielką wagę, rozumiejąc, że jest to laboratorium naukowe, niezbędne dla naszych studentów i dla spełnienia zadań wyższej uczelni. To też Szkoła przeznaczając corocznie poważne sumy na zakup nowych książek i księgozbiór nasz powiększa się w tempie bardzo przyspieszonym.

Korzystanie z książek naukowych łączy się z kwestją znajomości języków obcych. Uważamy za jedno z głównych zadań Szkoły przygotowanie należyte naszych absolwentów pod względem językowym. Znajomość języków obcych przyda im się zawsze w życiu, a na wielu stanowiskach jest wprost konieczna. To też Szkoła nasza zarówno pod względem ilości języków wykładanych, jak ilości profesorów stoi na pierwszym miejscu wśród naszych uczelni polskich. W roku bieżącym chcąc jeszcze bardziej wzmocnić naukę języków obcych, wprowadziliśmy zasadę, że każdy z głównych języków obcych jest wykładany przez dwóch nauczycieli: profesora i lektora. W ten sposób studenci mogą zapoznać się z różnymi metodami nauczania i z różną wymową, co ułatwi im gruntowniejsze poznanie tych języków.

Obok dziedziny językowej program wykładów naszej Szkoły został rozszerzony przez zorganizowanie kilku kursów rocznych, które cieszą się bardzo liczną frekwencją.

Już przed paru laty otworzyliśmy Wyższy Kurs Pedagogiczny, jako uzupełnienie trzyletniego studjum dla tych, którzy pragną poświęcić się nauczaniu w szkolnictwie handlowym. Był to kurs, że tak powiem, nieoficjalny, nieprzewidzany przez przepisy obowiązujące na terenie szkolnictwa, jakkolwiek nie pozbawiony znaczenia faktycznego i uwzględniany przez władze tej dzielnicy przy obsadzaniu stanowisk nauczycielskich. Obecnie kurs ten nabiera większego znaczenia ze względu na nowe przepisy o organizacji szkolnictwa, które przewidują dla kandydatów na nauczycieli średnich szkół zawodowych ukończenie szkoły wyższej zawodowej oraz odpowiedniego kursu pedagogicznego. W ten sposób wpadamy automatycznie w nowe ramy ustroju szkolnego.

W ubiegłym roku utworzyliśmy Wyższy Kurs Dziennikarski, wychodząc z założenia, że także ten dział pracy, jak każdy

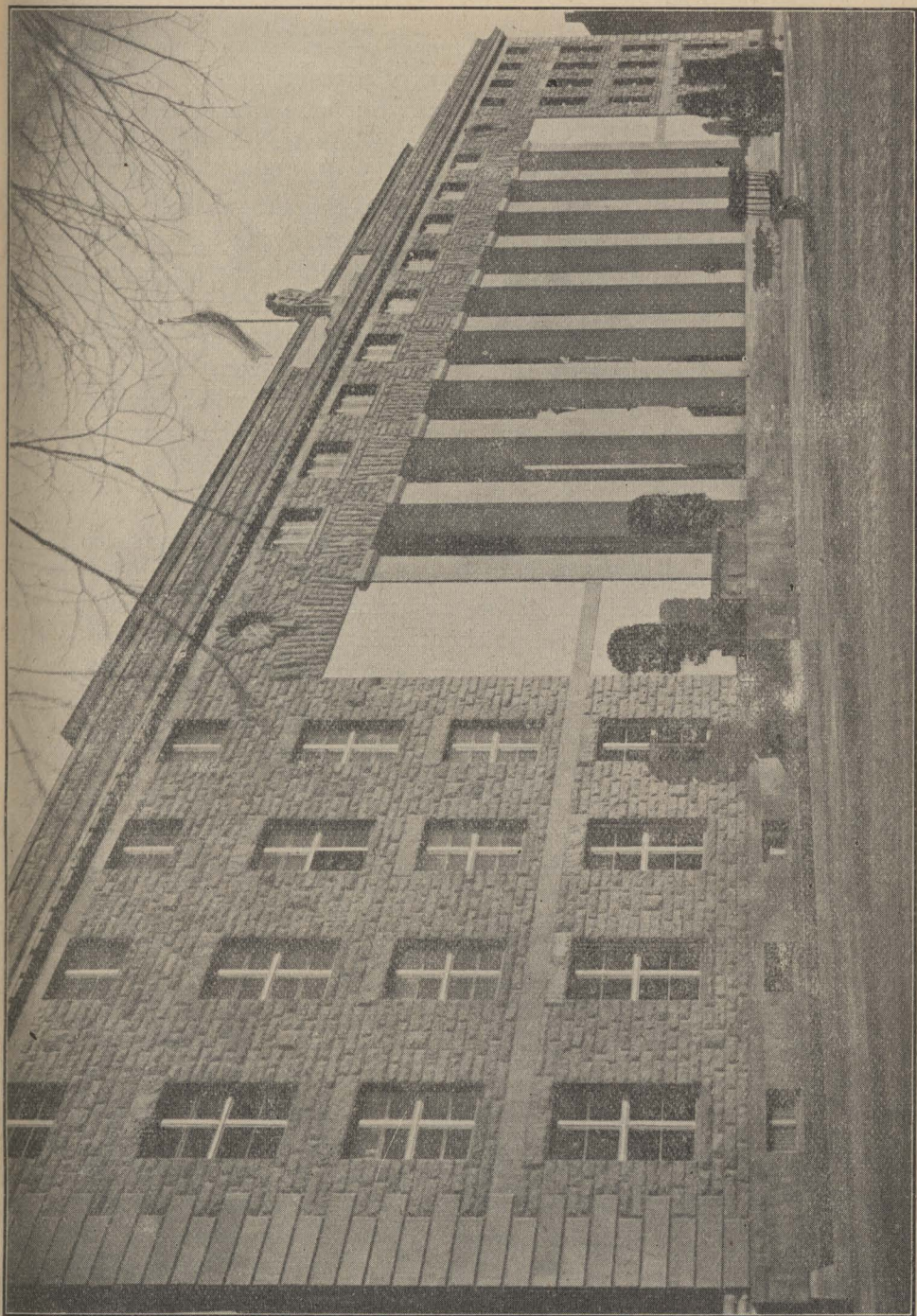

Prof. Dr. Antoni Peretiatkiewicz
dyrektor Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu,
członek honorowy Bratniej Pomocy.

inny, wymaga przygotowania fachowego. Kurs ten cieszył się niezwykle powodzeniem. Ponieważ przy programie wykładów takiego kursu można położyć główny nacisk albo na samą technikę dziennikarską, albo na zagadnienia powojenne omawiane w prasie, przeto — nie chcąc tej sprawy przesądzać — uwzględniliśmy w pierwszym roku oba te punkty widzenia równomiernie. Doświadczenie jednak wykazało, że młodzież studująca okazuje ogromne zainteresowanie problemami powojennymi, natomiast znacznie mniej interesuje się techniką dziennikarską, wychodząc zapewne z założenia, że technikę najlepiej poznaje się w drodze praktyki dziennikarskiej. Licząc się z tą tendencją samych słuchaczy, zreformowaliśmy trochę plan nauk, rozszerzając dział zagadnień powojennych i tworząc seminarjum publicystyczne. W ten sposób mamy pod nazwą Kursu Dziennikarskiego, rodzaj Szkoły Nauk Społecznych i Politycznych, w której omawiane są aktualne problemy powojenne: gospodarcze, prawne, polityczne i socjalne. Równocześnie wprowadziliśmy zasadę, że słuchacze Kursu Dziennikarskiego mogą korzystać z bezpłatnej nauki języków (angielskiego, francuskiego, niemieckiego, czeskiego, włoskiego i rosyjskiego).

Wychodząc zawsze z założenia liczenia się z realnymi potrzebami życia, otwieramy w tym roku Wyższy Kurs dla Księgowych-Rewidentów. Doświadczenie bowiem na terenie polskim wykazało, że ilość dobrych fachowców jest w tej dziedzinie niewystarczająca, zwłaszcza wobec przygotowanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu przepisów co do obowiązkowej rewizji ksiąg handlowych wszystkich spółek akcyjnych przez odpowiednich fachowców. Jest to jeden z nielicznych dzisiaj działów w Polsce, dających znaczne szanse natury finansowej. To też frekwencja na tym kursie byłaby bardzo znaczna, gdyby nie okoliczność, że wymagamy od kandydatów nie tylko odpowiedniego wykształcenia, ale także długiej praktyki w zakresie księgowości.

Przechodzę teraz do kwestji uprawnień naszej Szkoły. Ustawa o szkołach akademickich nas nie dotknęła, ponieważ opieramy nasz byt prawny nie na ustawie ogólnej, ale na specjalnym statucie, zatwierdzonym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W końcu ubiegłego roku w niektórych kołach naszych studentów wzgl. absolwentów po-

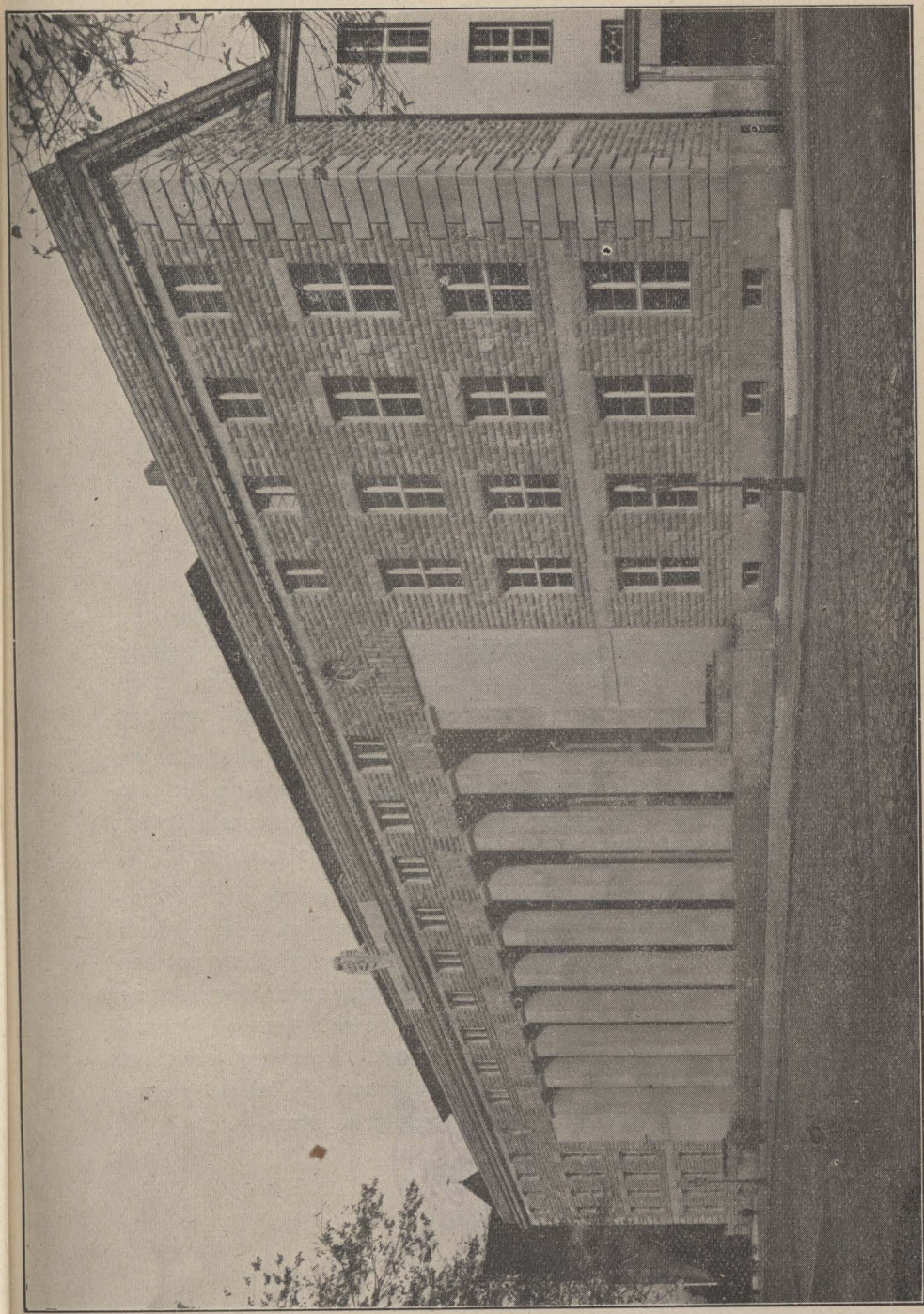

Nowy gmach Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

wstał niepokój, czy to pominięcie nas w ogólnej ustawie nie oznacza jakiej degradacji, jakiego upośledzenia naszej Szkoły. Obawy te zostały rozproszone przez oficjalne pismo Ministerstwa, stwierdzające, że nowa ustawa o szkołach akademickich nie zmieniła w niczem uprawnień W. S. H. Wynika stąd, że Szkoła nasza ma nadal, jak dotychczas, charakter szkoły akademickiej, i że absolwenci nasi mają nadal, jak dotychczas, prawa urzędników I. kategorii. Również Uniwersytet zalicza nadal, jak dotychczas, naszym absolwentom 2 lata studjów na wydziale ekonomicznym, co pozwala im po następnych dwóch latach uzyskać stopień magistra, a potem doktora ekonomji. Przypuszczać więc należy, że zaznaczone obawy młodzieży zostały rozproszone, co potwierdza fakt, że w tym roku przyptyw młodzieży do naszej Szkoły jest jeszcze większy, aniżeli w roku poprzednim.

Stwierdzić jednak należy, że ta liczna frekwencja wyższych szkół handlowych w Polsce zawiera dla samej młodzieży studjującej pewne niebezpieczeństwo, związane z trudnością uzyskania odpowiedniego zajęcia po skończeniu Szkoły, niebezpieczeństwo tem większe, że handel i przemysł zwykle najżywiej reagują na kryzys i muszą robić w swej administracji najszybsze redukcje. Pewną pociechą w tym względzie może być okoliczność, że także na lepszą konjunkturę, na poprawę sytuacji gospodarczej najżywiej reaguje handel i przemysł i najszybciej musi zwiększyć swój aparat pracowników. Mogą więc na tym terenie za parę lat ukazać się lepsze możliwości, które na razie nie są widoczne.

W każdym razie jedno jest niewątpliwe i na to chciałbym zwrócić szczególną uwagę Panów Studentów: że życie gospodarcze przywiązuje ogromne znaczenie do praktyki. Studja, choćby najwyższe, nie dają jeszcze kwalifikacyj do obejmowania stanowisk gospodarczych. Przedsiębiorstwa gospodarcze cenią praktykę nie mniej, a często nawet więcej, od dyplomów naukowych. Dlatego w interesie Panów leży już w okresie studjów, w miarę możliwości — w przerwach wakacyjnych lub też w inny sposób — zapoznać się z praktyką tych czy innych przedsiębiorstw, ażeby po ukończeniu W. S. H. reprezentować nie tylko wiedzę teoretyczną, ale również pewne doświadczenie praktyczne, co bardzo ułatwi Panom obejmowanie placówek od-

Nowy gmach Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

powiednich, a życiu społeczno-gospodarczemu przyniesie korzyść realną. Z tych właśnie względów ściśle praktycznych wprowadziliśmy do planów naszych studjów stenografię i pisanie na maszynie, obowiązkowe dla wszystkich studentów.

Ci z Panów, którzy zapisują się na rok pierwszy, wstępują w okres tak zwanej wolności akademickiej, ten okres, który uważany był do niedawna za najpiękniejszy okres życia ludzkiego, a dziś jest tak bardzo zamącony trudnościami natury finansowej. W każdym razie pomimo tych trudności teren akademicki jest terenem największych możliwości w zakresie naukowym i społeczno-kulturalnym. Nie zmarnujcie tych możliwości. Nie rozpraszać się zbytnio na rzeczy drobne. Starajcie się odróżnić wartości trwałe od wartości chwilowych. Pamiętajcie, że ta wiedza, którą w Szkole zdobyć możecie, stanowi dla was na całe życie kapitał najpewniejszy, któremu nie grozi żadna dewaluacja.

W pracy na terenie Szkoły, naukowej czy społeczno-organizacyjnej, starajcie się zdobyć na niezależność i samodzielność sądu, rozwijajcie w sobie twórczy krytycyzm, nie ten, który burzy, ale ten, który tworzy mocniejsze fundamenty pod nową budowę. W ten sposób przygotujecie kadry prawdziwej inteligencji i przyczynicie się do stworzenia prawdziwej elity narodu.

Unikajcie sporów politycznych, zwłaszcza tych, które są zaprawione jadem nienawiści i które zamęczają normalne funkcjonowanie Uczelni. Nie mają one żadnego związku z właściwymi zadaniami Szkoły, ani z właściwymi zadaniami studentów.

I możecie być pewni, że wszelkie wysiłki wasze w dziedzinie naukowej i społeczno-kulturalnej spotkają się zawsze z życzliwym poparciem kierownictwa Szkoły oraz wszystkich profesorów. W ten sposób przy wzajemnem zaufaniu i wzajemnej współpracy będziemy się starali dolożyć nową cegielkę do rosnącego ciągle gmachu kultury narodowej. Liczymy pod tym względem przede wszystkim na własną pracę, ale także na życzliwą pomoc władz i życzliwą pomoc społeczeństwa.

Część Sprawozdawcza

Słowo wstępne

Spólnota interesów jest to ważny czynnik w zbiorowym wysiłku. Daje ona inicjatywę do chwalebnego czynu, nawołuje do wytrwałości i spaja umysły jednostek do silnej woli.

Franciszek Maciejewski
wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu,
kurator i członek honorowy Bratniej Pomocy.

Dotyczy to przede wszystkim życia społecznego naszej akademickiej młodzieży, a szczególnie rozwoju Bratniej Pomocy.

Ujemne skutki wojny światowej, nie wykluczając następstw niebываłego kryzysu gospodarczego, jak ogólnego zubożenia społeczeństwa, częste braki domowego i szkolnego wychowania wrażliwej generacji, to najważniejsze przeszkody, które szkodliwie działają na rozwój życia społecznego.

Zauważa się to w pracy codziennej naszego społecznego życia akademickiego. Członkowie Bratniaka często uchylają się od obowiązków, jakie nakłada na nich przynależność do zrzeszenia, pozostawiając trudy i odpowiedzialność swym kolegom w zarządzie. Mało zrozumienia myśli społecznej okazują ci wszyscy, którzy po ukończeniu studjów, będąc na stanowiskach, nie poczuwają się do spełniania przyjętych na siebie zobowiązań, a co więcej, zapominają o świadczeniach, jakie otrzymali podczas studjów ze strony Bratniej Pomocy. Nie myślą o tem, by drobnościami odwdziżyć się, ofiarowując ze swych często szczupłych dochodów skromne datki.

W imieniu naszej uczącej się młodzieży akademickiej apeluję gorąco, aby Szanowni Absolwenci W. S. H. w Poznaniu zechcieli na każdym miejscu i przy każdej okazji mieć w stałej pamięci potrzeby swych przyszłych kolegów i zechcieli uzyskać swym większym lub mniejszym wpływem skromne, ale za to liczne zasiłki materialne dla naszych funduszów.

Zasługa będzie tem większa, jeżeli poczucie koleżeńskie przyczyni się nadto do uzyskania posad lub zajęcia dla naszych absolwentów, co można osiągnąć przez wczesne zgłaszanie wakansów do Zarządu Bratniej Pomocy.

W tej to intencji zwracam się do wszystkich absolwentów naszej Uczelni, członków naszego zrzeszenia, życzliwych jednostek na czołowych stanowiskach administracji państwowej, samorządowej i prywatnej, o łaskawą współpracę i pomoc.

Wysokiemu Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Szanownemu Kuratorjum W. S. H. oraz Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, Panu Dyrektorowi naszej Uczelni i wszystkim przychylnym nam władzom, instytucjom i osobom życia prywatnego, składam w imieniu naszej młodzieży

Fronton gmachu W. S. H.

akademickiej serdeczne słowa podziękii za doznane dowody moralnego i materialnego poparcia, prosząc o dalszą życzliwość dla dobra wzrastającej generacji i dla dalszego rozwoju potęgi naszego Państwa.

Franciszek Maciejewski
Kurator „Bratniej Pomocy Stud. W. S. H.”
w Poznaniu.

Sprawozdanie Zarządu

CZĘŚĆ OGÓLNA

Utrzymanie i dalsza rozbudowa programu.

Podkreślaliśmy w naszych poprzednich sprawozdaniach, że wytyczną linią naszych prac, związanych z działalnością Bratniej Pomocy, była programowość i planowość, oparta na analizie wyników i doświadczeniu lat ubiegłych.

Wydając rok temu nasze sprawozdanie, ustaliliśmy cztery zasadnicze punkty programowe: 1) tworzenie coraz to doskonalszych form organizacyjnych oraz rozszerzanie materialnych podstaw Instytucji, 2) realizację zasady maximum świadczeń na rzecz Członków, zarówno ilościowo, jak i jakościowo, 3) tworzenie jaknajdoskonalszej kontroli, mającej na celu eliminowanie niedociągnięć i uchybień organizacyjnych, jak również redukcję kosztów administracyjnych i handlowych, 4) szukanie coraz to nowych źródeł pieniężnych, któreby z jednej strony umożliwiały rozszerzanie działalności, a z drugiej dawały możliwość wyważania ewentualnych niedoborów naskutek zmian koniunkturalnych.

Wspomniane powyżej wytyczne cechowały zeszłoroczny nasz program. Były one również cechą tegorocznego programu działalności. Jednakże naskutek, przyznamy się, nadspodziewanego rozwoju Wydziału Gospodarczego, punkt ciężkości przesunął się ku nowemu odcinkowi, mianowicie ku zagadnieniu produktywności tej agendy. Wydział Gospodarczy bowiem nie tylko że zaabsorbował większość rozporządzalnego kapitału gotówkowego, lecz siłą własnego rozmachu wykazywać zaczął tak pod względem obrotów, jak i pod względem dochodowości, dominujące znaczenie w tegorocznej działalności.

Należało więc poświęcić wiele uwagi i wysiłku pracom organizacyjno-przygotowawczym i inwestycyjnym oraz sprawom kredytowym i administracyjnym. Bilans wykazał, iż Wydział Gospodarczy za rok 1933, wykazał przy zł 19.391,64 kapitału inwestycyjnego, zł 2.986,10 kapitału obrotowego, zł 16.120,71 kredytu, zł 496.509,— obrotu, zysk w kwocie 3.363,72 złotych.

W ten sposób poza subwencjami, opartymi li tylko na zaufaniu moralnym, a nie na wartościach realnych, stał się Wydział Gospodarczy drugim najważniejszym źródłem dochodów. Na dalszym planie postawić należy bal doroczny oraz Letnisko. Zagadnienia więc wysokiej sprawności i rentowności Wydziału Gospodarczego były dominantą działalności naszej w roku sprawozdawczym.

Równolegle z temi zagadnieniami opracowaliśmy odpowiednie ramy organizacyjne, regulaminy, normujące ustrojowe i administracyjne zagadnienia poszczególnych Wydziałów.

Niezależnie od specjalnej uwagi, poświęcanej Wydziałowi Gospodarczemu, nastąpiło dalsze rozszerzenie działalności na odcinku akcji kredytowej ze zł 32.951,22 na zł 52.384,26, oraz akcji zdrowotnej przez rozszerzenie pojemności nowego Letniska w Runowie Kraińskim.

Reasumując wywody na temat naszego tegorocznego programu, stwierdzamy, że na wszystkich odcinkach wykroczyliśmy znacznie poza ramy ustalonego planu, co jest dla nas największą radością i sukcesem.

Podobnie jak w roku ubiegłym, tak i obecnie z dumą podkreślić możemy, że co do wysokości świadczeń na rzecz Członków, przodujemy nadal wszystkim organizacjom samopomocowym w Polsce. Pragnieniem naszym jest, drogą tradycyjnej ambicji, przekazywanej z jednego pokolenia zarządowego na drugie, nie dać się wyprzedzić nikomu w wyścigu zwalczania trudności życiowych, leżących przed obecnym pokoleniem akademickim.

Utrwalenie zasad własnej polityki samopomocowej.

Niepoprawiające się warunki ekonomiczne, a nawet wręcz odwrotnie, pogarszanie się sytuacji majątkowej ogółu studentów, powodującej coraz to większe zapotrzebowania, jak również trudności w spłacie zaciągniętych zobowiązań, nie wyträciły Zarządu z obranej linii postępowania. Mimo różnych trudności pogłębiliśmy naczelną zasadę, jaką jest „świadczyć maximum na rzecz Członków“.

Mnożące się doświadczenia lat poprzednich wprowadziły z jednej strony wyprostowanie linii naszej polityki samopomocowej, a z drugiej — naskutek pewnych zmian — powodowały

Zarząd Bratniej Pomocy W. S. H. w r. 1933|34:

Od lewej strony: Józef Bugajski — v-prez. i kier. Wyd. Gosp., Marja Machnowska — sekr. gen., Kazimierz Krynke — kier. Wyd. Poż., Józef Merlka — prezes, Stefan Sulkowski — kier. Wyd. Og., Teofil Gołębiowski — kier. Wyd. Fin.

odchylenia od przyjętych metod postępowania lat ubiegłych. Odchylenia te dotyczą przede wszystkim kwestji kredytów oraz spłat zobowiązań. Odnośnie do Członków czynnych utrzymaliśmy dotychczasową zasadę bezprocentowości wszelkich udzielanych kredytów (pewien wyłom w tej regule stanowiły jedynie pożyczki wekslowe, które zasadniczo były bezprocentowe, a dopiero w wypadku sprolongowania oprocentowane) z tem, że np. absolwenci dopiero w dwa lata po opuszczeniu Uczelni, o ile nie spłacili swych długów, zobowiązani byli do opłacania procentów od reszty zaciągniętych zobowiązań.

Takie postawienie kwestji było oczywiście krzywdzące dla Członków, studentów, gdyż obarczało ich, niemających w olbrzymiej większości żadnych stałych dochodów i pozbawionych stałej pracy zarobkowej, pewnemi, choć drobnemi ciężarami, natomiast szczęśliwe, aczkolwiek niesłuszne, dla byłych Członków, absolwentów W. S. H., gdyż zwalniało ich w pierwszych dwóch latach po wypisaniu się ze Stowarzyszenia z obowiązku opłacania odsetek od zobowiązań wobec Bratniej Pomocy.

Wychodząc z założenia, iż nie możemy i nie wolno nam stawiać dobra byłych Członków ponad dobro czynnych Członków, znieśliśmy opłaty prolongacyjne od pożyczek wekslowych, udzielanych Członkom, a odnośnie do byłych Członków wprowadziliśmy zasadę, iż natychmiast po ukończeniu studjów absolwenci zobowiązani są do uiszczania się z pewnych procentów (według stopy dyskontowej Banku Polskiego) od reszty nieopłaconego długu. Zasada ta odnosi się zarówno do pożyczek pieniężnych, jak i w naturze (żywnościowych, zdrowotnych, mieszkaniowych i innych). Wprowadzona zmiana spowodowała pewną rentowność zamrożonych kapitałów w pożyczkach oraz pewien bodziec szybszej spłaty zobowiązań dla pożyczkobiorców.

Jeśli chodzi o formę kredytu, to punkt ciężkości przesunął się z pożyczek pieniężnych na pożyczki świadczone w naturze (obiady, kolacje, pobyt na letniku, w sanatorjach, lecznicach itd.). Kredyty ściśle pieniężne opierały się przede wszystkim na drobnym kredycie krótkoterminowym pod zastaw indeksów. W ten sposób obrót kredytów jest większy i daje możność korzystania z niego szerszemu ogółowi Koleżanek i Kolegów.

Jeśli chodzi o wytyczne polityki finansowej, nie w odniesieniu do poszczególnych wydziałów, a Bratniej Pomocy jako całości, to podkreślić należy jeden zasadniczy moment, że za wyjątkiem Wydziału Gospodarczego, a częściowo nawet Letniska (abstrahując od imprez czysto dochodowych, jak bale i wieczorki), uznajemy całokształt działalności Bratniej Pomocy jako akcję, obliczoną wcale nie na zysk, a nawet na pewną stratę wskutek amortyzacji i wątpliwych dłużników. Dlatego uznaliśmy za konieczne ewentualne niedobory pokrywać przede wszystkim z najszerzej pojętej akcji subwencyjnej, która, z zadowoleniem to stwierdzamy, powiodła się w roku sprawozdawczym jaknajlepiej.

Pozatem jako zjawisko dodatkowe ująć należy formę bezprocentowego kredytu towarowego, zaciąganego przez Wydział Gospodarczy. Kilkomiesięczny kredyt ten, dochodzący do poważnej pozycji 20 tysięcy złotych, przy dużych obrotach i rentowności Wydziału Gospodarczego mało niebezpieczny, umożliwił nam uzyskanie nowych zasobów gotówkowych, na kredyt żywnościowy. Kredyt ten, traktowany z wielką ostrożnością, jest bardzo dla Instytucji pożyteczny.

Ostrzejszy kurs wobec uciążliwych i złośliwych dłużników charakteryzuje również tegoroczną kadencję. Ze smutkiem podkreślić musimy fakt bardzo niesumiennego wywiązywania się z zobowiązań przez byłych Członków. Takie stanowisko zasługuje tem bardziej na napiętnowanie, że większość dłużników ma stałe zajęcie zarobkowe, wobec czego ma możliwość upłacania zobowiązań wobec Bratniej Pomocy, a nie czyni tego chociażby w małym zakresie. Rzecz jasna, że takim postępowaniem w znacznym stopniu utrudniają, a nawet niejednokrotnie uniemożliwiają wprost pracę Zarządowi w niesieniu pomocy Członkom.

Jeśli chodzi o zagadnienia, związane z życiem akademickim, o charakterze niegospodarczym, to podkreślić należy dalszy rozwój Koła Muzycznego, Czytelni, życia towarzyskiego i t. d.

Mimo imputowania nam z różnych stron charakteru politycznego Zarządu, nie spotkały nas i nie spotkają zarzuty stronniczego lub partyjnego wypełniania naszych obowiązków, gdyż momenty polityczne stale i systematycznie wykluczaliśmy dla dobra Instytucji z naszej pracy i działalności.

Ogólnie biorąc, stwierdzić musimy, że nasze koncepcje odnośnie do zagadnień gospodarczych — a o to nam w działalności naszej przede wszystkim chodziło — okazały się w wykonaniu realne i pozytywne. Kierunek przez nas obrany, o ile zostanie utrzymany nadal, napewno powinien doprowadzić Bratnią Pomoc do dalszego, jeszcze większego rozwoju.

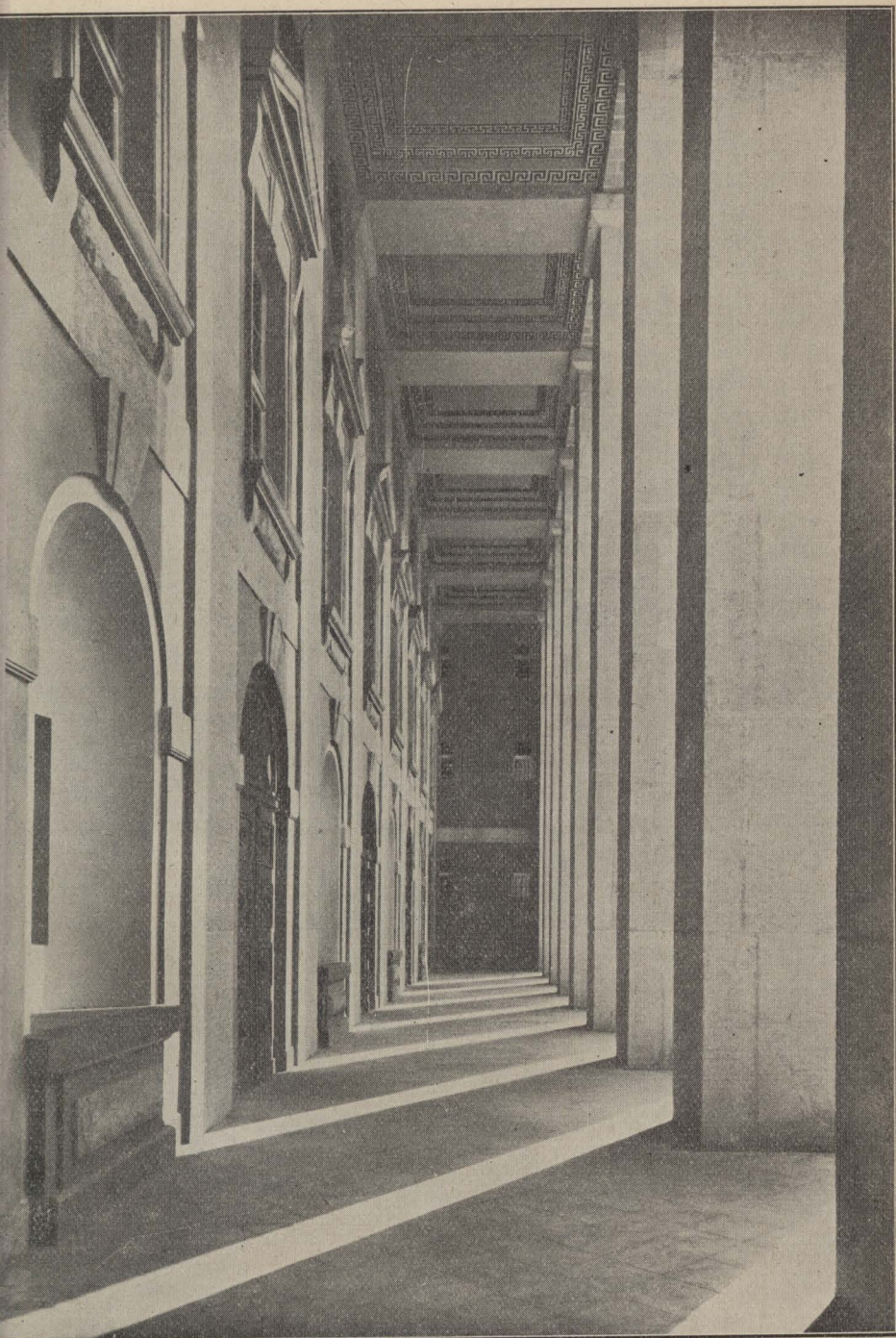
Polityka personalna.

Zagadnienie doboru odpowiedniego materiału ludzkiego do zarządów organizacji, odgrywające, jak wiadomo, niezmiernie ważną rolę w życiu publicznym i będące decydującym czynnikiem w rozwoju życia społeczno-organizacyjnego, staje się na naszym terenie sprawą z roku na rok trudniejszą.

Obostrzone warunki studjów na Wyższej Szkole Handlowej, tendencja ogółu studentów do kończenia studjów w jak najkrótszym czasie celem zdobycia możności zarobkowania, mało naogół uspołeczniony materiał ludzki, przychodzący na wyższe uczelnie, brak zainteresowania wśród młodzieży sprawami publicznymi i społecznymi, oto najważniejsze powody stałego zmniejszenia się zastępu kolegów, gotowych poświęcić wolny czas jakiegokolwiek pracy społecznej, a zwłaszcza na terenie władz administracyjnych Bratniej Pomocy. W takim stanie rzeczy należyte obsadzanie stanowisk w najrozmaitszych wydziałach, agendach, sekcjach i komisjach Instytucji, ludźmi, którzyby podołać mogli wypływającym z tytułu piastowanych funkcji obowiązkom, nastęczało często bardzo wielkie trudności.

W życiu społecznym bowiem nie wystarcza pewna ilość kolegów, owianych dobrymi chęciami i związanych współodpowiedzialnością za losy powierzonej im organizacji, nie wystarczą również indywidualne poczynania jednostek. Jeżeli praca ma być naprawdę efektywną i owocną, trzeba jej stworzyć odpowiednio korzystne warunki, polegające na wytworzeniu atmosfery zgody i harmonji oraz unikaniu wszelkich momentów, któreby jej nie sprzyjały, musi być wykonywana przez zgrany zespół ludzi, świadomych swych zadań, celów i obowiązków, dążących skoordynowanymi siłami do wspólnego dobra, pracujących intensywnie, pozbawionych fałszywej ambicji, oraz lojal-

Kolumnada nowego gmachu W. S. H.

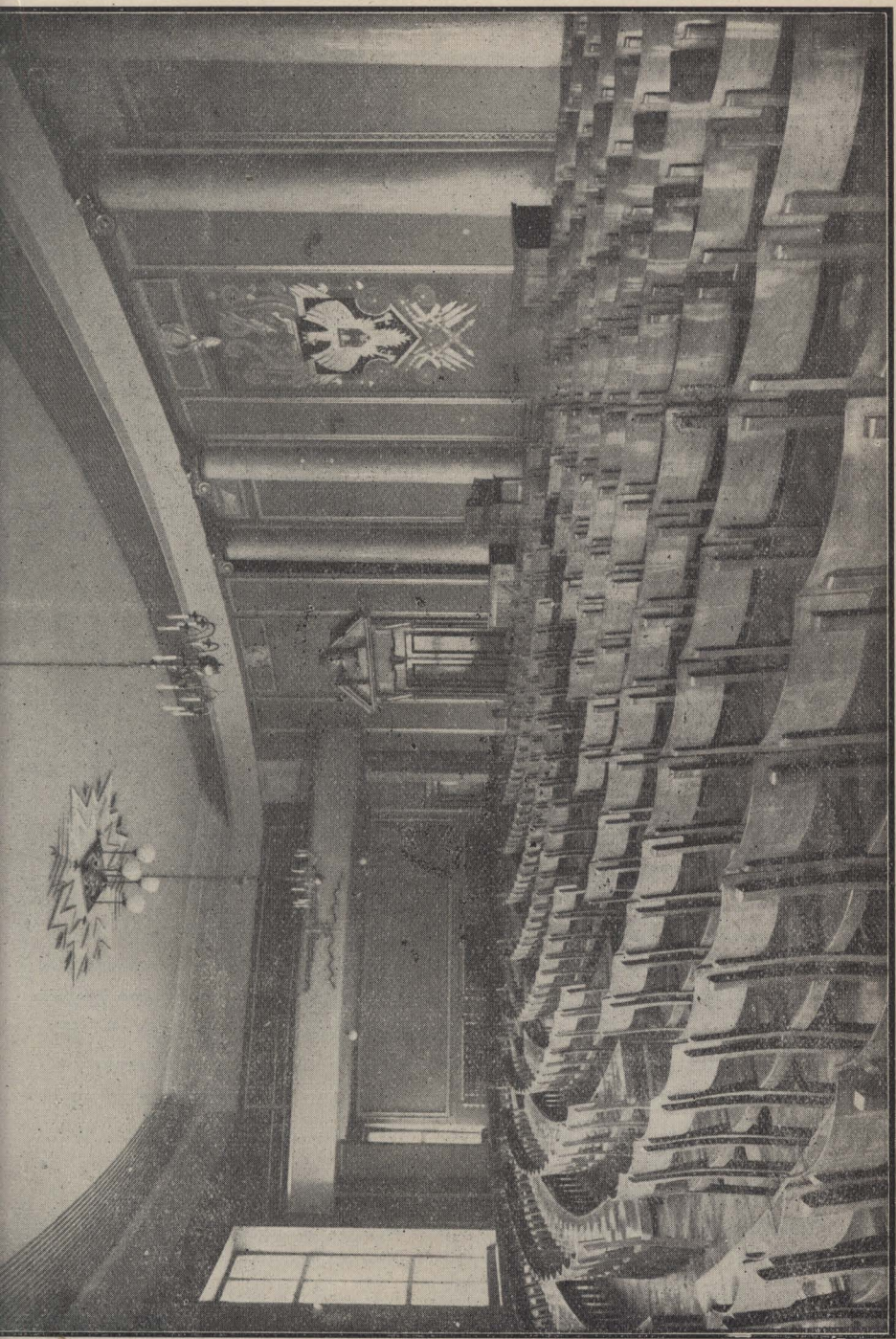
nych wobec siebie, członków Stowarzyszenia, władz Uczelni i Społeczeństwa.

W myśl powyższych zasad dążyliśmy do wytworzenia jak najprzychylniejszych warunków wzajemnej współpracy i z zadowoleniem stwierdzamy, że kolaboracja ta tak w łonie samego Zarządu, jak i Zarządu z Komisją Rewizyjną, czy z podległymi nam komitetami i komisjami, była zawsze harmonijna, zgodna i owocna.

Wychodząc z założenia, że troski i kłopoty Bratniej Pomocy są troskami i kłopotami ogółu młodzieży akademickiej Wyższej Szkoły Handlowej, oraz z uwagi na niewątpliwy interes Stowarzyszenia, dążyliśmy do zainteresowania młodzieży naszej Uczelni nie tylko życiem i rozwojem Instytucji, ale i jej sprawami i pracami bieżącymi oraz najbardziej żywotnymi zagadnieniami samopomocowymi, czy to przez zwołanie zebrania informacyjnego na początku roku akademickiego, czy przez poruszanie i omawianie problemów samopomocowych na łamach prasy, czy wreszcie przez zapraszanie chętnych i aktywnych Członków do współpracy.

Nie zaniechaliśmy również kontaktu ze starszą generacją akademicką, która weszła już w życie, gdyż zdawaliśmy sobie dobrze sprawę z wielkich korzyści, wynikających z tej współpracy. W każdej ważniejszej sprawie organizacyjnej, dalej w zakresie prac, połączonych z większymi trudnościami, lub regulujących pewne sprawy na dłuższą metę, zwracaliśmy się o radę i opinię do osób, związanych z Bratnią Pomocą serdecznymi węzłami tradycyjnej sympatii. To też za miły nasz obowiązek uważamy złożyć szczere i serdeczne podziękowanie p. asystentowi Jaromirowi Węclawskiemu, p. dr. Feliksowi Kończalowi, p. dypl. abs. Janowi Kozicińskiemu, p. dypl. abs. Tadeuszowi Sobaszkowi, p. dypl. abs. Antoniemu Moskauowi, p. dypl. abs. Bolesławowi Kurzawie, p. asystentowi Marjanowi Ratowskiemu, p. dypl. abs. Ryszardowi Buschowi, p. asesorowi Alfonsowi Lisewskiemu, p. mgr. Stanisławowi Wesperowi, p. mgr. Tadeuszowi Domagale, p. dypl. abs. Heljodorowi Jankiewiczowi, za cenne rady i wskazówki oraz zawsze chętną gotowość współpracy.

Jeżeli chodzi o kwestję honorowania pracy członków Zarządu, stoimy nadal na stanowisku, że praca ta z uwagi na wy-

Aula Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

bitnie społeczny i akademicki charakter Instytucji nie powinna być honorowana w sposób ogólnie przyjęty. Wiemy bowiem na podstawie doświadczenia z innych bratnich organizacyj, że kwestja ta dawała często powód do mniej lub więcej istotnych zarzutów i rozogniała niepotrzebnie i tak gorącą atmosferę akademicką. Najlepszym rozwiązaniem tej kwestji są stypendja. Nie mogąc udzielać stypendjów zwrotnych członkom Zarządu z własnych funduszków, co pociągałoby za sobą automatyczne zmniejszenie świadczeń na rzecz Członków, staraliśmy się o stypendja z innych, obcych źródeł.

Starania nasze w tym kierunku przy życzliwym poparciu władz naszych akademickich uwieńczone zostały pomyślnymi wynikami. Takie załatwienie sprawy jest zdaniem naszym najwłaściwsze, gdyż godzi interes jednostki, poświęcającej wiele czasu, swe zalety i umiejętności sprawie społecznej, z interesem i dobrem ogółu.

Polityka finansowa.

Każde przedsiębiorstwo — z punktu widzenia swej struktury wewnętrznej, czyli układu bilansowego — występować może w trojkiej formie: a) opierać się wyłącznie na kapitale obcym, b) pracować tylko kapitałem własnym, c) szukać źródeł majątku w sumie kapitałów własnych i obcych.

Która z wyżej podanych form jest najodpowiedniejszą dla organizacji samopomocowej? Niema dwóch zdań co do tego, że wykluczyć należy zupełnie z rozważań naszych formę pierwszą. Ta bowiem rodzi bardzo łatwo podbilans, a co za tem idzie, niewypłacalność i upadłość. Jeśli chodzi o drugą formę, to stwierdzić należy, że powinna ona być marzeniem i dążeniem każdej Bratniej Pomocy. Trudno sobie jednak wyobrazić przedsiębiorstwo bez grosza długu. Kapitał obcy w przeróżnych swych odmianach w każdej nieomal chwili wkrada się niepostrzeżenie do organizmu gospodarczego. Stąd też i nasze Stowarzyszenie wykształciło się w trzeciej formie przedsiębiorstw, formie powszechnie spotykanej.

Tu jednakże tkwi pewien głęboki problem, który nadaje zasadniczy kierunek polityce finansowej Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu. Chodzi mianowicie o wyszukanie tego optimum ustosunkowania kapitałów własnych do obcych, który

byłby kamieniem węgielnym i fundamentem naszego Bratniaka, a dalej o racjonalne wykorzystanie kapitałów, w szczególności obcych, wprzęgniętych w cykl składników obrotowych.

Śmiało rzec można, że ten złoty punkt natrafił Zarząd już w ubiegłym roku obrachunkowym 1932, skoro ulokował tylko $\frac{1}{3}$ ogólnego majątku w kapitałach obcych. Ustępujący obecnie Zarząd mimo zwiększenia majątku o 13%, w całej pełni podtrzymał tę politykę i dał temsamem dowód pełnego zaparcia się w planowej pracy ku lepszemu jutru. Ta kontynuacja myśli, i zuconych w ubiegłym roku sprawozdawczym (vide VI. sprawozdanie Zarządu Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. za rok administracyjny 1932, część ogólna, str. 57—60), przyczyniła się walenie do ugruntowania zdobytego w starszem społeczeństwie zaufania.

Jak wynika ze sprawozdania zeszłorocznego, został zupełnie wyeliminowany niebezpieczny i drogi kredyt wekslowy oraz bankowy. Ta luka — z powodu przeprowadzenia większych inwestycji na nowem Letnisku w Runowie Kraińskim i w Wydziale Gospodarczym w roku sprawozdawczym — musiała koniecznie zostać wypełniona nowym kredytem.

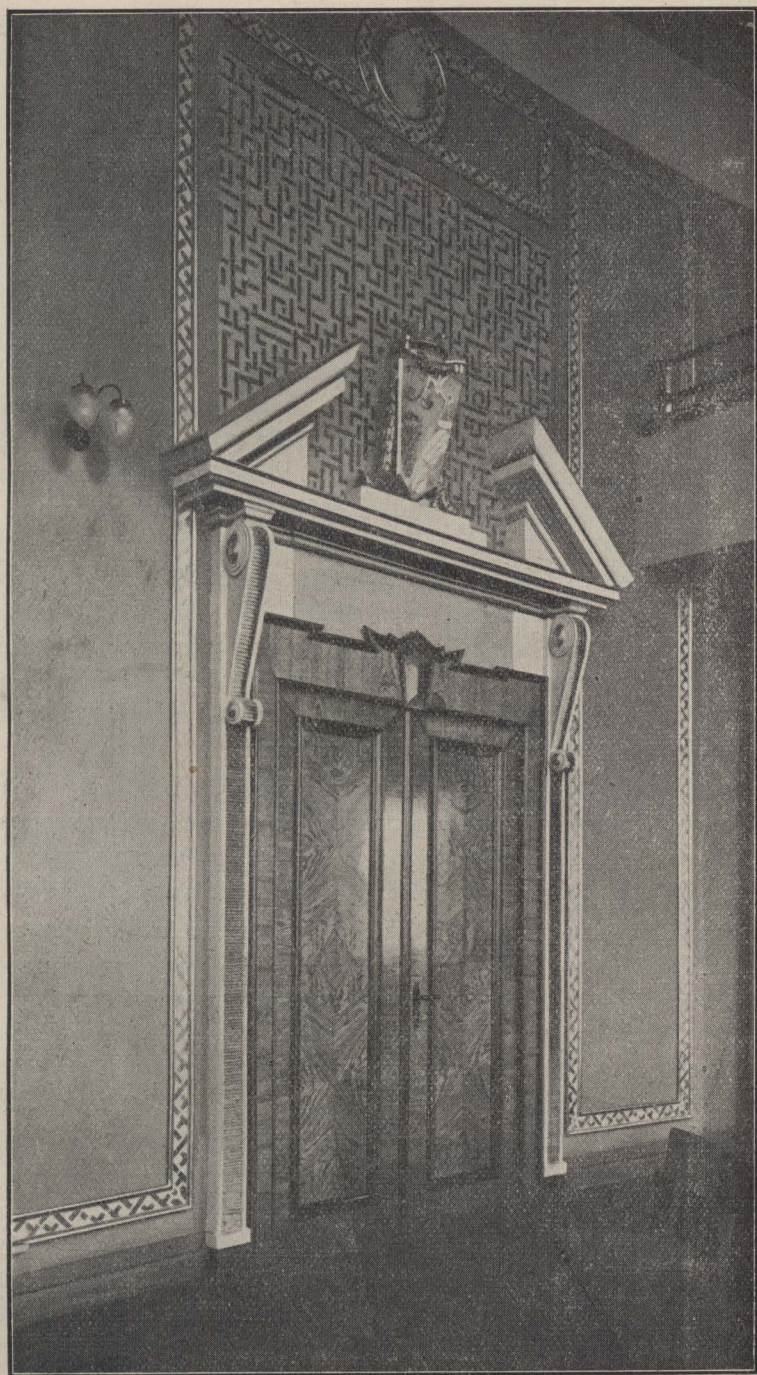
Tą nową formą kredytu, to kredyt towarowy. Jest on wprawdzie średnioterminowy, a nawet krótkoterminowy, jednakże bezprocentowy i przede wszystkim bezpieczny. Uzyskanie takiego kredytu należy uważać za bezsprzeczny sukces, gdyż jest to niewątpliwie wynikiem głębokiego zaufania poszczególnych dostawców, wzgl. firm i instytucyj z Bratnią Pomocą pracujących, do Stowarzyszenia naszego, a ściślej mówiąc, do jego Zarządu.

Najmniejszej nie ulega wątpliwości, że wystawianie akceptów przy nieustannej fluktuacji personalnej Zarządu, w skład którego wchodzi przeważnie ludzie młodzi, mało doświadczeni i najczęściej o małym, wzgl. niezbyt wyrobionem, poczuciu odpowiedzialności, jest rzeczą bardzo ryzykowną i niebezpieczną, mogącą narazić instytucję na fatalne skutki. Z drugiej zaś strony przestrzeganie terminów płatności zaciągniętych zobowiązań wekslowych krępuje w wysokim stopniu normalny tok pracy samopomocowej, a nawet niweczy szereg zamierzeń organu administracyjnego. Z tych też względów wyrugowanie zobowiązań wekslowych i zdobycie znacznego kredytu towarowego u dostawców uważać należy za wielki sukces ustępującego Zarządu.

Jak wynika z bilansu Wydziału Gospodarczego, suma kredytu towarowego wynosi per 31 grudnia 1933 zł 16.120,71. Jest to kwota bardzo poważna i świadcząca naprawdę o wielkiem zaufaniu, jakim darzą dostawcy Bratnią Pomoc. Pamiętać przytem trzeba, że ceny towarów dostarczonych bynajmniej nie zostały podwyższone o odsetki za udzielony kredyt, lecz utrzymane zostały na poziomie transakcyj gotówkowych, a nawet w niektórych wypadkach obniżone dzięki stosowanym opustom od obrotu.

Wyłania się mimowoli pytanie, jakież było zużycie przez Bratnią Pomoc tego kredytu, na co przeznaczył Zarząd te kapitały? Jasną i dobitną znajdziemy na to odpowiedź, gdy spojrzymy na rachunek pożyczek żywnościowych bilansu Wydziału Gospodarczego. Zauważyć bowiem możemy, że pożyczki żywnościowe wzrosły z sumy zł 21.024,65 do sumy zł 32.702,45, czyli o zł 11.677,80. Wynika z tego, że pożyczki żywnościowe pochłonęły zgórá 72% tego kredytu towarowego. Reszta zaś, t. j. 28%, ulokowana została głównie w inwestycjach lub też przeznaczona została do ogólnego użytku Centrali. Gdy przeto porównamy rachunek Wydziału Gospodarczego w bilansie Centrali (wykazujący kwotę przeszło 17.000,— zł) z rachunkiem pożyczek żywnościowych, łatwo wyprowadzimy tę współzależność i zązębianie się obu rachunków. Nie ulega wątpliwości, że suma udzielonych w roku sprawozdawczym pożyczek żywnościowych znajduje swój wyraz w rachunku Wydziału Gospodarczego, będącym jedynie kontem rozliczeniowym z Centralą. To też słusznie wartość tych pożyczek w kwocie zł 11.677,80 zarachować należy na dobro Wydziału Gospodarczego kosztem zdobytego przez tenże Wydział kredytu towarowego. Tak więc widzimy, że bierny kredyt towarowy znalazł po większej części oddźwięk w czynnym kredycie towarowym, czyli zobowiązania krótkoterminowe wobec dostawców za surowce zamieniono na wierzytelności długoterminowe wobec odbiorców za wyroby gotowe. Ta transformacja składników majątkowych w aparacie administracyjnym Stowarzyszenia — to główny problem polityki finansowej Zarządu Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w roku sprawozdawczym 1933.

Drugą przewodnią myślą polityki finansowej naszej Organizacji było utrwalenie dotychczasowych, a szukanie i zdoby-

Odrzwia auli.

wanie nowych źródeł dochodów w postaci subwencji zarówno w gotówce jak w naturze ze strony Społeczeństwa, oraz przeznaczenie ich w głównej mierze na cele niesienia pomocy Członkom w formie pożyczek krótko- i długoterminowych.

Z prawdziwą dumą podnieść możemy fakt, że starania nasze w tym kierunku uwieńczone zostały i jaknajpomyślniejszym wynikiem. Uzyskana bowiem ilość subwencji i zapomóg bezzwrotnych w gotówce i w naturze jest rekordem Bratniej Pomocy zarówno co do wartości i wysokości, jak również ilości.

Realizacja programu naszego finansowego nie skończyłaby się takim powodzeniem, gdyby nie szła równoległe do dalszej redukcji kosztów administracyjnych. Jak wiadomo, wynosiły one per 31 grudnia 1931 r. zł 18.351,78. W ciągu roku 1932 uległy one poważnej redukcji do zł 12.632,07, a w roku sprawozdawczym dalszej redukcji do zł 9.625,08. Tak więc wzrastająca w szalonym tempie z roku na rok fala kosztów administracyjnych (w roku 1928/29 — zł 6.407,82, w roku 1929/30 — złotych 12.126,55, w roku 1930/31. — zł 18.351,78) została dopiero za pierwszej i drugiej naszej kadencji, mimo olbrzymiego wprost rozrostu Stowarzyszenia w ostatnich dwóch latach, nie tylko powstrzymana, ale zredukowana o 50%. Jest to niewątpliwie wyśitek, którym słusznie możemy się szczycić.

Niepodobna na tem miejscu poruszyć, wzgl. omówić, wszystkich myśli, jakie przyświecały naszym poczynaniom finansowym. Ograniczyliśmy się wobec tego tylko do zilustrowania zasadniczego kierunku, jaki wytyczyliśmy sobie w bieżącej kadencji.

Chcielibyśmy jednak na koniec tych rozważań rzucić garść subiektywnych wprawdzie, lecz będących wynikiem długoletniego doświadczenia, wskazań na przyszłość, by wiodły one naszą Bratnią Pomoc na coraz wyższy poziom i postawiły ją w rzędzie tych instytucyj, które doczekały się miana stowarzyszeń wyższej użyteczności publicznej.

Mamy tu przede wszystkim na myśli powolną, acz stałą, redukcję kapitału obcego. Zważyć bowiem trzeba, że tak poważne źródło dochodów, jakim są subwencje, może w przyszłości wyschnąć nie tylko wskutek coraz większej pauperyzacji Społeczeństwa, ale przede wszystkim wskutek nieumiejętnie prowadzonej w tym kierunku akcji, nieznamośności ludzi, środowiska i innych warunków. Dalej dążyć należy do zmniejszenia

liczby wierzycieli, co w znacznym stopniu ułatwi pracę przyszłemu Zarządowi. W trakcie doprowadzenia zdolności płatniczej Stowarzyszenia do normalnego stanu, należy na pewien przynajmniej okres zaniechać dalszych, poważniejszych inwestycji, a ograniczyć się jedynie do najpilniejszych i najkonieczniejszych. Wreszcie do zadań nowego Zarządu będzie należało stworzenie Wydziału Egzekucyjnego wzgl. Rewindykacyjnego, któryby stale i systematycznie czuwał nad terminami spłat udzielonych Członkom pożyczek i tym sposobem nadawał Organizacji naszej trwałą płynność, wystarczającą choćby dla zaspokojenia codziennych potrzeb samopomocowych.

Przekonani jesteśmy, że uwagi te i myśli, oparte na bacznej obserwacji zjawisk życia samopomocowego i zbudowane na długoletnim doświadczeniu, z chwilą umiejętnego ich zastosowania i wcielenia w życie, staną się podwaliną do dalszego rozkwitu naszej Bratniej Pomocy i temsamem dla dobra młodzieży akademickiej Uczelni naszej.

Sprawa uprawnień W. S. H.

Sprawa uprawnień Wyższej Szkoły Handlowej, jako bardzo żywo obchodząca nie tylko obecnie studującą młodzież, ale i tych wszystkich, którzy opuścili już mury Uczelni, wysunęła się siłą rzeczy na czoło zadań naszej kadencji. Z uwagi na wielką doniosłość tej sprawy, postaramy się przedstawić ją w porządku chronologicznym.

Wyższa Szkoła Handlowa w Poznaniu powstała w myśl art. 108 ustawy o szkołach akademickich z dnia 13 lipca 1920 (Dz. Ust. R. P. nr. 72, poz. 494) na zasadzie statutu, zatwierdzonego w dniu 19 lipca 1926 przez ówczesnego Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, prof. dr. Sujkowskiego. Statut ten w § 1 mówi, że „Wyższa Szkoła Handlowa ma charakter szkoły akademickiej“, a w dalszych §§, szczególnie w § 5, że „utrzymana jest wolność nauk i nauczania w duchu ustawy o szkołach akademickich z 1920 r.“.

Prawa urzędników I. kategorii w państwowej służbie cywilnej uzyskała Uczelnia nasza mocą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1929 (Dz. Ust. R. P. nr. 88, poz. 663

z dnia 23 grudnia 1929) naskutek długotrwałych starań ze strony Władz Wyższej Szkoły Handlowej, Izby Przemysłowo-Handlowej i organizacji młodzieży, zrzeszonych w Reprezentacji Studentów W. S. H. Podnieść należy bardzo aktywny udział Bratniej Pomocy w tych staraniach, którą reprezentował członek Zarządu, kol. Witold Kurzewski. Nowa ustawa o szkołach akademickich z dnia 15 marca 1933 (Dz. Ust. R. P. nr. 29, poz. 247) nie wylicza w art. 55 Uczelni naszej w rzędzie prywatnych szkół akademickich.

Bratnia Pomoc pierwsza porusza sprawę pełnych uprawnień Uczelni i w VI. sprawozdaniu Zarządu za rok 1932 (str. 4—5) twierdzi, że zachodnie ziemie Rzeczypospolitej Polskiej muszą mieć wzorową uczelnię handlową ze wszystkimi należnymi jej prawami. Dalszym objawem, świadczącym o tem, jak bardzo młodzież interesuje się tą sprawą, jest wniosek nagły kol. Stanisława Ściechowicza, uchwalony przez aklamację na zwyczajnem walnem zebraniu Bratniej Pomocy w dniu 17 marca 1933 r., w sprawie poczynienia wszelkich możliwych kroków c nadanie W. S. H. pełnych praw akademickich.

Równolegle z działalnością Bratniej Pomocy idzie akcja Stowarzyszenia Dyplomowanych Absolwentów W. S. H., prowadzona energicznie przez p. Jana Pantoflińskiego, a następnie p. Witolda Sroczyńskiego i p. Jaromira Węclawskiego.

Sprawa, poruszona przez Zarząd, wywołuje istną burzę wśród młodzieży W. S. H. Koledzy chcą strajkować, wstrzymać się od zdawania egzaminów, płacenia czesnego itd. Wszystkie organizacje przy W. S. H. zaczynają na własną rękę zajmować się sprawą uprawnień.

Zarząd Bratniej Pomocy widząc, że luźne i niepowiązane wysiłki do niczego nie doprowadzą, bierze inicjatywę działania w swoje ręce i odbywa w tym celu cały szereg posiedzeń z poszczególnymi organizacjami, młodzieżą i władzami Uczelni. Na prośbę Zarządu zwołuje p. Dyrektor Peretiatkowicz zebranie informacyjne dla prezesów organizacji przy W. S. H., na którem wyjaśnia stan prawny Uczelni. Dalej, za jego zgodą, odbywa się wiec młodzieży studjującej na W. S. H., zwołany przez Bratnią Pomoc i Koło Naukowe, w sprawie zorientowania jej o sytuacji.

Stanisław Mańczak
radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu,
członek honorowy Bratniej Pomocy

Celem skoordynowania akcji Bratniej Pomocy z akcją Stowarzyszenia Absolwentów, wchodzi kol. prezes Józef Mertka do zarządu Stowarzyszenia.

Dnia 31 maja odbywa się nadzwyczajne walne zebranie Bratniej Pomocy, na którym kol. Stanisław Dudowicz wygłasza referat p. t.: „Sytuacja Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu w oświetleniu nowej ustawy akademickiej“. Stanowisko władz Uczelni w tej tak ważnej dla młodzieży kwestji przedstawia p. Dyrektor Peretiatkowicz, a z dotychczasowej działalności Zarządu zdaje relację kol. J. Bugajski. W następstwie tego walne zebranie upoważnia Zarząd do powołania do życia specjalnego komitetu, którego zadaniem byłoby prowadzenie jak-najszerzej akcji w kierunku uzyskania pełnych uprawnień dla W. S. H.

W myśl powyższego powołuje Zarząd do życia komitet, składający się z przedstawicieli wszystkich organizacyj przy W. S. H. oraz członków przez niego wybranych, z kol. prezesem J. Mertką jako przewodniczącym. Komitet wyłania z siebie ściślejszą komisję, w skład której wchodzi z ramienia Bratniej Pomocy kol.kol. prezes J. Mertka i J. Bugajski, Koła Naukowego — prezes L. Łukaszewski, pozostałych organizacyj — kol. M. Bychowiec, walnego zebrania — kol. St. Dudowicz.

Niezależnie od tego nawiązuje Zarząd kontakt z bratnimi organizacjami W. S. H. w Krakowie, W. S. H. Z. we Lwowie i S. N. P. w Warszawie, znajdujących się w analogicznej sytuacji, celem wspólnego wystąpienia. Z naszej inicjatywy odbył się w Krakowie w czasie Zielonych Świąt zjazd delegatów powyższych uczelni, na którym omówiono stan prawny uczelni i ustalono drogi postępowania. Na zjeździe tym reprezentowali Bratnią Pomoc W. S. H. kol. prezes J. Mertka i kol. J. Bugajski.

W czasie wakacyj letnich i po wakacjach odbywa kol. prezes J. Mertka szereg konferencyj w sprawie uprawnień w Ministerstwie W. R. i O. P. z pp. naczelnikiem A. Kawałkowskim, radcą W. Kurzewskim i radcą Kulesińskim, utrzymując poza tem stały kontakt z p. Dyrektorem Peretiatkowiczem i p. Kuratorem Maciejewskim.

Wynikiem tych wszystkich zabiegów i starań jest uchwalenie przez Wydział Profesorów W. S. H. czwartego roku studjów, co jest poważnym krokiem w walce o zdobycie pełnych uprawnień dla Uczelni naszej.

Mec. Władysław Komorowski
syndyk i członek honorowy Bratniej Pomocy.

Opieka zdrowotna.

Wydział Zdrowia Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu jako agenda, mająca za zadanie nietylko podnosić stan zdrowia studentów W. S. H., ale roztoczyć daleko idącą profilaktykę, wywiąże się wówczas w całej pełni ze swego zadania, jeżeli swą rolę pomocy materialnej uzupełni stałą opieką lekarską.

To też pierwszym krokiem, zmierzającym do realizacji powyższych zamierzeń, powinno być ustanowienie lekarza zaufania Bratniej Pomocy, który jako funkcjonariusz tej Instytucji współpracowałby z kierownikiem Wydziału Zdrowia.

Dotychczasowa bowiem obserwacja wykazała, że niejednokrotnie zachodziły wypadki nadużycia pomocy zdrowotnej ze strony Członków, jak i z drugiej strony nie dość racjonalnie — z powodów od Zarządu Towarzystwa niezależnych — dysponowano funduszem Wydziału Zdrowia.

Zadaniem lekarza zaufania byłoby racjonalne ujęcie opieki zdrowotnej nad młodzieżą akademicką W. S. H. Pod racjonalną opieką zdrowotną należy przyjąć taką pomoc leczniczą, która jest konieczna dla poratowania stanu zdrowotnego Członka Bratniej Pomocy bez szkody materialnej dla organizacji samopomocowej. Lekarz miałby zatem obowiązek ustalić, czy w danym przypadku wystarczy leczenie ambulatoryjne w ambulatorjum Bratniej Pomocy, czy przekazanie chorego do leczenia u specjalisty, względnie przekazanie chorego do leczenia szpitalnego, sanatoryjnego lub wypoczynkowego.

Wydział Zdrowia Stowarzyszenia miałby obowiązek leczyć choroby, nabyte w czasie studjów, natomiast nie potrzebowałby leczyć chorób odziedziczonych, wad konstytucjonalnych, zniekształceń ortopedycznych, bądź też schorzeń kosmetycznych.

Dla podniesienia stanu zdrowotnego Członków Bratniej Pomocy, Wydział Zdrowia w porozumieniu z władzami akademickimi W. S. H. przeprowadzałby z początkiem każdego roku badanie lekarskie wszystkich studentów W. S. H., aby znaleźć coraz to lepsze środki i pomoce lecznicze dla studentów, a z drugiej strony stworzyć jak najbardziej higieniczne warunki studjów. Materiały te ewidencyjno-statystyczne mają być podstawą do przyszłych poczynań czy to w związku z budową domu Bratniej Pomocy, czy też ewentualnym uzupełnieniem kuchni jasko-

dietetycznej. Wyniki dorocznych badań lekarskich winny posłużyć z czasem także jako materiał przy układaniu programu studjów.

Procedura w zreorganizowanym Wydziale Zdrowia przedstawiałaby się następująco: Członek Bratniej Pomocy udaje się z kartą porady lekarskiej, wystawioną przez sekretarjat Stowarzyszenia, do lekarza zaufania, który ustala rozpoznanie choroby i decyduje o sposobie leczenia, t. zn. orzeka, czy dana choroba nadaje się do leczenia w zakresie ambulatorjum Bratniej Pomocy, czy też zachodzi konieczność leczenia specjalistycznego lub klinicznego. W wypadkach skomplikowanych miałby lekarz prawo przekazać chorego do prześwietlenia roentgenologicznego lub do naświetlania.

Sposób korzystania z apteki byłby utrzymany na zasadach dotychczasowych, to znaczy, że Członkowie płaciliby 50% kosztów ceny artykułów aptecznych, a resztę pokrywałaby Bratnia Pomoc.

Jeśli chodzi o świadczenia na rzecz Członków, to jesteśmy zdania, że należy wprowadzić zasadę zwrotności wszystkich świadczeń zdrowotnych. Wyjątek od reguły stanowiłyby środki lecznicze w wysokości 50% i leczenie ambulatoryjne w ambulatorjum Bratniej Pomocy.

Powyższe uwagi, będące wynikiem kilkoletnich doświadczeń naszych, przekazujemy nowemu Zarządowi celem wcielenia ich w najbliższej przyszłości w życie jako palącej kwestji, która obok zaoszczędzenia wydatków zrationalizuje — bez szkody dla Członków — udzielanie pomocy zdrowotnej.

Kolonja wypoczynkowa.

Zagadnieniu opieki zdrowotnej nad młodzieżą akademicką W. S. H. w ogólności, a sprawie zorganizowania własnej kolonji wypoczynkowej w szczególności, poświęcał zawsze Zarząd wiele uwagi i czasu. Z tej też racji włożył dużo wysiłku w postawienie kolonji letniej w Kuźnicy Zbąskiej w powiecie wolsztyńskim na odpowiednim poziomie.

Jak wiadomo, organizacja letniska opierała się na umowie najmu, zawartej między p. Ireną Rybicką, właścicielką obiektu dworskiego w Kuźnicy Zbąskiej, a Bratnią Pomocą w 1930 r.,

na przeciąg 3 lat z prawem prolongaty na dalszy okres czasu. Umowa wygasła z 1932 rokiem.

Chcąc wykorzystać w pełni poczynione na lotnisku inwestycje, które nie były jeszcze całkowicie zamortyzowane, zamierzaliśmy jeszcze przez najwyżej 2 lata urządzać kolonję letnią w Kuźnicy Zbąskiej, gdyż organizowanie stałego lotniska w tej miejscowości, mimo niezaprzeczonych zalet, uważaliśmy za niemożliwe ze względu na niezbyt korzystne warunki mieszkaniowe. W tym celu dążyliśmy do sprolongowania umowy najmu z 1932 r. na dalsze 2 lata, na zmienionych, rzecz zrozumiała, warunkach. Na znaczną jednakże obniżkę czynszu najmu p. I. Rybicka nie tylko nie chciała wyrazić swej zgody, lecz postawiła tak wygórowane warunki, które z miejsca czyniły pertraktacje nierealnymi.

Wobec takiego stanu rzeczy byliśmy zmuszeni wyszukać inny na ten cel obiekt, który wkrótce znaleźliśmy. Był nim dobrze utrzymany i naogół komfortowo urządzony „pałac myśliwski” (własność Skarbu Państwa) w Runowie Kraińskim.

Praktyka w 1933 r. wykazała, że nowy obiekt odpowiada w zupełności naszym wymogom. Oczywiście wymagał pałac wielu inwestycji, których z uwagi na brak odpowiednich funduszy nie mogliśmy przeprowadzić. Dokonaliśmy tylko najkonieczniejszych remontów i inwestycji.

Lotnisko akademickie w tej właśnie miejscowości ma całkowitą rację bytu tak z uwagi na niezmiernie korzystne warunki mieszkaniowe i zdrowotne, jak ze względu na propagowanie i promieniowanie kultury polskiej w okolicy, zamieszkaney przez żywioł niemiecki.

Dlatego zdaniem naszym należy bezwzględnie kontynuować kolonję w Runowie Kraińskim, a nawet połączoną z tem akcją profilaktyczną możnaby jeszcze rozszerzyć — w razie uzyskania potrzebnych funduszy — w ten sposób, że lotnisko zamienionoby w sezonie zimowym na pewnego rodzaju stację wypoczynkową i ośrodek sportów zimowych. „Pałac Myśliwski” na ten cel świetnie się nadaje, stoi bowiem na wzgórzu, wśród pofalowanego terenu, otoczony zewsząd lasami szpilkowemi.

Po linii urządzania stałej stacji wypoczynkowej w Runowie Kraińskim, na warunkach długoletniej i bezpłatnej dzierżawy, szły też starania Zarządu, który nawiązał w tym celu kontakt

z odnośnemi władzami państwowemi przy pomocy i poparciu Rady Naczelnej dla Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej i władz akademickich Wyższej Szkoły Handlowej. Uzyskanie zgody na propozycję Zarządu pozwoli Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. postawić letnisko na wysokim poziomie pod każdym względem.

Jeżeli chodzi o akcję na najbliższą metę, to należy na sezon letni w 1934 r. wykonać następujące prace: a) założyć światło elektryczne, b) powiększyć tabor wioślarski (szczególnie kajaki), c) wybudować drugą trampolinę na jeziorze, względnie rozszerzyć dotychczasową, d) rozbudować kuchnię, e) powiększyć stan umeblowania przez zakup odpowiedniej ilości szaf, stołów i krzeseł, f) zakupić kilka leżaków, g) uzupełnić sprzęt sportowy, h) zaangażować instruktora wychowania fizycznego (o ile możliwości kolegę, absolwenta W. F.), i) założyć kort tenisowy na polanie za pałacem, na której teren jest już zniewelowany i częściowo przygotowany.

W związku ze zlikwidowaniem naszej dotychczasowej kolonji letniej w Kuźnicy Zbąskiej składamy wyrazy szczerego i serdecznego podziękowania tym wszystkim, którzy w ciągu jej czteroletniego istnienia popierali akcję naszą zarówno moralnie jak i materialnie, oraz byli z nami w stosunkach handlowych. Słowa wdzięczności kierujemy pod adresem Społeczeństwa Wolsztyna i powiatu, a przede wszystkim Starostwa i Magistratu, Dyrekcji Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego z p. dyr. dr. Adwentowskim na czele, Redakcji „Orędownika Wolsztyńskiego”, Rolnika” z p. dyr. Mielochem na czele, p. mec. Klauzińskiego, f-y J. Domańskiego, f-y R. Sporys i f-y W. Ankiewicz. Na serdeczną pamięć i głęboką wdzięczność z naszej strony zasłużyli sobie ks. proboszcz Krajewicz, pp. leśniczostwo Michalscy, pp. Stanowscy i p. nauczyciel Gryca, za stale okazywaną, chętną pomoc.

Za miły nasz obowiązek uważamy również wyrazić słowa wdzięczności i podziękowania całemu Obywatelstwu powiatu Wyrzyskiego i Sępolińskiego, które z niezmierną sympatją odniosło się do nowej naszej placówki i dzięki życzliwemu poparciu którego akcja nasza skończyła się pełnym sukcesem. Nazwiska ks. proboszcza Franciszka Kowalińskiego, p. prezydenta Wiktora Szulczewskiego, p. dyr. Tadeusza Kossobudzkiego,

p. nadleśniczego Smolińskiego i p. dr. Górskiego zapisały się w jaknajlepszej pamięci Bratniej Pomocy. Wspominając o dobrodziejach kolonji, podnieść musimy specjalne zasługi p. dyr. T. Kossobudzkiego, który był jej prawdziwym duchem opiekuńczym i który dzięki swej przysłowiowej gościnności i uprzejmości zasłużył sobie na jaknajwdzięczniejszą pamięć i uznanie Bratniej Pomocy oraz wszystkich uczestniczek i uczestników letniska.

Akcja w starszem Społeczeństwie.

Przechodząc do omówienia działalności naszej na terenie starszego Społeczeństwa, podkreślić musimy, iż staraliśmy się zawsze utrzymać z niem żywy i ścisły kontakt. Zadanie to, jako jeden z najważniejszych postulatów działalności społecznej, realizowaliśmy bądź to drogą bezpośrednią (za pomocą osobistych wizyt, korespondencji, wysyłania sprawozdań z działalności naszej itd.), bądź drogą pośrednią (zapomocą prasy). Myślą przewodnią, jaka przyświecała nam w tej działalności, było wzbudzenie zainteresowania i trwałego zaufania starszego Społeczeństwa do samodzielnych poczynań i wysiłków młodzieży, oraz umocnienie jego serdecznej sympatji do niej. Informowaliśmy więc Społeczeństwo wyczerpująco o działalności naszej, zamierzaniach, planach, sukcesach, troskach, kłopotach, a przede wszystkim o sposobach użycia zapomóg bezzwrotnych, udzielanych nam przez nie tak chętnie i w tak obfitej ilości.

Obserwując na przestrzeni kilku lat działalność naszą w tym kierunku, stwierdzamy z niemałą radością, iż akcja wydaje coraz piękniejszy i obfitszy plon. Skonstatować możemy wśród Społeczeństwa stały wzrost zainteresowania w stosunku do Organizacji i działalności naszej, jak również powiększanie się koła naszych sympatyków i rodziny zasłużonych sprawie Bratniej Pomocy osób.

I tak w dowód uznania niezliczonych zasług, zarówno materialnych, jak i materialnych, nadało Walne Zebranie w dniu 17. marca 1933 godność członka honorowego Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu p. radcy Stanisławowi Mańczakowi z Chodzieży, a w dniu 15 marca 1934 p. mec. Władysławowi Komorowskiemu, kilkoletniemu syndykowi honorowemu Stowarzyszenia. Wreszcie spleca Bratnia

Witold Kurzewski
radca Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
członek honorowy Bratniej Pomocy.

Pomoc dług wdzięczności wobec jednego z najbardziej zasłużonych swoich członków, nadając na Walnem Zebraniu w dniu 23 maja 1934 godność członka honorowego p. Witoldowi Kurzewskiemu, radcy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, za zasługi położone około uzyskania uprawnień dla Uczelni i rozwoju Organizacji na polu opieki zdrowotnej, akcji mieszkaniowej i reprezentacji jej interesów. Wyróżnienie to spotkało p. W. Kurzewskiego jako pierwszego z byłych członków władz samorządowych Bratniej Pomocy i tem bardziej zasługuje na podkreślenie, że znalazło całkowitą aprobatę władz Uczelni i ogółu Członków Instytucji bez względu na zapatrywania polityczne.

Młodzież akademicka Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, obdarzając ich najwyższą godnością, jaka stoi jej do dyspozycji, pragnęła w ten sposób zadokumentować swoje głębokie uznanie dla wielkich charakterów i pracy nowych członków honorowych, a zarazem tem silniej zespolić się ze starszem Społeczeństwem.

Równocześnie w ich osobach zyskujemy stałych rzeczników w akcji uzyskania pomocy materialnej od Społeczeństwa. Że akcja ta staje się z każdym rokiem popularniejsza, dowodzi tego wzrost udzielonych Bratniej Pomocy subwencji w gotówce, które z kwoty zł 11.575,10 uzyskanych w roku 1932, wzrosły do imponującej kwoty zł 16.946,43 w roku sprawozdawczym.

Z uczuciem głębokiej radości i trwałej wdzięczności składamy najgorętsze podziękowanie wszystkim członkom honorowym Bratniej Pomocy, a mianowicie:

- p. prezesowi Leopoldowi Hebdzie,
- p. mec. Władysławowi Komorowskiemu,
- p. radcy Witoldowi Kurzewskiemu,
- p. prezesowi Franciszkowi Maciejewskiemu,
- p. radcy Stanisławowi Mańczakowi,
- p. prof. dr. Stanisławowi Nowakowskiemu,
- p. prof. dr. Antoniemu Peretiatkowiczowi,
- p. dyr. dr. Edmundowi Piechockiemu,
- p. prezesowi Sewerynowi Samulskiemu,
- p. marszałkowi Wojciechowi Trąmpczyńskiemu,
- p. dyr. dr. Stanisławowi Waschce,

za stałą, prawdziwie ojcowską opiekę, jaką otaczają Bratnią Pomoc i młodzież akademicką Uczelni naszej, nigdy niezawodną pomoc oraz chętnie udzielane rady, wskazówki i przestrogi.

Wyrazy szczerzej i serdecznej podziękui składamy wszystkim sympatykom i protektorom Organizacji naszej pp.:

Dyr. Tadeuszowi Adamczewskiemu,
Gen. Dyr. Franciszkowi Baranowskiemu,
Dyr. Dr. Juljanowi Baumgartenowi,
Star. Kraj. Ludwikowi Begalemu,
Dyr. Witoldowi Broniewskiemu,
Dyr. Dr. Tomaszowi Buczkowskiemu,
Dyr. Witoldowi Czapczyńskiemu,
Dyr. Dr. Tadeuszowi Drzażdżyńskiemu,
Gen. Oswaldowi Frankowi,
Prezyd. Bolesławowi Kasprowiczowi,
Prof. Dr. Stanisławowi Kasznicy,
Nacz. Kpt. Aleksandrowi Kawałkowskiemu,
Radcy Władysławowi Kontrowiczowi,
Dyr. Antoniemu Kotiurzyńskiemu,
Dyr. Dr. Janowi Kowalskiemu,
Inż. Dr. Marjanowi Kryzanowi,
Radcy Stanisławowi Kulesińskiemu,
Prez. Sylwestrowi Maciejewskiemu,
Prof. Dr. Alfredowi Ohanowiczowi,
Prez. Kazimierzowi Otmianowskiemu,
Prof. Dr. Celestynowi Podleskiemu,
Ks. Prał. Józefowi Prądzyńskiemu,
Marsz. Władysławowi Raczkiewiczowi,
Wojewodzie Rogerowi hr. Raczyńskiemu,
Prezyd. Cyryłowi Ratajskiemu,
Mgr. Leszkowi Robowskiemu,
Ks. Prał. Kazimierzowi Rolewskiemu,
J. M. Rektorowi Stanisławowi Rungemu,
Dyr. Marcelemu Scheffsowi,
Patr. Dr. Włodzimierzowi Seydlitzowi,
Dyr. Ferdynandowi Świtalskiemu,
Prez. Dr. Cezaremu Szyszce,
Prof. Dr. Edwardowi Taylorowi,
Dyr. Inż. Zygmunutowi Wirbsnerowi,

Dyr. Bolesławowi Wybieralskiemu,
Dyr. Aleksandrowi Wysockiemu,
Prof. Stefanowi Żardeckiemu,
Prezyd. Zofji Żychlińskiej,
Prezyd. Józefowi Żychlińskiemu,

za liczne dowody udzielanej nam pomocy moralnej i materialnej.

Składamy dalej z głębi serca piynące podziękowanie wszystkim władzom, instytucjom i firmom, które w zrozumieniu potrzeb materialnych młodzieży akademickiej, okazywały zawsze hojną rękę na cele samopomocowe naszej Organizacji.

Wkońcu dziękujemy gorąco prasie codziennej i akademickiej w Poznaniu, która ustosunkowała się do naszych poczynań bardzo przychylnie, znajdując wiele zrozumienia dla działalności naszej i szerząc ideę samopomocy akademickiej wśród Społeczeństwa.

Dalsza reorganizacja księgowości.

W sprawozdaniu za rok administracyjny 1932 szeroko omówiliśmy księgowość Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, jej system i cechy, związane z samopomocowym charakterem Instytucji. Szczegółowo również opisaliśmy zasadnicze zmiany, jakich dokonaliśmy w dziedzinie naszej rachunkowości w ubiegłym roku sprawozdawczym.

Obecnie postaramy się przedstawić dalsze reformy, jakie przeprowadziliśmy w tej ważnej gałęzi naszego Stowarzyszenia. Nie ulega wątpliwości, że stan oraz rozwój każdego przedsiębiorstwa w wielkiej mierze zależy od jego systematycznej kontroli. Czynność tę w swoisty sposób spełnia należycie zorganizowana księgowość. Mając tę prawdę życiową na uwadze, staliśmy się i w tym roku nie zatrzymywać się w martwym punkcie, a postępować naprzód, dostosowywać księgowość do potrzeb naszej Organizacji, szukać dróg do jasnego i zwięzłego przedstawienia stanu faktycznego, by każdej chwili mieć dokładny obraz przedsiębiorstwa, jego rozmiarów, zadłużenia, zdolności płatniczej i wyników działalności.

Praca na tym odcinku była naprawdę bardzo trudna. Przypomnieć bowiem należy, że w bieżącej kadencji przypadło nam wcielić w życie projekty i wskazania Komisji, powołanej w poprzedniej naszej kadencji celem usprawnienia księgowości. Za-

Sekretariat Bratniej Pomocy

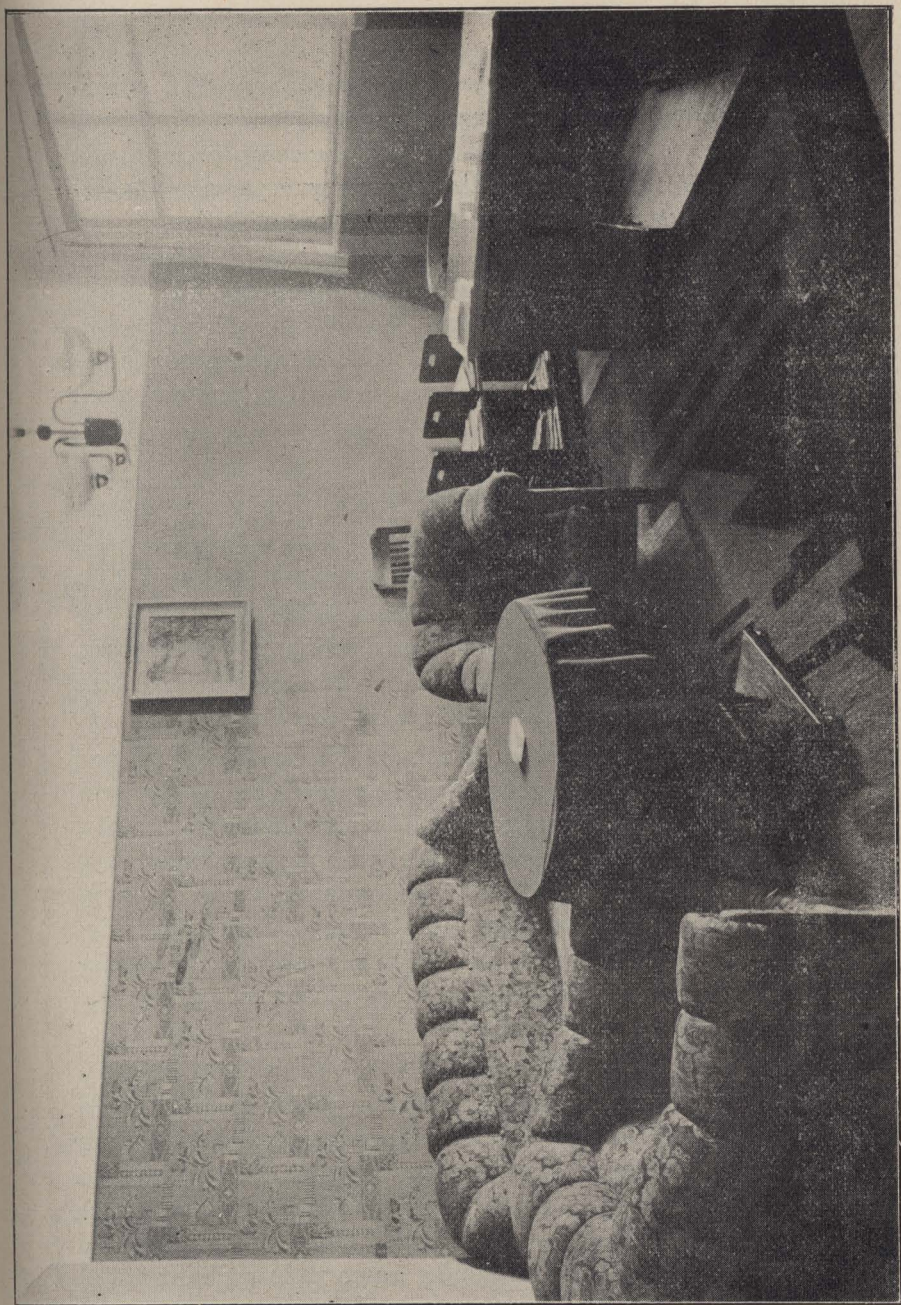
prowadzenie kartoteki dla Członków zabrało nam sporo czasu. W dodatku dwukrotna zmiana lokali biurowych Bratniej Pomocy w wysokim stopniu utrudniała, a nawet hamowała systematyczną pracę. Księgowość Letniska z braku sił wyszkolonych i innych przyczyn, wymagała licznych sprostowań i uzupełnień, i temsamem przerwała na dłuższy czas normalny tok pracy. Mimo wszystkich niesprzyjających pracy naszej warunków, mimo piętrzących się trudności zdołaliśmy wywiązać się należycie z poruczonych nam zadań.

W ciągu kadencji próba życia nakazała nam jednak dokonać w dotychczasowym systemie rachunkowym pewnych zmian, które nie wpłynęły na zasadnicze ramy naszej księgowości, a przyczyniły się do większego jej usprawnienia i uproszczenia. Mamy tu na myśli przede wszystkim skasowanie dziennika dla zaszłości gotówkowych. Zdarzało się bowiem często, że transakcje kasowo-memoriałowe trzeba było rozbijać, by księgować je w odpowiednich żurnalach. Powodowało to niejednokrotnie trudności przy sprawdzaniu poszczególnych zapisów. W bieżącym roku obrachunkowym wszystkie przeto zaszłości przeprowadzono w jednym dzienniku amerykańskim.

Drugą ważną zmianą — to całkowite wydzielenie Letniska i Wydziału Gospodarczego. Ta decentralizacja w dziedzinie księgowości przyczyniła się ogromnie do zmniejszenia pracy techniczno-księgowej w Centrali. Do tej pory bowiem wszystkie transakcje Wydziału Gospodarczego, gotówkowe i niegotówkowe, bądź sumarycznie, bądź szczegółowo, przeprowadzano przez księgę Centrali na podstawie raportów dziennych. Nadmienić wypada, że współzależność i kontrola nadal utrzymane zostały nietylko przez osobę kierownika Wydziału jako członka Zarządu, ale również przez rachunki rozliczeniowe, na których występują wszelkie obroty między poszczególnymi Wydziałami, oraz księgę główną, łączącą wszystkie agendy w jedną nierozrwaną całość.

Dalsze zmiany, zmierzające do usprawnienia księgowości, szły w kierunku ulepszenia i ujednoczenia dowodów kasowych (przychodowych i rozchodowych) oraz asygnat memoriałowych. Dowody kasowe jak i noty memoriałowe występują w perforowanych bloczkach po 100 sztuk i zaopatrzone są w bieżące numery. Oryginał otrzymuje interesent, kopja zaś służy jako do-

Pokój Prezesa

wód do księgowania, którą skolei przechowuje się w segregatorach. Talony dowodów, umocowane w bloczkach, przekazuje się do archiwum.

Wyżej opisane zmiany, dokonane w bieżącym roku gospodarczym w dziedzinie naszej aparatury księgowej, wymownie chyba świadczą o wytężonej pracy Zarządu około podniesienia poziomu i rozwoju księgowości naszego Stowarzyszenia, tak, by ona mogła być wzorem dla innych bratnich organizacyj.

Kończąc omówienie spraw z księgowością naszą związanych, uważamy za nasz obowiązek wspomnieć i gorąco podziękować temu, który w reorganizacji księgowości Bratniej Pomocy największą ma zasługę. Jest nim p. Tadeusz Sobaszek, dyplomowany absolwent W. S. H. w Poznaniu, znany i ceniony na polu księgowości działacz.

Lokale biurowe.

Jednym z zasadniczych warunków rozwoju organizacji jest racjonalnie urządzony i odpowiednio duży lokal biurowy. Zdając sobie doskonale sprawę ze znaczenia, jakie ma posiadanie odpowiedniego pomieszczenia dla administracji Stowarzyszenia, uzyskaliśmy z chwilą przejścia do nowego gmachu W. S. H. trzy ubikacje nr. 83—85 na drugim piętrze na cele biurowe.

Z lokali tych, świetnie położonych, odpowiadających pod każdym względem naszym potrzebom i dających możliwość ewentualnej dalszej rozbudowy aparatu administracyjnego Bratniej Pomocy, musieliśmy niestety po niecałym roku na zarządzenie władz Uczelni zrezygnować, gdyż po oddaniu lewego, mniejszego skrzydła gmachu na rzecz Państwowego Gimnazjum Męskiego im. I. Paderewskiego, okazała się konieczność przeniesienia niektórych sal wykładowych i przystosowania pozostałej części gmachu do nowych warunków. W związku z tem zmieniono dotychczasowe lokale Towarzystwa na salę wykładową.

Wzamian za nie przydzielił nam p. Dyrektor Peretiakowicz dwa pokoje (nr. 115 i 116) na czwartym piętrze, położone obok lokali Koła Naukowego, upoważniając równocześnie Zarząd do poczynienia odpowiednich inwestycji i koniecznych zmian. Ponieważ praktyka lat ubiegłych dowiodła, że dla normalnego funkcjonowania wszystkich organów samorządowych Bratniej Pomocy konieczne są trzy ubikacje, przerobiliśmy przyznane nam

lokale, uzyskując przez odpowiednie przeróbki 3 potrzebne pokoje, i to sekretarjat, pokój do posiedzeń i pokój dla Prezesa. W związku z tem byliśmy zmuszeni umeblować pozostałe dwa pokoje odpowiednio do zadania, jakim miały służyć, gdyż dotychczasowe umeblowanie tych pokoi z dawniejszych lokali naszych przy Alejach Marcinkowskiego, będące własnością Wyższej Szkoły Handlowej, musieliśmy zwrócić Uczelni po przejściu do nowego gmachu.

Mając na uwadze rozrost naszego Zespołu Muzycznego, odbywającego ćwiczenia na ciasnym chórkę auli W. S. H., jak również konieczność posiadania specjalnej ubikacji do przechowania archiwum Stowarzyszenia, czyniliśmy starania u władz W. S. H. o danie nam do użytku wybornie do tego celu radającego się pokoju nr. 104, położonego vis-à-vis naszych lokali biurowych. Starania te, naskutek wielkiego zrozumienia potrzeb naszych przez p. Dyrektora Peretiatkowicza, skończyły się pozytywnie.

W ten sposób rozwiązaliśmy ostatecznie na cały szereg lat kwestję lokali biurowych dla Bratniej Pomocy.

Sprawy ogólne.

Ze spraw ogólnych, nie objętych specjalnemi rozdziałami w sprawozdaniu niniejszem, podnieść należałoby coraz większe znaczenie Bratniej Pomocy i jej organu wykonawczego zarówno na terenie własnym, uczelnianym, jak i szerszym, pozauczelnianym.

Mamy tu na myśli przedewszystkiem częste interwencje u władz akademickich Uczelni w sprawach o charakterze ogólnoakademickim (sprawa kar za zwłokę, terminów egzaminów dyplomowych, odroczeń opłat itd.), jak osobistym poszczególnych Członków (odroczenie chesnego, przyznanie stypendjów itd.). W sprawach tych zajmowaliśmy stanowisko zgodne z naszym sumieniem i interesem Członków.

Coraz to szerszy zakres działania naszego Wydziału Gospodarczego, jak również Letniska i Wydziału Zdrowia oraz bal nasz doroczny, wprowadziły Bratnią Pomoc w kontakt z światem handlowym i przyczyniły się do ugruntowania dobrej opinii, jaką zdołaliśmy sobie wyrobić w ciągu ostatnich lat działalności naszej.

Z uznaniem podnieść musimy przychylny ustosunkowanie się wszystkich instytucyj i firm z Bratnią Pomocą pracujących, które w zrozumieniu ciężkiego położenia materialnego młodzieży akademickiej szły nam jaknajbardziej na rękę. Na szczególne wyróżnienie w tym względzie zasługują: f-a Kazimierz Przybyła, Gazownia Miejska i Związek Lekarzy Ziem Zachodnich Polski.

Zarząd Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu składa tą drogą wszystkim instytucjom i firmom, z którymi jest w stałym kontakcie handlowym, szczerze i serdecznie podziękowanie za zajęcie niezmiernie życzliwego stanowiska wobec potrzeb i ciężkiej sytuacji studentów Uczelni i ułatwienie w ten sposób w znacznej mierze działalności społecznej.

Stosunek do Władz Akademickich.

Podkreślić należy z prawdziwym zadowoleniem, iż wzajemne ustosunkowanie się zarówno Władz Akademickich do zagadnień, związanych z życiem naszego Stowarzyszenia, jakoteż Zarządu do Dyrekcji i Kuratorjum Wyższej Szkoły Handlowej, było w ciągu całej naszej kadencji jaknajlepsze, gdyż polegało na wzajemnem zaufaniu i dążeniu do wspólnego dobra.

Przedewszystkiem Władze Akademickie Uczelni naszej z p. Dyrektorem A. Peretatkowiczem i p. Prof. W. Skalskim na czele mimo pewnych trudności, wyłaniających się w związku z nową ustawą o szkołach akademickich, wykazywały zawsze maximum zrozumienia naszych celów, zadań i potrzeb, tak, że zaskarbiły sobie jeszcze większą i trwalszą wdzięczność Członków Bratniej Pomocy oraz zdobyły serca młodego pokolenia.

Tak samo i Zarząd starał się zawsze iść jaknajbardziej na rękę oraz respektować wszelkie zarządzenia Władz Uczelni, w sposób zupełnie zadowalający naszych przełożonych.

Wzorem lat ubiegłych składamy w tem miejscu Władzom Wyższej Szkoły Handlowej, na ręce p. Dyrektora Prof. Dr. Antoniego Peretiatkowicza i p. Prof. Witolda Skalskiego w imieniu ogółu Członków Stowarzyszenia wyrazy jaknajgorętszego podziękowanie za dotychczasową opiekę i zawsze chętnie udzielaną pomoc, oraz zapewnienie głębokiego uznania zasług, położonych dla dobra W. S. H. i młodzieży akademickiej.

Kazimierz Olszewski

przewodniczący Agencji Pośrednictwa Pracy (od 11. V. do 16. XI. 1927);

I. skarbnik (od 16. XI. 1927 do 10. V. 1928);

II. wiceprezes (od 10. V. 1928 do 9. XI. 1929);

*zastępca przewodniczącego Komisji Rewizyjnej (od 9. XI. 1929
do 13. XII. 1930); członek „bene meritis“ Bratniej Pomocy.*

Stosunek nasz do p. Kuratora Fr. Maciejewskiego pozostał nadal na dotychczasowej stopie, był przepojony ze strony pana Kuratora jaknajwiększą troską o dobro Organizacji i chęcią śpieszenia jej z pomocą na każdym kroku i w każdej potrzebie.

Wdzięczni za pełną poświęcenia pracę, nigdy niezawodną pomoc, rozumne rady i ojcowską opiekę, jaką już od czterech lat nieprzerwanie z największym dla sprawy pożytkiem roz-tacza nad Bratnią Pomocą, wyrażamy p. Kuratorowi Franciszkowi Maciejewskiemu z głębi serc naszych płynące podziękowanie i zapewnienie, że młodzież akademicka Wyższej Szkoły Handlowej we wdzięcznej zachowa Go pamięci.

Stosunek do Poznańskiego Komitetu Wojewódzkiego dla Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Z prawdziwą przyjemnością stwierdzić pragniemy, iż współpraca między Poznańskim Komitetem Wojewódzkim dla Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej a Organizacją naszą była w ciągu całego roku sprawozdawczego jaknajmilsza. Nie bez pewnej dumy powiedzieć możemy, że praca naszej Bratniej Pomocy i jej żywiołowy rozwój były w związku z zreferowaniem czyto całokształtu działalności za 1932 rok, czy Letniska za ubiegły sezon, przedmiotem ożywionej dyskusji Komitetu i naj-pochlebniej komentowana.

Na podkreślenie zasługuje cenna pomoc, jakiej udzielił Komitet Organizacji naszej, przez udzielenie poważnych subwencji na pokrycie kosztów, związanych z budową nowej kuchni, i kosztów organizacyjnych Letniska w Runowie Kraińskim.

To też jako miłą naszą powinność uważamy złożyć Wydziałowi Wykonawczemu Komitetu z p. wojewodą Adolfem hrabią Bnińskim na czele, imieniem ogółu Członków Bratniej Pomoc-Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu wyrazy serdecznej podziękacji i wdzięczności za pełne życzliwości ustosunkowanie się do dezyderatów, próśb i potrzeb naszych oraz czynne poparcie.

Dodać jeszcze należy, że stałym delegatem do Komitetu był kol.-prezes Józef Mertka.

Antoni Moskau

*skarbnik (od 20. X. 1928 do 9. XI. 1929);
kierownik Letniska Akademickiego w Kuźnicy Zbąskiej
(od 3. VIII. do 30. IX. 1929);
prezes (od 9. XI. 1929 do 13. II. 1932);
członek „bene meritus“ Bratniej Pomocy.*

Stosunek do organizacyj akademickich.

Stosunek Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu zarówno do organizacyj akademickich o charakterze samopomocowym, jak do innych organizacyj akademickich, lokalnych i pozamiejscowych, był zawsze owiany duchem chętnej, rzetelnej i koleżeńskej współpracy i oparty na dążeniu do wspólnego dobra i wspólnych ideałów.

Z tego założenia wychodząc, nie ukrywaliśmy nigdy naszych zdobyczy i nie zamykaliśmy się jak ślimak w skorupie, lecz zawsze chętnie nie tylko dzieliliśmy się naszymi uwagami, spostrzeżeniami i doświadczeniem, lecz współpracowaliśmy z każdym towarzystwem i pomagaliśmy czynnie każdej organizacji, która się do nas o to zwróciła.

Siłą rzeczy najściślejszym był nasz kontakt z organizacjami akademickimi przy Wyższej Szkole Handlowej, które zawsze — co na tem miejscu z przyjemnością podkreślamy — z Bratnią Pomocą zgodnie współpracowały, gdy tylko zachodziła tego potrzeba. Na specjalne miłe wyróżnienie zasługuje tradycyjna, harmonijna współpraca z Kołem Naukowym Stud. i Dypl. W. S. H., zwłaszcza za prezesury kol. Franciszka Żyndy i kol. Leonarda Łukaszewskiego, która zarówno dla jednej, jak i drugiej strony przynosiła bardzo wiele korzyści.

O tem, jak pojmowaliśmy nasze obowiązki społeczne i jak je realizowaliśmy w praktyce, niechaj zaświadczą głosy niektórych organizacyj w wydanych sprawozdaniach.

„Koło Naukowe Towarzystwo Studentów i Dyplomowanych Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu” — sprawozdanie za rok 1933, str. 30:

„Nasz kontakt z Bratnią Pomocą Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu był z natury rzeczy bardzo ścisły. W związku z powstaniem Czytelni przejęliśmy z Bratniej Pomocy 20 różnych czasopism handlowo-gospodarczych, za co w imieniu Koła Naukowego składam Zarządowi Bratniej Pomocy na tem miejscu serdeczne podziękowanie. Naturalnie nie wspominam tu o licznych wzajemnych pomocach i ułatwieniach, jakich nie szczędzili nam kierownicy Bratniej Pomocy, z Prezesem Kolegą Mertką Józefem na czele”.

„Organizacja Studentek Uniwersytetu Poznańskiego” — sprawozdanie za rok 1932/33, str. 21:

Jaromir Węclawski

*prezes (od 20. X. 1928 do 9. XI. 1929);
członek „bene meritus” Bratniej Pomocy.*

„Z Bratnią Pomocą W. S. H. odrazu złączyły nas stosunki serdecznego koleżeństwa i współpracy. Miło nam złożyć na tem miejscu kolegom z tamtejszego Zarządu serdeczne podziękowanie za Ich niejednokrotnie okazywaną życzliwość, za pośpieszenie z pomocą i radą zawsze, gdy tego było potrzeba. Ten Ich wzór koleżeńskiej życzliwości pragniemy realizować także u siebie...

Tak tedy stosunki z Bratnią Pomocą U. P. układają się coraz lepiej, i mamy nadzieję, że w najbliższym czasie staną się one lojalną i życzliwą współpracą, podobnie jak to stało miało miejsce w odniesieniu do Bratniej Pomocy W. S. H.”.

„Bratnia Pomoc Studentów Wyższego Studium Handlowego w Krakowie” — sprawozdanie za rok 1932/33, str. 16:

„W tym roku po raz pierwszy nawiązano więcej niż życzliwy stosunek z Bratnią Pomocą Stud. W. S. H. Poznań. Nader gościnne przyjęcie naszej wycieczki w liczbie 12 osób, którą Bratnia Pomoc urządziła w pierwszych dniach maja b. r. na Międzynarodowe Targi Poznańskie, przyjazd kol. Prezesa Józefa Mertki do nas w gościnę oraz kol. J. Bugajskiego w okresie Zielonych Świąt, świadczy o nawiązaniu towarzyskiego życia i korzyści dla Bratniej Pomocy. Dalej przyjęcie naszych członków na letnie kolonje wypoczynkowe w Runowie Kraińskim i miłe zaopiekowanie się nimi zmusza mnie do złożenia serdecznego podziękowania kol. Prezesowi Bratniej Pomocy W. S. H. Poznań, Józefowi Mertce za należyte wzajemne zrozumienie się na terenie pracy samopomocowej. Składam też podziękowanie całemu Zarządowi Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. Poznań, a w szczególności kol. v-prezesowi L. Napieralskiemu i kol. Bugajskiemu z prośbą, aby ten kontakt był utrzymany nadal na tymże samym poziomie”.

Zakończenie.

Kończąc ostatni rozdział sprawozdania, pragniemy raz jeszcze złożyć słowa gorącej podziękacji tym wszystkim, którzy bogate swe doświadczenie, rozum, wpływy i stosunki oddali na usługi Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu i mieli zawsze hojną rękę na potrzeby młodzieży akademickiej.

Składamy również szczerze i serdeczne podziękowanie Gronu Profesorskiemu Wyższej Szkoły Handlowej za okazywaną zawsze Zarządowi i Bratniej Pomocy życzliwość, za zrozumienie celów i zadań Instytucji oraz za moralne i materialne popieranie jej.

Dziękujemy wreszcie gorąco Sekretarjatowi W. S. H. z p. Wandą Sobieszczykówną i p. mgr. Arturem Wigurą na czele oraz p. intendentowi Zielińskiemu za nadzwyczaj życzliwe ustosunkowanie się do Bratniej Pomocy i zawsze chętne i skore załatwianie spraw naszych.

Zaznaczyć jeszcze raz pragniemy, iż celem naszym było zdecydowane określenie i wytknięcie sobie konkretne, pracy organizacyjnej, stała kontrola wyników osiągniętej pracy oraz utrzymanie jasnej i zdecydowanej polityki rozwojowej. Staraliśmy się o stały rozwój Bratniej Pomocy, staraniem naszym było spełnić możliwie wszystkie cele, zakreślone nam przez statut Organizacji i wypełnić jej życie treścią ideą samopomocy koleżeńskiej. Nie przypuszczamy, by działalność nasza była ideałem, dalecy jesteśmy od tego, by uważać to, co zrobiliśmy, za doskonałe. Sami zdajemy sobie dobrze sprawę z różnych niedociągnięć i ogromu pracy, która jest jeszcze do wykonania, jednakże z czystym sumieniem powiedzieć możemy, że w miarę sił, możliwości i warunków dokonaliśmy pracy, którą Społeczeństwo Akademickie należycie oceni.

Przekonani jesteśmy, że ogół Członków naszych oraz Starsze Społeczeństwo, które wspomaga nas moralnie i materialnie, zapoznawszy się z warunkami pracy naszej i jej wynikami, wydadzą sprawiedliwą ocenę.

Patrząc dziś na pracę ustępującego Zarządu i oceniając ją w perspektywie długiego roku codziennego przełamywania przeszkód, usuwania niedociągnięć, borykania się z trudnościami i dążenia do coraz wyższych regionów, stwierdzić z całym obiektywizmem należy, że praca ta nad ugruntowaniem i rozszerzeniem podstaw materialnych Instytucji i dla dobra młodzieży akademickiej Uczelni, pochłaniała nas całkowicie, wypełniając szczerze wszystek nasz czas i zużytkowując wszystkie nasze siły umysłowe i fizyczne.

Na zakończenie sprawozdania miniejszego podkreślić należy, że jeżeli udało się osiągnąć w porównaniu z warunkami

pracy, dobre rezultaty, to jest to zasługą przede wszystkim Zarządu, a dalej ścisłej, zgodnej i harmonijnej zawsze współpracy Zarządu z Komisją Rewizyjną, Władzami Akademickimi Uczelni i Starszem Społeczeństwem.

Nie umniejszając bynajmniej zasług pozostałych członków Zarządu, pragnę specjalnie podnieść ofiarną, owocną, pełną poświęcenia i oddania pracę kol. wiceprezesa Józefa Bugajskiego, który na stanowisku kierownika Wydziału Gospodarczego, piastowanym przez blisko 2½ roku, oddał niespożyte usługi Bratniej Pomocy i dobrze przysłużył się sprawie Stowarzyszenia. Oprócz niego na wyróżnienie zasłużyła sobie kol. Marja Machnowska, pełniąca funkcje sekretarza generalnego Stowarzyszenia w ostatnim okresie kadencji, która mimo stosunkowo krótkiego pobytu w Zarządzie, wykazała bardzo cenne zalety społeczne i przez ostateczne doprowadzenie do porządku olbrzymiego archiwum, bardzo intensywną pracę i wprowadzenie całego szeregu korzystnych inowacyj w Sekretarjacie, zostawiła po sobie jak najmiłą pamięć w Bratniej Pomocy.

Niech mi będzie wolno złożyć członkom Zarządu, Komisji Rewizyjnej, a zwłaszcza kol. przewodniczącemu Franciszkowi Żyndzie i kol. Leonardowi Łukaszewskiemu, Koła Muzycznego z kol.kol. Tadeuszem Misiórskim i Ludwikiem Błażczakiem na czele, Komitetu Balowego oraz tym wszystkim, którzy w jakikolwiek bądź sposób i formie pracowali czynnie w dziele budowy naszej Bratniej Pomocy, najserdeczniejsze, koleżeńskie podziękowanie za współpracę ze mną.

Dziękuję wreszcie serdecznie personelowi Bratniej Pomocy, a mianowicie p. Helenie Ławniczakównie, p. Florentynie Szwejdiance i p. Tadeuszowi Sobaszkowi, za bardzo intensywną i wydajną pracę, dzięki której normalna działalność Bratniej Pomocy nie uległa nigdy zahamowaniu i wszystkie zamierzenia Zarządu mogły być zrealizowane.

ZA ZARZĄD BRATNIEJ POMOCY
STUD. W. S. H. W POZNANIU

Józef Mertka
Prezes.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA

SPRAWOZDANIE SEKRETARJATU.

W roku sprawozdawczym dokonano szeregu zmian personalnych. Przyjęto mianowicie na miejsce p. Marty Kędziórówny, p. Florentynę Szwedziankę w charakterze stenotypistki oraz kol. Elżbietę Paryżską jako praktykantkę biurową.

Powiększenie personelu pociągnęło za sobą konieczność uzupełnienia urzędnienia Sekretarjatu. Zakupiono jedno biurko oraz pulpit do użytku członków. Ponieważ lokal nasz, położony na poddaszu, narażony jest na operowanie zbyt nie słońca, zakupiono story do wszystkich okien dla umożliwienia pracy w godzinach południowych i popołudniowych.

Obowiązkiem sekretarza jest dbać nie tylko o sumienne załatwianie spraw bieżących, musi on utrzymywać wzorowy porządek w rzeczach odłożonych ad acta, mających znaczenie historyczne i wykazujących stopnie rozwoju Organizacji. Rzeczy te to archiwum. W roku 1929 kol. Mertka Józef, ówczesny sekretarz Stowarzyszenia, zorganizował archiwum, wprowadzając segregatory zamiast teczek i zastosowując podział rzeczowy. W następnych jednakże latach ograniczano się do składania rocznych kompletów akt wyjętych z segregatorów do szaf, nie bacząc na porządek chronologiczny. W roku sprawozdawczym dopiero przystąpiono do systematycznego uporządkowania wszystkich spraw z archiwum i jego organizacją połączonych. Materiał cały podzielono na 5 działów: Sekretarjat, Finansowy, Gospodarczy, Pożyczkowy i Letnisko. W skład korespondencji Sekretarjatu weszły ponadto akta Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. Począwszy od roku 1933 przyjęto podział nowy:

I. Sekretarjat.

II. Wydział Finansowy:

- a) korespondencja,
- b) dowody kasowe,
- c) wyciągi P. K. O.

III. Wydział Pożyczkowy:

- a) wnioski,
- b) korespondencja.

IV. Wydział Gospodarczy:

- a) korespondencja,
- b) księgi,
- c) raporty,
- d) sprawy finansowe.

V. Letnisko:

- a) korespondencja,
- b) dowody księgowo,
- c) księgi.

Organizacja archiwum prasowego polegała na wycięciu i wklepieniu do odpowiednich albumów, wszelkich notowanych w prasie polskiej wzmianek o Stowarzyszeniu. Pracę tę, wymagającą dużej dozy cierpliwości i pracowitości, wykonali kol. kol. Izydoryk Stanisław i Wesołkowski Bogumił.

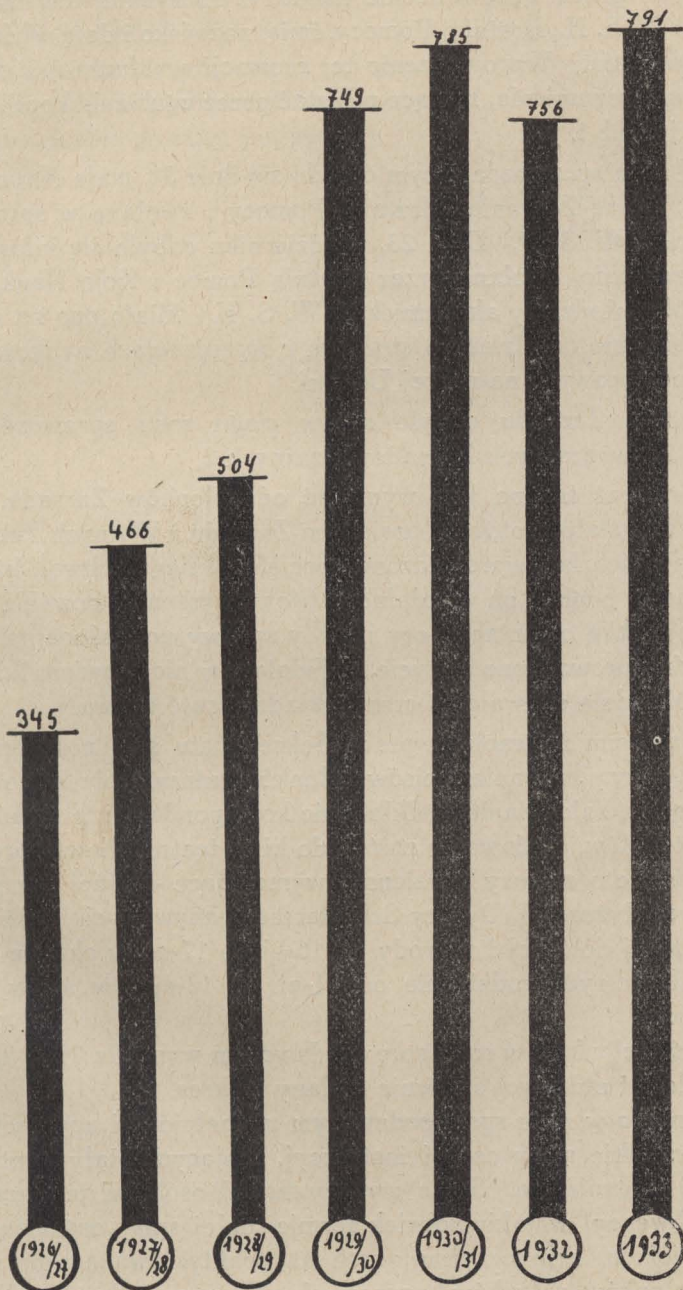
Segregatory i albumy te zaopatrzone odpowiednimi napisami, poukładane w szafach zawierają duży materiał dla chcących poznać historję i etapy rozwoju Bratniej Pomocy. Uzupełnieniem archiwum jest album członków Bratniej Pomocy, gdzie w odpowiedniej rubryce widnieją funkcje i stanowiska piastowane w Stowarzyszeniu. Systematycznie i uwzględniając wszystkie funkcje od początku istnienia Organizacji do kadencji obecnego Zarządu, doprowadzono tę „kronikę personalną“ w roku sprawozdawczym.

Ponieważ ani album członków Bratniej Pomocy ani kartoteka nie dają jasnego poglądu na ilość członków mających wszelkie prawa do świadczeń, zaprowadzono osobny spis na rok bieżący. Spis taki zaprowadzono już na rok 1934 z wyszczególnieniem opłaconych składek, daty wpisu i daty przyjęcia, co w związku z nowym statutem okazało się koniecznem, ze względu na prawa członkowskie czynne i bierne, uzależnione od okresu należenia do Bratniej Pomocy. W dalszym ciągu zreorganizowano sposób przyjmowania członków. Zmieniono deklaracje na druki statystyczne, wypełniane co roku przez członków.

Zaświadczenia o opłaceniu wszystkich zaległości wobec Bratniej Pomocy wydawano do czasu obecnej kadencji Zarządu na

Ilość członków Bratniej Pomocy w poszczególnych latach.

specjalnych drukach, przyczem zachowywano kopje. System ten zmieniono przez wprowadzenie książki z rubrykami na: numer albumu W. S. H., Bratniej Pomocy, imię, nazwisko i datę wydania zaświadczenia. Wprowadzenie tej inowacji wyklucza jakiegokolwiek nieporozumienia, mogące powstać przez zgubienie kopji, podarcie jej lub t. p.

W roku sprawozdawczym odbyło się dnia 31. maja Nadzwyczajne Walne Zebranie „Bratniej Pomocy”, zwołane w sprawie uprawnień W. S. H. Dnia 23. października odbyło się informacyjne zebranie, zwołane przez Bratnią Pomoc i Koło Naukowe dla ogółu młodzieży akademickiej W. S. H. Miało ono na celu zaznajomienie młodzieży o studjach i organizacjach naukowych i samopomocowych na naszej Uczelni.

Zebrania Zarządu odbyło się w ciągu roku sprawozdawczego 25, zwyczajnych 23, nadzwyczajnych 2.

Ponieważ trudno jest wymagać od członków Zarządu, by przeglądali stale protokoły posiedzeń Zarządu i Walnych Zebrań z poprzednich lat, wprowadzono specjalną księgę uchwał, która daje jasny pogląd na działalność Stowarzyszenia, pozwala na łatwą i szybką orientację, czy i kiedy sprawy uchwalone na zebraniach wprowadzono w życie. Widnieje w niej bowiem liczba protokołu, data uchwalenia oraz dokładna treść uchwały.

Poza temi inowacjami praca Sekretarjatu szła normalnym trybem. Przyjmowanie wpisów członków, utrzymanie kartoteki w porządku, załatwianie i odkładanie korespondencji, prowadzenie protokołów, wydawanie zniżek do kin i teatrów, kart porady lekarskiej, oto sprawy codzienne, wymagające czujnej kontroli i częstych dyżurów. Dyżury Sekretarjatu odbywały się codziennie od 11-ej do 13-ej i w środy od 16-ej do 17-ej, w okresie zaś prac bilansowych codziennie od 11-ej do 12-ej i w środy po południu.

Ilość członków w roku sprawozdawczym wynosiła 791. Stosunek do lat ubiegłych ilustruje podany wykres.

Ponadto w roku sprawozdawczym uzupełniono i uporządkowano wszelkie spisy osób i instytucyj, mających stały kontakt z naszą Organizacją. Są to wykazy firm i osób, udzielających nam subwencji w jakiegokolwiek formie, dalej spisy organizacyj akademickich, firm przyjmujących na praktyki wakacyjne naszych członków, członków honorowych, „bene meriti” i t. d. Nie-

które spisy zawierają duży materiał do statystycznych obliczeń, na podstawie których zrobione wykresy dają plastyczny i jasny pogląd na rozwój Organizacji.

Sekretariat prowadziła od początku kadencji do 10. listopada 1933 kol. Halina Nowicka, po jej rezygnacji powierzono prowadzenie go niżej podpisanej.

Marja Machnowska
Sekretarz Generalny.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU FINANSOWEGO.

Z każdym rokiem idziemy w swej pracy społecznej naprzód! Ci wszyscy, którzy stojąc na uboczu obserwują nasz istic amerykański rozrost, dziwią się zapewne, skąd w nas młodych tyle siły, tyle rozmachu, tyle inicjatywy, w tak ciężkich i niepomysłnych warunkach gospodarczych wskutek ogólnoświatowego kryzysu ekonomicznego. Kto wie, czy właśnie nie kryzys nauczył nas gospodarować tak, że nie lękamy się go wcale, lecz bierzemy się za bary z wszelkimi przeciwnościami i walczymy — wychodząc zwyczajnie z tych zawodów o lepszą egzystencję akademika.

Przed rokiem na tem samym miejscu pisałem, że rok obrachunkowy był dla nas trudny. Dziś to samo mógłbym śmiało powiedzieć, gdyż rok 1933 wcale nie był lepszy pod względem gospodarczym. Droga, po której skazani są iść bez wyjątku wszyscy samopomocowcy, jest bardzo trudna, nie jest usłana kwiatami, ma pełno niespodzianek i przeciwności, które uparcie towarzyszą każdemu przedsięwzięciu. Trzeba duża samozaparćia i wysiłku, by iść stale naprzód i łamać wytrwale to, co zawadza i hamuje rozwój. Kwestją egzystowania takiej instytucji jak nasza, zresztą jak każdej innej, jest sprawa finansowa. Bez pieniędzy, bez jakichkolwiek źródeł materialnych trudno sobie wyobrazić istnienie i żywotność choćby najmniejszego przedsiębiorstwa. Nasze Stowarzyszenie całkowicie oparte jest na pieniądzu, gdyż pomoc każda, jaką dajemy członkowi, polega li tylko na pomocy finansowej. Wpływy ze składek i opłat, uiszczanych przy płaceniu czesnego, są tak nikłe, w stosunku do udzielanych pomocy, że musimy szukać zawsze innych źródeł, by z zadania swego wywiązać się należycie. Takim źródłem jest dla nas ofiarność Starszego Społeczeństwa, które wczuwa się w potrzeby nasze i mimo własnego zubożenia nie szczędzi grosza na zasilenie naszej kasy, by ulżyć niedoli biednego studenta.

Dzięki więc różnym pociągnięciom i zabiegom śmiało dziś zaliczyć się możemy i stanąć na tej samej platformie, co pokrewne nam organizacje o wiekowej tradycji. Choć pod względem ilościowym członków stoimy daleko w tyle, to jednak pod innymi względami nie ustępujemy, a niejednokrotnie przodujemy i możemy służyć przykładem dla innych. W sprawozdaniach Wydziału Gospodarczego i Wydziału Pożyczkowego znajdzie czytelnik potwierdzenie moich słów. Świadczenia naszych członków są bezkonkurencyjne. Żaden „Bratniak“ w Polsce nie daje w tej wysokości świadczeń co my dajemy. Chcąc się poszczycić takimi wynikami, trzeba włożyć dużo wysiłku i pracy, by w coraz gorszych warunkach i przy spadku ilości członków i t. d. nie obniżać swego lotu, ba nawet nie stanąć w martwym punkcie, lecz ciągle lot swój wzbijać ku wyżynom i iść w zawody szlachetnej konkurencji z siostrzanymi organizacjami. Ambicją naszą jest być wzorem dla innych i dać jak najwięcej swym członkom. Jesteśmy komercjalistami, więc wzorem być musimy! Oto są nasze hasła, które przyświecają naszej szczytnej pracy!

Aby uprzystępnąć każdemu zorientowanie się w całokształcie działalności naszej za rok gospodarczy 1933, który był zasadniczo rokiem próbnym w tych ramach swej wielkości, co jest obecnie, jak najszczegółowiej postaram się w dokładnym przeanalizowaniu załączonego bilansu i rachunku strat i zysków wykazać nasz rozrost i plon całorocznej pracy. Mam bowiem wrażenie, że cały bilans będzie jasny dla każdego, nawet dla laika, który nigdy nie miał nic wspólnego z buchalterją. Niezależnie od omówienia daję kilka wykresów w rzutach ortogonalnych, by optycznie dać możność przekonania się tym, co nie mają czasu na szczegółowe czytanie sprawozdania.

Nim przejdę jednak do samego omówienia bilansu, pragnę dorzucić, że dotychczas ciągle szliśmy naprzód. Wyczerpaliśmy wszelkie możliwości, aby „Bratniak“ postawić na wyżynie doskonałej. Ramy naszej Organizacji stają się zaciasne. Jesteśmy jako to dziecko, co wyrosło już ze swego ubrania. Ustępujący Zarząd poczynił dużo inwestycji, przyszła kadencja ma już drogi utarte i winna tylko ulepszać to, co wymaga poprawy, a już przedtem zostało zrobione.

Wprawdzie wiele byłoby jeszcze do zrobienia, lecz w obecnych warunkach trzeba chwilowo zaprzestać inwestować, póki

zadłużenie nasze, choć wprawdzie stosunkowo niewielkie, nie zostanie spłacone, w przeciwnym bowiem razie możemy stracić zaufanie u naszych wierzycieli, którzy udzielają nam dogodnego otwartego kredytu. Można jedynie niewielkimi kosztami udoskonalać to co jest zrobione, lecz wymaga koniecznego uzupełnienia.

Ocena stanu i krytyka działalności na podstawie analizy bilansu oraz rachunku strat i zysków Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu.

Najwierniejszym obrazem przedsiębiorstwa — jego sytuacji majątkowej i finansowej, jego wypłacalności i zdolności płatniczej — to bilans czyli zestawienie na zasadzie określonych norm prawnych i ogólnych prawideł rzeczywistego majątku i jego źródeł w pewnym określonym dniu. Niemniej oblicze przedsiębiorstwa, a w szczególności jego wartość moralna i materialna, jego żywotność i wyniki całorocznej pracy, przedstawia rachunek strat i zysków, stanowiący, jak wiadomo, nieodzowne uzupełnienie każdego bilansu.

Przyjrzyjmy się zatem temu zwierciadłu naszego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, przepuścimy przez pryzmat suche cyfry bilansu statycznego i dynamicznego i wydajmy obiektywny sąd o stanie majątkowym i działalności naszego Bratniaka.

Na samym wstępie zaznaczyć wypada, że stale trzeba mieć na uwadze zarówno formę prawną jak i charakter naszej instytucji. Już komisja, która opracowując w roku ubiegłym według zasad naukowej organizacji pracy program reorganizacji księgowości, przeprowadziła podział naszej organizacji na trzy wydziały z punktu widzenia ich podstawowej działalności. I tak Centrala jest poniekąd przedsiębiorstwem bankowym, Wydział Gospodarczy — przedsiębiorstwem przemysłowym, Letnisko — przedsiębiorstwem bankowo-przemysłowym. Jak wynika z załączonego bilansu — podział ten został w całej pełni zastosowany i dał niespodziewane wyniki. Księgowość stała się naprawdę tym barografem, tą cyfrową taśmą filmową, na której wiernie odbija się całe życie Bratniaka. Dzięki niezwyklej przejrzystości w budowie bilansu łatwo będą mogły przysze Zarządy przeprowadzać racjonalną i planową pracę samopomocową, łatwo będą mogły

preliminować dochód i rozchód dla poszczególnych wydziałów, kalkulować koszty własne, by oprzeć Bratnią Pomoc na zasadzie odrzucania godziwych zysków.

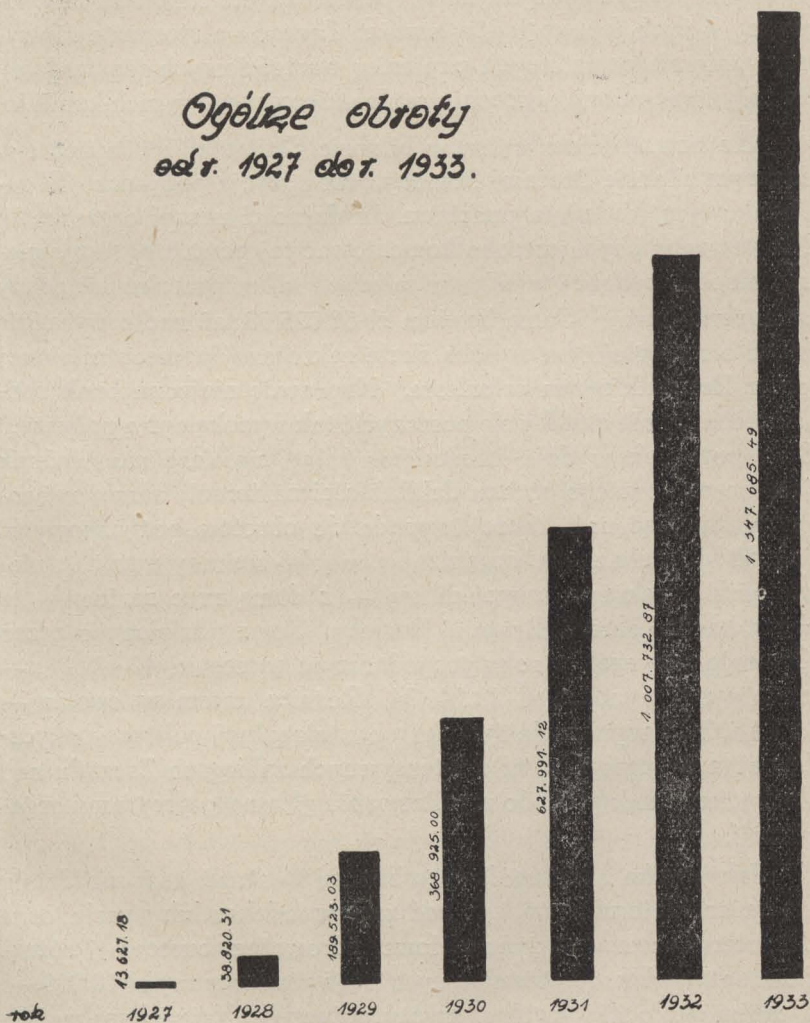
Zastanówmy się teraz nad samym sobą i przeprowadźmy autokrytykę działalności, która zmusiłaby nas do doskonalenia siebie i pracy na terenie Bratniaka, aby na tej podstawie móc innych krytykować, a nie być przez innych krytykowanym.

Zapas gotówki Centrali w dniu 31. XII. 1933 r., t. j. w dniu ostatnim roku operacyjnego, wynosi zł 1.325,22. Niewielką cyfrę, bo zł 186,21, wykazuje Letnisko. Wydział Gospodarczy, przelewający swe codzienne zbiory do kasy Centrali, nie wykazuje temsamem żadnych zasobów pieniężnych. Poważną kwotą dysponuje Bratnia Pomoc w bankach. Załącznik do szczegółowego bilansu Centrali wymienia dokładnie lokaty w poszczególnych bankach, i tak P. K. O. nr. 208.559 wykazuje sumę zł 1.592,27. Nie są to bynajmniej sumy lokowane na oprocentowanie, gdyż miałyby się to z zasadniczym celem naszej instytucji — a stanowią pogotowie kasy, która szczególnie w okresie Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku oraz koniec II. trymestru i związanych z tem wielkich potrzeb członków (wyjazd do domu rodzinnego, egzaminy), winna być jak najbardziej płynna, by nie zawieść pokładanych nadziei członków w celu uzyskania pożyczki na podróż do rodziny. Z drugiej strony — sumy w bankach — to obraz intensywnych zabiegów Zarządu około uzyskania subwencji z okazji Świąt Gwiazdkowych. Łączna kwota pogotowia kasowego sensu stricto (kasa i banki), a więc bez ujęcia innych aktywów płynnych, do których bez ogródek zaliczyć można choć skromną część pożyczek — przynajmniej indeksowych i wekslowych — wynosi sumę zł 4.141,22. Pogotowie to z małą przewyżką utrzymało się na poziomie zeszłorocznym (zł 3.562,35).

Rachunek papierów wartościowych wyszczególnia w bilansie Centrali wysokość i rodzaj papierów. Na szczególną uwagę zasługuje udział Bratniej Pomocy w Pożyczce Narodowej. Pozostałe papiery t. j. akcje i obligacje wykazały stratę na różnicy kursowej w kwocie zł 198,30. Ufać należy, że przyszłe lata wykazą już pewną nadwyżkę kursową, a to dzięki powolnej acz stałej tendencji zwyżkowej kursów na giełdzie. Niemalą użyteczność wykazały posiadane papiery przy organizowaniu letniska w Runowie Kraińskiem, kiedy to Dyrekcja Lasów Państwowych

Opélné obrotý
od r. 1927 do r. 1933.

zażądała od Bratniej Pomocy złożenia wadium w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego. W ślad za innymi większymi przedsiębiorstwami zrzeczeniowcami zamierza i Bratnia Pomoc stworzyć na przyszłość specjalną rezerwę papierów wartościowych na pokrycie przynajmniej pewnej części funduszu zasobowego. Z tych też względów uważał Zarząd za stosowne niewyzybywanie się posiadanych papierów wartościowych tembardziej, że dały i one pewne oprocentowanie ulokowanego w nich kapitału.

Najpoważniejszą cyfrą w bilansie Centrali, a również i w łącznym bilansie Bratniej Pomocy, jest pozycja pożyczek. W rachunku tym jest ujęta podstawa działalności naszej organizacji. Nie potrzeba chyba szeroko komentować tej poważnej sumy wierzytelności, będącej wynikiem zaledwie kilku przecież lat pracy samopomocowej. Suma bowiem zł 67.035,98, aż nadto wyraźnie mówi o rozległej i na wysoką skalę zakrojonej pomocy niesionej przez Bratniak swym członkom. Naprawdę niejedyn bank prowincjonalny nie mógłby się poszczycić tak wysoką cyfrą pożyczek. Stan pożyczek w dniu zamknięcia ksiąg nie daje nam jednak jeszcze całkowitego obrazu działalności na terenie samopomocowym. Sięgnąć nam raczej wypada do obrotów pożyczkowych, jakich dokonała nasza organizacja w roku operacyjnym. Tu niewątpliwie jaskrawo uwypukli się — z dumą rzecz można — ta jasna karta Zarządu Bratniej Pomocy. Suma udzielonych przez Centralę pożyczek w roku gospodarczym wynosi zł 42.478,21, — zwroty zaś wynoszą zł 28.140,34. Różnica zatem w kwocie — zł 14.337,87, wymownie świadczy o racjonalnej polityce pożyczkowej, a w szczególności o intensywnych zabiegach Zarządu nad zdobyciem funduszy do zrealizowania głównego programu organizacji.

Jak wynika z szczegółowego bilansu Centrali, pożyczki dzielą się na krótkoterminowe, t. j. pod zastaw indeksu lub weksla, oraz długoterminowe, jak żywnościowe, zdrowotne, bursowe i różne. Stan pożyczek krótkoterminowych sięga prawie sumy zł 10.000,—, a zatem około 15% ogólnej kwoty pożyczek. Największą ruchliwość wykazują pożyczki pod zastaw indeksu, udzielane na przeciąg dwóch tygodni. Tym sposobem utrzymuje się znaczną płynność, która w wysokim stopniu ułatwia normalną pracę Zarządu. Jeśli chodzi o pożyczki zdrowotne, to suma zł 2.535,27, udzielona przez Letnisko, ze względu na swój specyficzny charakter zdro-

wotny została udzielona i ujęta w bilansie szczegółowym Letniska Osią rachunku pożyczek to pożyczki żywnościowe. Dosięgły one z końcem roku sumę zł 32.702,45, co stanowi w stosunku do stanu z roku poprzedniego (zł 21.024,65) wzrost o kwotę zł 11.677,80 Zarząd dokładnie zdawał sobie sprawę, że niesienie pomocy w naturze, t. j. dostarczanie dzięki swemu Wydziałowi Gospodarczemu kredytowych obiadów, jest najskuteczniejszą formą samopomocy koleżeńskiej. Z drugiej strony pożyczki żywnościowe jako długoterminowe najbardziej odpowiadają potrzebom młodzieży akademickiej. Nietrudno nam chyba wyprowadzić, że miesięcznie (biorąc pełny rok pod uwagę) wydaje się kredytowych obiadów za sumę prawie tysiąca złotych. Czyż nie jest to wielka pomoc w dobie powszechnego kryzysu gospodarczego? Pożyczki mieszkaniowe (bursowe), które nabyliśmy w drodze cesji od W. S. H. w Poznaniu, wykazują powolny spadek. Nie jest to łynajmniej ujemna cecha działalności Zarządu, a przeciwnie jest wyrazem czujności Wydziału Pożyczkowego nad terminową spłatą zobowiązań byłych członków i nieczłonków, którzy korzystali z tej pomocy w pierwszych latach istnienia W. S. H.

Równomierny prawie podział wierzytelności we wszystkich tych wydziałach wykazuje pozycja dłużników. Łączna suma tego zadłużenia interesentów Bratniej Pomocy wynosi zł 4.614,70. Praca przyszłych Zarządów winna zatem pójść w kierunku jak najbardziej rygorystycznego redukowania tej sumy wierzytelności, gdyż udzielanie kredytu w tej czy innej formie nieczłonkom nie jest wskazane, a nawet nie przewidziane w podstawowych czynnościach Bratniej Pomocy. Zaznaczyć należy, że jeśli chodzi o pozycję w Centrali, to jest ona pozostałością lat ubiegłych i zawiera w sobie niektóre sumy sporne. Wierzytelności wykazane w bilansie Wydziału Gospodarczego i Letniska przedstawiają drobne kwoty z tytułu zakredytowanych członkom na kilka nieraz dni obiadów oraz utensyljów ze sklepiku Letniska. Sumy te już w przyszłym roku włączone zostaną do rachunku pożyczek różnych w Centrali i tym sposobem nie wyjdą z ewidencji ogólnego zadłużenia każdego członka.

Zapas towarów w magazynie w dniu 31. XII. 1933 r. przedstawiał wartość nabywczą względnie wyprodukowania (zaprawy) zł 1.132,77. Niewiele odbiega on od stanu zeszłorocznego (zł 1.500,—).

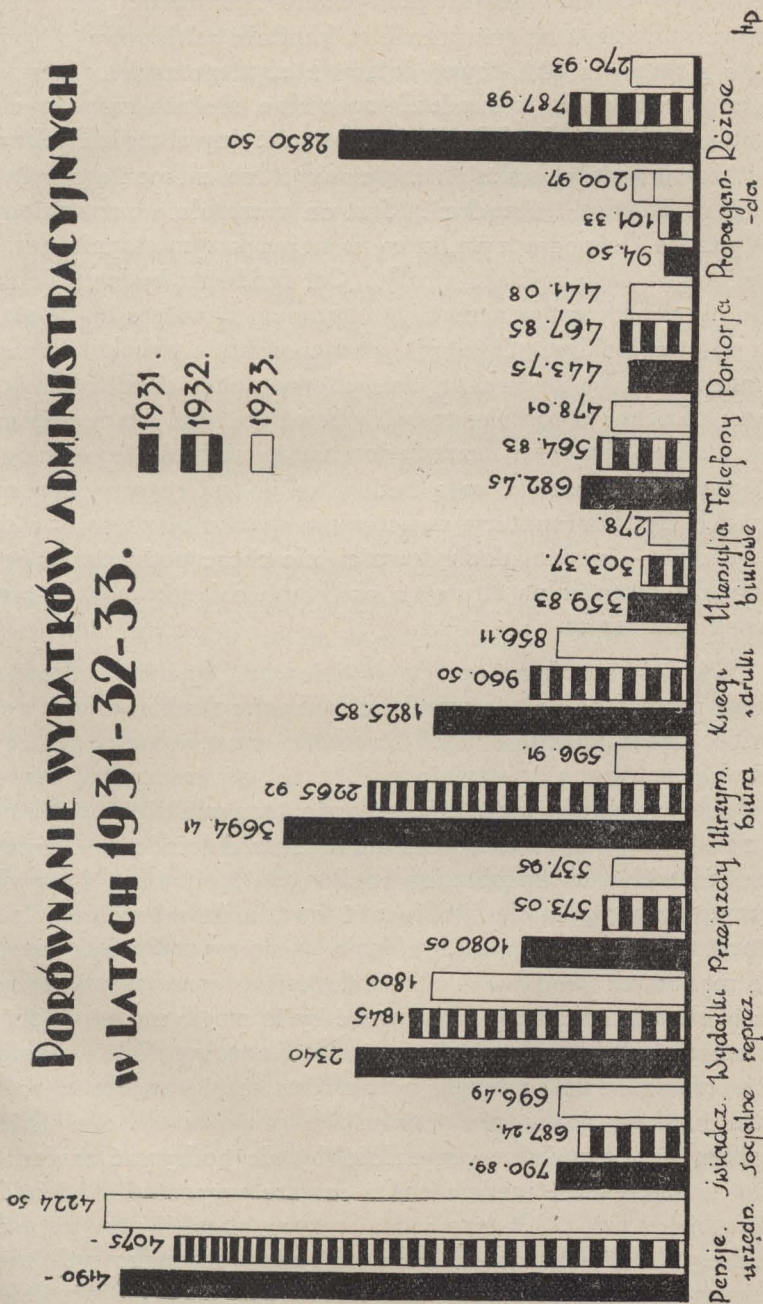
Rachunek sum przechodnich ujmując antycypacja czynna i bierna, które, jak widzimy, znajdują się w równowadze bilansowej.

Stan ruchomości, wykazany w bilansach poszczególnych wydziałów, oraz w bilansie ogólnym Bratniej Pomocy, nie jest odliczeniem faktycznej wartości w dniu bilansowania. Wyprowadzony został na podstawie oceny ksiązkowej. Brak bowiem dokładnego spisu względnie księgi ruchomości i urządzeń nie zezwolił nam na ściśle wstawienie do bilansu tych składników nakładowych. Wyrazić jednak możemy przekonanie, że wartość rzeczywista nawet bez uwzględnienia amortyzacji jest znacznie wyższa od oceny ksiązkowej. Kryje się tu zatem pod pozycją ruchomości poważna cicha rezerwa. Również i w tym roku Zarząd nie odstąpił od zasady tworzenia cichych rezerw. Przeprowadzono 25% -ową amortyzację ruchomości Centrali od zł 18.131,92, co dało sumę zł 2.868,89. Pozatem całkowicie (10%) zamortyzowano inwestycję w kwocie zł 750,10. W Wydziale Gospodarczym przeprowadzono odpis zł 2.175,83, tj. 12% od zł 11.475,56, a na ruchomościach letniska odpisano tytułem zużycia zł 927,05, czyli 20% od zł 4.635,28. Łączna kwota odpisów wynosi więc zł 6.721,87. Przyjmując przeciętnie 10% na zużycie od globalnej sumy ruchomości, tj. od zł 34.992,86, wypadłoby nam zatem wyprowadzić stratę amortyzacyjną w kwocie zł 3.499,29. Różnica zatem między rzeczywiście dokonanym odpisem, a wyżej przytoczonym, wynosi zł 3.222,58 i stanowi niewątpliwie cichą rezerwę Bratniej Pomocy. Należy mieć nadzieję, że już najbliższy okres gospodarczy umożliwi nam określenie wartości faktycznej posiadanych ruchomości.

Przejdźmy z kolei do omówienia źródeł naszego ogólnego majątku, przedstawiającego wartość zł 110.669,06. Kapitał zakładowy, wyrażający się cyfrą 25.569,91 rozlokowany jest w poszczególnych wydziałach, stosownie do projektu statutu naszej organizacji. Letnisko wprowadzić nie osiągnęło jeszcze przewidzianej kwoty (zł 5.000,—), ale jak to zresztą widoczne z bilansu Letniska — jest w stadium tworzenia kapitału zakładowego. Ogólna przeto suma kapitału zakładowego w niedalekiej już może przyszłości wynosić będzie zł 30.000,—. Rysem charakterystycznym struktury bilansu Bratniej Pomocy — to przeważnie ilość funduszków. Na plan pierwszy wysuwa się fundusz

PORÓWNIANIE WYDATKÓW ADMINISTRACYJNYCH W LATACH 1931-32-33.

1931.
 1932.
 1933.

rezerwow. Celem jego jest pokrywanie ewentualnej straty bilansowej. Dosięga on już prawie $\frac{1}{5}$ kapitału zakładowego i powstaje z reguły z 10%-towej dotacji z czystego zysku. Reszta kapitałów własnych, to fundusze specjalne, służące na pokrycie specjalnych strat. I tak kapitał amortyzacyjny służy na pokrycie straty powstałej wskutek częściowego lub całkowitego zużycia się ruchomości i urządzeń. Jest on szczególnie uzasadniony w Wydziale Gospodarczym, który w największym stopniu narażony jest na tego rodzaju straty. Cel funduszu budowy domu jasno określony jest w samej jego nazwie. Powstaje on ze stałych opłat członków. Osiągnął już niepoślednią wysokość i niebawem stanie się podwaliną do budowy domu akademickiego. Fundusz kuchni utworzony został w ubiegłym roku akademickim. Również i w tym roku Zarząd, doceniając ważność tego funduszu, postanowił przelać całą nadwyżkę do tej rezerwy, by na wypadek złej konjunktury, ewentualnie spadku obrotów — a co zatem idzie — niskiej dochodowości, nie chcąc podwyższać cen na obiady, ewentualną stratę na produkcji obiadów pokryć tym właśnie funduszem.

Również specjalne przeznaczenie ma fundusz zdrowia. Opieka zdrowotna, jak to wynika z rachunku strat i zysków, pochłania bardzo wielkie sumy. Straty te, w razie braku pełnego pokrycia ze strony specjalnie na ten cel przeznaczonej części opłat akademickich, mogą być pokryte tym właśnie kapitałem. Niemniej ważne znaczenie posiada fundusz delcredere. Zarząd jasno zdawał sobie sprawę, że wielka część pożyczek i innych wierzytelności stanie się bardzo wątpliwa, a nawet nieściągalna. Te oczywiście nieściągalne pretensje — po wyczerpaniu wszelkich możliwych środków — będzie niestety zmuszony w przyszłości odpisać na straty. Pociągnąć by to mogło nawet — przy ogólnej słabej dochodowości — stratę bilansową. Dla uniknięcia tej ostatniej, podwyższył i w tym roku kosztem zdobytej nadwyżki fundusz delcredere. Świadczy to naprawdę o wielkiej przeczności Zarządu na przyszłość, by nie podrywać zaufania, które w pierwszym rzędzie rodzi zawsze wyprowadzona nadwyżka bilansowa. Odrębny rodzaj rezerw stanowi rezerwa delcredere. Należy ona do tak zwanych rezerw szacunkowych, niewłaściwych. Nie jest więc ona kapitałem własnym przedsiębiorstwa, a tylko pozycją korekcyjną i służy do poprawienia

pozycji pożyczek (indeksowych), które przyjęte zostały w pełnej wartości do bilansu.

Znajduje ona naturalnie oddźwięk w rachunku strat i zysków. Jest to innemi słowy suma odpisanych metodą pośrednią nieściągalnych wierzytelności. Przez porównanie i wyprowadzenie różnicy między sumą pożyczek a sumą rezerwy delcredere otrzymamy faktyczny stan pożyczek po dzień 31. XII. 1933 r.

Najważniejszą pozycją w pasywach bilansu — to wierzyciele. Ogólna suma tego kapitału obcego wynosi zł 32.909,58. W roku ubiegłym kredyt ten wynosił zł 27.779,37. Widzimy zatem wzrost o sumę zł 5.130,21. Zdawaćby się mogło, że Zarząd, zamiast redukować długi Bratniej Pomocy — wprost przeciwnie powiększa stan ich z roku na rok. Takie postawienie kwestji byłoby oczywiście nielogiczne. Zważyć bowiem trzeba, że ze wzrostem zobowiązań o sumę 5 tysięcy złotych, powiększył się równocześnie ogólny majątek naszej organizacji i przedstawia w dniu 31. XII. 1933 wartość zł 110.319,06, co stanowi wzrost o sumę zł 22.509,74 (ogólny majątek w roku 1932 wynosił zł 87.809,32). Widzimy zatem, że kapitał obcy wzrósł w stosunku do stanu z roku poprzedniego o 17% — natomiast ogólny majątek wzrósł o 26%. Jasnym jest chyba już teraz — że proporcjonalnie do wzrostu ogólnego majątku — kapitał obcy wykazuje spadek. Plastyczniej nam się to uwypukli, gdy porównamy stosunek kapitału obcego do ogólnego majątku. W roku ubiegłym wynosił on 33% (patrz str. 81 — sprawozdanie za rok 1932), w bieżącym zaś roku obrachunkowym kapitał obcy — wierzyciele i sumy przechodnie — stanowi 29% ogólnego majątku. Zarząd — jak wynika z powyższych wywodów — nie tylko utrzymał się na poziomie ustosunkowania z roku poprzedniego, ale nawet, mimo poczynienia znacznych inwestycji, a przede wszystkim udzielenia wydatnej pomocy w formie pożyczek, zredukował kapitały obce o 4% w stosunku do roku poprzedniego. Zobowiązania, wyrażone w rachunku wierzycieli — są kredytem bezprocentowym, kredytem uzyskanym u dostawców (porównaj polityka finansowa). Podkreślić tu wypada, że ten kapitał obcy nie jest rozwodniony między wielką liczbą drobnych wierzycieli, a natomiast skondensowany u kilku poważnych interesentów, jak: Związek Lekarzy, apteka, szpitale i dostawcy Wydziału Gospodarczego. Jest to niewątpliwie dobrym objawem polityki fi-

nansowej Zarządu, gdyż w wysokim stopniu podnosi zdolność płatniczą naszej organizacji. Żywić można nadzieję, że w niedalekiej przyszłości Bratnia Pomoc wyzbędzie się całkowicie drobnych wierzycieli, którzy są zwykle finansowo słabsi i nie mogą udzielać nam dłuższych kredytów, a pozostawi kilku kontrahentów, by ich pretensje w miarę sił zredukować do minimum. W takim układzie bilansowym, będą już mogły przyszłe Zarządy gromadzić kapitały na dalsze inwestycje, a przedewszystkiem pomyśleć o realizacji planu budowy domu akademickiego Bratniej Pomocy W. S. H.

Na zakończenie tego, w najogólniejszych zarysach, omówienia pozycji bilansowych, wypada mi jeszcze słów kilka poświęcić rachunkom rozliczeniowym, jakie widnieją zarówno w aktywach, jak w pasywach bilansu w kwocie zł 21.337,87. Są to oczywiście pozycje wyrównawcze, kompensacyjne. Służą one jedynie do wykazania wzajemnych rozrachunków między poszczególnymi wydziałami i nie wywierają żadnego wpływu na ostateczny stan ogólnego majątku Bratniej Pomocy. Słusznie przeto można je było umieścić poza bilansem jako t. zw. pozycje pozabilansowe — również i rezerwę delcredere jako pozycję korekcyjną. Faktyczna suma bilansowa, będąca wyrazem ogólnego majątku przedsiębiorstwa, wynosi przeto zł 110.319,06. Łączny bilans Bratniej Pomocy jasno odzwierciedla, że Letnisko ma na sumę zł 4.100,48 zobowiązań wobec Centrali, a ta znowu na sumę zł 17.237,39 wobec Wydziału Gospodarczego. Są to jednak zobowiązania, a z drugiej strony wierzytelność wewnętrzna tego wspólnego organizmu, jakim jest Bratnia Pomoc. Szczegółowe ich wykazanie w poszczególnych bilansach daje dużo cennych wyjaśnień i wskazówek. I tak wierzytelność Centrali do Letniska w kwocie zł 4.100,48 znajduje swój wyraz w głównej mierze w ruchomościach Letniska — zobowiązanie Centrali wobec Wydziału Gospodarczego zł 17.237,39 tłumaczy się przedewszystkiem sumą udzielonych w r. 1933 na rachunek Wydziału Gospodarczego pożyczek żywnościowych. Wynika stąd, że te wewnętrzne zobowiązania poszczególnych wydziałów znajdują pokrycie w odpowiednich wierzytelnościach. Porównać tu można Bratnią Pomoc do rodziny, składającej się z 3 osób, które razem pracują dla wspólnego dobra i wspólnie przy końcu okresu gospodarczego wykazują dorobek swej całorocznej pracy.

Wreszcie nadmienić wypada, że suma weksli kaucyjnych, wykazana w bilansie Letniska w kwocie zł 628,62 stanowi dodatkowe zabezpieczenie kredytów udzielonych przez Bratnią Pomoc letnikom — nieczłonkom. Poza skryptami dłużnemi, zatem letnicy ci wręczyli naszej organizacji weksle na pokrycie swych zobowiązań. Tym sposobem wierzytelności nasze z tyt. pobytu nieczłonków szybciej i łatwiej mogą być windykowane ze względu na rygor wekslowy. Jest to niewątpliwie wyrazem ostrożnej i racjonalnej polityki kredytowej Zarządu Bratniej Pomocy.

B. Omówienie pozycji rachunku strat i zysków.

Najwierniejszem zwierciadłem działalności Zarządu Bratniej Pomocy w roku 1933 to rachunek strat i zysków. Rozważmy zatem po kolei poszczególne cyfry tego bilansu dynamicznego.

Jak wynika z zestawienia sum, wyrażających straty organizacji, najpoważniejszą kwotę wykazują wydatki administracyjne. Wnoszą one ogółem zł 33.263,16. Z sumy tej przypada zgęra 9½ tysiąca złotych na Centralę, przeszło 17.000,— zł na Wydział Gospodarczy oraz 6,5 tys. zł. na Letnisko. Podział tych kosztów znajdzie czytelnik w szczegółowym zestawieniu wydatków każdego wydziału. Na tem miejscu są one przedstawione w ogólnych cyfrach, aby zbyttnio nie różniczkowały rachunku strat i zysków. Jeśli chodzi o koszty administracyjne Centrali, to stwierdzić należy, iż w bieżącym roku operacyjnym nastąpiła dalsza ich redukcja, a mianowicie zmniejszyły się o przeszł 3 tys. złotych. Wydatki administracyjne Wydziału Gospodarczego wzrosły znacznie coprawda, bo przeszło 3-krotnie, lecz nie jest to bynajmniej wynikiem złej gospodarki, a tłumaczy się potrojeniem dochodów tego Wydziału. Zresztą wynika to jaskrawo z rachunku świadczeń socjalnych, które również prawie trzykrotnie się powiększyły i są wyrazem zatrudnienia ilości pracowników. Koszty handlowe Letniska wraz z utrzymaniem letników spadły prawie o 50% w stosunku do roku ubiegłego. Z drugiej strony zaś dochody za pobyt letników zmalały o połowę. Jest to wynikiem poważnej obniżki cen za pobyt, oraz słabszej frekwencji letników w r. 1933. Z powyższych wywodów nie trudno chyba się dopatrzeć, że Zarząd szedł wytrwale ku dalszemu obniżeniu

kosztów administracyjnych, zdając sobie dokładnie sprawę z ważności tego zagadnienia oraz jego wpływu na ostateczny wynik.

Drugą z rzędu najwyższą pozycją wśród strat Bratniej Pomocy — to wydatki na cele opieki zdrowotnej. Sięgają one prawie sumy ośmiu tysięcy złotych. Kwota ta świadczy dobitnie o nadzwyczajnej wprost staranności Zarządu nad członkami, potrzebującymi pomocy lekarskiej. Porównując sumę przeznaczoną z opłat akademickich (zł 5.514,60), zarządzeniem władz ministerjalnych, na cele opieki zdrowotnej, łatwo wydedukujemy, że kwota ta nie wystarczyła na pokrycie kosztów leczenia członków. Zgórami przeto 2 tys. zł z innych funduszy przeznaczył Zarząd na tę ważną dziedzinę pomocy koleżeńskiej, jaką jest opieka zdrowotna. Zgóry rzec można — przyjmując 8 miesięcy nauki w roku akademickim — że pomoc lekarska wynosiła prawie tysiąc złotych miesięcznie. Czyż nie jest to wielka pomoc?

Niewielkie sumy strat wykazują również poszczególne agendy, jak: Czytelnia, Koło Muzyczne i Agenda Pośrednictwa Pracy. Znać, że Zarząd nie zaniedbał i tych dziedzin, które, aczkolwiek stale deficytowe, jednak przyczyniają się w wysokim stopniu do uprzyjemnienia życia akademickiego bądź zacieśnienia współżycia koleżeńskiego, bądź wreszcie zdobycia pracy zawodowej.

Strata z tytułu różnic kursowych, wykazana w kwocie — zł 198,30, wyprowadzona została na skutek wstawienia do bilansu wartości papierów wartościowych po cenie giełdowej w dniu zamknięcia ksiąg. Strata ta nie byłaby tak wysoka, gdyby w roku ubiegłym w pełni zastosowano zasadę prawidłowego inwentaryzowania. Należy więc mieć nadzieję, że już w przyszłym roku, dzięki powolnej acz stałej wyższości kursów papierów wartościowych, rachunek ten wykaże skromny zysk. Zresztą pamiętać należy, że wynik na rachunku różnic kursowych jest poczęści bardzo problematyczny, przede wszystkim gdy papiery wartościowe nie są przedmiotem obrotu przedsiębiorstwa, a służą tylko do lokaty kapitałów i funduszy.

Rachunek rezerwy delcredere wykazuje stratę na pożyczkach indeksowych. Są to umorzone pożyczki pod zastaw indeksu,

które nie zostały jeszcze spłacone, mimo, że termin płatności minał już przed kilku laty, a miejsce zamieszkania dłużnika nie jest znane. W przyszłym roku przewiduje się przeprowadzenie większej sumy umorzeń z powodu nieściągalności i to na wszystkich rodzajach pożyczek. Tym sposobem bilans nie będzie zawierał już pożyczek nieściągalnych, a nawet wątpliwych i przez to znacznie zbliży się do realniejszego ujęcia majątku, a w szczególności wierzytelności z tytułu udzielonych pożyczek.

Odpisy na ruchomościach i urządzeniach wy-			
noszą łącznie		zł	<u>6.721,87</u>
z sumy tej przypada na			
Centralę	zł 2.868,89 t. j. 25%	od zł	18.131,92
na Wydz. Gosp.	„ 2.175,83 t. j. 12%	od „	11.475,56
oraz na Letnisko	„ 927,05 t. j. 20%	od „	<u>4.635,28</u>
	<u>Razem</u>	zł 6.721,87	<u>Razem</u> zł 34.992,86

Pozatem zamortyzowano w stu procentach inwestycje w Centrali, wynoszące zł 750,10. Jak wynika z powyższego zestawienia, przeprowadzono bardzo znaczne odpisy za bieżący rok gospodarczy. Gdyby Zarząd przeprowadził przeciętnie 10% odpis od sumy zł 34.992,86, łączna kwota z tytułu amortyzacji wyniosłaby wówczas zł 3.499,29. I zdaje się, że odpis ten nie byłby za niski. Zatem przez odpisanie kwoty zł 6.721,87 stworzyliśmy sobie poważną cichą rezerwę, wynoszącą zł 3.222,58.

Przyjrzyjmy się z kolei poszczególnym dochodom, wynikającym z działalności Zarządu Bratniej Pomocy. Składki członkowskie przyniosły sumę zł 2.185,—. Niewielka różnica dzieli tę kwotę od składek uiszczonych przez członków w roku ubiegłym. Wynosiły one bowiem zł 2.045,54. Najpoważniejszym i to stałem źródłem dochodu dla Bratniej Pomocy są opłaty akademickie, uiszczane przez wszystkich studentów do kasy W. S. H. i przelewane w pewnych odstępach czasu do naszej organizacji. Łączna suma tych opłat akademickich wynosi w roku sprawozdawczym zł 18.382,—. Jak wynika z bilansu, z kwoty tej przypada zł 5.514,60 na cele opieki zdrowotnej, reszta zaś przeznaczona jest

na ogólne cele organizacji. W roku sprawozdawczym stwierdzić więc można spadek opłat o circa 2.000,—, co tłumaczy się mniejszą liczbą słuchaczy na W. S. H. Jest to niewątpliwie znaczny uszczerbek na polu spodziewanych stałych dochodów Bratniaka.

Rekordową wprost cyfrę wykazuje rachunek subwencji. Ogólna suma zdobytych nieraz z trudem subwencji wynosi zł 18.422,40. Cyfra ta chyba sama mówi, jaka była działalność ustępującego Zarządu. Czyż w czasach przygniatającego kryzysu zdobycie tak poważnej sumy nie stanowi wysiłków wprost nadzwyczajnych? Znane nam jest przecież doskonale położenie materialne Starszego Społeczeństwa. Ileż prośb i memorjałów, ileż czasu i zabiegów kosztowało nas zdobycie choć drobnego grosza? Mimo to zdołaliśmy w konsekwentnej i planowej pracy zdobyć tak poważne kapitały. Dla Centrali przypadła kwota zł 11.840,75, dla Wydziału Gospodarczego zł 2.726,48, a dla Letniska zł 3.855,17. Porównując powyższe sumy z nadwyżką bilansową, wynoszącą zł 15.905,53, nie trudno chyba stwierdzić, że czysty zysk Centrali, wyrażający się sumą 11.971,96 jest wierną odbitką subwencji, zdobytych przez tenże Wydział, że źródłem nadwyżki zł 3.363,72 w bilansie Wydziału Gospodarczego jest właśnie suma subwencji. Jeśli chodzi o letnisko, to i tu nadwyżka tłumaczy się sumą zdobytych subwencji, które po większej części przeznaczono na pokrycie kosztów administracyjnych nowoorganizowanego Letniska. Tak więc widzimy, że i w tym roku Zarząd kontynuował swoją politykę samowystarczalności, a zyski, które wykazał w ogólnym bilansie, nie zdobył kosztem swych członków, a natomiast, podobnie jak w roku poprzednim, z terenu pozaakademickiego, z subwencji Starszego Społeczeństwa. Nic też dziwnego, że Zarząd i w tym roku uważa za swój obowiązek nie tylko podania ogólnych sum subwencji, ale również wyliczenie się z tego grosza publicznego, a mianowicie wykazania, na co go zużył i gdzie go ulokował. Niemało do pokrywania wydatków administracyjnych, regulowanie w należytych terminach zobowiązań, powiększania majątku Bratniej Pomocy, przyczyniają się dochody niestałe. Należą tu przede wszystkim dochody z balów i imprez oraz opłat za zniżki do kin, teatrów itd. Suma tych dochodów sięgła kwoty zł 2.550,43.

Wydział Gospodarczy na pokrycie swych wydatków personalnych i administracyjnych, kosztów produkcji oraz odpisów wykazał dochód brutto na ogólną sumę zł 21.103,50. Widzimy, iż dzięki zdrowej kalkulacji utrzymano, podobnie jak w roku 1932, sumę kosztów stałych i zmiennych w harmonijnej równowadze z dochodami z poszczególnych źródeł.

Letnisko wykazało w roku sprawozdawczym dochód z tytułu utrzymania letników w kwocie zł 4.312,42. Suma ta wraz z zyskami brutto ze sklepiku nie wystarczyła na pokrycie kosztów administracyjnych.

Niedobór, który spowodowany został głównie kosztami likwidacji starego letniska oraz kosztami organizacji nowego letniska, w całej pełni, jak to już wyżej wykazałem, pokryty został subwencjami społeczeństwa. W przyszłym roku gospodarczym koszty administracyjne będą mogły być już znacznie mniejsze i tem samem umożliwią całkowitą samowystarczalność tego Wydziału. Jak wynika z bilansu, majątek ogólny Bratniej Pomocy wzrósł o sumę zł 22.509,74.

Źródłem tego zwiększenia jest czysty zysk w kwocie	zł 15.905,33
bezpośredni przyrost kapitału własnego, t. j. funduszu budowy domu	„ 1.474,—
oraz wzrost kapitału obcego o sumę	„ 5.130,21
	<hr/>
Razem: . . .	zł 22.509,74
	<hr/> <hr/>

Czysty majątek, t. j. kapitał własny wzrósł zatem ze sumy zł 60.029,95 do sumy zł 77.409,48, czyli o sumę zł 17.379,53. Ten wspaniały wynik zawdzięczamy — jak już wyżej wspomniałem — głównie subwencjom, które w roku bieżącym wynoszą zł 18.422,40. Z zestawienia powyższych cyfr jasno i dobitnie wynika, że Bratnia Pomoc, mimo stosowania poważnych amortyzacji na urządzeniach i ruchomościach, jest organizacją samowystarczalną, a nadwyżki wykazane na bilansie dynamicznym, przeznaczone w całej pełni na zwiększenie majątku ruchomego, głównie zaś na pomoc członkom w formie różnego rodzaju pożyczek.

**Bilans analityczny Bratniej Pomocy Stud. W. S. H.
per 31. XII. 1933.**

Aktywa			Pasywa		
Tytuł	Suma	%	Tytuł	Suma	%
I. środki			I. kapitał		
obrotowe .	78.326,17	71	obcy . . .	32.909,58	29
II. środki			II. kapitał		
nakładowe	31.992,89	29	własny . .	77.409,48	71
III. rachunek			III. rachunek		
wyrównaw-			wyrównaw-		
czy	110.319,06	100	czy	110.319,06	100
i pozycje			i pozycje		
korekcyjne	22.316,49		korekcyjne	22.316,49	
	zł 132.625,55			zł 132.625,55	

Teofil Gołębiowski
Kierownik Wydziału Finansowego.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU GOSPODARCZEGO.

I. Wstęp.

Student, przychodzący na pierwszy rok W. S. H., widząc sprawnie pracujący Wydział Gospodarczy, nie zdaje sobie na ogół sprawy z tego, że ta kuchnia, magazyny, jadalnie, biura itp., to wszystko wyniki wyteżonej pracy ostatnich dwóch lat w warunkach jaknajgorszych nie tylko dla samopomocy, ale i dla całego życia gospodarczego, od którego przecież nie jesteśmy odzieleni murem chińskim.

Światowy kryzys i ogólne zubożenie Społeczeństwa sprawiły, że instytucje do tego powołane, nie udzieliły nam, jak naszym bratnim organizacjom, subwencji na urządzenie kuchni. W związku z kryzysem pogorszyło się także położenie materialne młodzieży, której Bratniak musiał przychodzić z większą niż dotychczas pomocą. A przecież mimo trudności finansowych mieliśmy do zrobienia *wszystko*, począwszy od nabycia kotłiny gazowej, a skończywszy na nożach, czy talerzach, począwszy od przyjęcia kuchmistrza, a skończywszy na pomywaczce, nie wspominając już o trudnościach z samymi lokalami.

Stworzenie kuchni z „amerykańskim” rozmachem było dużym wysiłkiem ze strony Zarządu — śmiałym, ale zaledwie pierwszym krokiem. Utrzymanie i rozwinięcie agend, puszczenie całego aparatu gospodarczego i administracyjnego w ruch, położenie podstaw finansowych i uregulowanie zobowiązań finansowych Wydziału Gospodarczego — oto zadania, które nakazały pozostać na zajmowanych stanowiskach mimo przykrych zarzutów pewnego odłamu kolegów „o dożywociu” piastowanych mandatów, a z drugiej strony mimo wyraźnych strat materialnych, w związku z osobistymi obowiązkami zawodowymi. Dobro Bratniej Pomocy nie pozwalało nam odchodzić w chwili, kiedy ponad 20 tysięcy zł zobowiązań z tyt. inwestycji mogłoby zaprzepaścić nawet bardzo ofiarną i wyteżoną pracę Kolegów niewpra-

cowanych, a owianych tylko dobrymi chęciami. Sytuacja była zbyt poważna, by można sobie było pozwolić na eksperymenty. Stwarzając dla dobra ogółu Kolegów olbrzymi Wydział, czuliśmy równocześnie dużą odpowiedzialność za jego funkcjonowanie. Obojętnymi dla nas były niepoważne zarzuty pewnych Kolegów. Dla nas ważne były wyniki pracy, a podzięką poczucie dobrze spełnionego obowiązku. Czy obowiązek swój spełniliśmy, oceni sam Czytelnik na podstawie niniejszego sprawozdania.

W opracowaniu niniejszego sprawozdania, staraliśmy się nie tylko zdać sprawę z naszej działalności przez suche zestawienie cyfr, ale podobnie, jak w roku zeszłym, podzielić się zdobytymi doświadczeniami w pracy, aby naszym następcom ułatwić zadanie. Czy przyszłe Zarządy zechcą skorzystać z naszych doświadczeń i planów, to jest ich rzeczą. My ze swej strony czuliśmy się w obowiązku dla ciągłości pracy rzucić pewne myśli na przyszłość oraz pozostawić wytyczne. Być może, że nie wszystkie nasze pociągnięcia były najlepsze, ale my w danych warunkach uważaliśmy je za jedyne.

Dla lepszej ilustracji naszych wyników pracy oraz uwypuklenia naszej działalności, staraliśmy się w miarę posiadanego materiału porównać nasze wysiłki z działalnością innych instytucyj samopomocowych w Polsce, by w ten sposób dać Kolegom lepszą możliwość orjentowania się w ogólnej sytuacji. Przyczyni się to niewątpliwie do wyrobienia jasnego sądu o naszej działalności.

Polityka finansowa Wydziału Gospodarczego.

Zasadą naczelną, którą kierowaliśmy się w naszej pracy, była zupełna samowystarczalność Wydziału Gospodarczego. Smutne doświadczenia z ubiegłych lat nakazywały nam główną uwagę położyć na ścisłą kalkulację. Wprowadzone zestawienia i raporty dzienne, dające obraz całodziennej gospodarki i wykazujące codziennie zysk lub stratę, były doskonałym wskaźnikiem kontrolnym, niepozwalającym na błędzenie.

Kalkulację naszą musieliśmy (w związku z odmówieniem przyrzeczonych subwencyj inwestycyjnych) przeprowadzać w ten sposób, by po opłaceniu kosztów produktów, robocizny i administracji, pozostawał jeszcze odpowiedni procent na amortyzację

Personel Wydziału Gospodarczego.

ruchomości i inwestycji. Cała trudność polegała jednak na tem, że płatność zobowiązań nie przekraczała 18-tu miesięcy, a plan amortyzacyjny przewidywał spłatę w 8-miu latach.

Ponieważ Centrala zajęta swemi kłopotami w związku z udzielaniem pożyczek nie mogła nam pomóc, a Wydział Gospodarczy nie mógł spłacać zobowiązań z wpływów bieżących, ponieważ podrożyłoby to nadmiernie cenę obiadów (mniej więcej o 30%), co na rozwój kuchni wcale by nie wpłynęło, należało poszukać innej drogi wyjścia.

Przyjęty został plan kol. Bugajskiego.

Wszelkie zobowiązania z tyt. inwestycji, wynoszące	
za rok 1932	zł 18.501,96
za rok 1933	zł 3.355,55
	<hr/>
	zł 21.857,51

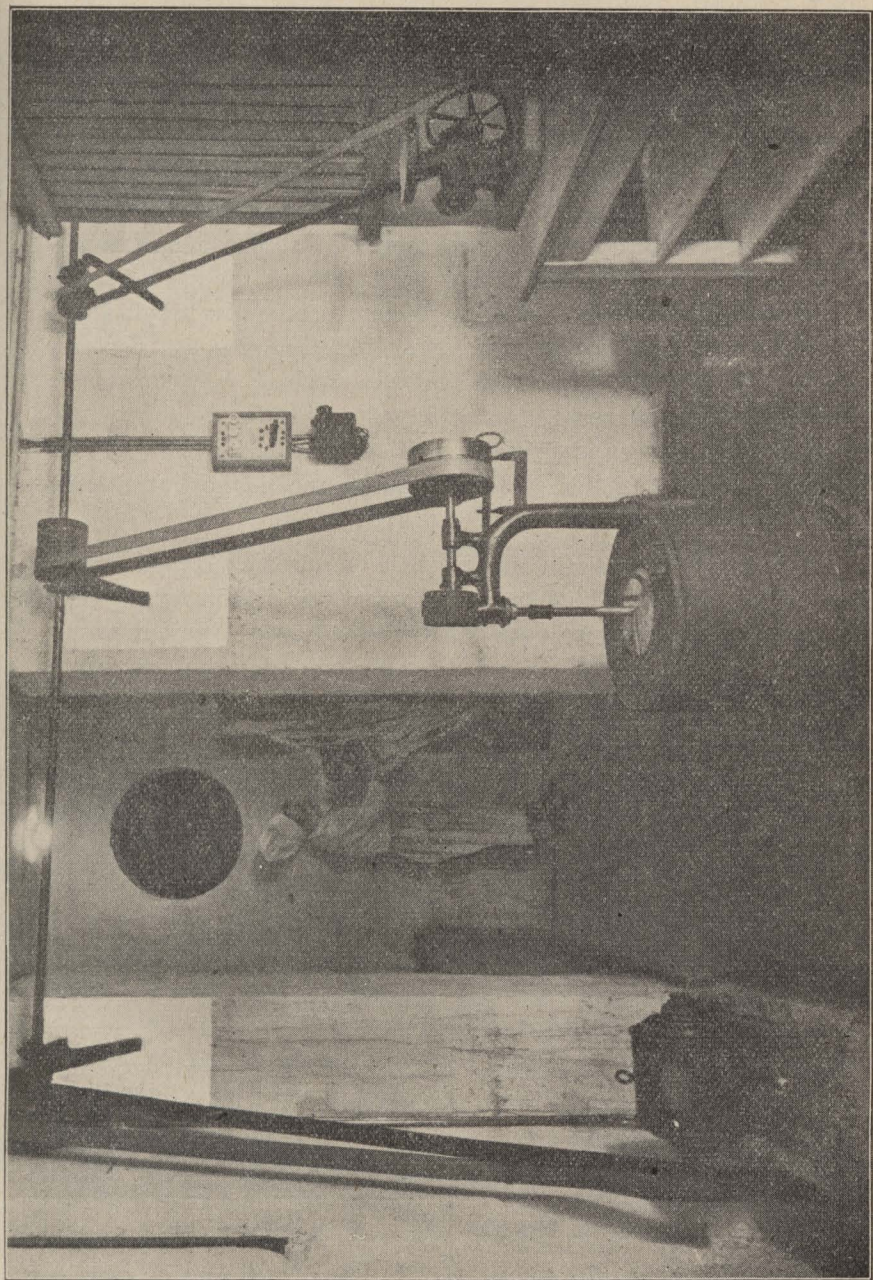
przelaliśmy Centrali do uregulowania. Dług wobec Centrali spłaciliśmy obiadami i kolacjami, których Wydział Pożyczkowy udzielił Członkom w formie długoterminowego kredytu. Powstało przez tę transakcję saldo wobec dostawców produktów żywnościowych. Amortyzowanie salda dostawców, u których korzystamy z 3-miesięcznego i dłuższego kredytu (przy dostawach około 80 tys. zł), nie przedstawiało już trudności.

Dla informacji wspomnieć należy, że 3-miesięczny kredyt dostawców wyraża się w obecnych warunkach kwotą około 20 tysięcy złotych.

Saldo dostawców per 31 grudnia 1933, wynoszące złotych 16.120,71, pomniejszone o wartość: zapasu magazynu, saldo dłużników oraz banków w łącznej kwocie zł 2.986,10; wykazuje nam saldo dostawców z tyt. wspomnianych inwestycji, które wynosi per 31. XII. 1933 r. zł 13.134,61. Wynika z tego, że faktycznie spłacono inwestycji na kwotę zł 8.722,90.

Przy analogicznej polityce finansowej pozostały dług winien zniknąć w przeciągu 1—2 lat, a w każdym razie w myśl planu amortyzacyjnego.

Wybrana droga korzystania z otwartego kredytu dostawców nie jest niebezpieczną, należy jednak uważać, aby nie przekraczała kwoty udzielonego przez dostawców kredytu, ponieważ bardzo łatwo mógłby Wydział Gospodarczy wpaść w niewypła-

Rzeźnia i chłodnia z napędem elektrycznym i maszyną do robienia lodów.

całność. Przestrzec także musimy przed nadmiernem korzystaniem z gotówki Wydziału Gospodarczego przez Centralę, jakoteż przed zbytniem obciążaniem Wydziału Gospodarczego obiadaniami i kolacjami, udzielanymi przez Wydział Pożyczkowy, bez równoczesnej wpłaty równowartości. Kwoty udzielanego kredytu żywnościowego są bardzo wysokie, dochodzące do sumy zł 3 tys. miesięcznie i łatwo mogą doprowadzić Wydział do ruiny. Zdajemy sobie dobrze sprawę, że udzielenie przez Centralę kredytu żywnościowego bez równoczesnej wpłaty jest drogą najłatwiejszą, ale też i najbardziej niebezpieczną. W normalnych warunkach wolnych funduszy między saldem dostawców z tyt. inwestycji, a udzielonym przez dostawców kredytem z tyt. dostawy produktów żywnościowych, winno się używać na rozbudowę Wydziału Gospodarczego przez stwarzanie nowych sekcji gospodarczych, które powiększą obrót, przynosząc zyski. W ten sposób zdobyty kapitał w formie zysku może być bez szkody użyty na udzielanie pożyczek.

Może nasza polityka finansowa w Wydziale Gospodarczym nie była najlepszą, może różni analitycy bilansów wykażą dysproporcję między saldem dostawców a kontrpożyczkami w aktywach, w każdym razie nie mieliśmy innej drogi wyjścia. Centrala na urządzenie kuchni nie dała ani grosza, bo miała swoje kłopoty, a kuchnia musiała powstać.

Jak się obecnie przedstawia sytuacja finansowa Wydziału Gospodarczego, zilustrują najlepiej dwa bilanse: przy objęciu kierownictwa Wydziału przez kol. Bugajskiego i przy jego zdaniu.

Bilans zamknięcia Śniadalni na dzień 31. XII. 1931.

Winien		Ma	
Wyszczególnienie	Suma	Wyszczególnienie	Suma
Magazyn	zł 722,68	Bratnia Pomoc	zł 1.376,45
Zapasy w sklepiku „	54,90	Wierzyciele . . . „	394,63
Strata	„ 993 50	_____	_____
_____	zł 1.771,08	_____	zł 1.771,08
=====	=====	=====	=====

**Bilans zamknięcia Wydziału Gospodarczego
per dzień 31. XII. 1933.**

Winien

Ma

Wyszczególnienie	Suma	Wyszczególnienie	Suma
Banki	zł 381,22	Dostawcy	zł 16.120,71
Bratnia Pomoc „	17.237,39	Kapitał zakład. „	10.000,—
Dłużnicy	1.472,11	„ amort. „	7.706,24
Ruchom. i inwest. „	19.391,64	Fundusz rezerw.	
Magazyn	1.132,77	kuchni	2.424,46
		Fundusz rezerw.	
		kuchni (zysk) „	3.363,72
	<u>zł 39.615,13</u>		<u>zł 39.615,13</u>

„Sapienti sat!” — Cyfry same mówią za siebie.

Ogólna organizacja Wydziału Gospodarczego.

Zadaniem Wydziału Gospodarczego jest prowadzenie i organizowanie tych dziedzin życia gospodarczego, które zaspakajają pierwsze potrzeby studenta lepiej, taniej i zdrowiej, niż podobne przedsiębiorstwa prywatne. Czasem zajdzie potrzeba stworzenia takiego odcinka życia gospodarczego, który może z punktu widzenia kalkulacji nie będzie się opłacał, ale będzie tego wymagał interes Kolegów.

Dla zrealizowania swoich zadań Wydział Gospodarczy tworzy sekcje (nazwa przedsiębiorstwa, chociaż mniej popularna, byłaby bardziej odpowiednia). O powstaniu i zwinieniu sekcji decyduje Zarząd na wniosek lub po wysłuchaniu opinii kierownika Wydziału Gospodarczego. Celem ułatwienia pracy może kierownictwo Wydziału stwarzać w łonie sekcji działy gospodarcze. Prace sekcji opierają się na regulaminach, instrukcjach, okólnikach, komunikatach itp. Regulaminy sekcji wymagają zatwierdzenia Zarządu. Całością Wydziału Gospodarczego kieruje honorowo członek Zarządu — kierownik Wydziału. Kierownictwo poszczególnych sekcji może być prowadzone albo przez członków Zarządu, albo przez osoby prywatne (z poza

terenu Bratniej Pomocy), lub stowarzyszenie akademickie. Powierzenie prowadzenia sekcji osobom z poza Bratniej Pomocy winno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy chodzi o przedsiębiorstwa zupełnie nowe, na urządzenie których Bratnia Pomoc nie dysponuje odpowiednimi funduszami, a pieniądze dostarcza osoba prywatna. Umowy w takim wypadku należy zawierać w ten sposób, by urządzenia, wnoszone przez przedsiębiorców prywatnych, stawały się własnością Bratniej Pomocy, która je przedsiębiorcy na czas najmu oddaje do użytkowania (za opłatą przez dzierżawcę czynszu za lokale). Po pewnym czasie, (np. 8 do 10 lat), przedsiębiorstwo winno przejść na własność Bratniej Pomocy, bez odszkodowania. Bratnia Pomoc może przed tym terminem także spłacić dzierżawcę.

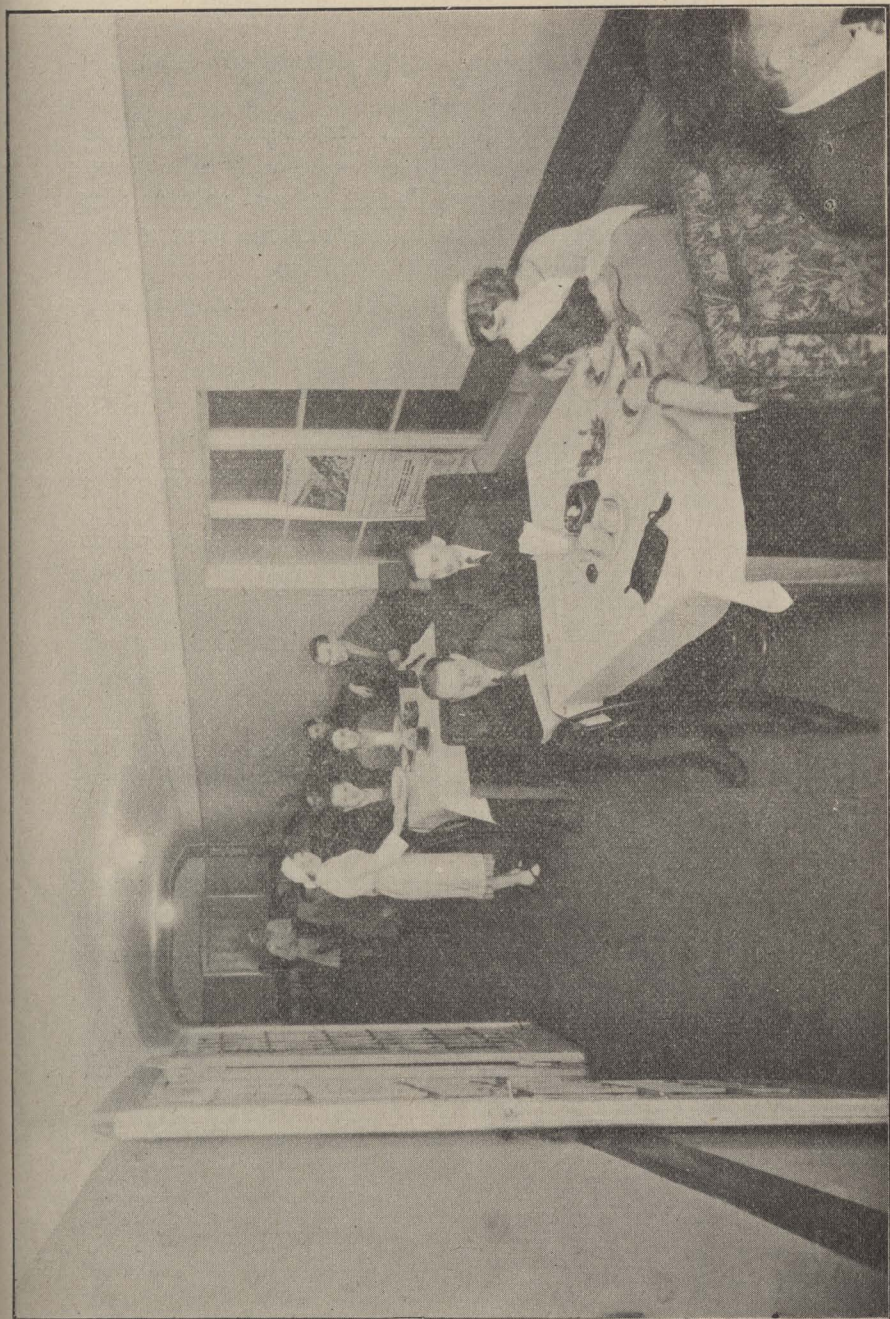
Nadzór nad działalnością Wydziału Gospodarczego sprawuje Zarząd, kontrolę zaś Komisja Rewizyjna.

Nadzór Zarządu polega przedewszystkiem na mianowaniu kierownika, zastępcy kierownika, zatwierdzaniu i modyfikowaniu regulaminu Wydziału Gospodarczego i regulaminów poszczególnych sekcji, zatwierdzaniu i modyfikowaniu budżetu, sprawozdaniu z wykonania budżetu, zatwierdzaniu planu pracy Wydziału Gospodarczego itp.

Kontrolę Komisji Rewizyjnej normują regulaminy, dotyczące kontroli nad Wydziałem Gospodarczym. Należy tu jednak pamiętać, by przy zachowaniu dużej skrupulatności nie hamować sprawności Wydziału, który ze względu na swoje nastawienia handlowe potrzebuje dużo kupieckiej elastyczności i rzutkości.

Organem wykonawczym i główną sprężyną Wydziału jest kierownik. Do obowiązków jego należy: kierowanie całością Wydziału Gospodarczego i poszczególnych sekcji; dbanie o racjonalną gospodarkę w myśl przedłożonych planów pracy i budżetu, tak, aby nie została zwichnięta zasada samowystarczalności; układanie i przedkładanie do zatwierdzenia Zarządowi regulaminów Wydziału Gospodarczego i sekcji; planów pracy, planów finansowych sekcji i budżetu Wydziału Gospodarczego i t. p.

Specjalnem zadaniem kierownika jest prowadzenie strony handlowej i kalkulacyjnej Wydziału Gospodarczego i sekcji. Od należytego zawarcia umów z dostawcami i odpowiedniego uskuteczniania zakupów przy dobrej organizacji sekcji zależy,

Nowa jadalnia, przerobiona z korytarza.

czy zasada samowystarczalności zostanie utrzymana. Do obowiązków kierownika należy wkońcu angażowanie i zwalnianie personelu, wyznaczanie urlopów i pensyj w myśl planu uposażeniowego, ustalanie cen posiłków itp.

Jak z powyższego wynika, pozostawiono kierownikowi bardzo dużą swobodę w wyborze środków działania, co ułatwia mu rzutkość w prowadzeniu interesów. Zarząd uchwała ogólne ramy i naznacza ogólne polecenie: zachowanie samowystarczalności, a kierownik Wydziału je realizuje.

Do pomocy kierownikowi przydzielony jest zastępca, który pełni funkcje przydzielone przez kierownika oraz zastępuje go w czasie nieobecności. Tak kierownik jak i zastępca spełniają swoje czynności bezpłatnie.

Do pełnienia swych czynności kierownik ma siły płatne. Ilość personelu i obowiązki normują regulaminy poszczególnych sekcji.

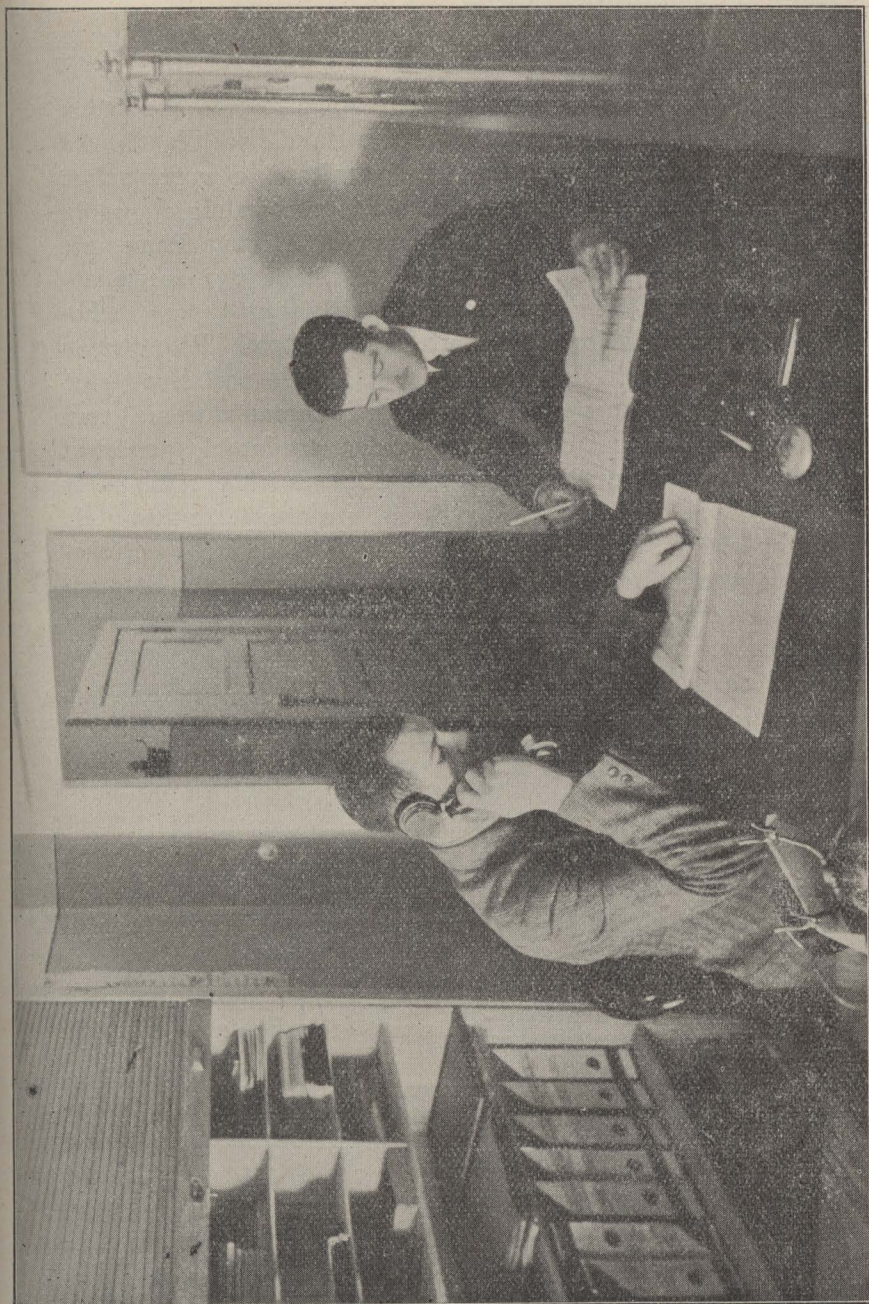
Ogólnie, odnośnie do organizacji Wydziału, należy pamiętać, by mu zapewnić ciągłość pracy na każdym kierowniczym stanowisku, czy to płatnym czy bezpłatnym, winni być o ile możliwości zastępcy, którzy w razie opuszczenia stanowiska przez poprzednika winni objąć ster pracy. Należy także zwrócić uwagę na osobę kierownika kuchni. Przy wyborze winna decydować bezwzględnie fachowość. Kierownik winien mieć przed objęciem stanowiska dłuższą praktykę na stanowisku magazyniera i księgowego i zastępcy kierownika w Wydziale Gospodarczym. Wydział Gospodarczy, którego obroty wynoszą pół miliona, a ilość obiadów dziennie przekracza tysiąc, jest dzisiaj dużym przedsiębiorstwem, które nie może być kierowane przez niefachowców lub ludzi, których na tem stanowisku postawiły wybory, przeprowadzone nieraz na platformie politycznej.

Obecnie są zorganizowane następujące sekcje:

I. Kuchnia:

- a) dział kuchni,
- b) dział śniadalni,
- c) dział bufetu,
- d) zakład cukierniczy,
- e) rzeźnia wraz z chłodnią,
- f) magazyny i składnice,
- g) pralnia.

Kierownik Wydziału i zastępca przy pracy.

II. Fryzjernia:

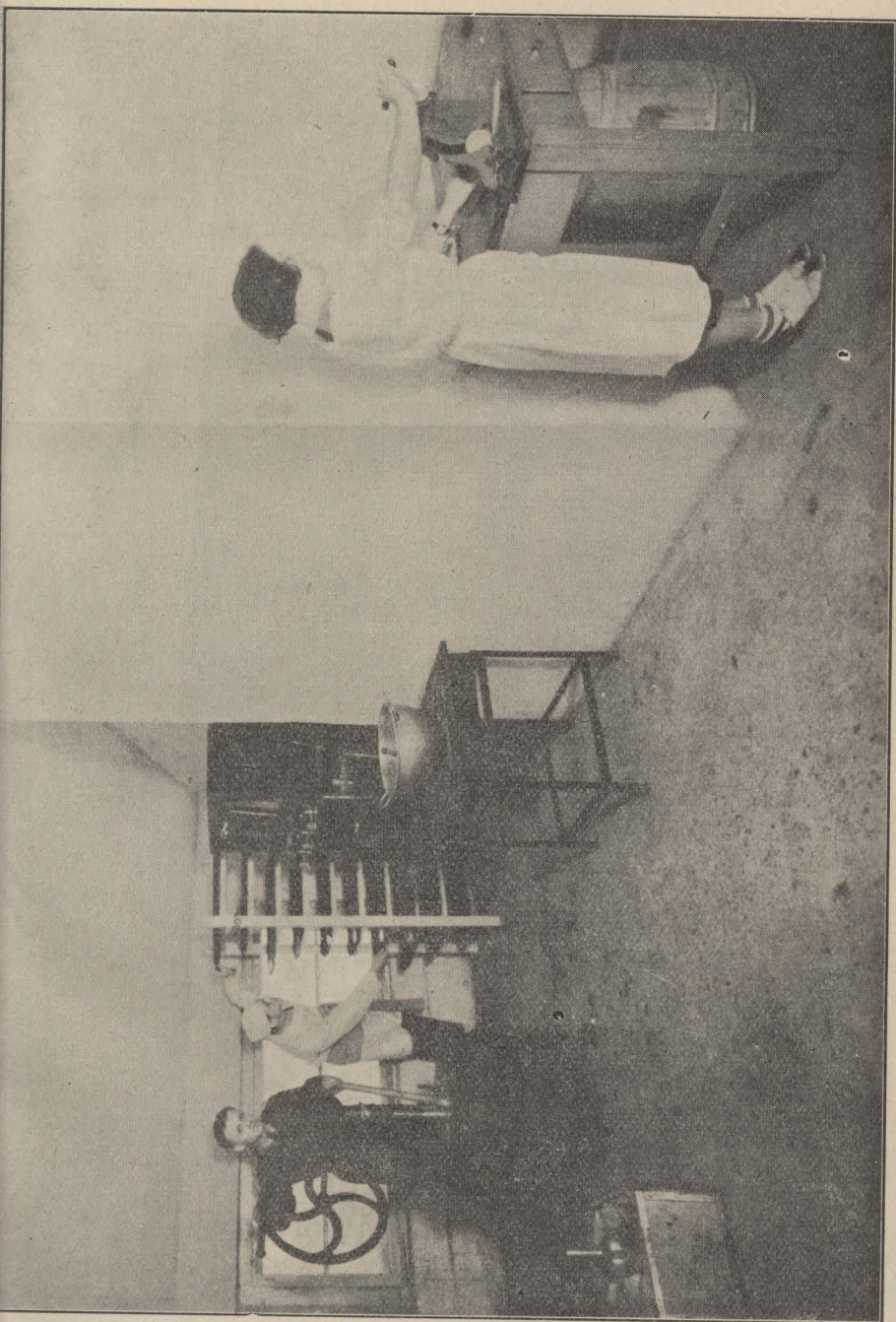
- a) salon dla pań,
- b) salon dla panów.

W najbliższym czasie winna być zorganizowana (za zgodą Dyrekcji W. S. H. i Izby Przemysłowo-Handlowej) łaźnia dla studentek i studentów z wannami i prysznicami, a w przyszłym roku akademickim mechaniczna pralnia i prasownia dla ogółu studentek i studentów. Oczywiście ponieważ Bratnia Pomoc nie ma odpowiednich funduszy, sprawa ta winna być zorganizowana na wzór fryzjerni, przez obcego przedsiębiorcę przy zachowaniu nad przedsiębiorstwem nadzoru i kontroli. Po pewnym czasie przedsiębiorstwa te winny przejść na własność Bratniaka. Narazie możnaby korzystać z czynszu. Zorganizowanie tych dwóch sekcji nie powinno przedstawiać trudności, ponieważ wszelkie plany są przygotowane, a wykonaniu ich przeszkodziły tylko wybory. W ten sposób byłyby objęte prawie że wszystkie dziedziny pierwszych, codziennych potrzeb studenta. Jeśli chodzi o program na lata najbliższe, należałoby pomyśleć o zorganizowaniu sklepu, dostarczającego materiałów na ubrania, konfekcji, bielizny, obuwia itp. Zorganizowanie takiego sklepu narazie na zasadach komisowych nie przedstawiałoby trudności, a umożliwiłoby studentowi zyskanie procentu, który zarabia pośrednik. Sklep, oparty o Wydział Pożyczkowy, dawałby pewne zyski temu Wydziałowi, którychby mógł używać na pożyczki w tej dziedzinie, a z drugiej strony dawałby gwarancję, że fundusze udzielane, np. na ubranie, są używane przez studentów na ten cel.

Tyle, jeśli chodzi o organizację naszego Wydziału Gospodarczego.

Ważniejszą jednak sprawą byłoby zorganizowanie centrali dostaw akademickich dla kuchni wszystkich Bratnich Pomocy w Poznaniu.

Na podstawie ostatnich sprawozdań Bratnich Pomocy w Poznaniu (U. P., W. S. H., Organizacja Studentek) stwierdzić można, że kuchnie studenckie zużywają około 100 tys. kg. mięsa i łuszczyków, 50 tys. kg chleba, pół miliona kg jarzyn i owoców, 150 tys. sztuk bułek, 170 tys. mendli jaj, 70 tys. ltr. mleka itd., i płacą za samo pośrednictwo około 40 tysięcy złotych. Za tę sumę możnaby wygodnie zapłacić lokal, utrzymać potrzebny per-

Zakład cukierniczy, przerobiony z piwnicy.

sonel, opłacić świadczenia socjalne, podatki i oprócz tego zarobić na czysto około 20 tys. złotych. W ten sposób możnaby pokryć zupełnie zapotrzebowanie Wydziału Pożyczkowego na obiady kredytowe i ulgowe we wszystkich Bratniakach w Poznaniu. Nie należy także zapominać, że przez stworzenie centrali dostaw akademickich możnaby dać możliwość zarobkowania kilkunastu kolegom. Realizację powyższego projektu uważamy za możliwą, pod warunkiem, że poszczególne Bratnie Pomoce wyzbyłyby się patryjotyzmu lokalnego, a zrozumiały własny interes. Jest rzeczą zrozumiałą, że przy zakupie dużej ilości produktów, a może nawet stworzenia własnego zakładu rzeźnickiego, piekarni, oraz wydzierżawieniu ogrodów warzywnych i owocowych, możnaby osiągnąć duże korzyści. Brak miejsca nie pozwala nam na szersze omówienie tej sprawy. Jeżeli projekt dojrzeje do wykonania, chętnie służymy informacjami i pomocą.

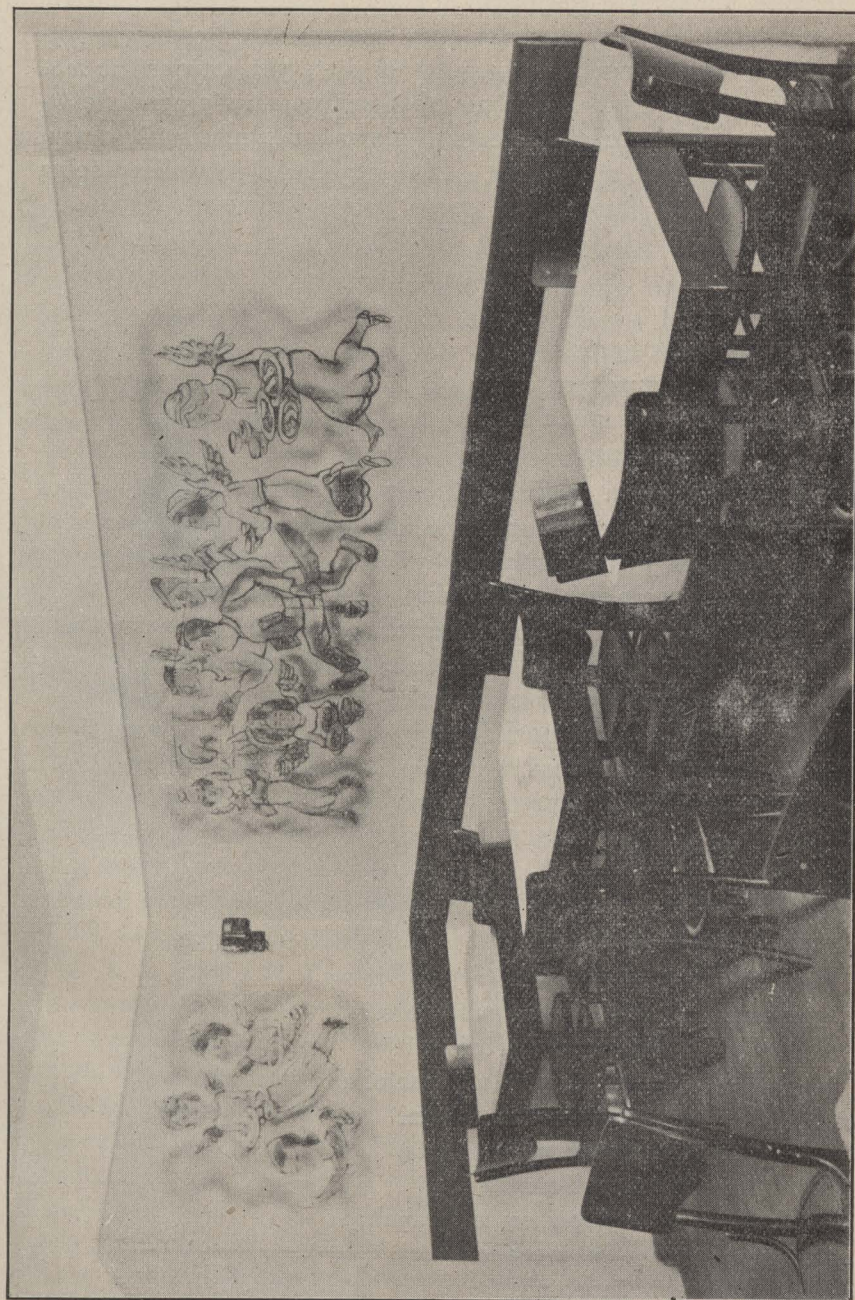
Sprawozdanie kuchni.

Kuchnia ze względu na swoje duże obroty stanowi trzon Wydziału Gospodarczego. Głównym zadaniem kierownictwa było realizowanie planu, nakreślonego przez kol. Bugajskiego przy obejmowaniu kierownictwa Wydziału Gospodarczego w roku 1932. Plan ten (umieszczony w VI. sprawozdaniu Bratniej Pomocy, str. 123 i 147) szedł w kierunku:

1. utrzymania jakości obiadów na wysokim poziomie,
2. obniżenia kosztów własnych, a temsamem i ceny obiadów,
3. zwiększenia frekwencji,
4. wychowania następców,
5. zorganizowania sekcji,
6. poczynienia potrzebnych inwestycji.

Utrzymanie wysokiej jakości obiadów przy równoczesnem zwiększaniu się frekwencji było rzeczą bardzo trudną. Punkt ten zrealizowaliśmy przez nabywanie produktów pierwszorzędnej jakości, ulepszenie urządzeń technicznych i zwiększenie personelu kuchmistrzowskiego.

W ciągu roku zmieniliśmy kilkakrotnie dostawców, którzy nam pod względem wysokiej jakości produktów nie odpowiadali.

Fragment ze śniadalni z karykaturami art.-mal. J. Oźmina.

Personel kucharski i gospodyni dokładali wszelkich starań, ażeby sporządzone potrawy nie tylko były smaczne, ale i o dużym wyborze i z uwzględnieniem nowoczesnej dietyki. Stwierdzić musimy, że nie tylko żadna kuchnia akademicka, ale niejedna pierwszorzędna restauracja poznańska, nie ma tak olbrzymiego wyboru potraw, jak my mamy. Dla przykładu pozwolimy sobie przytoczyć dwa (przeciętne) menu, letnie i zimowe:

Obiad:

11 maja 1933 r.:

- I. Chłodnik agrestowy
Zupa szczawiowa
Rosół z wermiszalem
Barszcz czysty.
- II. Sztuka mięsa — sos ogórkowy
Ragout baranie po myśliwsku
Zraziki — sos grzybowy
Ozorki opiekane z jarzynką
Kotlet wieprzowy po irlandzku
Pieczeń cielęca w śmietanie z sałatą zieloną
Sznycel wiedeński z jarzynką
Makaron — sos pomidorowy
Szpinak z jajkiem
Karp z kapustą.
- III. Deser — lody.

7 grudnia 1933:

- I. Barszcz zabieleny
Rosół z wermiszalem
- II. Sztuka mięsa — sos pomidorowy
Gularz wołowy z kartoflami
Nóżki opiekane z sałatą kartoflaną
Pieczeń sarnia z buraczkami
Kotlet wieprzowy z kapustą
Kalafior z masłem
Mostek faszerowany z jarzynką
Makaron z parmezanem
Śledzie w śmietanie.
- III. Deser.

Jak z powyższego widać, przy układaniu menu nie jest pomijana zasada nowoczesnej dietetyki. Duży wybór jarzyn, zawierających witaminy i sole mineralne, przy obfitem uwzględnieniu produktów białkowych (mięso, jaja), tłuszczów, oraz produktów węglowodanowych, odżywia należycie organizmy studenckie wyczerpane nauką. Obiady dostosowywaliśmy do pory roku. Miesiące zimowe, w czasie których organizm wymaga większej ilości tłuszczów i ciał białkowych, uwzględniały w swych jadłospisach te potrawy. Nie bacząc na duże koszty, bardzo wcześnie podawaliśmy do obiadów różne nowalje, zawierające witaminy. W ciągu całej zimy podawaliśmy kalafiory, szpinak itp., a już wczesną wiosną, bo w połowie kwietnia, znajdowała się na stole zielona sałata.

W roku bieżącym wprowadziliśmy także inowację (t. zw. większa porcja), polegającą na tem, że każdy student może otrzymać taką ilość zupy i jarzyn, która mu jest potrzebna do zupełnego nasylenia się, jeżeli o to poprosi podające koleżanki. Dodać należy, że także chleb wydajemy w dowolnej ilości, ponieważ postawiliśmy sobie za zasadę, że z naszej kuchni nikt nie może wyjść głodny.

Dzięki tym udogodnieniom obiady u nas wzrastały z dnia na dzień. Prócz naszych Studentów, którzy jadalni u nas w ilości około 300, przychodzi do nas około 200 Koleżanek i 300 Kolegów z Organizacji Studentek i Bratniej Pomocy U. P. W związku ze zwiększającą się frekwencją powiększono personel studencki i kuchenny oraz rozszerzono jadalnię o korytarz, do którego zakupiono za bezcen na licytacji duże wygodne kanapy.

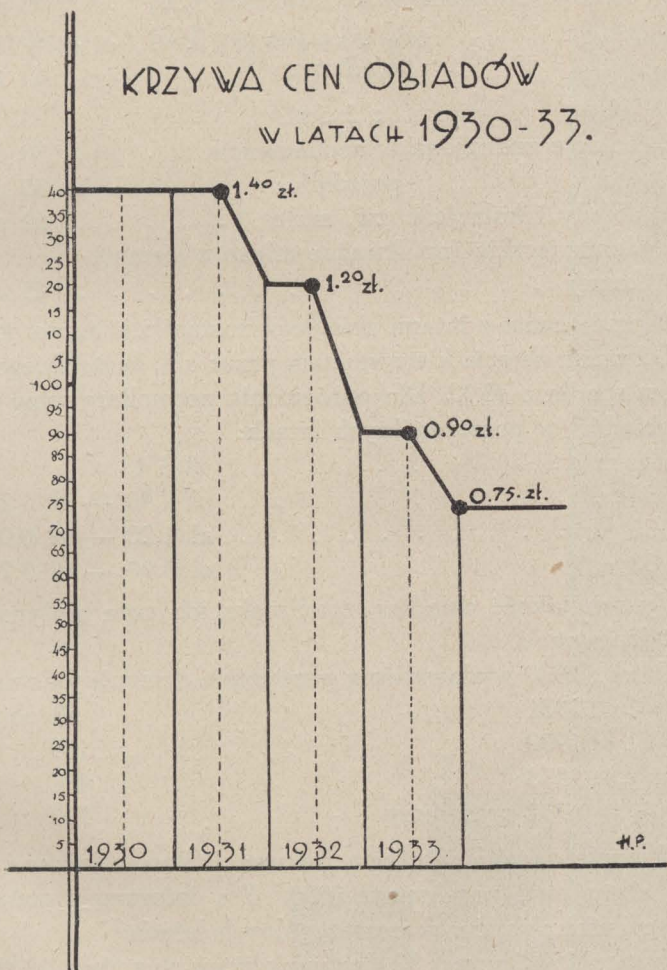
Koleżanek podających oraz kasjerek pracuje u nas 15, tak z W. S. H. jak i z U. P. Jako pensję otrzymują zł 30,— i pełne utrzymanie, z tem, że wszelkie świadczenia socjalne pokrywa Wydział Gospodarczy. Koleżanki pracują 4 godziny dziennie, co nie przeszkadza im w normalnych studjach. Funkcje swoje spełniają sumiennie, dbając o rozwój Wydziału Gospodarczego. Wprowadzenie Koleżanek jako podających do naszej jadalni, przyczyniło się w znacznej mierze do miłego prawdziwie bratniackiego nastroju, co niewątpliwie wpłynęło na wzrost frekwencji. Koleżanki podające wybierają z pośród siebie jedną, która wobec nich jest przełożoną i załatwia wszelkie sprawy z kierownictwem. Prócz normalnej pracy w jadalni pomagały nam Koleżanki w organizowaniu wszelkich imprez, balów,

wieczorków itp., jako siły płatne. W czasie ostatniego balu skorzystalismy także z pomocy Kolegów, jako kierowników bufetu, kontrolerów, służby łącznikowej itp. Personel kuchenny powiększono o jedną jeszcze gospodynię z ukończonem Seminarjum Gospodarczem, którą przyjęto na praktykę, oraz kuchmistrza i cukiernika, zatrudnionego co drugi dzień do deserów oraz wyrobów cukierniczych. W okresach wzmożonego ruchu, w soboty, niedziele i święta, kiedy o jednej porze należało obsłużyć wszystkich klientów, przyjmowano do pomocy jeszcze jednego kuchmistrza. Personel kuchenny został powiększony do 12 osób. Ogółem personel Wydziału Gospodarczego wynosi 35 osób. Także kuchnię przystosowano do nowych warunków. Dokupiono odpowiednią ilość kotłów i rondli miedzianych, przebudowano część magazynu na cukiernię i przystosowano do sporządzania ciastek i deserów, zakupiono maszynę do robienia lodów, maszynę do mielenia mięsa, doprowadzono do nich motor elektryczny, który je porusza. Zreorganizowano magazyn, zakupując nowe szafy oraz sporządzając regały do przechowywania jabłek na zimę. Urządzono pralnię zakupując balje, wanny itp., oraz ręczny magiel na licytacji. Ma to duże znaczenie dla utrzymania czystości obrusów, fartuchów, czepków itp. Jak już wspomniano, powiększono jadalnię o korytarz, do którego zakupiono na licytacji za bezcen kanapy oraz zakupiono także na licytacji stoły i krzesła. Korytarz daje pomieszczenie około 200 studentom. Mimo wszystkich urządzeń technicznych kuchnia jest zamała na tak wielką ilość obiadów, a jadalnie nie mogą pomieścić wra-
stającej z każdym dniem frekwencji. Praca w kuchni idzie sprawnie tylko dzięki prowadzeniu bardzo ścisłej naukowej organizacji pracy. Począwszy od kuchmistrza, a skończywszy na dziewczynie do obierania ziemniaków, czy mycia naczyń, wszyscy mają dokładnie wyznaczoną pracę z podziałem na godziny. Przez stałe wykonywanie tych samych czynności sprawność służby znacznie wzrosła.

Dzięki przychylnemu stanowisku p. Dyrektora przerobiono przylegające ustępy na biura Wydziału Gospodarczego. Urządzenie w postaci szafy, biurka, oraz kasy ogniotrwałej zakupiono za niespełna 300,— zł na licytacji. Powstanie biura Wydziału obok kuchni znacznie przyczyniło się do sprężystszej organizacji Wydziału oraz lepszej kontroli pracy.

KRZYWA CEN OBIADÓW W LATACH 1930-33.

Działalność kuchni.

W związku ze znacznym zwiększeniem się frekwencji mogliśmy także obniżyć cenę obiadów. Cena obiadów i kolacyj przedstawia się obecnie następująco:

z 3 dań:

1. obiady zakupione w abonamencie (30) . . .	75 gr
2. " " " " (10) . . .	80 gr
3. " " pojedynczo	85 gr

z 2 dań:

4. kolacje zakupione w abonamencie	70 gr
5. " " pojedynczo	75 gr
6. obiady i kolacje t. zw. małe	60 gr
7. dania jarskie (np. kwaśne mleko z ziemniakami)	45 gr

W porównaniu z latami ubiegłymi nastąpiła znaczna obniżka cen. Od czasu objęcia kierownictwa przez kol. Bugajskiego cena obiadów spadła o 45%. Dla porównania pozwolimy sobie podać ceny obiadów w poszczególnych latach:

1930 r.	zł 1,40
1931 r.	zł 1,40 — zł 1,20
1932 r.	zł 1,20 — zł 0,90
1933 r.	zł 0,90 — zł 0,75

Wysoka jakość obiadów oraz niska ich cena wpłynęła na wzrost frekwencji.

W roku 1930 wydawaliśmy przeciętnie dziennie 24 obiady	
" " 1931 " " " " 58 obiadów	
" " 1932 " " " " 109 "	
" " 1933 " " " " 431 "	
" " 1934 wydajemy " " " " 700 "	

W czasie dużego natężenia frekwencji ilość obiadów i kolacyj w ciągu dnia przekracza 1000. Dla informacji podajemy globalne ilości obiadów w poszczególnych latach:

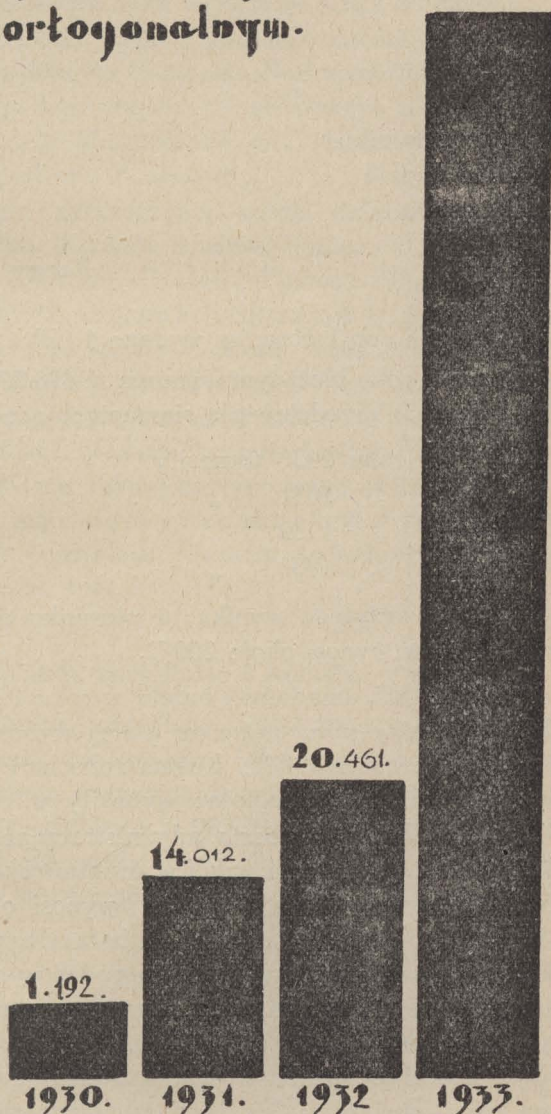
W roku 1930 przez 50 dni wydaliśmy obiadów	1.192
" " 1931 " 246 " " " " 14.012	
" " 1932 " 192 " " " " 20.461	
" " 1933 " 233 " " " " 100.474	
" " 1934 przez pierwsze pięć miesięcy wydano obiadów około . . .	90.000

OGÓLNA ILOŚĆ OBIADÓW WYDANYCH

od r. 1930 do r. 1933.

w rzucie ortogonalnym.

100.467.

Poniżej pozwolimy sobie przedstawić ilość obiadów, wydanych w poszczególnych miesiącach 1933 roku:

W styczniu	wydano obiadów i kolacyj	5.995
„ lutym	„ „ „ „	12.066
„ marcu	„ „ „ „	10.229
„ kwietniu	„ „ „ „	2.201
„ maju	„ „ „ „	14.509
„ czerwcu	„ „ „ „	10.463
„ lipcu	„ „ „ „	1.028
„ październiku	„ „ „ „	18.319
„ listopadzie	„ „ „ „	15.345
„ grudniu	„ „ „ „	10.319
	Razem:	<u>100.474</u>

Oddzielnie zup i deserów wydano 1.170.

Obroty w roku bieżącym wynoszą zł 496.509,29. W stosunku do lat ubiegłych przedstawiają się następująco:

Obroty w roku 1930	wynosiły	zł 7.479,04
„ „ „ 1931	„	zł 82.039,77
„ „ „ 1932	„	zł 176.944,38
„ „ „ 1933	„	zł 496.509,29

Jak z powyższego wynika, w stosunku do roku ubiegłego wzrost obrotów wynosi około 200%.

Utarg kuchni, śniadalni i bufetu w roku 1932 wynosił kwotę zł 30.162,42, a w roku bieżącym utargi wynoszą kwotę złotych 98.629,47. Wzrost o 200%. Koszta robocizny oraz koszta handlowe i ubezpieczenia socjalne wynosiły w roku 1932 złotych 5.471,37, w roku 1933 koszta administracyjne wynoszą złotych 18.677,90. Tak w jednym, jak i w drugim roku, obciążenie produkcji kosztami administracyjnymi wynosi około 18%. Jeśli chodzi o porównanie kosztów administracyjnych z innymi Bratniakami, trudno je w roku obecnym podać w procentach, ponieważ zestawienia wydziałów gospodarczych poszczególnych Bratnich Pomocy nie zawierają utargów, skutkiem czego trudno obliczyć procent obciążenia kosztami administracyjnymi. W zeszłym roku obciążenie kosztami administracyjnymi w innych Bratniakach było o 50 do 80% wyższe.

Subwencji na kuchnię otrzymaliśmy:

w roku 1932	zł 2.290,67
„ „ 1933	„ 2.726,48.

Działalność naszą w roku ubiegłym zamknęliśmy kwotą zł 2.426,46 zysku, który przelaliśmy na fundusz rezerwowy kuchni. W roku bieżącym zysk wynosi zł 3.363,72. Wspomnieć należy, że w roku 1930 i 1931 działalność kuchni została zamknięta stratą, którą pokryła Centrala. Nadmienić musimy także, że w ciągu roku nie korzystaliśmy z subwencji ze strony Centrali, jak inne kuchnie akademickie, ale jeszcze Centralę niejednokrotnie wspieraliśmy finansowo.

Dla porównania przytoczymy wyniki działalności innych kuchen akademickich. Kuchnia Bratniej Pomocy U. S. B. w Wilnie otrzymała zł 6.400,—, Bratniej Pomocy Medyków U. J. w Krakowie zł 7.069,27, Organizacji Studentek U. P. w Poznaniu zł 322,57, subwencji ze strony Centrali. Inne Bratnie Pomoce wykazywały znowu straty, np.: Bratnia Pomoc U. P. wykazała w Wydziale Gospodarczym stratę zł 2.079,66, Bratnia Pomoc U. W. stratę zł 3.201,67. Jedynie kuchnia Bratniej Pomocy U. J. w Krakowie wykazała w roku bieżącym zysku zł 595,—.

Jak wynika z tego, okres sprawozdawczy w roku ubiegłym zamknęliśmy wcale pomyślnie. Oznacza to należytą kalkulację w Wydziale Gospodarczym.

Obiady skryptowe i kolacje.

W stosunku do roku ubiegłego rozszerzono znacznie zakres pomocy żywnościowej, tak ilościowo jak i wartościowo. W ciągu roku sprawozdawczego rozpatrzono przychylnie 783 wniosków, udzielając pożyczek na kwotę 11.982,50, co stanowi 20.635 obiadów bezpłatnych i ulgowych. Ilość obiadów i kolacji bezpłatnych i ulgowych w poszczególnych miesiącach 1933 r. wynosiła:

Miesiąc	Kolacje	Obiady
Styczeń	105	1.009
Luty	299	2.815
Marzec	247	2.129
Kwiecień	56	103
Maj	275	3.554

Miesiąc	Kolacje	Obiady
Czerwiec	157	1.800
Lipiec	—	105
Sierpień	124	124
Wrzesień	120	120
Październik	256	1.527
Listopad	525	2.625
Grudzień	415	2.145
	<u>Razem: 2.579</u>	<u>18.056.</u>

Dla porównania z latami ubiegłymi pozwalamy sobie przedstawić ilość obiadów i kolacyj ulgowych:

rok 1927/28	2.374
„ 1928/29	2.489
„ 1929/30	6.686
„ 1930/31	9.042
„ 1932	12.036
„ 1933	20.635

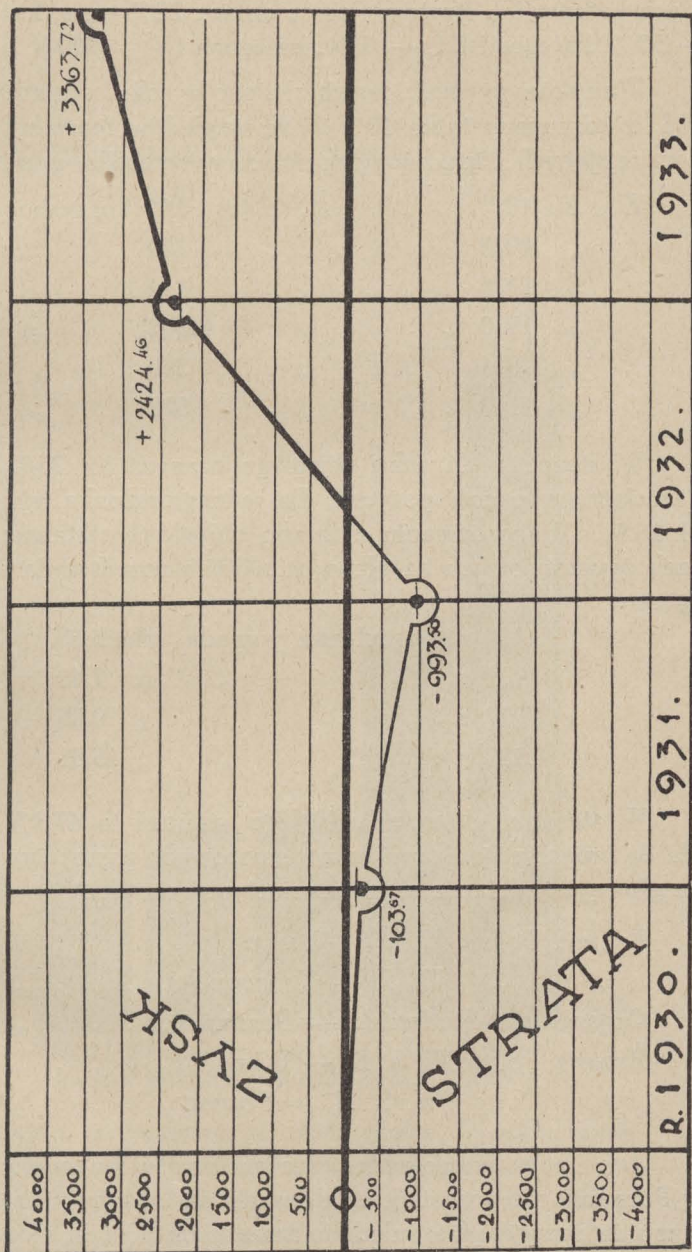
W stosunku do roku ubiegłego stanowi to wzrost 70%. Jak wzrastała pomoc żywnościowa w gotówce, wykazują poniższe cyfry:

Rok 1927/28 udzielono pożyczek na . . .	zł 1.384,45
„ 1928/29 „ „ „ . . . „	1.309,45
„ 1929/30 „ „ „ . . . „	4.092,80
„ 1930/31 „ „ „ . . . „	5.779,20
„ 1932 „ „ „ . . . „	8.044,15
„ 1933 „ „ „ . . . „	11.982,50.

Ilość pożyczek żywnościowych według kategorii przedstawia się następująco:

Obiady	Kolacje	Kategoria
4	2	I.
247	81	II.
162	93	III.
68	98	IV.
28	—	inne
<u>509</u>	<u>274</u>	

KRZYWA WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI WYDZIAŁU GO/PODARCZEGO

Dla informacji nadmienić musimy, że przy obiadach i kolacjach kategorii I. Bratnia Pomoc opłaca 25% ceny, kategorii II. — 50%, kategorii III. — 75%, kategorii IV. — 100%.

Wniosków żywnościowych złożono w roku sprawozdawczym 1932, a odrzucono tylko 10 i to ze względów formalnych. Ilość korzystających z kredytowych obiadów, wynosiła w latach:

W roku 1927	66	korzystających
„ „ 1928	109	„
„ „ 1929	144	„
„ „ 1930	265	„
„ „ 1931	399	„
„ „ 1932	628	„

W stosunku do roku ubiegłego oznacza to 25% wzrostu. Przeciętna wysokość pożyczki dla jednego członka wynosi u nas zł 15,81. W porównaniu z latami ubiegłymi zestawienie pożyczek żywnościowych na głowę w złotych przedstawia się następująco:

1930 r. na członka wypada	zł 5,50
1931 r. „ „ „ „	7,40
1932 r. „ „ „ „	10,75
1933 r. „ „ „ „	15,81

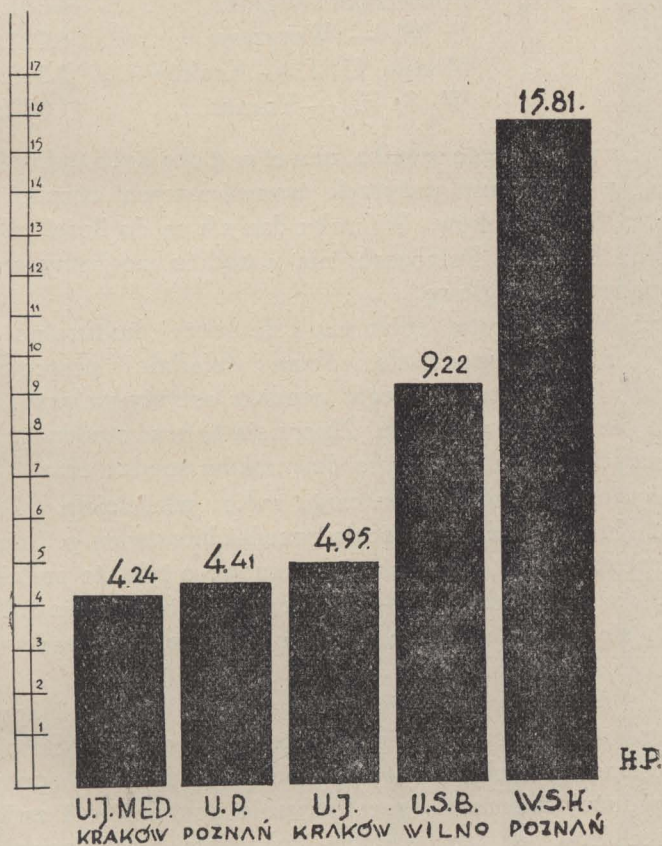
W stosunku do roku ubiegłego stanowi to 47,3% wzrostu. Na tle innych organizacji samopomocowych pomoc żywnościowa na głowę przedstawia się u nas następująco:

Bratnia Pomoc U. P. — Poznań	zł 4,41
„ „ U. J. — Kraków	„ 4,95
Organizacja Studentek — Poznań	„ 7,39
Bratnia Pomoc U. S. B. — Wilno	„ 9,22
„ „ W. S. H. — Poznań	„ 15,81

Jak z powyższego widać, Bratnia Pomoc Studentów W. S. H. w Poznaniu nie pozostaje wcale wtyle na tle innych organizacji, mimo że rozporządza zaledwie majątkiem 80 tys. złotych, podczas gdy inne Bratniaki mają majątki miljonowe, np. Bratnia Pomoc U. J. ma majątek 3,3 miliona zł.

PORÓWNIANIE POŻYCZEK WYPŁACONYCH NA GŁOWĘ.

*Pożyczki żywnościowe w zł na głowę, w porównaniu
z innymi bratnimi pomocami.*

Porównanie kwot globalnych w poszczególnych Bratnich Pomocach, wydanych na pomoc żywnościową, przedstawia się następująco:

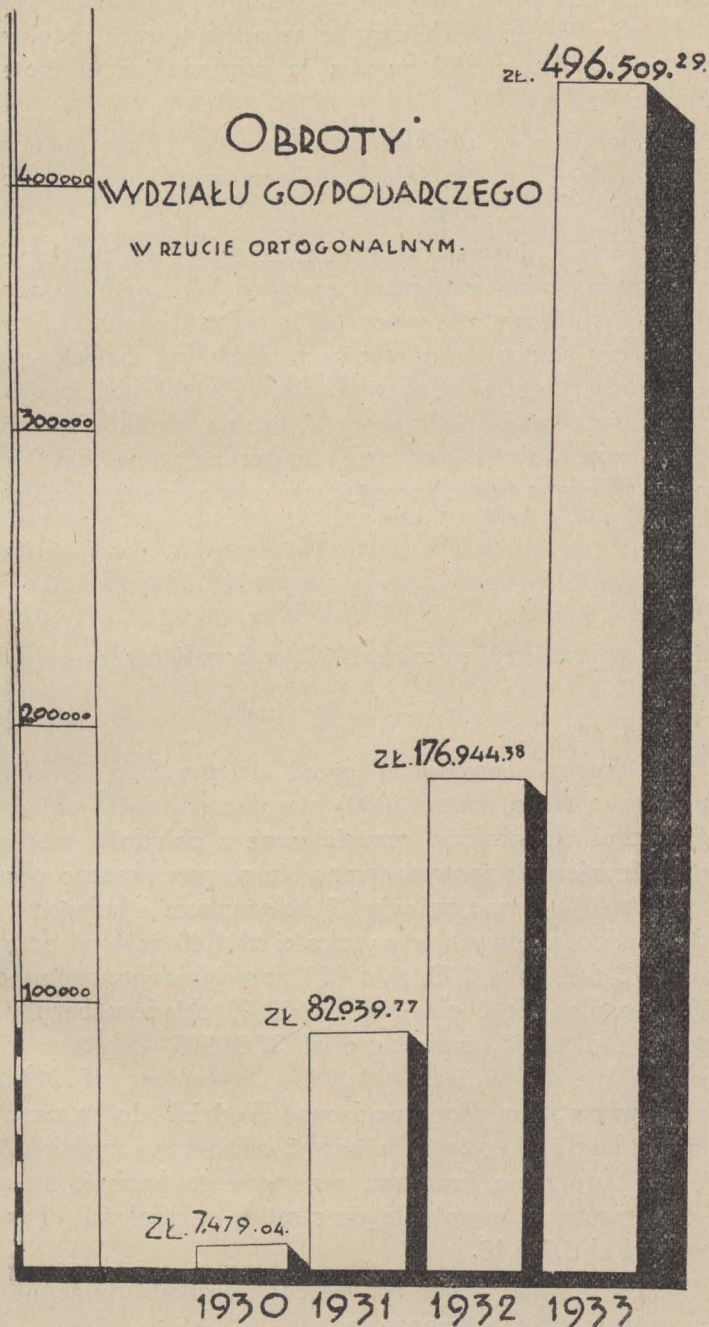
Bratnia Pomoc U. P. — Poznań . . .	zł 10.453,80
„ „ U. J. — Kraków . . .	„ 6.943,—
Organizacja Studentek U. P. — Poznań „	6.087,90
Bratnia Pomoc U. S. B. — Wilno . . .	„ 17.701,50
„ „ Politechniki Warsz. . .	„ 14.307,20
„ „ U. W. — Warszawa . . .	„ 6.711,80
„ „ Medyk. U. J. — Kraków „	2.765,40
„ „ W. S. H. — Poznań . . .	„ 11.982,50

Jak z powyższego wynika, nawet w globalnych cyfrach produjemy w udzielaniu pożyczek żywnościowych, chociaż mamy niespełna 800 członków. W braku danych co do ilości członków w innych Bratnich Pomocach, nie wszędzie mogliśmy wykazać ilości pożyczek na głowę.

Śniadalnia i bufet spełniają rolę raczej kulturalno-towarzystwą, aniżeli gospodarczą. Ściany śniadalni przyozdobione scenami z życia studenckiego, pendzla artysty-malarza Józefa Ożmina, robią miłe wrażenie. Zbiera się tu brat studencka i przy szachach, brydżu, nad lekturą dzienników spędza czas.

Fryzjerna zmieniła w ciągu roku właściciela. Zamiast Adama Kurasza kieruje obecnie przedsiębiorstwem p. Stanisław Kucharzewski, z którym zmieniono umowę o tyle, że podniesiono czynsz do wysokości 600,— zł rocznie. Nowy kierownik wywiązuje się z powierzonego zadania ku zupełnemu zadowoleniu studentów i Zarządu.

Inne sekcje są jedynie pomocniczymi kuchni i spełniają swe zadanie przez racjonalny podział pracy. Sekcje te, przeniesione do ubikacyj piwnicznych magazynu, pomagają nam w dużej mierze do zrealizowania postulatów i zwiększenia produkcji, a tem samem frekwencji, podniesienia jakości obiadów i potaniania kosztów produkcji. Na specjalną uwagę zasługuje organizacja zakładu cukierniczego, który nas uniezależnił od drogich cukierników na mieście. W przeciwieństwie do innych kuchen poza zaprawami zimowemi, nie zakupujemy jarzyn na zimę, ale robimy umowy na dostawę jarzyn od października do czerwca po cenie jesiennej. Np. ziemniaki kupowaliśmy u dostawcy Skowrońskiego

po cenie zł 1,80 przez cały rok. Unikamy przez to zamrażania kapitału obrotowego i całe ryzyko zepsucia towaru przelewamy na dostawcę. Wspomnieć należy, że zepsucie jarzyn może dochodzić do 30%.

Zaprawiliśmy na zimę 200 ctr. kapusty, 40 ctr. pomidorów, 10 ctr. śliwek, 4 ctr. gruszek, 4 ctr. szczawiu, 3 ctr. szparagów, 3 ctr. agrestu, 1 ctr. wiśni itp.

W zakresie dostosowania administracji do zwiększającej się z każdym dniem frekwencji zrobiono bardzo dużo: wydano regulaminy służbowe dla wszystkich rodzajów służby, sporządzono normy służbowe, opracowano dokładną instrukcję księgową. Prócz raportów głównych, obrazujących codziennie stan Wydziału, wprowadzono raporty kontrolne wynikowe śniadalni i bufetu oraz czysto kontrolne magazynu, śniadalni, bufetu i kuchni. Wydano także szereg instrukcyj na różne okoliczności (np. bal).

Zakończenie.

Plan nakreślony w roku 1932 wykonaliśmy w całej rozciągłości.

Wyniki są:

Obok kuchni (wydającej przed dwoma laty 50 obiadów dziennie, a obecnie ponad 1000) stworzono działy: śniadalnię, bufet, zakład cukierniczy, rzeźnię wraz z chłodnią, magazyny, pralnię i fryzjernię; zorganizowano biuro; powiększono personel z 3 osób na 42, dając zajęcie 17 koleżankom i kolegom; ceny obiadów jednodaniowych w wysokości zł 1,40 zniżono przy wyborze do 12 dań do zł 0,75, tj. o 45%; powiększono: ogólny obrót o 700%, ogólną ilość obiadów o 600%, obiadów bezpłatnych i ulgowych o 120%, majątek o zł 37.844,05, kapitały własne (przedtem nie było) o zł 23.495,—, inwentarz zł 21.000,—, a przede wszystkim doprowadzono Wydział do samowystarczalności, osiągając nawet nieznaczne zyski, których użyto na stworzenie funduszu rezerwowego kuchni, mającego służyć na pokrycie ewentualnych strat w przyszłości. Fundusz ten wynosi zł 5.788,18.

Ogólnie mówiąc, stworzono przedsiębiorstwo, dając mu podstawy organizacyjne i finansowe.

Jeżeli dodamy, że wyniki powyższe osiągnięto w przeciągu 2¹/₂ lat w czasie kryzysu i bez pomocy finansowej, to rezultaty należy uznać za zadowalające.

Pracę naszą oceniają nasze władze. Pan Dyrektor W. S. H. w czasie przemówienia na inaugurację roku akademickiego 1933/34 powiedział: „Nowy gmach pozwolił na pomieszczenie przy szkole Bratniej Pomocy, bez której normalne funkcjonowanie nie da się pomyśleć, oraz własnej kuchni akademickiej, która przy obecnym energicznym kierownictwie przybrała niezwykle tempo rozwojowe.”

Na zakończenie pragnę gorąco podziękować wszystkim, którzy pracą swą dopomogli do rozwoju Wydziału: JWPanu Prof. Dr. A. Peretiatkowiczowi, Dyrektorowi W. S. H., za ojcowską opiekę zrozumienie naszych zamierzeń i pomoc finansową, Izbie Przemysłowo-Handlowej, JWPanu Prezesowi Franciszkowi Maciejewskiemu, Kuratorowi Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. za ofiarną pracę i cenne wskazówki, JWPanu Radcy Stanisławowi Mańczakowi, Członkowi Honorowemu Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. za gorące zainteresowanie Wydziałem i subwencje w naturze, JWPanu Inż. Zygmuntowi Wirbsnerowi — Dyrektorowi Gazowni Miejskiej za szczerą i bezinteresowną współpracę, Asystentowi Ratowskiemu, Kolegom Prezesowi J. Mertce, St. Sułkowskiemu, Fr. Żyndzie, L. Łukaszewskiemu, E. Thiedemu za ofiarną pracę.

J ó z e f B u g a j s k i
Kierownik Wydziału Gospodarczego.

Bilans Zamknięcia per 31 grudnia 1933 r.

1. Banki	381,22
2. Bratnia Pomoc	17 237,39
3. Dłużnicy	1.472,11
4. Ruchomości i inwestycje	19.391,64
5. Magazyn	1.132,77
	<hr/> <hr/>
	39.615,13

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Mertka*
Prezes

(-) *Józef Bugajski*
Kier. Wydz. Gosp.

Poznań, 31 grudnia 1933.

1. Kapitał zakładowy	10.000,—
2. Kapitał amortyzacyjny	7.706,24
3. Dostawcy	16.120,71
4. Fundusz rezerwowy kuchni 1932	2.424,46
5. Fundusz rezerwowy kuchni 1933	3.363,72
	<hr/> <hr/>
	39.615,13

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Fr. Żynda*, Przew. K. R.

(-) *L. Łukaszcowski* (-) *K. Thiede*
Członkowie Kom. Rew.

Rachunek Strat i Zysków per 31 grudnia 1933 r.

1. Koszta administracyjne:		
a) pobory personelu	8.802,72	
b) świadczenia socjalne	1.234,16	
c) gaz i opał	5.199,33	
d) wydatki rzeczowe	502,82	
e) przybory kanc. i porto	536,75	
f) reklamy	175,90	
g) różne:		
serwety	721,50	
podatki i patent	81,65	
asekuracja	113,50	
miesz. służby	110,—	
drobne inwest. i utrzymanie		
ruchomości	812,10	18.290,43
2. Amortyzacja ruchomości		2.175,83
3. Czysty zysk		
Fundusz rezerwowowy kuchni		3.363,72
		23.829,98

Za Zarząd Bratniej Pomocy:
 (—) *Józef Meritka* (—) *Józef Bugajski*
 Prezes Kier. Wyzd. Gosp.

Poznań, 31 grudnia 1933.

1. Zysk w agendach:		
a) kuchni		19.024,95
b) śniadalni		1.116,14
c) bufetu		362,41
2. Subwencje		20.503,50
3. Fryzjernia		2.726,48
		600,—

Za Komisję Rewizyjną:
 (—) *Fr. Żynda*, Przew. K. R.
 (—) *L. Łukaszewski* ( ) *K. Thiede*
 Członkowie Kom. Rew.

23.829,98

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU POŻYCZKOWEGO.

Część ogólna.

Mimo trwającej w ciągu roku sprawozdawczego depresji gospodarczej rozwój działalności Wydziału Pożyczkowego był w r. 1933 o wiele silniejszy od r. 1932, w którym to wzrost Wydziału uważany był za maksymalny. Suma obrotowa zwiększyła się o 25.722,96 zł. (w r. 1932 o 19.904,30), wykazując kwotę 80.641,60 zł. Jak wielki jest wzrost udzielonych pożyczek, najlepiej przedstawia zestawienie z obrotami pożyczek z ubiegłych lat.

Ogólne zubożenie młodzieży akademickiej, powstałe wskutek zmniejszenia pomocy rodziny i ograniczenia praktyk i posad płatnych, doprowadziło do konieczności zwiększenia ilości pożyczek, jaka wyłoniła się w ciągu roku. Jak wielką to było niespodzianką w czasie układania preliminarza, niech wykaże porównanie pożyczek preliminowanych z rzeczywistymi:

Rozchody:

<i>preliminowane:</i>	<i>rzeczywiste:</i>
1. Pożyczki indeksowe . . zł 20 000,—	1. Pożyczki indeksowe . . zł 15 804,83
2. Pożyczki wekslowe . . „ 8 000,—	2. Pożyczki wekslowe . . „ 10 710,04
3. Pożyczki żywnościowe „ 10 000,—	3. Prolongaty wekslowe . . „ 6 729,—
4. Pożyczki zdrowotne . „ 5 000,—	4. Pożyczki żywnościowe „ 11 892,50
5. Pożyczki stypendjalne „ 500,—	5. Pożyczki zdrowotne . „ 5 264,02
6. Pożyczki inne . . . . . „ 500,—	6. Pożyczki inne . . . . . „ 1 893,87
<u>zł 44 000,—</u>	<u>zł 52 384,26</u>

Przychody:

<i>preliminowane:</i>	<i>rzeczywiste:</i>
1. Zwroty pożyczek indeksowych . . . zł 20 000,—	1. Zwroty pożyczek indeksowych . . . zł 14 937,43
2. Zwroty pożyczek wekslowych . . . „ 8 000,—	2. Zwroty pożyczek wekslowych . . . „ 10 409,83
3. Zwroty pożyczek zdrowotnych . . . „ 3 000,—	3. Zwroty pożyczek zdrowotnych . . . „ 1 047,25
4. Zwroty pożyczek żywnościowych . . . „ 1 500,—	4. Zwroty pożyczek żywnościowych . . . „ 304,70
5. Zwroty pożyczek innych . . . . . „ 3 000,—	5. Zwroty pożyczek mieszkaniowych . . . „ 450,—
	6. Zwroty pożyczek innych . . . . . „ 1 144,13
<u>zł 35 500,—</u>	<u>zł 28 257,34</u>

Z cyfr widać, że różnice są bardzo poważne, bo w przychodzie o zł. 7.000,—, a w rozchodzie o zł. 8.000,—. Jednakże muszę podkreślić, że suma przychodowa zł. 28.257,34 była najwyższą możliwą do osiągnięcia, ponieważ z jednej strony nie nadeszły jeszcze terminy płatności skryptów dłużnych pożyczek długoterminowych, a z drugiej strony jesteśmy świadkami bardzo wielkich trudności płatniczych studentów.

Przychód.

Fundusz pożyczkowy zwiększono w tym roku niepomieranie ze względu na wyjątkowo duże subwencje komunalne i prywatnych przedsiębiorstw. Szczegółowe dane dotyczące ilości i jakości obrotu przychodowego pożyczek, zawiera zestawienie poniżej zamieszczone.

Analizując spłaty pożyczkowe w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego, stwierdzić należy, że nie były one równomierne. Największy przychód wykazują miesiące: listo-

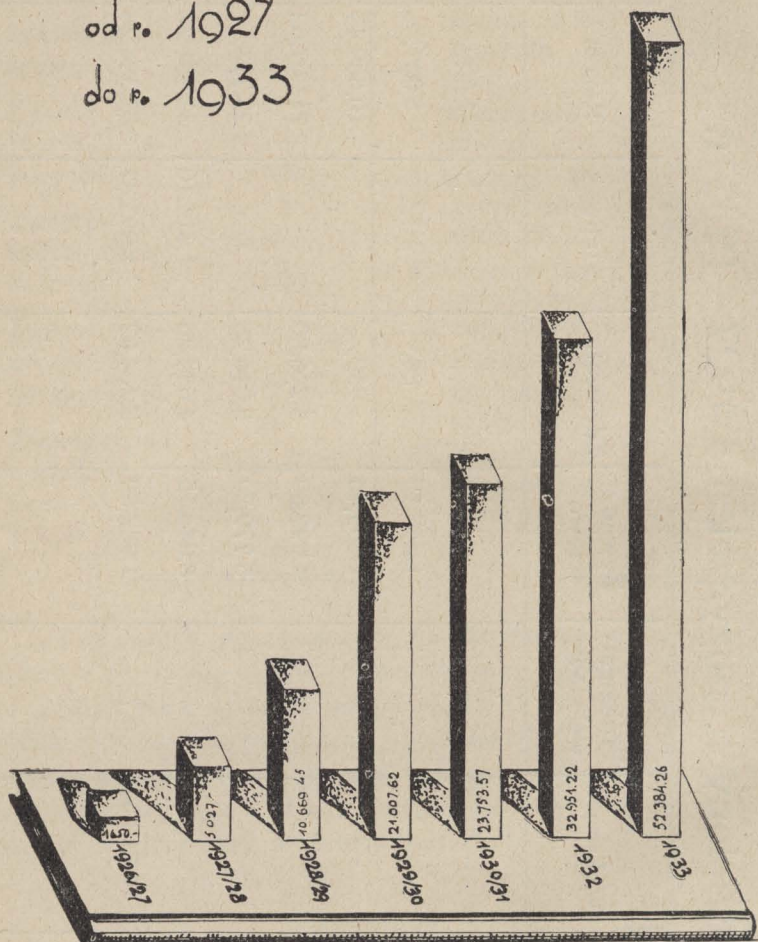
Zestawienie udzielonych pożyczek od 1927—1933 r.

Rok	Indeksowe	Wekslowe	Prolongaty wekslowe	Żywno- ściowe	Zdrowotne	Inne	Razem	Wzrost w % 1927 = 100
1926/27 . .	1.650,—	—	—	—	—	—	1.650,—	100
1927/28 . .	3.557,—	—	—	1.348,45	86,—	—	5.027,—	300
1928/29 . .	8.410,—	—	—	1.309,45	950,—	—	10.669,45	649
1929/30 . .	13.698,02	—	—	4.092,80	3.216,80	—	21.007,62	1279
1930/31 . .	12.958,12	—	—	5.779,20	5.016,25	—	23.753,57	1440
1932 . .	18.937,72	—	—	8.044,15	4.654,25	1.315,10	32.951,22	1997
1933 . .	15.804,83	10.710,04	6.729,—	11.982,50	5.264,02	1.893,87	52.384,26	3174

ZESTAWIENIE WZIELONYCH POŻYCZEK

od r. 1927

do r. 1933

pad, czerwiec i maj, mniejsze o 30% miesiące: marzec, październik, wrzesień i grudzień, a pozostałe są okresem zahamowania naturalnego ze względu na ferie letnie i świąteczne.

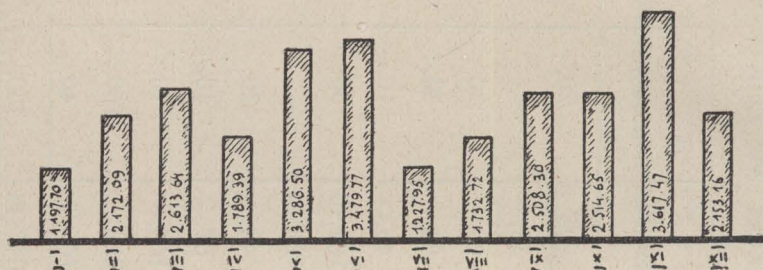
Pożyczki indeksowe są pożyczkami krótkoterminowymi, ściąganiem po okresie dwutygodniowym. Przy zwrocie pożyczek po terminie płatności obciąża się konto członka karą zł. 0,20 za

Zestawienie zwróconych pożyczek w roku 1933

Miesiąc	Indeksowe	Wekslowe	Żywnościowe	Zdrowotne	Mieszkania- niowe	Inne	Razem
Styczeń	863,30	314,40	—	—	20,—	—	1.197,70
Luty	1.436,—	630,36	—	38,—	—	67,73	2.172,09
Marzec	1.690,—	766,04	6,20	50,—	20,—	81,40	2.613,64
Kwiecień	1.198,—	454,39	5,—	82,—	30,—	20,—	1.789,39
Maj	2.579,—	612,20	30,30	45,—	10,—	10,—	3.286,50
Czerwiec	2.458,13	786,89	10,—	184,75	30,—	10,—	3.479,77
Lipiec	529,—	645,55	12,—	26,—	—	15,—	1.227,95
Sierpień	225,—	1.231,12	116,60	40,—	120,—	—	1.732,72
Wrzesień	918,—	1.508,30	15,—	57,—	10,—	—	2.508,30
Październik	1.236,—	828,65	20,—	165,—	10,—	255,—	2.514,65
Listopad	1.105,—	1.848,87	89,60	253,—	160,—	161,—	3.617,47
Grudzień	700,—	782,66	—	106,50	40,—	524,—	2.152,16
Razem	14.937,43	10.409,83	304,70	1.047,25	450,—	1.144,13	28.257,34

ZESTAWIENIE POŻYCZEK ZWRÓCONYCH

w r. 1933

każdy tydzień. Ze względu na karę, jak i na konieczność posiadania indeksu przez studentów, pożyczki te są łatwo ściągalne.

Pożyczki wekslowe ściąga się po upływie trzech miesięcy od daty wystawienia, przyczem sankcją w razie niewykupienia jest odmowa pożyczek żywnościowych i innych. Pożyczki te są ciężko ściągalne, o czym świadczy fakt, że na ogólną ilość 240 pożyczek wekslowych udzielono w tym roku 140 prolongat wekslowych na ogólną sumę 6.729,—, czyli około 60%, a protestowano weksli 70, czyli około 30%. Wynika z tego, że zaledwie 10% spłacono w terminie wystawienia.

Pożyczki żywnościowe są pożyczkami długoterminowymi, płatnymi po dwu latach od chwili ukończenia studjów. Temsamem dają one możność spłaty w czasie, gdy już dłużnik posiada zajęcie. Suma przychodowa w tego rodzaju pożyczkach jest bardzo minimalna z tego względu, że w większej części nie nadeszły jeszcze terminy płatności i sankcja jest niewielka, gdyż przy pobieraniu pożyczki petent podpisuje tylko zobowiązanie cywilne w formie skryptu dłużnego. W tym roku wprowadzono innowację, polegającą na tem, że dłużnik przy odbiorze świadectw dyplomowych składa weksle kaucyjne na sumę pożyczek długoterminowych.

Pożyczki zdrowotne ściągane są podobnie jak pożyczki żywnościowe według sankcji skryptów dłużnych.

Pożyczki mieszkaniowe były pożyczkami długoterminowymi. Obecnie ich się nie udziela. Wpływy są małe ze względu na małą wysokość udzielonych pożyczek i ze względu na przekontowanie ich na pożyczki bądź to wekslowe, bądź różne.

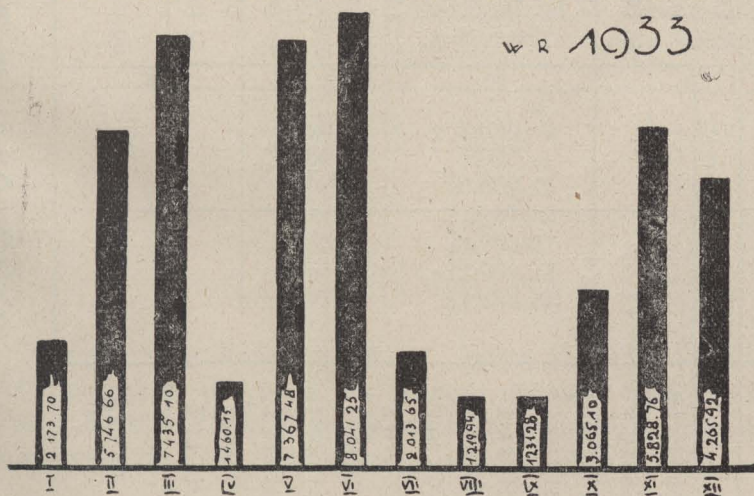
Rozchód.

Udzielanie pożyczek prócz indeksowych należy do Komisji Kwalifikacyjnej, składającej się z Prezesa (przewodniczący), kierownika Wydziału Pożyczkowego (referent), kierownika Wydziału Finansowego. Komisja zbierała się co dekadę, t. j. każdego pierwszego, dziesiątego i dwudziestego dnia w miesiącu.

Świadczenia Wydziału Pożyczkowego na rzecz członków Bratniej Pomocy objawiają się w formie pożyczek krótko i długoterminowych, przyczem do krótkoterminowych należą: indeksowe i wekslowe, do długoterminowych: żywnościowe, zdrowotne i inne. Sumę i jakość udzielonych pożyczek w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego dokładnie ilustruje poniższe zestawienie:

ZESTAWIENIE POŻYCZEK UDZIELONYCH

W R 1933

Zestawienie udzielonych pożyczek w roku 1933

Miesiąc	Indeksowe	Wekslowe	Prolongaty wekslowe	Żywno- ściowe	Zdrowotne	Mieszka- niowe	Inne	Razem
Styczeń	933,30	432,20	48,—	699,45	60,75	—	—	2.173,70
Luty	2.222,73	1.067,28	290,45	1.936,20	230,—	—	—	5.746,66
Marzec	2.369,—	2.466,—	357,—	1.474,10	769,—	—	—	7.435,10
Kwiecień	637,—	2,10	497,85	123,20	200,—	—	—	1.460,15
Maj	2.470,—	1.792,43	612,—	2.206,55	286,50	—	—	7.367,48
Czerwiec	2.663,80	2.812,80	1.258,—	1.066,50	240,15	—	—	8.041,25
Lipiec	709,—	300,60	470,—	94,50	439,55	—	—	2.013,65
Sierpień	171,—	43,54	527,—	198,40	280,—	—	—	1.219,94
Wrzesień	125,—	47,28	846,—	192,—	21,—	—	—	1.231,28
Październik	892,—	731,—	329,—	1.093,10	—	—	20,—	3.065,10
Listopad	1.187,—	500,54	729,20	1.949,50	143,—	—	1.319,52	5.828,76
Grudzień	1.425,—	514,27	764,50	949,—	540,15	—	73,—	4.265,92
Razem	15.804,83	10.710,04	6.729,—	11.982,50	3.210,10	—	1.412,52	49.848,99
Letnisko	—	—	—	—	2.053,92	—	481,35	—
Ogółnie	15.804,83	10.710,04	6.729,—	11.982,50	5.264,02	—	1.893,87	52.384,26

Rozpatrując obroty miesięczne, spostrzegamy, że największy obrót wykazują miesiące: czerwiec, marzec i maj, mniejsze: listopad, luty, grudzień i październik, reszta stosunkowo mała. Zwiększenie obrotu pożyczkowego w końcowych miesiącach roku akademickiego nie jest objawem przypadkowym, ale w zupełności naturalnym, czego najlepszym dowodem jest analogja z latami poprzednimi. Wynika z tego, że na te miesiące winien Wydział Pożyczkowy jaknajwięcej mobilizować pieniądze, by zadość uczynić potrzebom studentów.

Następujące zestawienie wykazuje, że zwiększenie obrotu było ilościowe.

Poniżej dla orientacji zamieszczam dane statystyczne złożonych i przyznanych wniosków.

Porównywując te dwa zestawienia, obserwujemy dyferencję między przyznanymi a udzielonemi pożyczkami. Różnica ta wynika z powodu niewykorzystania udzielonych pożyczek przez wszystkich członków, a wyjątkowo występuje w pożyczkach zdrowotnych z tyt. Letniska, gdyż tego rodzaju pożyczki nie figurują w bilansie na koncie Pożyczek, ale Letniska.

Ilość złożonych wniosków o pożyczki wynosi 1.164, z czego przyznano 1.060. Uderza fakt, że odrzucono zaledwie 104 wnioski, czyli 9%.

Zestawienie wysokości pożyczek przeciętnie na 1 członka z uwzględnieniem lat poprzednich

Rok	Ilość członków	Suma udziel. pożyczek zł	Przeciętnie na 1 członka zł
1926/27	345	1.650,—	4,78
1927/28	466	5.027,—	10,78
1928/29	564	10 669,45	19,54
1929/30	749	21.007,62	28,04
1930/31	785	23.753,57	30,26
1932	756	32.951,22	43,58
1933	791	52.384,26	56,23

Porównywując kwotę zł. 66,23 z kwotą zł. 32,22, która to kwota pożyczek przypada na jednego członka najbogatszej w Polsce Bratniej Pomocy Uniwersytetu Jagiellońskiego, to z całą dumą stwierdzamy, że cyfry nasze są większe zgórá o 100%.

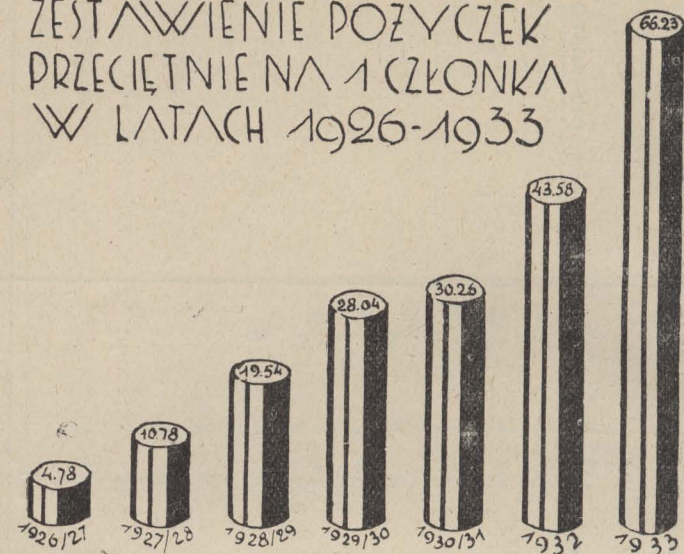
Zestawienie ilościowe pożyczek za rok 1933

Miesiąc	Indeksowe	Wekslowe	Prolongaty wekslowe	Zywno- ściowe	Zdrowotne	Inne	Razem
Styczeń	58	10	3	54	4	—	129
Luty	143	19	10	101	4	—	277
Marzec	134	39	10	109	11	—	303
Kwiecień	36	1	11	6	1	—	55
Maj	139	42	13	115	14	—	323
Czerwiec	148	50	28	121	13	—	360
Lipiec	54	5	5	5	9	—	78
Sierpień	11	19	11	4	2	—	47
Wrzesień	12	21	18	4	1	—	56
Październik	69	4	9	68	—	1	151
Listopad	87	17	7	88	8	34	241
Grudzień	100	13	15	80	6	1	215
Razem	991 (44%)	240 (11%)	140 (6%)	755 (34%)	73 (3,3%)	36 (1,7%)	2235 (100%)

Zestawienie wniosków o pożyczki w roku 1933

Miesiąc	Wekslowe		Zdrowotne		Żywnościowe		Inne	
	wpłynęło	przyznano	wpłynęło	przyznano	wpłynęło	przyznano	wpłynęło	przyznano
Styczeń . . .	20	10	6	6	55	55	—	—
Luty . . .	24	20	8	8	106	106	1	1
Marzec . . .	54	47	12	12	115	114	—	—
Kwiecień . . .	2	2	—	—	6	6	—	—
Maj . . .	61	21	13	13	118	115	—	—
Czerwiec . . .	63	49	46	40	127	127	—	—
Lipiec . . .	3	3	24	23	5	5	—	—
Sierpień . . .	—	—	—	—	4	4	—	—
Wrzesień . . .	—	—	—	—	4	4	—	—
Październik . . .	—	—	—	—	85	79	—	—
Listopad . . .	10	7	12	12	88	88	—	—
Grudzień . . .	9	—	3	3	80	80	—	—
Razem . . .	246	159	124	117	793	783	1	1

ZESTAWIENIE POZYCZEK PRZECIĘTNIE NA 1 CZŁONKA W LATACH 1926-1933

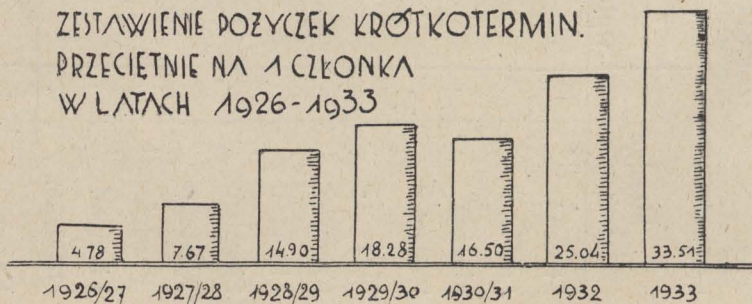

Ciekawe jest również zestawienie pożyczek krótko i długoterminowych, przypadających na jednego członka:

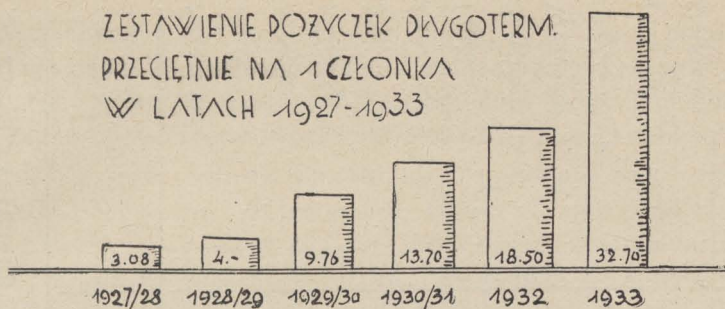
Zestawienie pożyczek krótko- i długoterminowych przeciętnie na jednego członka z uwzględnieniem lat poprzednich

Krótkoterminowe:		Długoterminowe:	
Rok	Przeciętna na 1 członka zł	Rok	Przeciętna na 1 członka zł
1926/27	4,78	1926/27	—
1927/28	7,67	1928/29	3,08
1928/29	14,90	1927/28	4,—
1929/30	18,28	1929/30	9,76
1930/31	16,50	1930/31	13,70
1932	25,04	1932	18,50
1933	33,51	1933	32,70

ZESTAWIENIE POZYCZEK KRÓTKOTERMIN. PRZECIĘTNIE NA 1 CZŁONKA W LATACH 1926-1933

ZESTAWIENIE POŻYCZEK DŁUGOTERM.
PRZECIĘTNIE NA 1 CZŁONKA
W LATACH 1927-1933

I tutaj również bijemy Bratnią Pomoc U. J., która przy cyfrze zł. 33,51 ma zł. 11,70, a przy zł. 32,70 ma zł. 20,72. Jednym słowem, pożyczek krótkoterminowych udzieliliśmy przeciętnie na jednego członka blisko 300% więcej, a długoterminowych 55% więcej.

Pożyczki indeksowe udzielano na okres dwutygodniowy bez żadnych trudności, jeśli tylko składki były opłacone, do wysokości zł 20,— pod zastaw indeksu. Jak z zestawienia wynika, pożyczki te cieszyły się największą frekwencją, gdyż każdej chwili można je było otrzymać. Pożyczek indeksowych udzielono 991 na sumę zł. 15.804,83, czyli zł. 15,95 przeciętnie na jedną pożyczkę.

Pożyczki wekslowe są pożyczkami bezprocentowymi, udzielanymi na okres trzech miesięcy. Członek starający się o pożyczkę, winien złożyć odpowiednio wypełniony formularz i w razie pozytywnej uchwały Komisji Kwalifikacyjnej, zobowiązany jest złożyć weksel trasowany, zaopatrzonej dwoma żyrami. Pożyczek wekslowych udzielano przeważnie na opłacenie chesnego o przeciętnej wysokości zł. 44,62. Jak z zestawienia wynika, wniosków o pożyczki wekslowe wpłynęło 246, przyczem 159 przyznano, a więc 70%. Gdy się weźmie jeszcze sumę zł. 6.729,— udzielonych prolongat wekslowych o przeciętnej wysokości zł. 48,07, z prawdziwą radością stwierdzamy fakt, że pożyczki wekslowe spełniły swe zadanie zadowalająco.

Pożyczki żywnościowe są pożyczkami długoterminowymi, udzielanymi nie gotówkowo, ale zapomocą kredytowych bonów obiadowych i kolacyjnych, przyczem sumy kredytowe wypłaca Centrala Wydziałowi Gospodarczemu. Procedura jest podobna jak w staraniach o pożyczki wekslowe z tą różnicą, że Komisja

Zestawienie wniosków o pożyczki żywnościowe w roku 1933

Miesiąc	Złożono	Przyznano	Odrzucono	Podjęto	Nie podjęto
Styczeń	55	55	—	54	1
Luty	106	106	—	101	5
Marzec	115	114	1	109	5
Kwiecień	6	6	—	6	—
Maj	118	115	3	115	—
Czerwiec	127	127	—	117	10
Lipiec	5	5	—	5	—
Sierpień	4	4	—	4	—
Wrzesień	4	4	—	4	—
Październik	85	79	6	72	7
Listopad	88	88	—	88	—
Grudzień	80	80	—	80	—
Razem	793	783	10	755	28

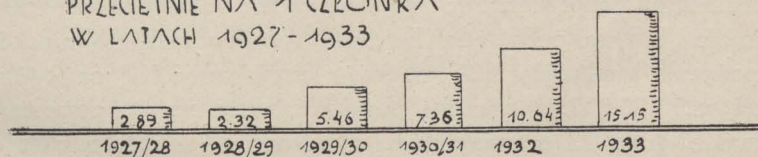
Kwalifikacyjna rozpatruje złożone wnioski tylko raz w ostatnim dniu miesiąca. Wniosków złożono w roku sprawozdawczym 793, odrzucono tylko 10 i to bądź ze względów formalnych, bądź z powodu dopuszczenia weksli do protestu i niewykupienia ich.

Jak z tego wynika, wnioski te rozpatrzone były prawie w 100% pozytywnie i w ten sposób pożyczki żywnościowe mające przeciętną wysokość zł. 15,87, wynoszą przeciętnie na jednego członka zł. 15,21, gdy np. Bratnia Pomoc U. J. udzielała tylko zł. 4,97, czyli o 300% mniej. Fakt ten jest również dokumentem, jak dbaliśmy o wyżywienie głodnych studentów.

Zestawienie pożyczek żywnościowych przeciętnie na 1 członka z uwzględnieniem lat poprzednich

R o k	przeciętnie na 1 członka zł
1927/28	2,89
1928/29	2,32
1929/30	5,46
1930/31	7,36
1932	10,64
1933	15,15

ZESTAWIENIE POŻYCZEK ŻYWNOŚCIOWYCH PRZECIĘTNIE NA 1 CZŁONKA W LATACH 1927-1933

Porównywując dane przyznanych pożyczek z danymi zeszłorocznymi, widać wzrost o 151 pożyczek, co daje różnicę w kwocie zł. 3.938,35.

Obecnie istnieją 4 kategorie obiadów i kolacji, jak następuje:

Kategoria	I.	—	Kredyt 25%	wpłata 75%
"	II.	—	" 50%	" 50%
"	III.	—	" 75%	" 25%
"	IV.	—	" 100%	" —

Biorąc pod uwagę cenę obiadów i kolacyj w roku sprawozdawczym, tabela ta wygląda:

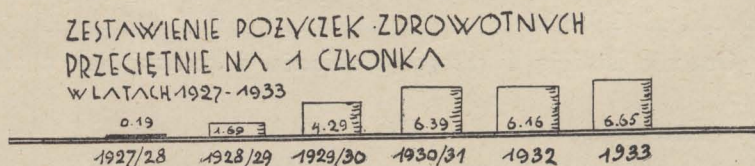
Obiady:					
Kategoria	I.	—	Kredyt zł. 0,23	wpłata zł. 0,67	
"	II.	—	" zł. 0,45	" zł. 0,45	
"	III.	—	" zł. 0,67	" zł. 0,23	
"	IV.	—	" zł. 0,90	"	

Kolacje:					
Kategoria	I.	—	Kredyt zł. 0,20	wpłata zł. 0,60	
"	II.	—	" zł. 0,40	" zł. 0,40	
"	III.	—	" zł. 0,60	" zł. 0,20	
"	IV.	—	" zł. 0,80	"	

Uwzględniając ilość pożyczek żywnościowych według kategorii, wykazujemy:

Obiady:				Kolacje:			
Kategoria	I.	ilość poż.	4	Kategoria	I.	ilość poż.	2
"	II.	" "	247	"	II.	" "	81
"	III.	" "	162	"	III.	" "	93
"	IV.	" "	68	"	IV.	" "	98
			<u>481</u>				<u>274</u>

Pożyczki zdrowotne są pożyczkami długoterminowymi, udzielanymi bezprocentowo na dwa lata do wysokości 50% leczenia lub na pobyt na Letnisko Akademickie. Wniosków o pożyczki wpłynęło 124, z czego przyznano 117 na ogólną sumę zł. 5.264,02. Ilościowo pożyczek zdrowotnych przyznano niewiele, gdyż 73 o przeciętnej wysokości zł. 72,11, udzielając pożyczek przeciętnie na jednego członka zł. 6,65. Rozrost tego rodzaju pożyczek ilustruje zestawienie:

Pożyczki inne. Pożyczki te ze względu na swój charakter mieszany, co do terminu płatności i przeznaczenia, tworzą nowy

**Zestawienie pożyczek zdrowotnych przeciętnie na 1 członka
z uwzględnieniem lat poprzednich**

R o k	przeciętnie na 1 członka zł
1927/28	0,19
1928/29	1,69
1929/30	4,29
1930/31	6,39
1932	6,16
1933	6,65

typ zwrotnych świadczeń bezpośrednich w gotówce. Ten rodzaj pożyczek stworzono celem umożliwienia członkom korzystania ze świadczeń, nieobjętych poprzednimi rodzajami pożyczek. Suma udzielonych pożyczek innych w roku sprawozdawczym wynosiła zł. 1.412,52.

Kończąc sprawozdanie niniejsze stwierdzić muszę, że kierownik Wydziału Pożyczkowego był jedynym członkiem z Zarządu, prowadzącym księgowość swego Wydziału bez pomocy sił płatnych. W następnym roku konieczne jest przeprowadzenie reformy w celu odciążenia tego Wydziału, względnie udzielenie mu pracownika. Z cyfr zamieszczonych w zestawieniach i wykresach wynika jasno, że sytuacja materialna członków „Bratniej Pomocy” leżała Wydziałowi Pożyczkowemu głęboko na sercu, skoro w tak ciężkich czasach obrót udzielonych pożyczek wzrósł aż tak wysoko. Niechaj czytelnicy bezstronnie osądzą, czy Wydział Pożyczkowy wywiązał się dobrze ze swego zadania?

Kazimierz Krynke
Kierownik Wydziału Pożyczkowego.

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU ZDROWIA.

Sprawa opieki i pomocy zdrowotnej zawsze odgrywała w życiu akademickim poważną rolę. Dziś, wobec z każdym dniem zaostrzającego się kryzysu i zubożenia członków, w parze idzie zwiększenie się ich potrzeb w kierunku pomocy lekarskiej. Większa bowiem część studentów, to ludzie, którzy dzieciństwo spędzili w czasie wojny. Udawadniać chyba nie potrzeba, że wojna nie polepszała stanu zdrowotnego, a przeciwnie, pogarszała przez złe i nieodpowiednie wyżywienie. Organizm w takich warunkach wychowany, jest słaby i mało odporny na niewygody, w jakich niejednokrotnie znajduje się student. Częste wypadki gruźlicy i innych poważnych chorób świadczą najwymowniej o tem, że dziś właśnie każdemu studentowi należy tak pomóc, by uchronić go od przykrych niedomagań organizmu.

Jednym z najpoważniejszych czynników walczących, a właściwie nie dopuszczających do chorób, jest nasz Wydział Gospodarczy, który niezamożnym studentom wydaje miesięcznie parę tysięcy obiadów kredytowych, a następnie Wydział Pożyczkowy, nie odmawiający pomocy tym, którzy po nią się zwróca.

Sprawa opieki lekarskiej naszej Bratniej Pomocy, w porównaniu z tą sprawą w innych pokrewnych organizacjach, jest bez porównania lepiej postawiona. Każdy nasz członek ma większe udogodnienia i wygodniejsze pod każdym względem od udzielanych w innych stowarzyszeniach. My nie odsyłamy swych chorych członków do poliklinik, lecz bezpośrednio do lekarzy należących do Związku Lekarzy Ziemi Zachodnich.

Procedura ta jest bardzo uproszczona i niewątpliwie bardzo wygodna dla członków. Każdy członek ma prawo wyboru odpowiedniego lekarza, ze spisu należących do Związku. Czynnikiem zaufania pacjenta w stosunku do lekarza z tego powodu bardzo wzrasta.

Chory nabywa w Sekretarjacie kartę porady za opłatą zł 1,—, przekazującą go do lekarza, którego sobie wybrał, a uprawniającą

go do 5 konsultacyj. Z tej pomocy mogą korzystać studenci za okazaniem dowodu osobistego W. S. H. lub legitymacji Bratniej Pomocy. Wszystkie zabiegi są bezpłatne, gdyż koszty z tem związane ponosi całkowicie Bratnia Pomoc. Łącznie z kartą porady otrzymuje członek receptę, na podstawie której opłaca w aptece „Pod Białym Orłem“ (Stary Rynek 41), z którą Bratnia Pomoc ma odpowiednią umowę, za wszelkie lekarstwa 50% ceny. Resztę płaci Bratnia Pomoc. Recepta każda musi być podpisana przez lekarza, lub członka Zarządu na odwrotnej stronie.

O ile lekarz poleci prześwietlenie, naświetlenie lub inne specjalne zabiegi, wówczas członka kieruje się do szpitala albo lekarza, mającego odpowiednie urządzenia, a w powstałych kosztach Bratnia Pomoc partycypuje w 50 % w formie pożyczki długoterminowej, zwrotnej po studjach. Na takich samych warunkach udziela się pożyczek na cele kuracyjne i uzdrowiskowe. Jeżeli chodzi o opiekę szpitalną, to Bratnia Pomoc partycypuje w 50 % w formie długoterminowej pożyczki zdrowotnej, płatnej w parę lat po skończeniu studjów. Do szpitali Bratnia Pomoc przekazuje na specjalne polecenie lekarza lub w nagłych wypadkach, gdy zajdzie niezwłoczna potrzeba.

Za analizy krwi itp. zwraca Bratnia Pomoc po złożeniu odpowiedniego wniosku przez członka w 100% koszty powstałe z tego tytułu, o ile nie przekraczają one kwoty zł 10,—.

Chorych na płuca wysyłamy w miarę potrzeby na zlecenie lekarzy do Sanatorjum Akademickiego w Zakopanem (Dom Zdrowia — Bratnia Pomoc). Lekarzem zaufania Bratniej Pomocy w sprawach członków płucno chorych jest doc. dr. Łabendziński, z którym mamy osobną umowę. Wszystkich chorych na płuca przekazujemy do wyżej wspomnianego lekarza, który po szczegółowym zbadaniu w myśl wymogów formularza Sanatorjum „Bratnia Pomoc“ w Zakopanem, orzeka dokładnie o stanie zdrowia i na tej podstawie odpowiednio Wydział Zdrowia sprawę chorego załatwia. Członkom korzystającym z Sanatorjum udzielamy zł 4,— dziennie w formie zapomogi bezzwrotnej, nie dłużej jednak jak przez przeciąg 3-ch miesięcy.

O ile leczenie sanatoryjne wymaga dłuższego pobytu, wówczas Bratnia Pomoc może udzielić pożyczki długoterminowej.

Innego miejsca sanatoryjnego, ani klimatycznego Bratnia Pomoc nie posiada. Przyszły Zarząd, mamy nadzieję, zajmie się tą sprawą i wyszuka odpowiednią miejscowość blisko Poznania,

do której będzie można wysyłać wszystkich członków, celem podreparowania złego stanu zdrowia. Zastępczą jakby miejscowością klimatyczną, która właściwie jest tylko miejscowością wypoczynkowo-sportową, jest nasze Letnisko w Runowie Kraińskim. Tam jednak przyjmuje się członków zdrowych na zasłużony wypoczynek letni. Bliższe szczegóły co do tego znajdują zainteresowani w sprawozdaniu z Letniska.

Jeżeli chodzi o opiekę dentystyczną, to Bratnia Pomoc na podstawie umowy ze Związkiem Lekarzy Dentystów przekazuje swych członków do wybranego ze spisu lekarza dentysty, którzy przyjmują kolegów na podobnych warunkach co i członków Ubezpieczalni Społecznej. Na podstawie rachunków za leczenie Bratnia Pomoc zwraca każdemu członkowi po wniesieniu odpowiedniego wniosku, 50% kosztów leczenia w formie długoterminowej pożyczki, płatnej po kilku latach. Wyjątek stanowią rachunki za sztuczne zęby złote, jak również sztuczne szczęki i mostki.

Aby nie być gołosłownym, przytoczę szereg cyfr, które najlepiej sprawozdanie moje zilustrują. Dochody na opiekę zdrowotną czerpie Bratnia Pomoc tylko z opłat akademickich, uiszczanych przez studentów do kwestury W. S. H. w wysokości zł 3,— trymestralnie, oraz opłat za karty porad. W roku sprawozdawczym 1933 wpłynęło z W. S. H. zł 5.514,60, a z opłat za karty porad zł 706,— łącznie zł 6.220,60. Suma powyższa jest dochodem przeznaczonym wyłącznie na opiekę zdrowotną i w tych tylko ramach Zarząd może iść z pomocą członkom.

Jeśli się teraz przypatrzymy rozchodom, to przekraczają one dochody o parę tysięcy złotych, gdyż suma wydana na opłacenie wizyt lekarzy, na zwroty, za pobyt w sanatorjach, apteki i inne wynosi zł 8.420,38. A więc niedobór wynosi zł 2.199,78. W ciągu całego roku w poszczególnych miesiącach wydatki na opiekę zdrowotną przedstawiały się następująco:

Miesiąc	Zwroty	Lecz. amb.	Lekarze	Apteki	Sanatorja	Inne	Razem
Styczeń	15,—		378,—	206,79			599,79
Luty	12,—		736,50	149,34			897,84
Marzec	5,—		515,50	199,30			719,80
Kwiecień			472,—	139,24			611,24
Maj		26,—	361,—	164,95		33,—	584,95
Czerwiec	61,69		400,50	154,86			617,05

Miesiąc	Zwroty	Lecz. amb.	Lekarze	Apteki	Sanatorja	Inne	Razem
Lipiec	8,—		117,—	63,11	244,—		432,11
Sierpień			285,50	35,54			321,04
Wrzesień			555,50	94,62			650,12
Październik			430,50	82,71			513,21
Listopad	27,25	83,50	364,—	124,34			599,09
Grudzień	2,—	112,82	1220,55	129,27	401,—	8,50	1874,14
Razem:	130,94	222,32	5836,55	1544,07	645,—	41,50	8420,38

Zestawienie powyższe dokładnie ilustruje poszczególne rozchody i zdaje rachunek za rozdział wpływów wpłacanych przez kol. kol. do kwestury W. S. H. na opiekę lekarską. W ubiegłym roku jak i w poprzednich latach z nadwyżki bilansowej częściowo tworzyliśmy fundusz zdrowia, który per 31. grudnia 1932 r. wynosił zł 13.483,61. W roku 1933 funduszu nie zwiększaliśmy, a to kosztem funduszu delcredere, gdyż taki fundusz należy jak najwięksi zebrać ze względu na słabą spłacalność i ogólną biedę studentów kończących studia o czem szerzej jest mowa w sprawozdaniu Wydziału Finansowego. Fundusz Zdrowia w stosunku do innych funduszy jest tak wielki, że nie było potrzeby w tym roku nic dopisywać. Wobec czego następcom przekazujemy fundusz zdrowia zamykający się kwotą zł 13.483,61 w nadziei, że przy przyszłym bilansie zostanie on podwyższony.

Wyżej przytoczone cyfry mówiły tylko o dochodach i rozchodach Bratniej Pomocy na rzecz opieki lekarskiej, a teraz pragnę zilustrować świadczenia zdrowotne na rzecz członków w formie pożyczek długoterminowych — zdrowotnych, których Bratnia Pomoc w roku 1933 udzieliła na sumę zł 3.210,10. W sumie tej są tylko pożyczki na pomoc dentystyczną, za pobyt w szpitalu oraz kurację w Zakopanem.

W roku 1933 Bratnia Pomoc udzieliła dla swych członków w liczbie 30 długoterminowego kredytowego pobytu na Letnisku w Runowie Kraińskim na ogólną sumę zł 2.053,92, a krótkoterminowego kredytu na kwotę zł 1.778,93. Cyfry te są aż nadto wymowne o pomocy naszej na rzecz członków.

Jak widać z tego skromnego sprawozdania, pomoc zdrowotna była zorganizowana dobrze i stała na należytych poziomie, zresztą ocenę i krytykę pozostawiam czytelnikom.

Teofil Gołębiowski
Kierownik Wydziału Zdrowia.

A. Lekarze ogólnie praktykujący:

1. Dr. Bayer	ul. Św. Marcin 74
2. Dr. Bederski	ul. Skarbowska 19 I p.
3. Dr. Bednarek	ul. Młyńska 12
4. Dr. Bednarkowa	ul. Młyńska 12
5. Dr. Bernacki	plac Sapieżyński 5
6. Dr. Brodniewicz	ul. Górna Wilda 80
7. Dr. Brzozowski	ul. Wyspiańskiego 10
8. Dr. Broekere	ul. Wielka 17
9. Dr. Bross	ul. Dąbrowskiego 46
10. Dr. Brossowa	ul. Dąbrowskiego 46
11. Dr. Cegliński	ul. Derwińskiego 1
12. Dr. Chmielewski	Stary Rynek 45
13. Dr. Van der Coghhen	ul. Marszałka Focha 4 m. 4
14. Dr. Czerwiński	ul. 27. Grudnia 20
15. Dr. Dzirzyński	ul. Marynarska 10 m. 1
16. Dr. Donat	ul. Św. Marcina 41
17. Dr. Dümke	ul. Kantaka 6
18. Dr. Fabian	ul. Matejki 57 m. 7
19. Dr. Fechner	ul. Górna Wilda 61
20. Dr. Gabler	ul. Górna Wilda 65 (Rynek)
21. Dr. Granatowicz	ul. Cieszkowskiego 6
22. Dr. Gomerski	ul. Podgórna 6
23. Dr. Górka	ul. Św. Marcina 52/53
24. Dr. Hanasz	ul. Pocztowa 31 a.
25. Dr. Hierowski.	ul. Marszałka Focha 146
26. Dr. Hryniewiecki	ul. Górna Wilda 50
27. Dr. Jakliński	ul. Sew. Mielżyńskiego 1
28. Dr. Janowicz	ul. Dąbrowskiego 62
29. Dr. Kłaczyński	ul. Wrocławska 28/29
30. Dr. Kolszewski	ul. Nowa 6
31. Dr. Kokiewicz	ul. Wierzbicice 37 a.
32. Dr. Krysiński	ul. Chwaliszewo 70
33. Dr. Linke	ul. Składowa 1
34. Dr. Łączkowski	ul. Kraszewskiego 11
35. Dr. Łączkowska	ul. Kraszewskiego 11
36. Dr. Łążyńska-Rakowska	ul. Drużbackiej 7
37. Dr. Maciukiewiczowa	plac Wolności 3
38. Dr. Metelski	ul. Szkolna 9
39. Dr. Nikodemowicz- Ukraińska Z.	ul. Gajowa 4
40. Dr. Osmólski	ul. Marszałka Focha 94 m. 4
41. Dr. Ostojcki	ul. Słowackiego 38
42. Dr. Ostrowski	ul. Górna Wilda 101
43. Dr. Rabski	ul. Wielka 18
44. Dr. Rossa	ul. Dąbrowskiego 23

45. Dr. Rozanow	ul. Górna Wilda 71
46. Dr. Różycka	ul. Chełmońskiego 21
47. Dr. Rydlewski	ul. Szkolna 11
48. Dr. Rymaszewski	ul. Spokojna 12
49. Dr. Siemieniewski	ul. Ostrówek 10 m. 4
50. Dr. Slusar	ul. Gąsiorowskich 8
51. Dr. Słoniński	ul. Pocztowa 28
52. Dr. Schulz H.	ul. Rzeczypospolitej 8
53. Dr. Schreiber	Sołacz, ul. Mazowiecka 10
54. Dr. Smoliński Wł.	ul. Żupańskiego 16
55. Dr. Smoliński E.	ul. Górna Wilda 29
56. Dr. Sobecki	Al. Marcinkowskiego 26
57. Dr. Sokołowski Wł.	ul. Chwaliszewo 76
58. Dr. Sokołowska M.	ul. Chwaliszewo 76
59. Dr. Sokołowski L.	ul. Marszałka Focha 43
60. Dr. Stawarz	ul. Górna Wilda 51
61. Dr. Stocki	Poznań Wschodni
62. Dr. Surzyński	ul. Kraszewskiego 12
63. Dr. Szuberla	ul. Grobla 11
64. Dr. Świłoń	ul. Matejki 45
65. Dr. Theile	ul. Cieszkowskiego 4
66. Dr. Toporki	ul. 27. Grudnia 2
67. Dr. Walkowski	ul. Św. Marcina 16/17
68. Dr. Warchocki	ul. Zaułek Katarzyński 4 Śródka
69. Dr. Weise	ul. Jasna 19
70. Dr. Wróblewski Kaz.	ul. Matejki 55
71. Dr. Zerbe	ul. Śniadeckich 4
72. Dr. Zytkiewicz	ul. Podolska 14 — Sołacz

1. Choroby wewnętrzne.

1. Dr. Budzyński	ul. Kraszewskiego 19
2. Dr. Domaszewicz	ul. Wały Zyg. Augusta 1
3. Dr. Dymiński	Al. Marcinkowskiego 11
4. Dr. Graffstein	plac Wolności 14 a.
5. Dr. Grossmann M.	ul. Ogrodowa 16
6. Dr. Łabendziński Doc. U. P.	ul. Matejki 56
7. Dr. Machowski	ul. Kraszewskiego 17
8. Dr. Meissner	ul. Libelta 12
9. Dr. Panieński	ul. Podgórna 4
10. Dr. Janta-Półczyński	pl. Nowomiejska 1 a.
11. Dr. Salkowski	ul. Piekary 6
12. Dr. Watta-Skrzydlewski	ul. Św. Marcina 66/67
13. Dr. Smoliński J.	ul. 27. Grudnia 19
14. Dr. Starkowski	ul. Długa 18 m. 5
15. Dr. Stelmachowski	ul. Strzelecka 33
16. Dr. Rola-Szadkowski	ul. 27. Grudnia 16

17. Dr. Śniegowski Kazimierz	ul. Fredry 12
18. Dr. Kuszewski	ul. Słowackiego 22 m. 3
19. Dr. Wilamowski	ul. Cicha 7

2. Choroby nerwowe.

1. Prof. Dr. Borowiecki	ul. Północna 10
2. Dr. Fraćkowiak	ul. 27. Grudnia 20
3. Dr. Luziński	Al. Marcinkowskiego 26
4. Dr. Szarf	ul. Młyńska 2
5. Dr. Werpechowski	ul. Jasna 11

3. Choroby kobiece i położnictwo.

1. Doc. Dr. Bajoński	ul. Patr. Jackowskiego 39
2. Dr. Chrzanowski	ul. św. Marcina 45 a.
3. Prof. Dr. Kowalski	ul. Polna 17
4. Dr. Matuszewski	ul. Wielkie Garbary 40
5. Dr. Suwalski	ul. Cieszkowskiego 7
6. Dr. Szac	ul. św. Marcina 9/10
7. Dr. Gruda-Wołkowiński	ul. Marszałka Focha 50
8. Dr. Zieliński	ul. Fr. Ratajczaka 36
9. Doc. Dr. Żuralski	ul. Fredry 8

4. Choroby dziecięce.

1. Dr. Horoszkiewiczowa	ul. Fredry 8 a.
2. Prof. Dr. Jonscher	ul. św. Marcina 18
3. Dr. Krotoska	ul. Ogrodowa 18
4. Dr. Parczewska	ul. Mickiewicza 22
5. Dr. Piechowski	plac Wolności 11
6. Dr. Bieszk-Skałmowska	ul. Pocztowa 31
7. Dr. Stabrowski	ul. św. Józefa 5
8. Dr. Szenic	ul. Działyńskich 9
9. Dr. Uchocka	ul. Berwińskiego 1

5. Choroby chirurgiczne.

1. Dr. Bętkowski	ul. Słowackiego 18
2. Prof. Dr. Jurasz	Szpital. Przemieniania Pańskiego
3. Dr. Krotoski	ul. Ogrodowa 18
4. Doc. Dr. Nowakowski	Szpital. Miejski, albo Sporna 1
5. Dr. Parczewski	ul. Mickiewicza 22
6. Dr. Schlingmann	ul. Łąkowa 2
7. Dr. Suwalski T.	ul. Marszałka Focha 72

6. Choroby chirurgiczno-ortopedyczne.

1. Dr. Cetkowski	ul. Fredry 12
2. Dr. Grobelski	Zakład im. Gąsiorowskich 7
3. Doc. Dr. Raszeja	ul. Górna Wilda 89

7. Choroby skórne i weneryczne.

1. Dr. Alkiewicz J.	plac Wolności 14 m. 15
2. Dr. Boczyński	plac Wolności 18
3. Dr. Danecki	plac Wolności 8
4. Dr. Dziegiecki	ul. Półwiejska 19
5. Dr. Dziulikowski	ul. Pocztowa 33
6. Dr. Drożyński	plac Wolności 6
7. Dr. Górczyna	ul. Św. Marcina 52/53
8. Dr. Heider	ul. Fr. Ratajczaka 36
9. Dr. Janczewski	ul. Św. Marcina 48
10. Dr. Janiszewski	Stary Rynek 41
11. Dr. Jarosz	ul. 3. Maja 5
12. Dr. Okoniewski	ul. Gwarna 19
13. Dr. Paszkowski	ul. Św. Marcina 9/10
14. Dr. Podkomorski	ul. Fr. Ratajczaka 40
15. Dr. Stark	ul. Gwarna 11
16. Dr. Śniegowski J.	Al. Marcinokowskiego 20
17. Dr. Warchocka	ul. Skarbowa 40
18. Dr. Wysłocki	ul. Fr. Ratajczaka 2

8. Choroby uszu, gardła i nosa.

1. Dr. Dworczykówna	ul. Zielona 2
2. Dr. Gałdyński	ul. Zwierzyniecka 9
3. Dr. Głabisz	ul. Fredry 1
4. Dr. Grabowski	ul. Św. Marcina 6
5. Prof. Dr. Laskiewicz	ul. Fredry 7
6. Dr. Okulicz-Kozaryn	ul. 27. Grudnia 18
7. Dr. Rajszyś	ul. Szkolna 11
8. Dr. Szulc-Rembowski	ul. Fr. Ratajczaka 1
9. Dr. Wieleński	ul. Gwarna 8
10. Dr. Wróblewski K.	ul. Dąbrowskiego 14/16

9. Choroby oczne.

1. Dr. Kruppik-Bartkowska	ul. Kraszewskiego 11
2. Prof. Dr. Kapuściński	Wały Batorego 2
3. Dr. Kleczkowski	ul. Podgórna 8
4. Dr. Magowski	ul. Działyńskich 9
5. Dr. Mutschler	ul. Wesoła 4
6. Dr. Ossowski	ul. Pocztowa 10
7. Prof. Dr. Stasiński	Al. Marcinkowskiego 17
8. Dr. Waligórski	ul. Chwaliszewo 2

10. Choroby jamy ustnej.

1. Dr. Brzeski	ul. Pocztowa 28
2. Dr. Lakner	plac Wolności 9

11. Radjologia.

1. Dr. Alkiewicz T. ul. Fr. Ratajczaka 12

12. Wodolecznictwo.

1. Dr. Zniniewicz Al. Marcinkowskiego 20
2. Dr. Zniniewiczówna Al. Marcinkowskiego 20

B. Lekarze-Dentyści.

- Lek. - dent. Ambroszkiewicz ul. Fredry 1
Lek. - dent. Borna ul. 27. Grudnia 9
Lek. - dent. Dr. Duemke ul. Kantaka 6
Lek. - dent. Goritz Al. Marcinkowskiego 28
Lek. - dent. Grzymałowska-
Mohuczy ul. Krasińskiego 3
Lek. - dent. Dr. Hryniewiecka-
Gozdziłkowska Al. Marcinkowskiego 3
Lek.-dent. Dr. Hrynkiewiczowa ul. Podgórna 6
Lek. - dent. Dr. Jarzab ul. Strzelecka 5
Lek. - dent. Kurnatowska pl. Nowomiejski 6
Lek. - dent. Machowska ul. Kraszewskiego 17
Lek. - dent. Małaczyńska ul. Św. Marcin 62
Lek. - dent. Muszyński ul. Działyńskich 7
Lek. - dent. Neyman ul. Fredry 6
Lek. - dent. Perliński ul. Św. Marcin 18
Lek. - dent. Piątkowski ul. 27. Grudnia 19
Lek. - dent. Robota ul. 3. Maja 5
Lek. - dent. Rutkowski Al. Marcinkowskiego 20
Lek. - dent. Spiżewski ul. Przecznicza 3
Lek. - dent. Szulc-Rembowski ul. 27. Grudnia 20
Lek. - dent. Dr. Walter ul. Sew. Mielżyńskiego
Lek. - dent. Dr. Wawrzyniak ul. Gwarna 12
Lek. - dent. Dr. Żydorowicz pl. Wolności 8
-

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU OGÓLNEGO.

Wydział Ogólny, obejmujący agendę pośrednictwa pracy, rozywkową i czytelną, zajmował się również takimi sprawami, które nie dały się podporządkować pod istniejące w administracji Stowarzyszenia wydziały. Pomimo szerokiego zakresu działania Wydział dał pomyślne wyniki.

Poniżej pozwalamy sobie przedstawić sprawozdanie poszczególnych agend Wydziału Ogólnego za rok sprawozdawczy 1933.

Agenda Pośrednictwa Pracy.

Rok rocznie zwracamy się do różnych instytucyj przemysłowych, handlowych, bankowych i innych, o przydzielanie członkom naszego Stowarzyszenia, czy to praktyk wakacyjnych, czy stałych posad. Praktyczne zgłębienie zdobytych na wyższej uczelni teoretycznych wiadomości jest konieczne dla studenta, o ile po studjach pragnie zdobyć jakąkolwiek posadę w instytucjach prywatnych i państwowych. Ciężkie położenie gospodarcze, które zapewne najdotkliwiej odczuwa młodzież akademicka, zmusza naszych członków do szukania płatnych praktyk wakacyjnych, gdyż szczupłe fundusze, jakimi student dysponuje, często wyczerpują się w ciągu roku akademickiego. Pieniądze, oszczędzone w czasie pracy wakacyjnej, są niejednokrotnie jedynym funduszem, umożliwiającym młodzieży kontynuowanie studjów.

Bratnia Pomoc W. S. H., chcąc iść z pomocą studentom, stworzyła już w roku sprawozdawczym 1927, agendę pośrednictwa pracy, która przydzieliła swoim członkom, zwłaszcza w latach konjunktury, wiele dobrze płatnych praktyk, czy też stałych posad.

Rok sprawozdawczy 1933, pomimo wielkich wysiłków, pomimo wysłania około 250 ofert do różnych instytucyj w całej

Polsce, nie przyniósł jednak tego, czego się spodziewano. Musimy jednak zaznaczyć, że zadanie swoje wykonaliśmy. Dzięki staraniom kierownictwa, a w głównej mierze dzięki nieustrudzonym zabiegom Prezesa Bratniej Pomocy, kol. Józefa Mertki, zdołaliśmy uzyskać kilka praktyk w Banku Polskim i Ubezpieczalni Krajowej. W instytucjach prywatnych otrzymaliśmy przeważnie praktyki bezpłatne, z których bardzo mało członków Stowarzyszenia skorzystało. Chociaż członkowie nie skorzystali z tych praktyk, ponieważ były zamiejscowe, to jednak w międzyczasie uzyskaliśmy kilka płatnych posad, które wynagrodziły nasze starania.

Nie możemy pominąć także milczeniem tego, że Wydział Gospodarczy Bratniej Pomocy dał kilkanaście miejsc wolnych koleżankom, które przez pewne wynagrodzenie w wielkiej mierze mają ułatwione studia. W tych wypadkach pośredniczyła w przydziale miejsc Agenda Pośrednictwa Pracy.

Również Agenda w porozumieniu z Zarządem oddała dwie posady w Sekretarjacie Bratniej Pomocy członkom naszego Stowarzyszenia.

Tak więc prawie cały Sekretarjat prowadzony jest przez studentów.

Kierownictwo Agendy Pośrednictwa Pracy uważa za swój rniły obowiązek złożyć wszystkim instytucjom, które w zrozumieniu akcji naszej społecznej poparły nasze zamierzenia, słowa jak najgorętszej podziękii za udzielenie czy to praktyk wakacyjnych, czy posad członkom Stowarzyszenia.

Agendę Pośrednictwa Pracy w ciągu kadencji kierował kol. Stefan Sułkowski.

Agenda Rozrywkowa.

Ciężkie położenie gospodarcze w dużej mierze spowodowało, że Agenda Rozrywkowa nie miała tego powodzenia co w latach ubiegłych, chociaż uzyskaliśmy dużo nowych terenów rozrywkowych. Praca Agendy szła w kierunku uzyskania zniżkowych biletów wstępu do kin, teatrów i innych miejsc widowiskowych. Na skutek starań Kierownictwa Agendy uzyskaliśmy ulgowe bilety do kin: „Słońca“, „Apollo“ i „Metropolis“. Pomimo kilkakrotnych konferencyj pozostały one niezmienione.

a uzyskane legitymacje uprawniają Członków do uzyskania bardzo dobrych miejsc za opłatą 50% ceny normalnej.

Dla zilustrowania stanu rzeczy, pozwoli sobie Kierownictwo Agendy przytoczyć pewne dane.

W roku sprawozdawczym 1931 Agenda Rozrywkowa wydała do kino-teatru „Słońce” legitymacyj zniżkowych 341, w r. 1932 — 139, a w r. 1933 wydano 132. Ilość ta nawet po doliczeniu legitymacyj zniżkowych, wydanych do kino-teatrów „Apollo” i „Metropolis”, nie dorównuje cyfrze z roku sprawozdawczego 1929, gdzie Agenda Rozrywkowa wydała aż 756 legitymacyj zniżkowych.

Jak widzimy z powyższego, Członkowie Bratniej Pomocy ograniczają się coraz bardziej w uczęszczaniu do kin.

Kierownictwo Agendy, pragnąc udostępnić Koleżankom i Kolegom wstęp do kin tańszych, na dobre przedstawienia, postarało się o to, że przy zakupywaniu biletów po okazaniu legitymacji studenckiej, uzyskiwali o jedno miejsce lepsze, aniżeli w warunkach normalnych.

Ponieważ nastąpiły zmiany w dyrekcjach teatrów, uzyskaliśmy zniżki 50% do Teatru Polskiego i Teatru Nowego, a do Teatru Wielkiego ma każdy student po okazaniu legitymacji 15% zniżkę. Także i tutaj zaznaczył się wybitny spadek, bo w roku sprawozdawczym 1932 wydano 324 zniżki, a w roku 1933 — 284 zniżki. Jednak biorąc pod uwagę ogólne cyfry wydanych zniżek, musimy zaznaczyć, że osiągnęliśmy więcej aniżeli w ubiegłych latach. Prócz powyższych czynności Agenda Rozrywkowa brała czynny udział w pracach nad zorganizowaniem balu karnawałowego Bratniej Pomocy, wieczorków i innych imprez.

Jak widzimy, Agenda Rozrywkowa starała się o tanią przyjemność dla Członków, którzy jednak wskutek coraz to gorszych warunków materialnych nie korzystali z niej tak, jak w innych latach sprawozdawczych. Z zadowoleniem jednak stwierdzamy, że praca w tym kierunku pomimo wszelkich trudności przyniosła pewne korzyści.

Agenda Rozrywkowa składa wszystkim dyrekcjom kin i teatrów jak najgorętsze podziękowanie za przyznane ulgi, żywiąc nadzieję, że nowy rok sprawozdawczy będzie dla członków Stowarzyszenia pomyślniejszy.

Czytelnia.

Czytelnia Bratniej Pomocy mieści się w lokalach Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej przy Wałach Zygmunta Starego 2/3.

Zadaniem tej agendy było w roku sprawozdawczym uzyskanie jak największej ilości pism i czasopism bezpłatnych, co się w większej części udało, ponieważ w porównaniu do zeszłego roku powiększyła Czytelnia ilość posiadanych pism prawie o 60%. Tak więc Czytelnia wydawała Członkom nietylko pisma codzienne, ale i tygodniowe. Ponieważ jednak Czytelnia mieści się w lokalach Wydziału Gospodarczego, pisma jak również czasopisma ulegały zniszczeniu, dlatego wydano komunikat, że podczas wydawania obiadów pisma się zabiera i przechowuje.

Czytelnia była zaopatrzona prawie że we wszystkie ważniejsze pisma codzienne, tak, że mogły z nich korzystać Koleżanki i Koledzy z poszczególnych województw. Na prośbę Koła Naukowego Stud. i Dypl. W. S. H. Kierownictwo Czytelni scedowało wszystkie ważniejsze tygodniki handlowe i inne, ponieważ Czytelnia winna przynieść członkom wiadomości bieżące, a takowe najlepiej odpowiadają wyżej wspomnianemu Kołu.

Dla zilustrowania nadchodzących pism i czasopism, pozwolę sobie przytoczyć pewne dane: W roku sprawozdawczym 1931/32 pism codziennych przychodziło do Czytelni 18;

- z czego bezpłatnych 12,
- za opłatą kosztów przynoszenia 4,
- za 50% abonamentem 3.

W roku 1933 dzięki niestrudzonej pracy Kierownictwa, zdołaliśmy nietylko dotychczasowe pisma nadal utrzymać, ale nawet powiększyliśmy znacznie naszą Czytelnię. Możemy być niezmiernie zadowoleni z wyniku, gdyż naprawdę w tak ciężkim położeniu, w jakim Wydział się znajduje, nie posiadając odpowiednich funduszy na pisma, zrobiliśmy o wiele więcej, aniżeli w latach ubiegłych.

Poniżej pozwolę sobie przedstawić zestawienie pism nadchodzących do Czytelni w roku sprawozdawczym: Pism codziennych było 36,

- z tego bezpłatnych 28,
- za opłatą kosztów przynoszenia 3,

za opłatą kosztów pocztowych 2,
za 50% abonentem tylko 3.

Jak z powyższego zestawienia widzimy, praca nasza zebrała w tym roku sprawozdawczym obfite plony.

Zestawienie pism codziennych nadchodzących bezpłatnie:

1. Dziennik Bydgoski,	15. Orędownik Wielkopolski,
2. Dziennik Wileński,	16. Robotnik,
3. Dziennik Ostrowski,	17. Ziemia Radomska,
4. Dzień Polski,	18. Ziemia Przemyska,
5. Dzień Pomorski,	19. Polska Zachodnia,
6. Kurjer Polski,	20. Polonia,
7. Kurjer Łódzki,	21. Słowo Pomorskie,
8. Kurjer Zachodni,	22. Czas,
9. Kurjer Wielkopolski,	23. Nowy Kurjer,
10. Gazeta Bydgoska,	24. Na Rubieży,
11. Głos Krajny,	25. Gazeta Powszechna,
12. Głos Podhala,	26. Rolnik Wielkopolski,
13. Ekspres Zagłębia,	27. Orędownik Powiatowy,
14. Orędownik Ostrowski,	28. Nowe Życie.

Opłacano za przynoszenie lub przysyłanie.

1. Kurjer Poznański,	3. Dziennik Poznański,
2. Kurjer Lwowski,	4. A. B. C.

Oprócz wyżej wymienionych dzienników Kierownictwo Czytelnictwa otrzymuje bezpłatnie tygodniki, dwutygodniki i miesięczniki.

Spis nadchodzących tygodników bezpłatnych:

1. Ilustracja Polska,	9. Przewodnik Katolicki,
2. Dekada Akademicka,	10. Oko Świata,
3. Głos Akademicki,	11. Pod Pręgierz,
4. Tygodnik Handlowy,	12. Bunt Młodych,
5. Łowiec Polski,	13. Czuwamy,
6. Myśl Narodowa,	14. Tygodnik Ilustrowany,
7. Kuźnica Młodych,	15. Żołnierz Polski,
8. Orli Lot,	16. Życie i Praca.

Spis nadchodzących dwutygodników bezpłatnych:

1. Rozrywki Umysłowe,	4. Nauczyciel Polski,
2. Wiadomości Kobiety,	5. Prąd Zachodni.
3. Łowiec,	

Spis nadchodzących miesięczników bezpłatnych:

1. Turysta i Auto,	4. Nowe Życie,
2. Skaut,	5. Pracownik Kupiecki,
3. Skrzydła,	6. Morze,

7. Tęcza,	10. Harcmistrz,
8. Nasz Świat,	11. Dom Gościnny.
9. Harcerz,	

Spis tygodników, nadchodzących do Czytelni za opłatą 50% abonamentu:

1. Na Szerokim Świecie,	3. Światowid,
2. Raz, Dwa, Trzy,	4. Wróble na Dachy.

Wszystkie pisma oraz tygodniki są codziennie zmieniane i umieszczane w specjalnych ramkach trzcinowych.

Kierownictwo starało się utrzymać porządek i wygląd estetyczny Czytelni przez wydawanie komunikatów.

Fundusz na zapłacenie powyższych pism czerpała Czytelnia z Kasy Głównej Bratniej Pomocy.

Czytelnia jest czynna codziennie od godz. 9-ej do 21-ej z wyjątkiem pory obiadowej, a w niedziele i święta do godz. 17-ej.

Musimy zaznaczyć, że do tak obfitego zaopatrzenia naszej Czytelni w pisma, przyczyniły się administracje poszczególnych wydawnictw, które w zrozumieniu potrzeb kulturalnych młodzieży akademickiej przesyłały pisma bezpłatnie, lub na przystępnych warunkach, za co Kierownictwo składa im najserdeczniejsze podziękowanie.

Niezależnie od powyższych czynności zajmowało się również Kierownictwo organizowaniem biblioteki dla członków Zarządu. Bardzo wiele pracy położył w tym kierunku kol. prezes Józef Mertka, który mimo nawału własnej pracy zdołał zawsze znaleźć wolny czas, ażeby przyjść z pomocą Kierownictwu. Kierownictwo składa z tego powodu kol. Józefowi Mertce jak najserdeczniejsze podziękowanie za współpracę, która przyniosła tak olbrzymie rezultaty.

Zestawienie tych książek, z których w przyszłości będą korzystali członkowie Zarządu Bratniej Pomocy, można znaleźć w spisie subwencji, uzyskanych w roku sprawozdawczym 1933.

Stefan Sułkowski
Kierownik Wydziału Ogólnego.

SPRAWOZDANIE LETNISKA AKADEMICKIEGO W RUNOWIE KRAIŃSKIM.

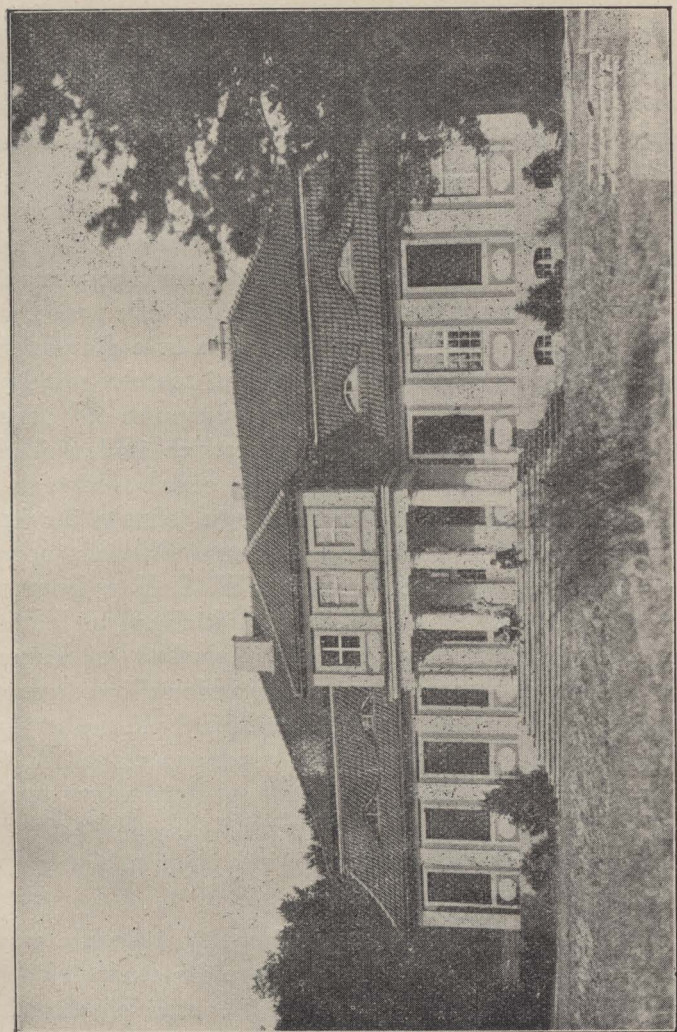
*Słońce, lasy, woda,
Humor, sport, swoboda.*

Tem hasłem rozpoczęła Bratnia Pomoc Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu w roku 1929 swoją akcją wypoczynkowo-zdrowotną przez założenie letniska w Kuźnicy Zbąskiej dla strudzonych całoroczną pracą studentów. Również i w tym roku — mimo największego nasilenia kryzysu — postanowił Zarząd Bratniej Pomocy nie zaniechać raz powziętego i dotąd realizowanego planu, a nawet powziął myśl rozszerzenia i udoskonalenia całej akcji. Na to nie pozwalała jednakże szczupłość pomieszczeń w Kuźnicy Zbąskiej. Decydująco wpłynął na projekt zmiany letniska wygórowany czynsz, żądany przez właścicielkę dworu w Kuźnicy Zbąskiej. Powstały więc nowe możliwości, a więc realizacja naszych stałych projektów w kierunku rozszerzenia akcji zdrowotnej — wypoczynkowej, możliwość wcielenia w czyn zadania krajoznawczego przez umożliwienie letnikom poznania nowych połaci kraju, prowadzenie pracy społecznej na nowym terenie itd. Zmiana letniska została uchwalona, a znalezienie nowej miejscowości na projektowane letnisko powierzono kol. F. Michalakowi, który też w krótkim czasie wyszukał obiekt, odpowiadający, jak z ofert wynikało, w zupełności stawianym przez Zarząd wymogom. Był nim Pałac Myśliwski, własność Skarbu Państwa, w Runowie Kraińskim, pow. Wyrzysk, na granicy wojewódzkiej Pomorza i Wielkopolski, w odległości 147 km. od Poznania, na szlaku kolejowym Poznań — Gdynia.

Wydelegowana komisja w osobach kol. kol. J. Bugajskiego i F. Michalaka wyjechała dnia 30 kwietnia 1933 do Runowa Kraińskiego na inspekcję ewentualnego przyszłego letniska. Delegacja ta, po przyjeździe do Runowa, wyruszyła z Nadleśnictwa w towarzystwie leśniczego i fotografa do oddalonego o 1½ km. od wsi

Pałacu Myśliwskiego, który, w otoczeniu wspaniałych lasów szpilkowych, stoi na wzgórzu, skąd roztacza się z dużego tarasu piękny widok na jezioro runowskie, będące własnością p. prezydenta Szulczewskiego. W promieniu $1\frac{1}{2}$ km. niema żadnych osiedli ani zabudowań. Wszędzie lasy i jeziora. Sam pałac był od czterech lat niezamieszkały i, chociażby już z tej przyczyny, dość zniszczony. Najwięcej jednakże zostało uszkodzone wewnątrz przez wyjeżdżających byłych właścicieli i to przez ich służbę. Ostatnimi właścicielami Runowa Kraińskiego przed przejęciem Pałacu Myśliwskiego przez Skarb Państwa, byli Bethmann-Hollwegowie, członkowie rodziny byłego kanclerza Niemiec. Rozkład pokoi i innych ubikacyj uległ po wydzierżawieniu Pałacu Myśliwskiego przez Bratnią Pomoc zmianie (o czym szczegółowo przy przygotowaniach letniska). Pałac musiał być komfortowy, co wynikało z pozostałych, lecz zupełnie zniszczonych, różnych urządzeń, jak kanalizacja, wodociągi, elektryczność itd. Całość przedstawiała się jednakże zupełnie zadowolająco i inspekcja wypadła naogół pomyślnie. Wniosek, wysunięty przez delegację, szedł w kierunku wydzierżawienia Pałacu Leśnego, pod warunkiem jednak uzyskania minimalnego czynszu.

Zarząd po szczegółowym rozważeniu wszystkich za i przeciw, uchwalił urządzić nowe letnisko w Runowie Kraińskim, powierzając równocześnie likwidację starego w Kuźnicy Zbąskiej i organizację nowego, kol. F. Michalakowi, który rozpoczął wstępne pertraktacje ze Skarbem Państwa — Dyrekcją Lasów Państwowych w Poznaniu o wydzierżawienie Pałacu Myśliwskiego w Runowie Kraińskim. Sprawę umowy załatwili ostatecznie kol. kol. prezes J. Mertka i J. Bugajski, uzyskując znaczną obniżkę czynszu najmu, bo z 1.200,— zł na 450,— zł za sezon. Do ważniejszych punktów umowy należy prawo przechadzania się po lasach państwowych, zbierania jagód i grzybów, kąpania się, żaglowania, łódkowania po jeziorach państwowych Więcborskiem i Czarciem oraz łowienia ryb na wędkę w tych jeziorach, za opłatą od łódkowania i wędkowania, a mianowicie według cennika obowiązującego w lasach państwowych. Bratnia Pomoc ze swej strony musiała zobowiązać się do przeprowadzenia na własny koszt niezbędnych inwestycji oraz dbania o konserwację budynku. Pozostała jeszcze do załatwienia kwestja korzystania z jeziora Runowskiego. Sprawę tę doprowadził do pomyślnego wyniku kol.

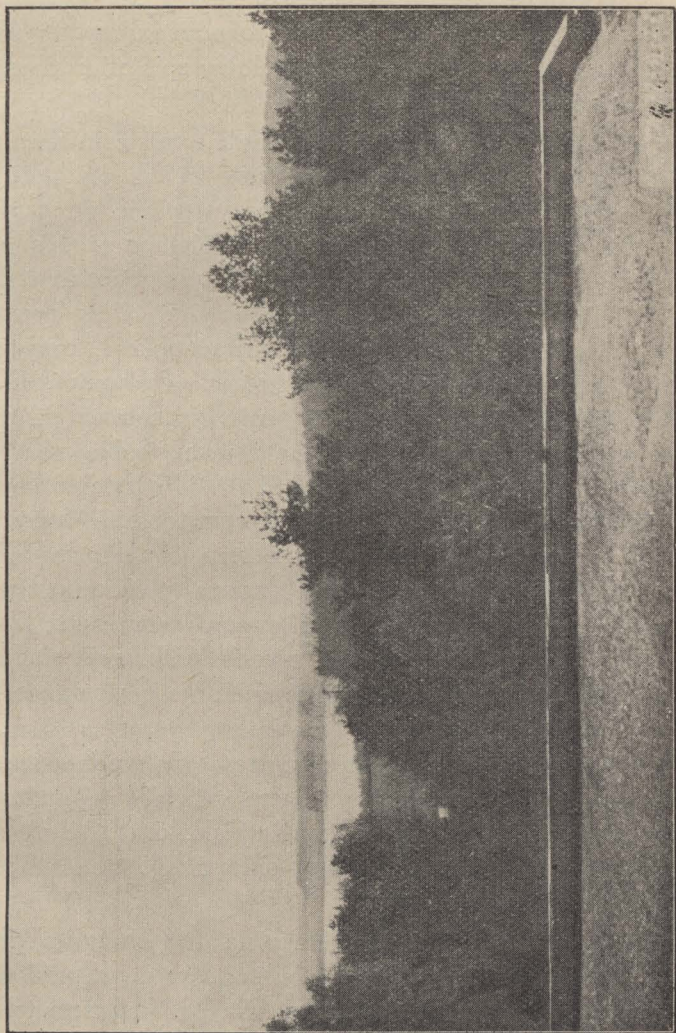

Pałac Leśny w Runowie Kraińskim.

prezes Mertka, dzięki niezwykle przychylnemu stanowisku p. prezydenta Szulczewskiego, właściciela majątku Runowo Kraińskie, a przy poparciu zawsze Organizacji naszej przychylnego p. wojewody Adolfa hrabiego Bnińskiego, przewodniczącego Poznańskiego Komitetu Wojewódzkiego do Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Uchwałą Zarządu z 11. maja 1933 powierzono kol. Michałakowi przeprowadzenie likwidacji kolonji w Kuźnicy Zbąskiej oraz organizację i kierownictwo nowego letniska w Runowie Kraińskim. W dniu 16. maja 1933 wyjechał kol. Michałak do Kuźnicy Zbąskiej, gdzie przeprowadził całkowitą likwidację letniska, wysyłając cały inwentarz wagonem kolejowym do odległego o 205 km. Runowa Kraińskiego. Od tej chwili rozpoczął się właściwy okres organizacyjny nowego letniska. Ze względu na krótki okres czasu do otwarcia letniska, trzeba było dla pozyskania licznych letników przeprowadzić szybką i szeroką akcję propagandowo-reklamową. W tym celu wydrukowano 500 afiszów oraz 10.000 ulotek, które wysłano do wszystkich środowisk akademickich w Polsce. Szczególną przysługę oddały ulotki na terenie uczelni poznańskich, gdyż w przeciągu jednego dnia rozniosły po obu uczelniach wiadomość o zorganizowaniu nowego letniska przez Bratnią Pomoc Studentów W. S. H. w Poznaniu. Równocześnie wysyłano prospekty do wszystkich byłych letników Kuźnicy Zbąskiej, którzy też gremjalnie zjechali do Runowa. Uzupełnieniem przyspieszonej akcji propagandowej i reklamowej, spoczywającej w rękach kol. prezesa Mertki, były liczne artykuły prasowe o charakterze informacyjnym z odpowiednimi ilustracjami. Dalsza praca propagandowa szła już normalnym trybem przez cały sezon. Wysyłano prospekty na liczne zapytania, rozlepiano w dalszym ciągu afisze i drukowano nadal artykuły o nowym letniku.

Dla informacji dodajemy, że Zarząd obniżył znacznie w roku sprawozdawczym ceny za pobyt, wynoszące dla studentek i studentów zł 3,30, dla niestudentów zł 3,80, oraz obowiązującą wszystkich dopłatę jednorazową na zł 4,— za furmanki i zł 1,— za opiekę lekarską i korzystanie z apteki. Letnicy korzystali również w tym roku po raz pierwszy z 50% zniżek kolejowych, udzielonych nam przez Ministerstwo Spraw Wojskowych — Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego.

Widok na jezioro runowskie.

Wielką uwagę poświęciliśmy również na akcję uzyskania subwencji zarówno w gotówce, jak i w naturaljach, która dzięki wielkiemu doświadczeniu na tem polu i ruchliwości kol. prezesa Mertki odniosła jak najlepszy skutek, gdyż wynik jej był naprawdę niespodziewany. Subwencje wpływały ze wszystkich stron Polski, co świadczy o wielkiem zrozumieniu naszej akcji wśród starszego społeczeństwa. (Szczegółowy spis ofiarodawców umieszczamy na innem miejscu).

Dnia 25 maja wyjechał kol. Michalak wraz z kucharzem, woźnym i służącą do Runowa Kraińskiego celem przygotowania samego letniska. Po przyjeździe przystąpiono do betonowania i tynkowania schodów i murów, wybielono fasadę, wyrównano taras i ścieżki w pobliżu domu. Czyszczono dokładnie cały pałac, zużywając na ten cel 10 kg mydła, 15 kg proszku oraz 20 kg oliwy, poczem zaczęto meblować pokoje, przygotowywać odpowiednie magazyny i inne lokale. Opisując kolejno poszczególne ubikacje i ich przeznaczenie, zaczniemy od piwnic, które są obszerne, przytem suche i jasne, robią wrażenie raczej suteryn. Ubikacyj jest w piwnicy 7. Po stronie południowej mieścił się sklepik wraz z magazynem towarów kolonialnych, magazyn warzyw i okopowizn. Po stronie północnej znajdowała się pralnia, składnica węgla i drzewa, piwnica przeznaczona do przechowywania mięsa i napojów orzeźwiających, składnica narzędzi i sprzętów sportowych. Ubikacji siódmej, zajętej przez kotłownię nieczynnego ogrzewania centralnego, nie mogliśmy zużytkować.

Przyziemie podzielono przez urządzenie w środkowej sali jadalni na dwa skrzydła. W prawem skrzydle mieściła się kuchnia i spiżarnia, biuro kierownika letniska oraz 2 duże słoneczne pokoje dla panów. Pokoje w skrzydle lewem w liczbie 6 oddano na mieszkanie dla pań.

Pierwsze piętro również podzielono na dwa skrzydła, przeznaczając prawe, liczące 5 pokoi, dla pań, lewe po przebudowaniu strychów na pokoje dla panów. Na poddaszu mieszkała służba w liczbie 9 osób.

Ustępy w przyziemiu i na pierwszym piętrze oddano na użytek pań. Dla panów wybudowano nowe ustępy poza pałacem, na wielkich zbiornikach betonowych, pozostałych po urządzeniu kanalizacyjnem obecnie nieczynnem. Do dalszych prac

organizacyjnych należało załatwienie komunikacji ze stacją, zaangażowania służby, zakontraktowanie dostawców artykułów spożywczych. Zainstalowano również radjoodbiornik z dwoma głośnikami. Zmuszeni byliśmy do postawienia w miejsce nieczynnej pompy motorowej, nowej pompy ręcznej kosztem zł 450,—. Dalszych inwestycji przy samym już pałacu nie przeprowadzaliśmy, pozostawiając resztę prac na lata przyszłe, by nie obciążać nadmiernie kosztów organizacyjnych letniska w roku sprawozdawczym, tembardziej, że nie liczyliśmy na wielką frekwencję. W związku z niespodziewaną frekwencją wydzierżawiono w ciągu sezonu od Nadleśnictwa domek, odległy o 1 km od pałacu, posiadający cztery pokoje, które odnowiliśmy, oddając je na użytek letników (małżeństw). Letnisko było w terminie przygotowane, co pozwoliło na przyjęcie pierwszych letników w dniu 2 czerwca.

Inne prace przygotowawcze wykonano już po otwarciu letniska. I tak zorganizowano sklepik celem uniezależnienia letników na cały czas pobytu od miasta. W tym celu zaopatrzone sklepik w artykuły pierwszej potrzeby. Dla wygody letników zakontraktowano również fryzjera, który dochodził raz w tygodniu na letnisko.

Dzięki ofiarności członków Bratniej Pomocy Studentów W. S. H. i redakcji „Dziennika Poznańskiego”, powstała na letniku wcale pokaźna biblioteczka, uzupełniona jeszcze wypożyczonemi książkami z księgarni Wilaka w Poznaniu. Nadmienić należy, że biblioteczka cieszyła się wielkiem powodzeniem wśród letników.

W dniu 29 czerwca 1933 r. święciła Bratnia Pomoc Studentów W. S. H. wielką uroczystość. W tym dniu odbyło się poświęcenie nowego Letniska Akademickiego w Runowie Kraińskim. Poświęcenia letniska dokonał po uroczystej mszy świętej, w czasie której odegrał kilka utworów zespół muzyczny Bratniej Pomocy, ks. proboszcz Franciszek Kowaliński. W uroczystości wzięła udział elita miejscowej inteligencji, jak również liczne grono gości z Poznania z p. prof. dr. Antonim Peretiatkowiczem, dyrektorem W. S. H., na czele. Serdeczne słowa ks. proboszcza Kowalińskiego wywarły na zgromadzonych głębokie wrażenie. Po uroczystości poświęcenia zasiedli goście do obiadu, w czasie którego wygłoszono szereg przemówień.

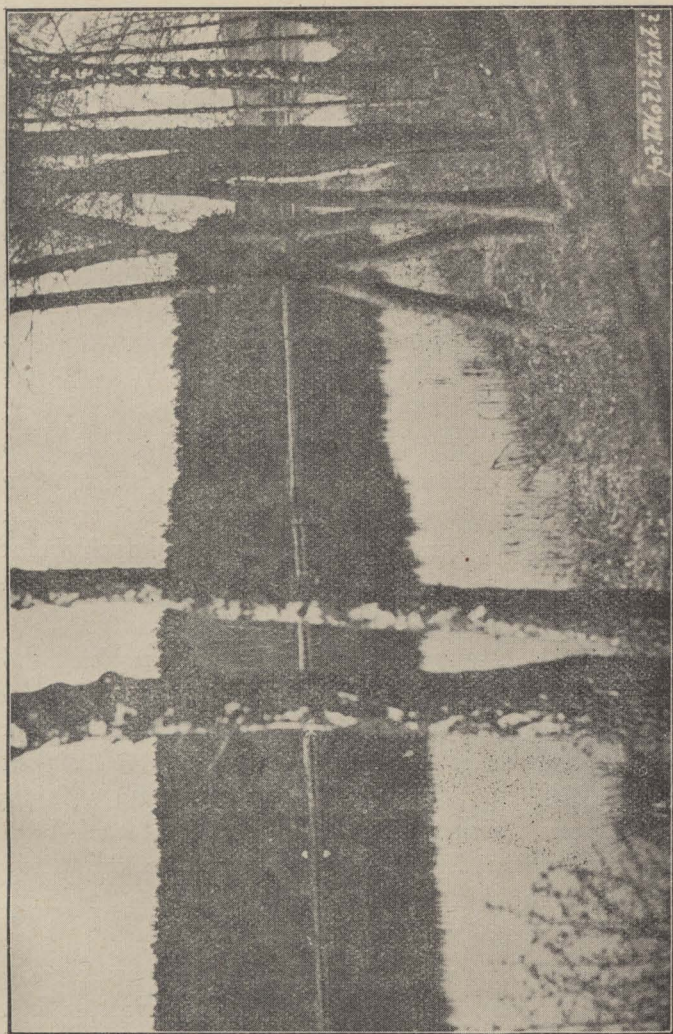
Między innymi przemawiali p. prof. dr. A. Peretiatkowicz, ks. proboszcz Kowaliński, nadleśniczy Smoliński, mec. dr. Łubkowski, redaktor „Głosu Akademickiego“ kol. J. Wyganowski i prezes Bratniej Pomocy Stud. W. S. H., kol. Józef Mertka.

Wieczorem ochoczo oddano się piasom. Efektownie wypadły tańce konkursowe. Za najładniej odtąnczonego walca nagrodzono dyr. Zaleskich, za tango parę Kubisztalówna i J. Mertka, a za oberka N. Kojerówna i J. Mertka. Wielką atrakcją wieczoru były sztuczne ognie. Z uroczystości poświęcenia letniska wynieśli wszyscy jak najmilsze wrażenie.

Zaznaczyć należy, że miejscowe społeczeństwo odniosło się bardzo przychylnie do młodzieży akademickiej W. S. H. Dowodem tego udział jego elity w uroczystości, a więc: ks. dziekana Wilmowskiego, ks. proboszcza Kowalińskiego, ks. Danielewicza, dyr. Kossobudzkiego, dyr. Zaleskich, dr. Górskiego, nadl. Smolińskiego, mec. Łubkowskich. Licznie reprezentowana była również młodzież akademicka.

Przystępując do opisywania samego życia na naszym letniku, na pierwszym miejscu postawić należy stronę towarzyską, której też najwięcej uwagi poświęciliśmy. Organizowanie wieczorów tanecznych połączonych z różnymi konkursami, wspólne wycieczki w dalszą i bliższą okolicę, ogniska pod gołym niebem i przy kominku, przyczyniły się do zacieśnienia węzłów towarzyskich.

Inowacją tegorocznego sezonu były stałe gazetki mówione, zapoczątkowane „Orędownikiem Runowskim“ pod redakcją kol. J. Wyganowskiego. Drugie piśmisko „Głos Runowski“ powstało pod wspólną redakcją Wujcia Hilarego (dyr. B. Rutkowski), i kol. kol. Leszka Robowskiego, J. Zawadzkiego i T. Misińskiego. Oba te pisma wkrótce połączyły się i utworzyły jednolity organ „Śpiew Śpiewki“ (Śpiewka — pieśń kolonijny). Przy końcu sezonu przybył do Runowa Kraińskiego p. red. K. Piekarczyk w celach wypoczynkowych. Zwyciężył jednakże w nim zawód dziennikarski i rozpoczął wydawać nową gazetkę pod tytułem „Co jest co“, która dotrwała do końca sezonu. Wszystkie wydawane w Runowie gazetki przyczyniły się w wielkiej mierze do urozmaicenia życia towarzyskiego, poniekąd zaś były trybuną ludu, z której wypowiadano się w sprawach samego pobytu na letniku, co ułatwiło kierownictwu spełniania wszystkich życzeń letników.

Jezioro Czarcie.

Ukoronowaniem życia towarzyskiego był wielki bal, który rozpoczął się efektowną iluminacją z ogni sztucznych. Popularni „pigmejowie runowscy” odtńczyli w oryginalnych strojach swój taniec wojenny, poczem już bawiono się ochoczo do świtu.

Kierownictwo, dbając o zdrowie letników, wybudowało na tarasie podłogę drewnianą na urządzenie dancinów, które cieszyły się niebywałym powodzeniem, gdyż zainstalowane radjo i patefon dostarczały muzyki tanecznej o każdej porze. Dancingi te stały się równocześnie mimowolną gimnastyką letników na świeżem powietrzu w blaskach słońca lub księżyca. Pianino tworzyło ośrodek muzycznej części społeczeństwa runowskiego. P. Helena Szulcówna utworzyła chór mieszany i męski, urozmaicając wieczory produkcjami wokalnemi. Część literacką tych wieczorków uświetniały z powodzeniem ceniona poetka p. Zofja Laubert-Kuślakowska oraz znana na gruncie warszawskim recytatorka kol. Zofja Janczewska.

Osobną rozrywkę stanowiło ciągle fotografowanie. Kastę fotografów tworzyli amatorzy oraz ich konkurent zawodowy, zwany „Aj-Aj”, którzy byli przez cały dzień zajęci utrwalaniem na klisze momentów miłych, z pobytu i pięknych widoków Runowa. A że jednych i drugich było niemało, świadczy o tem 950 zdjęć dokonanych przez samego „Aj-Aj”.

Niesposób opisać wszystkich sensacyj towarzyskich. Wystarczy powiedzieć, że każdy dzień, każdy wieczór, przynosił nową zabawę, nową rozrywkę. W tem miejscu należy wspomnieć o miłym kontakcie, jaki letnicy nawiązali z miejscową i okoliczną inteligencją, którzy byli częstymi i mile widzianymi gośćmi na naszym lotnisku. Szczególną opieką otaczali lotnisko i letników ks. proboszcz Franciszek Kowaliński, p. dyr. Tadeusz Kossobudzki i p. nadleśniczy Smoliński, którym na tem miejscu składamy serdeczne podziękowanie.

Specjalną dziedziną cieszącą się bodajże największem powodzeniem były sporty. Nie było chyba gałęzi sportów, którejś w Runowie nie uprawiano. Królowała niepodzielnie siatkówka. Niesłabnący ani na chwilę zapal wszystkich letników tworzył coraz nowe i lepsze kadry zwolenników tej gry. Z rozgrywek między drużynami Ostrowa, Poznania i Nakła zwycięsko wychodziła zawsze drużyna Runowa. Koszykówka, lekka

„Żywy dziennik“ był zawsze atrakcją na letnisku.

atletyka, strzelectwo i pływanie przygotowały letników do zawodów o odznaki „P. O. S.” i „O. S.” Pod kierownictwem p. red. Prytysia i sołtysa gminy Mrocza odbyły się zawody o „Państwową Odznakę Sportową” i „Odznakę Strzelecką”, które zdobyli: 8 letniczek i 16 letników. Sporty wodne tworzyły oddzielną gałąź, bowiem należały do stałych zajęć letników. Pierwszeństwo należało się jeździe kajakami, popularnie „kajaczeniem” zwane. W tej konkurencji odbyły się zawody połączone z poświęceniem 6 nowych kajaków („Kuznica”, „Runowo”, „Inek”, „Nora”, „Fa-Fu”, „Bajończyk”) przez ks. proboszcza Kowalińskiego, w dzień „Święta Morza”. Flotyła runowska, licząca 10 kajaków, 3 łódzie i 1 żaglówkę, wykonała z okazji „Święta Morza” wielkie korso. Rewja ta wypadła imponująco. Podczas uroczystości puszczano z trampoliny, stojącej na środku jeziora (stała pływalnia na pontonach), ognie sztuczne, równocześnie zapalono stos płynący na jeziorze. Całość tego święta zrobiła na wszystkich uczestnikach i gościach bardzo miłe wrażenie. Ogólna zabawa taneczna zakończyła dzień „Święta Morza”. Na wieczorku tym odśpiewał kilka aryj znany tenor poznański p. Witold Łuczyński.

Na wodach Runowa panował w tym roku wielki admirał „Wacuchna-Pigmej” wraz z licznym sztabem, którzy wykonywali funkcje dyżurnych. Dyżurni odpowiadali za całość sprzętu wioślarskiego i czuwali nad bezpieczeństwem kąpiących się. Dziedzina sportu mającą również licznych zwolenników było rybołówstwo, którego większym sukcesem było złowienie na wędkę 9-cio funtowego karpia w jeziorze Czarcim. Ping-pong oraz tenis na korcie w majątku Runowo Kraińskie były stałą rozrywką w dni pogodne i słoneczne.

Chcąc jednakże, by letnicy sproścali wszystkim — dobrowolnym zresztą — wysiłkom, należało dbać o ich racjonalne odżywianie. Trudność tę z łatwością pokonaliśmy; zastosowaliśmy bowiem wypróbowaną od kilku lat kuchnię kuźnicką. Obfite i treściwe jedzenie w dowolnej ilości 4 razy dziennie pod hasłem „dużo witamin”, w formie jarzyn i owoców, wykluczenie wszelkiej porcyjności, przyczyniło się do ogólnego zadowolenia letników. Dla informacji dodać jeszcze należy, że nad stroną wewnątrzno-gospodarczą letniska czuwała gospodyni Wydziału Gospodarczego Bratniej Pomocy, p. M. Królikowska,

Siatkówka pasjonowała wszystkich.

kuchnię zaś prowadził kuchmistrz Stan. Ciszynski. Funkcje „tufackiego“ letniska sprawował z humorem zawsze chętny Staszek Maciejewski, woźny Bratniej Pomocy.

Frekwencja była w roku sprawozdawczym wprost rekordowa, wynosiła bowiem 231 osób, podczas gdy w roku ubiegłym 113 osób. Liczba ta byłaby jeszcze większą, gdybyśmy z powodu szczupłości miejsca nie musieli ograniczyć przyjęcia nowych letników w początkach sierpnia, kiedy to stan letniska wynosił 111 osób. Frekwencję tegoroczną uważamy za wielki sukces, tem większy, że z powodu krótkiego okresu propagandowego wiadomość o istnieniu nowego letniska nie dotarła do wszystkich. Zresztą jest rzeczą udowodnioną, iż najlepszą reklamą są zadowoleni letnicy, tworząc kadry t. zw. żywej reklamy, która dopiero w roku przyszłym wyda należyte rezultaty.

W Runowie skupiali się letnicy z różnych środowisk Polski, jak wykazuje poniższe zestawienie:

miejscowość	mężczyźni	kobiety	razem
Poznań	106	56	162
Warszawa	16	17	33
Bydgoszcz	6	9	15
Kraków	5	5	10
Nakło	2	3	5
Grudziądz	3	1	4
Ostrów	—	2	2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	138	93	231

Szeregując letników według uczelni, otrzymamy następujące zestawienie:

uczelnia	mężczyźni	kobiety	razem
W. S. H. — Poznań	67	8	75
Uniwersytet — Poznań	16	13	29
Uniwersytet — Warszawa	6	5	11
W. S. H. — Kraków	5	5	10
Politechnika — Warszawa	4	1	5
S. G. H. — Warszawa	1	—	1
S. N. P. — Warszawa	3	1	4
Maturzyści	4	1	5
Absolwenci in. szkół i ich rodz.	32	59	91
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	138	93	231

Jak z tego zestawienia wynika, przyjmowało kierownictwo również niestudentów, to jest absolwentów innych szkół i maturzystów oraz rodziny studentów i absolwentów.

Uwzględniając czas pobytu poszczególnych letników przebywało w Runowie Kraińskim:

czasokres pobytu	mężczyźni	kobiety	ogółem
mniej niż 1 tydzień	57	17	74
przez 1 tydzień	1	1	2
„ 2 tygodnie	18	14	32
„ 3 „	18	15	33
„ 4 „	18	19	37
„ 5 „	20	12	32
„ 6 „	4	2	6
„ 7 „	—	4	4
„ 8 „	1	8	9
ponad 9 tygodni	1	1	2
	138	93	231

Zestawienie to wykazuje, że najczęściej spotykanym okresem pobytu na letniku był czas od 3 do 5 tygodni, nie licząc naturalnie pobytów poniżej 1 tygodnia. W pobytach na czasokres dłuższy przeważały kobiety.

Wobec niebywalej wprost frekwencji, jaką cieszyło się letnisko nasze w roku sprawozdawczym, liczyć należy się z tem, że w roku przyszłym nabierze ono charakteru jeszcze bardziej ogólnopolskiego i niewątpliwie ujrzymy również licznie kolegów z innych środowisk, w szczególności ze Lwowa i Wilna.

Dla porównania przytaczamy frekwencję z lat ubiegłych, która przedstawiała się następująco:

w roku 1929	osób	72		
„ „ 1930	„	104		
„ „ 1931	„	106		
„ „ 1932	„	113	pań 39	panów 74
„ „ 1933	„	231	„ 93	„ 138

Zarząd Bratniej Pomocy, chcąc umożliwić pobyt na letniku nawet najbardziej niezamożnym członkom, udzielił w roku sprawozdawczym pożyczek zdrowotnych jak następuje:

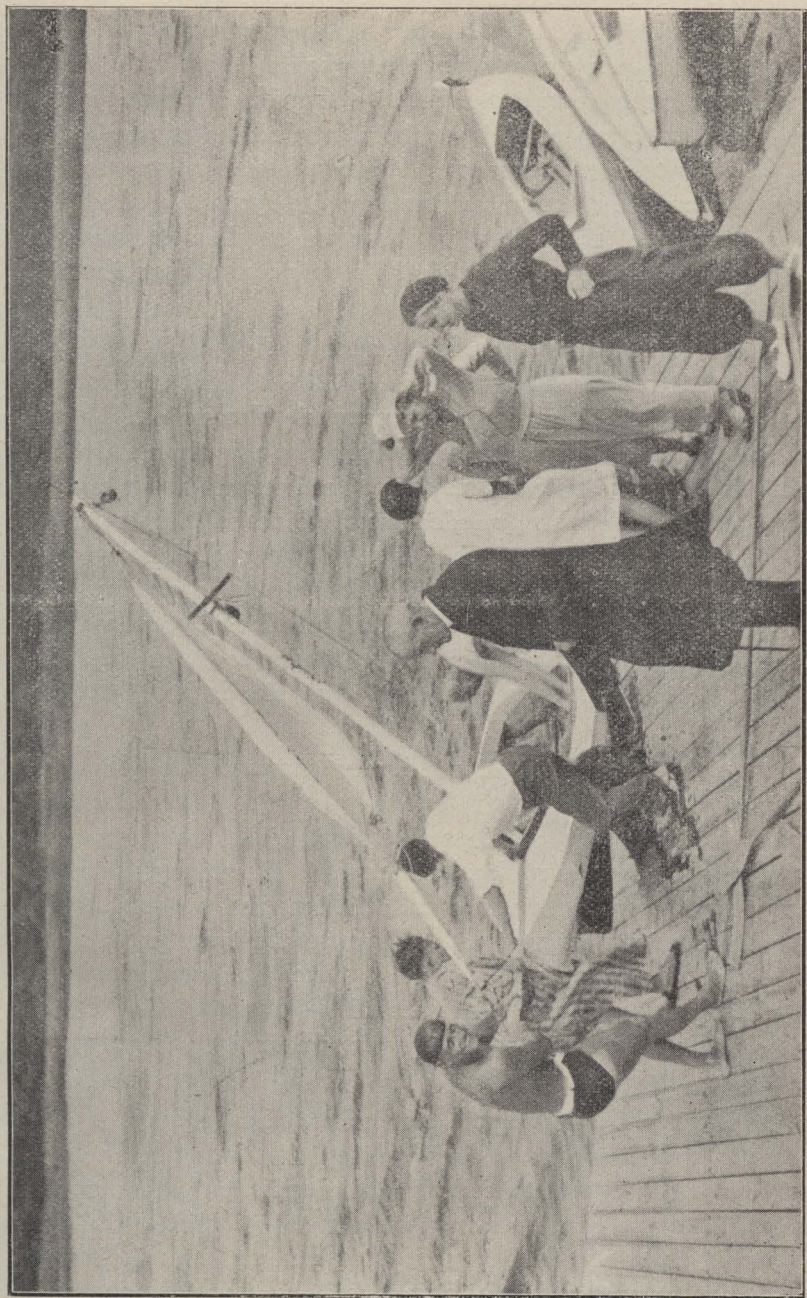
Rodzaj pożyczki	ilość	suma:
długoterminowe	30	zł 2 053,92
krótkoterminowe	29	„ 1 778,93
Razem	59	zł 3 832,85

Umożliwiono w ten sposób miłe i zdrowe spędzenie wakacyj 59 koleżankom i kolegom, udzielając im kredytu na łączną sumę zł 3.832,85, podczas gdy w roku ubiegłym korzystało z pożyczek zdrowotnych 16 członków na sumę zł 1.736,—.

W tej właśnie wydajnej pomocy kredytowej leży sedno naszej akcji zdrowotno-wypoczynkowej. Dążeniem naszym będzie preeliminować na te cele rok rocznie coraz większe sumy, by letnisko nasze stało się wyłącznym ośrodkiem wypoczynkowym po trudach całorocznych dla wszystkich niezamożnych członków Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu.

Walnie przyczyniły się do spopularyzowania naszego letniska liczne artykuły informacyjne i sprawozdawcze oraz feljetyony w różnych czasopismach. Pierwsze artykuły informacyjne ukazały się w „Głosie Akademickim“ z dnia 15. czerwca, „Nowym Kurjerze“ z dnia 18. czerwca, „Dzienniku Poznańskim“ z dnia 21. czerwca, „Tęczy“ w numerze lipcowym. Artykuły w powyższych czasopismach informowały ogół o założeniu nowego letniska przez Bratnią Pomoc W. S. H. w Runowie Kraińskim, podając powody zmiany dotychczasowego letniska na nowe. Scharakteryzowanie okolic, opis warunków mieszkalnych, zdrowotnych, wyszczególnienie rozrywek i sportów oraz warunki pobytu pozwoliły czytelnikom zorientować się o nowym środowisku wypoczynkowym. W ciągu sezonu ukazały się liczne artykuły sprawozdawcze i feljetyony, jak: sprawozdanie z otwarcia i poświęcenia nowego letniska akademickiego w Runowie Kraińskim w „Kurjerze Poznańskim“ z dnia 2. lipca oraz w „Nowym Kurjerze“ z dnia 4. lipca. Oba sprawozdania były bardzo szczegółowe i kończyły się życzeniami pomyślnego rozwoju nowej placówki na kresach zachodnich. W „Kurjerze Poznańskim“ z dnia 6 sierpnia ukazał się obszerny dwufamowy feljeton p. t. „Hallo, hallo to Runowo“, w którym niezwykle barwnie oddano rzeczywistość.

W artykule „Kurjera Poznańskiego“ z dnia 13. sierpnia p. t. „Wieści z Runowa“ silnie podkreślono znaczenie kolonji w Ru-

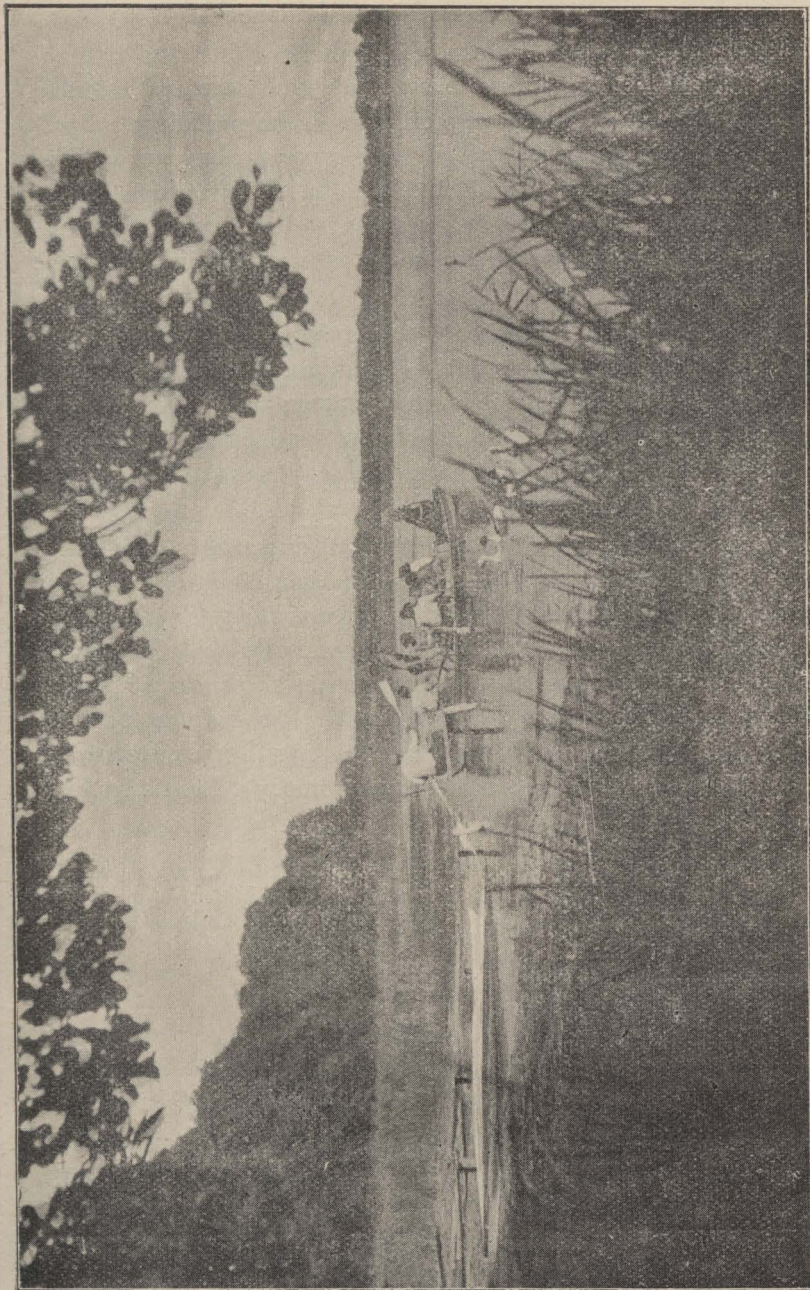
Na trampolinie był przez cały dzień ożywiony ruch.

nowie Kraińskim, jako ośrodka polskiej ekspansji. Niemczyzna bowiem w tych stronach jest silnie i dobrze zorganizowana. Pamiętając o tym specjalnym charakterze kolonji, urządzali letnicy perjodyczne imprezy kulturalne, które skupiały okoliczne społeczeństwo, łącząc je węzłami przyjaźni z młodą inteligencją polską. Artykuł ten, nacechowany powagą i wielką znajomością rzeczy, kończy się ogólnym opisem życia i zwyczajów na kolonji. Autor wspomniał również o zabytkowym kościele parafjalnym w Runowie Kraińskim, gdzie do dnia dzisiejszego przechowywane są dokumenty ślubne z roku 1684.

Z okazji pobytu wycieczki Akademickiego Koła Nakielan w Runowie Kraińskim ukazał się w „Głosie Krajny” artykuł o kolonji i jej mieszkańcach, kończący się słowami: „Tak wygląda wspaniała, jedyna może w swoim rodzaju atmosfera kolonji akademickiej w Runowie Kraińskim. Jeśli weźmiemy pod uwagę piękne położenie letniska, młode i wesołe otoczenie, urozmaicony program rozrywek oraz niemałą w takich wypadkach odgrywającą rolę — dobrą i obfitą kuchnię, dojdziemy do przekonania, że w lecie hasłem nietylko akademików powinno być „Hajda do Runowa”. Posłuchajcie mojej rady, a napewno będziecie zadowoleni”. Do tego artykułu od siebie już nic dodawać nie potrzebujemy.

W „Nowym Kurjerze” z dnia 6. września pojawił się obszerny reportaż p. t. „Nad błękitem jeziora runowskiego”, rozpoczynający się od słów: „Są chwile w życiu człowieka, które dziwnym uczuciem zapisują się w sercach naszych”. Po słowach tych potoczyły się hymny pochwalne o cudach Runowa i pogodzie ducha panującego wśród „tubylców”. Reportaż ten jest przeplatany gwarą runowiaków, wśród których na szczególne wyróżnienie zasługują słowa „kajaczenie — trzcinienie — lesienie itd.” Z każdego wiersza tryska humor, którego źródłem jest Runowo, jak zresztą sam autor przyznaje.

W kronice akademickiej „Kurjera Warszawskiego” z dnia 10. października w rubryce „Echa wakacyj” wydrukowano artykuł sprawozdawczy o nowym letnisku akademickim. W artykule tym szczegółowo opisano nowe letnisko i jego życie. Artykuł kończy się słowami: „Należy specjalnie podkreślić zasługi Bratniej Pomocy Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, z prezesem p. Mertką na czele, która dzięki rekordowej liczbie subwencji

Łączność z trampoliną utrzymywał „Łobuz“.

i sprawności organizacyjnej stworzyła w Runowie idealny ośrodek wypoczynkowo-sportowy dla młodzieży akademickiej”.

Mocnymi słowami: „Polska flaga powiewa dziś nad tym samym pałacem leśnym, który jeszcze tak niedawno był siedzibą rodową Bethmann-Hollwegów, pionierów ducha pruskiego na polskiem Pomorzu” rozpoczął się artykuł sprawozdawczy w „Tygodniku Ilustrowanym” z dnia 5. listopada. Barwny opis rozrywek i fotografia Pałacu Myśliwskiego pozwalają czytelnikowi odtworzyć sobie żywy obraz cudownego zakątka, jakim jest nowe lotnisko w Runowie Kraińskim.

Serję artykułów i feljetonów o lotnisku zakończył feljeton w „Kurjerze Poznańskim” z dnia 17. grudnia p. t. „Echa słonecznego Runowa”, który jest jednym wyrazem tęsknoty za minionymi, lecz mile wspomnianymi chwilami, spędzonymi w Runowie zdala od gwaru miasta, wśród beztroskiej gromady tryskającej humorem.

W czasie sezonu lotnisko było wizytowane przez starsze społeczeństwo. I tak zaszczytliwą obecnością Runowo Kraińskie p. wojewoda Adolf hrabia Bniński, przewodniczący Poznańskiego Komitetu Wojewódzkiego do Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej, p. prezes Franciszek Maciejewski, kurator Bratniej Pomocy, p. prezes Leopold Hebda, członek honorowy Bratniej Pomocy, p. dyr. Euzebjusz Wardejn i p. mgr. Leszek Robowski, sekretarz Rady Naczelnej dla Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej.

Feliks Michałak
Kierownik Lotniska.

SPRAWOZDANIE KOŁA MUZYCZNEGO.

Rok sprawozdawczy 1933 jest dla Koła Muzycznego okresem pięknego rozwoju i wykazuje wybitnie żywotność oraz ruchliwość orkiestry akademickiej przy „Bratniej Pomocy” Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

Zaczęliśmy czwarty rok istnienia i możemy sobie powiedzieć ze spokojnem sumieniem, że lat poprzednich nie straciliśmy na mizerną wegetację przeciętnego amatorskiego zespołu, lecz stworzyliśmy czyn ciągły i bujny w swym rozwoju.

Charakterystyczną cechą orkiestr amatorskich, a w szczególności akademickich, jak to wykazują przykłady wszystkich orkiestr studenckich na terenie Polski, jest brak ciągłości pracy, pewna dorywczość i słomiany ogień. Cechy te tworzą efemerydy, nie mające zdrowych podstaw, a ich szumna inauguracja zawiera w sobie zwykle początek końca ich istnienia. Jedyłą orkiestrą, jaka utrzymała się przez dłuższy czas, była orkiestra Politechniki Warszawskiej, która mimo doskonałych warunków, jakie posiadała, przetrwała zaledwie dwa lata.

Jesteśmy więc jedyną w Polsce większą orkiestrą akademicką, której dotychczasowy rozwój wskazuje na to, że ciągłość pracy mimo zmian nieuniknionych, zostanie zachowana przez szereg dalszych lat. Stworzyliśmy sobie tradycję, mamy za sobą szereg występów na estradach koncertowych, oraz słowa uznania i zachęty fachowej krytyki i prasy. Dodawszy do tego szczerę chęć i współpracę kolegów, oraz stałą i troskliwą opiekę, jaką darzy nas Zarząd „Bratniaka”, będziemy mieli jasny obraz fundamentów, na których opiera się nasz rozwój.

Pierwszym występem orkiestry w roku sprawozdawczym była akademja, urządzona dnia 10. lutego przez Akademickie Koło Polsko-Czechosłowackie przy Kole Naukowem Studentów i Dyplomowanych W. S. H. z okazji 10-lecia pracy w Polsce p. prof. Ignacego Hanusa. Zespół w składzie 24 osób odegrał poza hymnami czechosłowackim i polskim, fantazję z opery

„Dalibor“ Fr. Smetany, fantazję z opery „Halka“ St. Moniuszki oraz „Czardasz“ z opery „Duch Wojewody“ L. Grossmanna. Zebrana na sali publiczność zgotowała orkiestrze miłą owację, a wzruszony jubilat dziękował za wykonanie ulubionych jego utworów.

Zaznaczyć należy, że wspomniana akademja zastała zespół w trakcie przygotowań do własnego koncertu, z jakim miała wystąpić młoda orkiestra akademicka pod egidą „Bratniej Pomocy“. Odbył się on dnia 12. marca.

Pomimo szeregu trudności natury technicznej oraz przykrych zawodów, jakie spotkały nas ze strony p. J. Musielewskiej, która nieomal w ostatniej chwili odmówiła swego współudziału w koncercie, program nie uległ skróceniu, a całość imprezy wypadła imponująco. Orkiestra akademicka wystąpiła w składzie 30 członków. Wykonano poniższy program:

1. Uwertura do opery „Maritana“ — M. A. Wallace	} ork. akad.
2. Fantazja z opery „Poławiacze Perel“ — G. Bizet	
3. Andante Cantabile, z V-ej symf. — P. Czajkowski	
4. „Tyś harfą z płomienia“ — J. Skrzydlewski	} p. A. Kluzówna
5. Arja Chimen'y z opery „Le Cyd“ — Massenet	
6. „Tajemne zaproszenie“ — R. Strauss.	

Przerwa 10-cio minutowa.

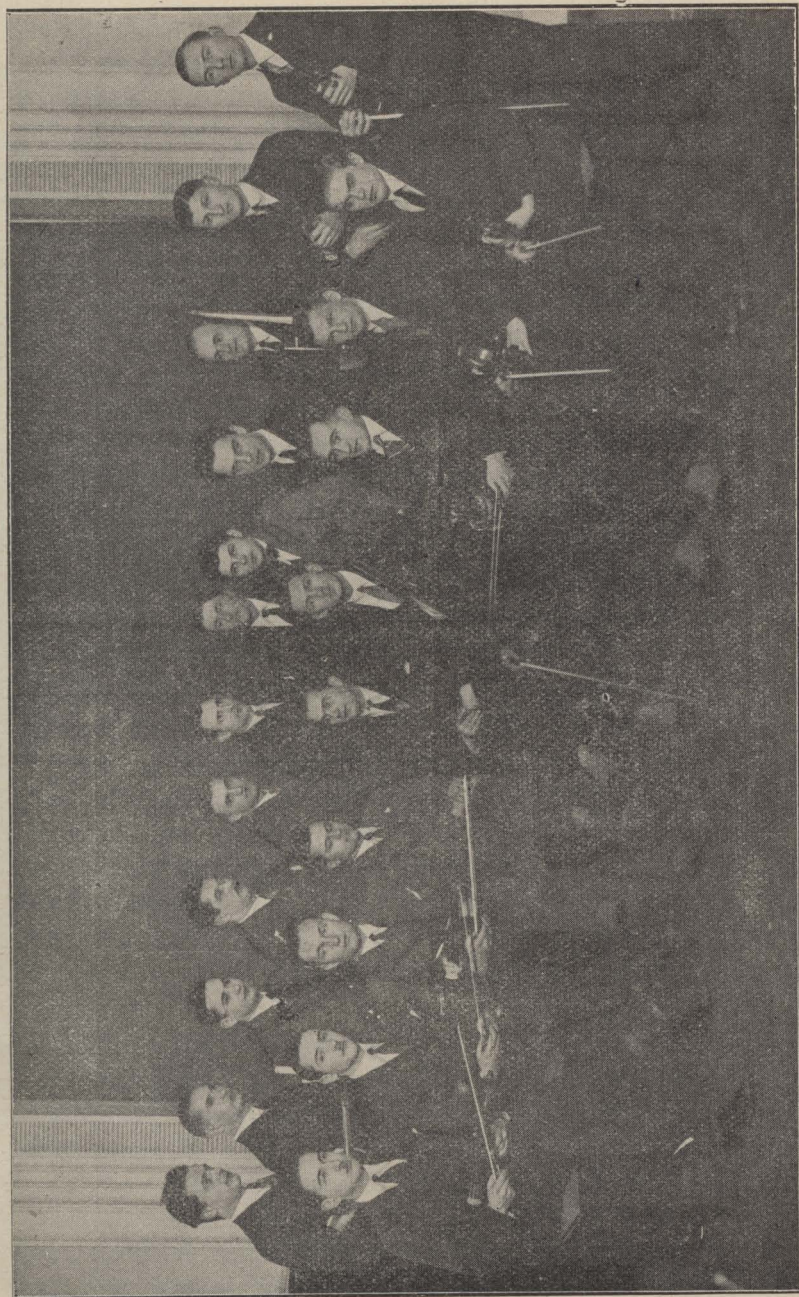
7. Uwertura do op. kom. „Orfeusz w Piekło“ — J. Offenbach.	
Orkiestra akad.	
8. „Polowały się łyzy“ — J. I. Paderewski	} p. W. Łuczyński
9. „Na ust koralu“ — L. Marczewski	
10. Symfonia H. moll — Fr. Schubert:	} ork. akad.
a) Allegro moderato,	
b) Andante.	
11. Czardasz z opery „Duch Wojewody“	
L. Grossmann.	

Dyryguje kol. Tadeusz Misiórski.

Akompanjament: p. Natalia Berendtówna i kol. Leszek Idzior.

O tem, jak został wykonany program koncertu, świadczą recenzje fachowych krytyków we wszystkich poważniejszych organach prasy poznańskiej. Wszystkie one stwierdzają wysoki poziom artystyczny i doskonałe brzmienie zespołu.

Orkiestra Bratniej Pomocy Studentów W. S. H.

Pan prof. Brzostowski pisze w nr. 61 „Dziennika Poznańskiego” z dnia 13. marca 1933 r. między innymi: „Z pośród innych koncertów zanotować należy szczególnie wieczór muzyczny orkiestry akademickiej przy „Bratniej Pomocy” Studentów W. S. H. Amatorski ten zespół, doskonale brzmiący, składający się z kilkudziesięciu osób, świadczy dobitnie, jak młodzież, niezależnie od swych fachowych studjów, potrafi zająć się sztuką. Program, obejmujący kompozycje Schuberta, Czajkowskiego, Bizeta i t. d., świadczy o poważnych aspiracjach dzielnej orkiestry akademickiej, znajdującej się pod kierownictwem p. T. Misiórskiego”...

„Nowy Kurjer” z dnia 14. marca (nr. 60) pisze co następuje: „W auli W. S. H. odbył się o godz. 20-tej koncert orkiestry akademickiej przy „Bratniej Pomocy” Studentów W. S. H. Orkiestra, występująca pod dyrekcją p. Tadeusza Misiórskiego, dała program wybredny, składający się z utworów M. A. Wallace’a, G. Bizeta, Czajkowskiego, Offenbacha, Schuberta i L. Grossmanna, spotykając się z żywym aplauzem licznie zebranej publiczności. Znana ta i ceniona orkiestra stoi na wysokim poziomie artystycznym i zasługuje na słowa uznania”...

Jakkolwiek koncert nie przyniósł spodziewanego wyniku kasowego, to jednak odnieśliśmy wielki sukces moralny. Dałiśmy się poznać starszemu społeczeństwu i zyskaliśmy z miejsca całkowitą jego sympatię. Dużą zasługę w urozmaiceniu koncertu mają p. A. Kluzówna, utalentowana sopranistka, oraz akompanjatorka p. M. Berendtówna. Obie te panie z całą bezinteresownością i poświęceniem wypełniły lukę w drugiej części koncertu, jaka powstała dzięki zawodowi, sprawionemu nam przez p. W. Łuczyńskiego, który nie mógł przybyć, nie ze swojej zresztą winy.

Bezpośrednio po koncercie otrzymał zespół zaproszenie do wzięcia udziału w „Akademii Gospodarczej”, poświęconej stosunkom polsko-czechosłowackim, urządzonej przez Prezydium Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu dnia 17. maja 1933. W obsadzie 25-ciu osób wykonała orkiestra hymny narodowe, fantazję z opery „Dalibor” Fr. Smetany, humoreskę J. Dwořzaka, oraz fantazję z opery „Halka” St. Moniuszki. Produkcje nasze spotkały się z gorącym aplauzem licznie zgromadzonej publiczności i serdeczną owacją, urządzoną przed rozpoczęciem

audycji. Izba Przemysłowo-Handlowa prześlata pod adresem Koła Muzycznego specjalne podziękowanie.

Popularność zespołu wzrosła niezmiernie. Otrzymaliśmy dalsze zaproszenie do wzięcia udziału w uroczystej akademii, połączonej z koncertem w auli W. S. H. z okazji 10-lecia istnienia Towarzystwa Polsko-Czechosłowackiego. Akademia ta odbyła się dnia 27 maja. Był to jeden dowód więcej popularności orkiestry akademickiej i opinii, jaką sobie zdobyła. W akademii bowiem brały udział siły tej miary, co znakomita śpewaczka p. Wanda Wermińska, król basów czeskich Józef Munclinger, prof. Nowowiejski, prof. Szulc i prof. Łukasiewicz. Ze względu na brak miejsca na estradzie oraz inne trudności, jak również braki organizacyjne tej akademii, wystąpiliśmy w zmniejszonym komplecie 18-tu osób i odegraliśmy hymny narodowe, polski i czechosłowacki, oraz fantazję z opery „Sprzedana Narzeczona” Fr. Smetany.

Był to ostatni występ orkiestry przed ferjami. W okresie tym jeszcze, a więc dnia 29. czerwca, trio wydzielone z orkiestry, brało udział w poświęceniu uroczego Letniska bratniackiego w Runowie Kraińskim, grając na chórze tamtejszego kościoła podczas uroczystej mszy świętej, a następnie w „Pałacu Leśnym”.

Po ferjach orkiestra otrzymała zaproszenie od Dyrekcji W. S. H. do wzięcia udziału w uroczystej inauguracji roku akademickiego. Okres ten, najcięższy dla studentów ze względu na ostateczne terminy egzaminów, nie sprzyjał przygotowaniu programu. Mimo to, dnia 10. listopada w auli W. S. H. wystąpiła orkiestra w składzie 22 osób, wykonując „Uwerturę Uroczystą” Ch. Bacha oraz „Pastorale” ze suity „L'Arlesienne” G. Bizeta.

Dobitnym wyrazem sympatji, jaką zdobyła sobie orkiestra akademicka wśród starszego społeczeństwa, był gest p. radcy Stanisława Mańczaka, który ofiarował zespołowi pięknie wykonaną z hebanu i kutego srebra batutę dyrygencką. Uroczyste wręczenie tego cennego daru odbyło się dnia 13. listopada w dniu imienin p. radcy Mańczaka w jego willi przy ul. Libelta nr. 11. Po pięknym i gorącym przemówieniu kol. prezesa J. Mertki, sekstet, wydzielony z orkiestry, odegrał dedykowane p. Mańczakowi tango p. t. „Esplanade”, skomponowane przez kol. M. Łebkowskiego, poczem wzruszony solenizant wręczył kol. Misiór-

skiemu, dyrygentowi orkiestry, batutę. Licznie zebrani goście, wśród których znajdowali się p. gen. Taczak, p. dyr. dr. E. Piechocki, p. Czepczyński sen., p. dyr. Marciniak oraz przedstawiciele Zarządu „Bratniej Pomocy” z kol. prezesem Mertką na czele, wysłuchali następnie kilku produkcji sekstetu, nagradzając je żywym i szczerym aplauzem.

Ostatnim występem w roku sprawozdawczym był udział orkiestry akademickiej w składzie 18-tu osób w uroczystym komerszu K! Codania dnia 10. grudnia z okazji mianowania p. radcy Mańczaka ojcem korporacji. Wśród miłego nastroju w śniadalni „Bratniej Pomocy” W. S. H., wobec licznie zgromadzonych gości i delegacji, orkiestra odegrała wiązaną pieśń studenckich, „Uwerturę Romantyczną” Kélèr Beli i szereg innych utworów na bis.

Jak widać z powyższego, Koło Muzyczne w roku ubiegłym wykazało żywą i owocną działalność, jeżeli weźmie się pod uwagę przerwy feryjne oraz okresy egzaminów, które uniemożliwiają niejednokrotnie pracę w orkiestrze. Dużym sukcesem dla Koła było zakupienie przez W. S. H. fortepianu koncertowego do auli, w którym to kupnie pośredniczyli i o co bardzo zabiegali członkowie Zarządu „Bratniaka”, a w szczególności kol. prezes Mertka oraz członkowie Koła Muzycznego. Dzięki szczęśliwemu sfinalizowaniu powyższej transakcji otrzymało Koło od Dyrekcji W. S. H. subwencję w kwocie 100,— zł na swoje potrzeby tytułem wynagrodzenia za pośrednictwo, oraz wypożyczyło na wyjątkowych warunkach od f-my „Władysław Kwiatkowski” pianino, które obecnie służy do prób i ćwiczeń orkiestry.

Jest to w głównej mierze owocem zabiegliwości i troski o Koło kol. prezesa Mertki, którego maksimum zrozumienia naszych potrzeb i bolączek, jako też szczerą rękę mieliśmy sposobność poznać i odczuć w ciągu lat współpracy. Dzięki też jego zabiegom otrzymała orkiestra osobny lokal w gmachu W. S. H., w którym odbywają się próby, oraz gablotkę w hallu, w której wywiesza się ogłoszenia i komunikaty Koła.

Rozwój orkiestry, która obecnie liczy 35 członków i powiększa stale swój repertuar (ostatnio zakupił Zarząd „Bratniej Pomocy” 60 utworów na orkiestrę) wskazuje, jak to już wspominałem, na jej trwałość. Pozwala mi to żywić nadzieję, że rozwój ten będzie stale postępował naprzód. Na miejsce ustępują-

cych starszych członków, przychodzą nowi koledzy, wnosząc ze sobą nowy zapał, świeże siły do pracy i szczerą chęć.

Kończąc to ogólne omówienie działalności Koła Muzycznego, poczuwam się do miłego obowiązku złożenia serdecznych słów podziękowań Zarządowi „Bratniaka”, w szczególności dzielnemu prezesowi, kol. Mertce, za głębokie zrozumienie potrzeb naszych oraz stałą troskliwą opiekę i pomoc, której nam nigdy nie szczędzili, a członkom orkiestry za bezinteresowną i wydatną współpracę. Społeczeństwu zaś akademickiemu dziękuję w imieniu orkiestry akademickiej za szczerą sympatję, jaką nas darzy i wyrażam nadzieję, że wdzięczny zespół nasz dołoży wszelkich starań, by koleżankom i kolegom umilić niejedną jeszcze chwilę.

Tadeusz Misiórski
Kierownik Koła Muzycznego.

SPIS
INSTYTUCYJ I OSÓB,

które w roku sprawozdawczym 1933 udzieliły Bratniej Pomocy
Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu subwencji
w gotówce.

I. Na cele ogólne:

1. Wyższa Szkoła Handlowa — Poznań	zł 4 872,92
2. Magistrat Stołecznego Miasta Poznania	„ 2 000,—
3. Bank Cukrownictwa, Poznań	„ 800,—
4. Wyższa Szkoła Handlowa w w Poznaniu — odsetki z fun- duszu żelaznego im. Wawel- berga	„ 600,—
5. Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego — Poznań	„ 500,—
6. Starostwo Krajowe, Poznań	„ 300,—
7. Komunalna Kasa Oszczędno- ści Miasta Poznania	„ 300,—
8. Komunalny Bank Kredyto- wy — Poznań	„ 200,—
9. Bank Polski — Oddział w Poznaniu	„ 200,—
10. Hurtownia Artykułów Opało- wych, Budowlanych i Sztucz- nych Nawozów „Silesia“ — Poznań	„ 190,—
11. Cukrownia — Środa	„ 150,—

12.	Bank Związku Spółek Zarobkowych — Poznań	„	100,—
13.	„Standard-Nobel w Polsce“, Sp. Akc. — Warszawa	„	100,—
14.	Izba Handlowa — Katowice	„	100,—
15.	Izba Przemysłowo - Handlowa — Poznań	„	50,—
16.	Banque Franco-Polonaise — Oddział w Poznaniu	„	50,—
17.	Zachodnio-Polskie Stowarzyszenie Hurtowników Win — Poznań	„	50,—
18.	Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych — Poznań	„	50,—
19.	Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, Sp. Akc. — Warszawa	„	50,—
20.	Cukrownia — Unisław	„	30,—
21.	Magistrat Miasta Rakoniewic	„	25,—
22.	Bank Towarzystw Spółdzielczych — Warszawa	„	20,—
23.	Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego — Poznań	„	20,—
24.	Prof. Dr. Emil Schmidt — Poznań	„	300,—
25.	X. X.	„	179,—
26.	Prezes Seweryn Samulski — Poznań	„	150,—
27.	Prof. Witold Skalski, Poznań	„	108,—
28.	Budowniczy Czesław Szyperski — Poznań	„	82,83
29.	Prof. Dr. Celestyn Podleski — Poznań	„	50,—
30.	X. X.	„	30,—
31.	Prezydent Bolesław Kasprovicz — Gniezno	„	20,—

32.	Prof. Dr. Stanisław Waschko — Poznań	„	20,—	
33.	Prof. Stefan Żardecki — Poznań	„	18,—	
34.	Dyr. Marcei Scheffs — Poznań	„	9,—	
35.	Prof. Dr. Józef Sułkowski — Poznań	„	6,—	zł 11 730,75

II. Na rzecz Letniska Akademickiego w Runowie Kraińskim:

36.	Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Warszawa	zł	800,—	
37.	Bank Cukrownictwa, Poznań	„	600,—	
38.	Rada Naczelna do Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej — Warszawa	„	500,—	
39.	Poznański Komitet Wojewódzki do Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej — Poznań	„	500,—	
40.	Cukrownia — Opalenica	„	100,—	
41.	Fabryka Czekolady „A. Piasecki“, Sp. Akc. — Kraków	„	20,—	
42.	Żywiecka Fabryka Papieru „Solali“, Sp. Akc. — Żywiec	„	10,—	
43.	Spółdzielnia Rolniczo - Handlowa „Rolnik“ — Janowiec	„	5,—	
44.	Ks. Prob. Franciszek Kowaliński — Runowo Kraińskie	„	20,—	
45.	Mec. Dr. Władysław Łubkowski — Więcbork	„	20,—	
46.	P. Irena Gajerska — Włochy k. Warszawy	„	15,—	
47.	P. Edward Hajdaś — Poznań	„	3,—	
48.	P. Edmund Chrzastowski — Poznań	„	3,—	zł 2 596,—

III. Na rzecz Wydziału Gospodarczego:

49. Wyższa Szkoła Handlowa — Poznań	zł 1 000,—	
50. Poznański Komitet Wojewódzki do Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej — Poznań	„ 1 000,—	
51. X. X.	„ 464,68	zł 2 464,68

IV. Na rzecz Zespołu Muzycznego:

52. Wyższa Szkoła Handlowa — Poznań	zł 100,—	
53. Salon Muzyczny „Władysław Kwiatkowski” — Poznań	„ 20,—	zł 120,—

V. W miejsce biletów wstępu na Bal Seledynowy:

54. Prezydent Bolesław Kaspro- wicz — Gniezno	zł 10,—	
55. Radca Władysław Kontro- wicz — Poznań	„ 10,—	
56. P. Edwardowa Taylorowa — Poznań	„ 10,—	
57. Nadl. Inż. Nowicki — Gnie- wowo p. Reda	„ 5,—	zł 35,—
		<u>zł 16 946,43</u>

Spis firm,
które w roku sprawozdawczym 1933 udzieliły
„Bratniej Pomocy“ Studentów
Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu
pomocy w naturze.

I. Na rzecz Letniska Akademickiego w Runowie Kraińskim:

a) Artykuły cukrownicze.

1. Cukrownia „Kruszwica“ — Kruszwica
100 kg cukru białego
2. Cukrownia „Szamotulska“ — Szamotuły
100 kg cukru białego
3. Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego —
Poznań
50 kg cukru białego
4. Cukrownia „Środa“ — Środa
50 kg cukru białego
5. Cukrownia „Kościańska“ — Kościan
50 kg cukru białego

b) Artykuły spożywcze i wyroby monopolowe.

6. Polsko-Szwajcarska Fabryka Czekolady „Suchard“, Sp.
Akc. — Kraków
5 kg. kakao
7. Fabryka Cukrów, Czekolady i Kakao „Branka“, Sp. Akc. —
Lwów
5 kg. kakao
8. Dom Handlowo-Przemysłowy „Franciszek Fuchs i Synowie“
Sp. Akc. — Warszawa
5 kg. kakao
9. Fabryka Środków Kawowych „Henryka Francka Synowie“,
Sp. Akc. — Skawina
20 kg kawy „Enrilo“
10. Fabryka Czekolady, Cukrów i Biszkoptów, „Emil Wedel
i Syn“ — Warszawa
3½ kg kakao

11. Import Kawy i Herbaty „Juljusz Meinl“, Sp. Akc. — Warszawa
 $\frac{1}{2}$ kg kakao
12. Krajowa Hurtownia Herbaty, dawn. Towarzystwo „M. Szumilin“ — Warszawa
 $\frac{1}{2}$ kg herbaty
 $\frac{1}{2}$ kg kakao
13. Skład Herbaty i Wina „Juljusz Grosse“, Sp. z o. o. — Kraków
 $\frac{1}{2}$ kg herbaty
14. Zjednoczenie Fabryk Cykorji Fend. Bohm i Co. L. Gleba — Włocławek
15 kg mieszanki kawowej
15. „Maggi“, Sp. z o. o. — Poznań
1 butelka nr. 6 przyprawy „Maggi'ego“
5 butelek nr. 1 przyprawy „Maggi'ego“
10 puszek à 10 szt. kostek buljonowych „Maggi'ego“
1 kg buljonu ziarnkowego „Maggi'ego“
16. Lubońska Fabryka Drożdży, Sp. Akc. — Luboń
50 paczek budyniu czekoladowego
20 paczek budyniu mieszanego
26 paczek galaretki
17. Spółdzielnia Rolniczo Handlowa „Rolnik we Wrześni“, Sp. z o. o. — Września
1 ctr. grochu „Victoria“
18. „Browar Koniński“ — Poznań
100 ltr. piwa jasnego
100 butelek piwa jasnego, ciemnego i lemoniady
19. „B. Kasprowicz w Gnieźnie“ — Gniezno
15 — $\frac{1}{1}$ butelek — reformat miód sycony
1 — $\frac{1}{1}$ butelka — wypalanki w m. 3 gw.
4 — $\frac{1}{2}$ butelek — oranżady
20. Kujawska Wytwórnia Win „H. Makowski“ — Kruszwica
40 — $\frac{1}{2}$ butelek miodu
21. Fabryka Likierów i Hurtownia Win „J. Glinka“ — Poznań
5 butelek $\frac{3}{4}$ ltr. oranżady

22. Fabryka Musztardy „Antoni Piliński” — Bydgoszcz.
 25 butelek à 1 ltr. octu 6%
 25 szklanek musztardy „Ola”
23. Mag. Marjan Przybylski — Więcbork
 300 sztuk papierosów „Rarytas”

c) Wyroby cukiernicze.

24. Fabryka Biszkoptów i Pierników „K. Mystkowski” — Kalisz
 1 beczka biszkoptów
25. Fabryka Cukierków „Kanold”, Sp. Akc. — Leszno
 5 kartonów cukierków śmietankowych
26. Fabryka Czekolady „Plutos”, Sp. Akc. — Warszawa
 100 paczek cukierków „Anacella”
27. Warszawska Fabryka Cukrów i Czekolady „Jan Ziółkowski”, Sp. z o. o. — Warszawa
 50 rolek pastylek owocowych
 3 tabliczki czekolady „Łom” à 500 gr
28. Fabryka Pierników i Czekolady „Gustaw Weese” — Toruń
 34 paczki keksów
29. Fabryka Wafli, Keksów i Biszkoptów „B-cia Schramek” — Cieszyn
 2 pudełka à 100 szt. wafli

d) Wyroby szklane i fajansowe.

30. Fabryka Fajansu „Stanisław Mańczak” — Chodzież
 70 talerzy głębokich
 70 „ płytkich
 70 „ deserowych
 70 „ kompotowych
 6 „ dużych do owocu
 70 kompl. filiżanek
 70 kubków do mleka
 6 waz do zupy
 6 półmisek nr. 3
 6 półmisek nr. 5
 10 salaterek
 70 kieliszków do jaj

- 10 solniczek
 10 dzbanków do kawy
 10 mleczników
 2 dzbanki do mleka 1½ ltr.
 20 popielniczek „Majolika“
31. Huta Szklana „Ożarów“ K. A. Kamiński — Ożarów War-
 szawski
 5 tuzinów szklanek ze spodkami
 20 sztuk słoików zwyczajnych
 10 „ słoje do konserw „Pol“ 1 ltr. kompl.
 10 „ słoje do konserw „Pol“ 1½ ltr. kompl.
 10 „ słoje do konserw „Pol“ 2 ltr. kompl.
32. Huta Szklana „Inż. Wł. Skrzypiński“ — Nieborów
 3 słoje do marynat nr. 6
 3 „ „ „ nr. 8
 2 „ „ „ nr. 10
 3 „ „ „ nr. 12
 4 „ „ „ nr. 16
 3 „ „ „ nr. 30
 3 „ „ „ nr. 40
 3 gąsiorki nr. 6
 3 „ nr. 8
 3 „ nr. 10
 3 „ nr. 16
33. Huta i Rafinerja Szkła „Targówek“, Kazimierz Klimczak
 i Synowie — Warszawa
 6 tuzinów szklanek cienkich, gładkich
 5 tuzinów spodków prasowanych, gładkich
 4 sztuki słoje kopowych 40-we
 4 „ „ „ 16-we
 2 „ „ „ 12-we
 2 „ gąsiory „ 6-we
 2 „ „ „ 10-we
 2 „ „ „ 12-we
34. Huty Szklane J. Stolle „Niemen“, Sp. Akc. — Niemen
 36 szklanek 3 w. pras. granta WK.
 36 spodków 3 w. pras. granta WK.
 12 talerzy nr. 17/2 pras.

- 4 cukiernice nr. 77 pras.
 6 solniczek nr. 2 501 pras.
 4 karafki 2 ltr. fason odeski
 4 dzbanki 2 ltr. z pokrywką
35. Huta Szklana Robotnicza — Myszków
 100 sztuk butelek lemoniadówek
- e) Wyroby perfumeryjne i kosmetyczne
 i przetwory tłuszczowe.
36. Fabryka Perfumeryjna „Georg Dralle“, Herman Lande —
 Warszawa
 1 tuzin mydła do golenia nr. 856
 1 kg proszku do zębów „Menta“ nr. 447
 2 tuziny pasty do zębów „Menta“ nr. 455
 2 tuziny kremu „Colibri“ nr. 224
 3 tuziny mydła „z kwiatkiem“ nr. 900
 2 tuziny mydła „szachownica“ nr. 1 269
37. Fabryka Perfum i Mydeł Toaletowych „J. i S. Stempnie-
 wicz“ — Poznań
 5 tuzinów mydeł toaletowych
 3 tuziny mydeł do golenia
 3 „Albodont“ pasty do zębów
38. „Zygfryd Bochner i S-ka“ — Dziedzice
 1 karton — 12 sztuk mydełek toaletowych
 1 karton — 12 sztuk tutek kremu
 6 flakonów wody kolońskiej
39. Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „R. Ostrowski“ Sp.
 Akc. — Warszawa
 3 tuziny proszków do zębów
40. „Laboratorjum Leo“, H. W. Scherer — Kraków
 5 tuzinów szklanek
 6 tuzinów mydełek nr. 109 m.
 102 sztuki „Chlorodont“ nr. 3
 1 tuzin szczotek nr. 105
41. „Przemysł Mydlarski i Kosmetyczny“ „Nestor“, Bernard
 Rojzen — Warszawa-Praga
 2 tuziny mydeł toaletowych
 2 tuziny pasty do zębów

42. „Przemysł Chemiczno-Kosmetyczny“ „Odol“ C-ie, Sp. Akc.
— Lwów
5 tubek pasty do zębów „Odol“
43. Preparaty Lekarsko-Kosmetyczne Dra Lustra „Miraculum“,
Sp. z o. o. — Kraków
3 tuziny szamponu „Miraculum“
1 tuzin olejków „Negrita“ $\frac{1}{2}$
3 tuziny kremu „Ultrasol“ $\frac{1}{4}$
44. Fabryka Perfum, Mydeł Toaletowych „Axela“, Tow.
z o. por. — Poznań
1 tuzin szamponu „Rewax“
 $\frac{1}{2}$ tuzina mydła „Axela“
 $\frac{1}{2}$ tuzina kremu „Axela“ $\frac{1}{4}$
50 kawałków mydła kąpielowego
45. Fabryka Wyrobów Perfumeryjnych „Bruyère“ B. Tabański
— Warszawa
6 sztuk mydła familijnego
4 sztuki mydła toaletowego
46. „Colgate“-Palmolive“, Sp. z o. o. — Warszawa
3 tuziny mydła „Palmolive“
47. „Pharmachemia“ Laboratorium Chemiczno-Kosmetyczne —
Bydgoszcz
1 tuzin kremu „Halina“ nr. 1
 $\frac{1}{2}$ tuzina kremu „Halina“ nr. 2
1 tuzin kremu „Biały Puch“
48. Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „Blask“, Sp. Akc. —
Poznań
10 kg lakieru białego
5 kg pokostu
2 kg czerwonej farby
1 skrzynka mydła do prania „Blask“
1 skrzynka proszku do prania 6%
3 tuziny mydła toaletowego „Palmowego“
1 tuzin mydła do golenia w batonikach
1 tuzin mydła kąpielowego
10 próżnych beczek
49. Przemysł Mydlarski i Perfumeryjny „Fryderyk Puls“, Sp.
Akc. — Warszawa
 $9\frac{1}{2}$ kg mydła do prania

f) Preparaty farmaceutyczne.

50. Apteka pod „Bałym Orłem“, Mag. Maksymiljan Elke —
Poznań
artykuły apteczne

g) Wyroby z papieru

51. Żywiecka Fabryka Papieru „Solali“, Sp. Akc. — Żywiec
10 000 tutek „Eldorado“
52. Fabryka Tutek i Bibulek Papierosowych „Altesse-Wisła“,
Sp. Akc. — Kraków
5 000 pełnowatek
50 sztuk muchołapek „Alfa“

h) Książki i nuty.

53. „Dziennik Poznański“ — Poznań
30 książek
54. Księgarnia i Skład Nut „Gebethner i Wolff“ — Poznań
10 książek
55. Kol. Halina Nowicka — Poznań
49 książek
56. Kol. Józef Mertka — Poznań
3 książki
57. P. Tadeusz Kochan — Poznań
2 egzemplarze nut

i) Artykuły różne.

58. Majętność — Runowo Kraińskie
34 ctr. słomy długiej do sienników

II. Na rzecz Wydziału Gospodarczego:

a) Artykuły cukrownicze.

59. Cukrownia „Kruszwica“ — Kruszwica
100 kg cukru białego
60. Cukrownia „Kościańska“ — Kościan
50 kg cukru białego

61. Cukrownia „Szamotuły“ — Szamotuły
50 kg cukru białego

62. Cukrownia — Września
50 kg cukru białego

b) Artykuły spożywcze.

63. Przemysł Ziemniaczany „Lubań-Wronki“, Sp. Akc. — Luboń
57 kg syropu spożywczego „Lubań“

64. Piekarnia Mechaniczno-Parowa „Słońce“ — Poznań
100 kg chleba żytniego

c) Produkty górnicze.

65. Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy — Poznań
1 tona węgla kamiennego

III. Na rzecz Biblioteki:

66. Izba Przemysłowo-Handlowa — Poznań
Dzieło zbiorowe p. t. „Powszechna Wystawa Kra-
jowa w Poznaniu w 1929 roku“ — 5 tomów
Sprawozdanie za rok 1929
" " " 1930
" " " 1931
" " " 1932
67. Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Sp. z o. o. —
Warszawa
Księga Adresowa Polski — Rok 1930
Katalog Pism Polski i W. M. Gdańska
68. Administracja Wydawnictwa „Rocznik Polskiego Przemys-
słu i Handlu“ — Warszawa
Rocznik na rok 1930
" " " 1932
69. Stowarzyszenie Urzędników Skarbowych — Poznań
Wydawnictwo jubileuszowe z okazji 10-lecia
S. U. S. — 2 egz.

70. Drukarnia „Dziennika Poznańskiego“ — Poznań
 Dr. Julian Baumgarten — Stanisław Sasorski:
 „Ordynacja Ubezpieczeniowa“
 Jerzy Jaglarz: „Problem Kodyfikacji Prawa Małżeńskiego w Polsce“
71. Dyr. Dr. Julian Baumgarten — Poznań
 Dr. Julian Baumgarten — Stanisław Sasorski:
 „Ordynacja Ubezpieczeniowa“
72. P. Jerzy Sierakowski — Poznań
 Jerzy Sierakowski i Czesław Lorens: „Najnowsze Przepisy Emerytalne“
73. Poczta Kasa Oszczędności — Warszawa
 „Spis Uczestników Obrotu Czekowego P. K. O. na rok 1933“
 Sprawozdanie P. K. O. z działalności w roku 1922 — 2 egz.
 „ „ „ „ „ „ 1923 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1925 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1926 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1928 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1929 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1930 — 1 „
 „ „ „ „ „ „ 1931 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1932 — 2 „
 „ „ „ „ „ „ 1933 — 2 „
74. Bank Polski — Warszawa
 Sprawozdanie z działalności w roku 1924 — 2 egz.
 „ „ „ „ 1925 — 2 „
 „ „ „ „ 1926 — 2 „
 „ „ „ „ 1927 — 2 „
 „ „ „ „ 1928 — 2 „
 „ „ „ „ 1929 — 2 „
 „ „ „ „ 1930 — 2 „
 „ „ „ „ 1931 — 2 „
 „ „ „ „ 1932 — 2 „
 „ „ „ „ 1933 — 2 „

Sprawozdanie Charles S. Devey'a, Zagr. Czł. Rady B. P.
i Dor. Fin. Rządu Polskiego

za II. kwartał 1928 r.

„ III. „ „
„ IV. „ „

75. Bank Gospodarstwa Krajowego — Warszawa

Sprawozdanie za rok 1925 — 2 egz.

„ „ „ 1926 — 1 „
„ „ „ 1927 — 2 „
„ „ „ 1928 — 2 „
„ „ „ 1929 — 2 „
„ „ „ 1930 — 2 „
„ „ „ 1931 — 2 „
„ „ „ 1932 — 2 „

Przegląd Miesięczny B. G. K. — rocznik 1930

„ „ „ „ 1931
„ „ „ „ 1932

76. Państwowy Bank Rolny — Warszawa

Sprawozdanie z działalności P. B. R. za rok 1926

„ „ „ „ „ 1927
„ „ „ „ „ 1928
„ „ „ „ „ 1929
„ „ „ „ „ 1930
„ „ „ „ „ 1931
„ „ „ „ „ 1932

77. Uniwersytet Poznański — Poznań

Księga Pamiątkowa (za lata 1919—1923).

Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za rok 1923/24

„ „ „ „ „ 1924/25
„ „ „ „ „ 1925/26
„ „ „ „ „ 1926/27
„ „ „ „ „ 1927/28
„ „ „ „ „ 1928/29
„ „ „ „ „ 1929/31
„ „ „ „ „ 1931/32

78. N. N.
 Spis wszystkich miejscowości województwa poznańskiego
 Spis wszystkich miejscowości województwa śląskiego
 Sprawozdanie Wydziału Wojewódzkiego z administracji Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego za rok 1932/33
79. Redakcja „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” — Poznań
 Rocznik 1933
80. Kasa im. J. Mianowskiego — Warszawa
 Wyd. „Szkoły Wyższe Rzeczypospolitej Polskiej”
81. Rada Naczelna do Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej — Warszawa
 Wyd. „Budowa Sanatorium Akademickiego w Zakopanem” — 10 egz.
 Wyd. „Opieka nad Młodzieżą Akademicką” — 5 egzemplarzy
82. Fundacja „Domy Akademickie im. Prezydenta Gabryela Narutowicza w Warszawie”
 Wyd. „Domy Akademickie w Warszawie” — 15 egzemplarzy
83. Bratnia Pomoc Studentów Uniwersytetu Warszawskiego — Warszawa
 Sprawozdanie za rok 1932/33
 „ „ „ 1933/34
84. Bratnia Pomoc Studentów Politechniki Warszawskiej — Warszawa
 Sprawozdanie za rok 1932/33
 „ „ „ 1933/34
85. Bratnia Pomoc Studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego — Warszawa
 Sprawozdanie za rok 1932/33
 „ „ „ 1933/34
86. Bratnia Pomoc Studentów Wyższej Szkoły Handlowej — Warszawa
 Sprawozdanie za rok 1932/33

87. Bratnia Pomoc Studentów Szkoły Nauk Politycznych —
Warszawa
Sprawozdanie za rok 1932/33 — 2 egz.
88. Bratnia Pomoc Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego —
Kraków
Sprawozdanie za rok 1932/33
" " " 1933/34
89. Bratnia Pomoc Medyków Uniwersytetu Jagiellońskiego —
Kraków
Sprawozdanie za rok 1932
" " " 1933
90. Bratnia Pomoc Studentów Wyższego Studium Handlowe-
go — Kraków
Sprawozdanie za rok 1932/33
91. Bratnia Pomoc Studentów Uniwersytetu Jana Kazimie-
rza — Lwów
Sprawozdanie za rok 1932/33
" " " 1933/34
92. Koło Studentek Wyższych Uczelni — Lwów
Sprawozdanie za rok 1932
93. Bratnia Pomoc Polskiej Młodzieży Akademickiej Uniwer-
sytetu Stefana Batorego — Wilno
Sprawozdanie za rok 1932/33
" " " 1933/34
94. Bratnia Pomoc Studentów Uniwersytetu Poznańskiego —
Poznań
Sprawozdanie za rok 1932/33
95. Organizacja Studentek Uniwersytetu Poznańskiego — Poznań
Sprawozdanie za rok 1932/33
96. Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych —
Poznań
Sprawozdanie za rok 1926
" " " 1927
97. Koło Naukowe Tow. Stud. i Dypl. W. S. H. Poznań
Sprawozdanie za rok 1933.

SPIS CZŁONKÓW
„BRATNIEJ POMOCY“ STUDENTÓW W. S. H.
ZA ROK 1933.

1. Andrzejewski Karol	36. Bohusz Stefan
2. Badura Hubert	37. Böhm Tadeusz
3. Bagieński Stefan	38. Bombelka Karol
4. Bajon Lech	39. Borchardtówna Leonila
5. Balcar Józef Jerzy	40. Borowczyk Mieczysław
6. Banaszkiwicz Telesfor	41. Borowicz Feliks
7. Bandyk Józef	42. Borowik Łucjan
8. Baranowski Edmund	43. Borowska Halina
9. Baranowski Konstanty	44. Borowy Antoni
10. Barcz Zbigniew	45. Borysewicz Wacław
11. Bartkowiak Kazimierz	46. Borzysławski Roman
12. Bartsch Paweł	47. Bosiacki Alfred
13. Bauer Antoni	48. Breithaupt Stefan
14. Baumgart Tadeusz	49. Breitsznajder Włodzim.
15. Bąkiewicz Zbigniew	50. Breyt Kazimierz
16. Belcarz Henryk	51. Brochocki Antoni
17. Białkowski Jan	52. Broekere Jerzy
18. Białosiewicz Piotr	53. Broll Adolf
19. Białoskórka Zofja	54. Bromirski Władysław
20. Biegański Kazimierz	55. Brossówna Helena
21. Bielawny Władysław	56. Brudło Łucjan
22. Bielka Alojzy	57. Brunk Eryk
23. Bieniek Michał	58. Brzeziński Józef
24. Bilikówna Amalja	59. Brzeziński Marjan
25. Biniak Feliks	60. Brzozowski Adam
26. Bitnerówna Halina	61. Buchowski Zygmunt
27. Blajer Józef	62. Buchwald Narcyz
28. Błaszak Bronisław	63. Budasz Józef
29. Błażczak Ludwik	64. Bugajski Józef
30. Błażkow Kazimierz	65. Bujwid Zbigniew
31. Błądek Andrzej	66. Buława Jan
32. Bobiatyński Zygmunt	67. Bunk Jerzy
33. Bock Czesław	68. Burda Jan
34. Bodwiński Ignacy	69. Burlaga Wojciech
35. Bogacki Franciszek	70. Busza Hieronim

71. Bychowiec Mikołaj	118. Długajczyk Hubert
72. Byrt Jan	119. Dobieliński Stanisław
73. Bystron Edward	120. Dobrowolski Kazimierz
74. Car Aleksander	121. Domagała Marjan
75. Chachulski Kazimierz	122. Dominiak Sylwester
76. Chechliński Gerard	123. Dominikowski Stanisław
77. Chlebek Emil	124. Dorochow Wiera
78. Chlebowska Henryka	125. Dosła Jerzy
79. Chlebowska Sabina	126. Dowbór Bernard
80. Chmielewski Józef Marjan	127. Dowojno Witold
81. Chojecki Stanisław	128. Drachal Stanisław
82. Chojnowski Tadeusz	129. Drozd Rudolf
83. Chruszczówna Lidja	130. Drzycimski Florjan
84. Chudzińska Zofja	131. Dubas Władysław
85. Chylewski Alojzy	132. Dubyckij Roman
86. Cichomski Bogusław	133. Dudek Franciszek
87. Cieślak Edmund	134. Dudowicz Stanisław
88. Cieślak Feliks	135. Dudziński Mieczysław
89. Cieślewicz Mieczysław	136. Dura Antoni
90. Cisewska Gerarda	137. Dybalski Zygmunt
91. Czabajski Marjan	138. Dynia Józef
92. Czabański Jarosław	139. Dzikowski Edmund
93. Czachowski Jan	140. Ejchler Zdzisław
94. Czajkowski Włodzimierz	141. Engel Edward
95. Czamański Bogdan	142. Fachinetti Irena
96. Czarncki Jan	143. Falkowski Wiktor
97. Czernylewski Bolesław	144. Faustyniak Jan
98. Czerweny Alfred	45. Feidelt Brunon
99. Czerwińska Krystyna	146. Fibigerówna Elwira
100. Czerwiński Tadeusz	147. Filipczyk Eugenjusz
101. Czyż Adam	148. Filisiewicz Alfons
102. Czyż Edmund	149. Fogel Karol
103. Czyż Leon	150. Frankówna Barbara
104. Dabiński Marjan	151. Frackiewicz Wiesław
105. Dajska Henryka	152. Freudenreich Janusz
106. Darnowska Danuta	153. Friedrich Konrad
107. Dastych Cezary	154. Fritz Ryszard
108. Dąbkowska Eleonora	155. Frühauf Edward
109. Dąbrowska Zofja	156. Gackowski Brunon
110. Dąbrowski Henryk	157. Galke Herman
111. Dąbrowski Paweł	158. Gałła Edmund
112. Dembiński Roman	159. Gan Leonard
113. Demianowiczówna Janina	160. Gapski Kunon
114. Denglówna Elza	161. Gdowski Franciszek
115. Derendowski Kazimierz	162. Geller Aleksander
116. Dereziński Włodzimierz	163. Geppert Józef
117. Diakow Włodzimierz	164. Gębski Henryk

165. Giedroyć Juraha Jerzy	212. Handke Kazimierz
166. Gieystor Czesław	213. Hansel Roman
167. Girndt Dietrich	214. Hanusówna Olga
168. Gliszczyński Bernard	215. Hanuszewski Miron
169. Gluziński Tadeusz	216. Harasim Adam
170. Gładysz Mieczysław	217. Hasek Antoni
171. Godzina Tomasz	218. Hauffe Marjan
172. Gogol Jerzy	219. Heczko Paweł
173. Gogołkiewicz Kazimierz	220. Heigelman Tadeusz
174. Gogulski Zdzisław	221. Heliński Zbigniew
175. Goiński Maksymiljan	222. Hensłówna Janina
176. Goleszny Józef	223. Hermanowicz Jerzy
177. Gołaszewski Mieczysław	224. Hermanowska Marja
178. Gołębiowska Marja	225. Hicky Wacław
179. Gołębiowski Tadeusz	226. Hirsch Benedykt
180. Gołębiowski Teofil	227. Hirsch Paweł
181. Gołosz Henryk	228. Hłasko Konstanty
182. Gorzkiewicz Władysław	229. Holak Albin
183. Gosieniecki Witold	230. Horak Eugenjusz
184. Gosk Stefan	231. Horczakówna Anna
185. Gottowt Zygfryd	232. Horczakówna Krystyna
186. Gottwald Edmund	233. Hubert Jan
187. Górek Mieczysław	234. Hulaniecka Anna
188. Górka Władysław	235. Husar Tadeusz
189. Górski Stanisław	236. Idźkowski Jarosław
190. Grabiński Bronisław	237. Igielski Józef
191. Grabiński Czesław	238. Ilski Józef
192. Grabska Marja	239. Imieliński Stanisław
193. Gracz Stefan	240. Iwaskiewicz Marcelli
194. Gradzikiewicz Stefan	241. Iwaszko Bazyli
195. Grędecka Marja	242. Jagielski Zygmunt
196. Gronowski Zbigniew	243. Jakubowska Zofja
197. Grosicki Zbigniew	244. Jakuszewski Władysław
198. Grudziński Jerzy	245. Janaszak Witosław
199. Gryszczyński Walenty	246. Janczur Stanisław
200. Grzegorzewski Jan	247. Janiak Jan
201. Grześkowiak Aleksy	248. Janicki Bernard
202. Grzeziński Teodor	249. Janicki Edmund
203. Grzęda Wiktor	250. Jankowski Stanisław
204. Grzybaczewski Stefan	251. Jankowski Stanisław
205. Gustowski Władysław	252. Jankowski Witold
206. Gustowski Zygmunt	253. Jankówna Zofja
207. Gutowski Tadeusz	254. Janowski Brunon
208. Gutowski Władysław	255. Janowski Józef
209. Gwiazdowski Edmund	256. Januszewska Irena
210. Habuz Stefan	257. Jarocińska Kornelja
211. Hamerliński Jerzy	258. Jarociński Feliks

259. Jaroszkiewicz Stanisław	306. Kopczyńska Halina
260. Jarosówna Janina	307. Korona Stefan
261. Jasiński Tadeusz	308. Korzeniowski Paweł
262. Jaskólski Wacław	309. Kosicki Antoni
263. Jaśkiewicz Kazimierz	310. Kotliński Tomasz
264. Jaworski Józef	311. Kotyrba Karol
265. Jądrzyk Kazimierz	312. Kowalczyk Stefan
266. Jeleń Wojciech	313. Kowalewski Edward
267. Jeśman Jerzy	314. Kowalewski Stanisław
268. Jeśmanówna Zofja	315. Kowalski Grzegorz
269. Jezierski Lech	316. Kowalski Stanisław
270. Józefiak Edmund	317. Kowalski Tadeusz
271. Jurkowski Marjan	318. Kozanecka Grażyna
272. Kaczmarek Józef	319. Kozłowska Konstancja
273. Kaczmarek Kazimierz	320. Krajewski Jan
274. Kaczmarow Tadeusz	321. Kraus Walter
275. Kadłubiski Ryszard	322. Krautwald Zbigniew
276. Kalenkiewicz Józef	323. Krawczyk Ignacy
277. Kałamajski Henryk	324. Krawczyński Andrzej
278. Kamiński Zbigniew	325. Krawczyński Florjan
279. Kanafoyski Mirosław	326. Krayatsch Rudolf
280. Kantorczyk Zygmunt	327. Kroenke Florjan
281. Karasiński Tadeusz	328. Kroll Feliks
282. Karbowski Zygmunt	329. Król Aleksander
283. Karolczak Antoni	330. Kruczkowski Zygmunt
284. Karpowicz Witold	331. Krüger Jan
285. Karpowiczówna Halina	332. Krynke Kazimierz
286. Karwowska Marja	333. Krysiński Władysław
287. Kasprzycki Tadeusz	334. Krystek Kazimierz
288. Kasyan Edward	335. Krzywoszyński Antoni
289. Kazoń Mieczysław	336. Krzyżański Edmund
290. Kaźmierski Tadeusz	337. Kubiak Stanisław
291. Kempf Adam	338. Kubiakówna Leokadja
292. Kiszewski Anatoljusz	339. Kubicki Władysław
293. Klimacki Edmund	340. Kuczera Wilhelm
294. Kluczewski Stefan	341. Kuleczka Edmund
295. Kłapcia Edmund	342. Kuliński Janusz
296. Kłapcia Włodzimierz	343. Kumorek Zdzisław
297. Kłosowski Lech	344. Kurkiewicz Stanisław
298. Knast Witold	345. Kurkowiak Stefan
299. Knast Zbigniew	346. Kurowski Mirosław
300. Knechtel Egon	347. Kuszelewski Antoni
301. Knopiński Stefan	348. Kwiatkowski Bolesław
302. Kochaniewicz Roman	349. Kwiatkowski Stanisław
303. Koliński Kazimierz	350. Kwiatkowski Wincenty
304. Koller Zygmunt	351. Lach Henryk
305. Kontny Franciszek	352. Lasociński Marjan

353. Latterman Kazimierz
 354. Laubert Stanisław
 355. Leciejewski Witold
 356. Leitgeber Andrzej
 357. Lemański Ignacy
 358. Lesiński Kazimierz
 359. Lewyckij Adam
 360. Liczbińska Jadwiga
 361. Linda Tadeusz
 362. Linke Tadeusz
 363. Lipiński Stanisław
 364. Lityńska Irena
 365. Lityńska Zofja
 366. Lubiński Czesław
 367. Łakomy Bronisław
 368. Łamaszewski Zygmunt
 369. Łancewiczówna Tatjana
 370. Łasiwicki Stefan
 371. Łastowska Zofja
 372. Łebkowski Marjan
 373. Łuba Alojzy
 374. Łukasiewicz Mieczysław
 375. Łukawska Zofja
 376. Łukaszewski Leonard
 377. Łukaszewski Wiktor
 378. Łukomski Janusz
 379. Łukowski Witold
 380. Łysiński Marjan
 381. Macherówna Zofja
 382. Machnowska Marja
 383. Maciejewski Tadeusz
 384. Maciejewski Zbigniew
 385. Majewski Józef
 386. Majewski Mieczysław
 387. Majorkowski Waclaw
 388. Makowski Szczesny
 389. Malewicz Jerzy
 390. Malicki Edward
 391. Malinowski Bohdan
 392. Malinowski Józef
 393. Malinowski Tadeusz
 394. Malinowski Tomasz
 395. Malisz Leon
 396. Maliszewski Kazimierz
 397. Małeckie Kazimierz
 398. Małeckie Leon
 399. Manikowski Józef
 400. Manzułówna Anna
 401. Marcinek Emil
 402. Marcinkiewicz Antoni
 403. Markiewicz Ksawery
 404. Marszałikówna Lidja
 405. Marweżanka Zofja
 406. Maszczyk Eugenjusz
 407. Matczyński Edmund
 408. Matheja Alojzy
 409. Mayer Waclaw
 410. Mazur Antoni
 411. Mazurkiewicz Gertruda
 412. Mąkowski Felicjan
 413. Melech Bohdan
 414. Menczyński Celestyn
 415. Mertka Józef
 416. Metelski Władysław
 417. Michalak Feliks
 418. Michalski Ludwik
 419. Michalski Marjan
 420. Michalski Marjan Ładysł.
 421. Michałkiewicz Zygmunt
 422. Michałowski Stanisław
 423. Michałowski Stefan
 424. Mielecki Roman
 425. Mieroszewski Sobiesław
 426. Mierzwiak Jan
 427. Mięrowicz Albin
 428. Miklaszewski Marjan
 429. Mikołajska Stanisława
 430. Millerówna Wiera
 431. Misiek Bogdan
 432. Misiek Henryk
 433. Misiórski Tadeusz
 434. Młyński Stanisław
 435. Modrow Ryszard
 436. Modzelewska Anna
 437. Modzelewski Waclaw
 438. Mollin Edward
 439. Morawski Bolesław
 440. Morek Tadeusz
 441. Moroń Witold
 442. Moskauówna Ksawera
 443. Mroczkiewiczówna Ewa
 444. Mróz Ludwik
 445. Mucha Włodzimierz
 446. Muchowski Franciszek

447. Murawska Krystyna
 448. Muszanka Wiktorja
 449. Muszkieta Karol
 450. Muszyński Zdzisław
 451. Muśnicka Janina
 452. Müllauer Jerzy
 453. Nadolny Tadeusz
 454. Napierański Lucjan
 455. Naporza Franciszek
 456. Narzymiński Jerzy
 457. Neumann Janusz
 458. Neymanówna Aniela
 459. Niedziela Piotr
 460. Nierubiszewska Stanisł.
 461. Nikiel Marjan
 462. Nimkiewicz Eugenjusz
 463. Niwiński Mieczysław
 464. Nowacka Wiesława
 465. Nowacki Stanisław
 466. Nowaczkiwicz Alfred
 467. Nowak Alfred
 468. Nowak Edmund
 469. Nowak Józef
 470. Nowakowska Marja
 471. Nowakowski Antoni
 472. Nowicka Halina
 473. Nowicki Kazimierz
 474. Ochnio Seweryn
 475. Ofierzyński Konrad
 476. Ogórkowski Karol
 477. Ogrodowski Aleksander
 478. Olachowski Edmund
 479. Olaszewski Czesław
 480. Olkiewiczówna Irena
 481. Opulski Kazimierz
 482. Ormiński Albin
 483. Ornass Brunon
 484. Ostrowska Kazimiera
 485. Ożdżyńska Anna
 486. Pacha Walter
 487. Pacożyński Stanisław
 488. Paculla Rajmund
 489. Pajcz Kazimierz
 490. Pankowiak Adam
 491. Pankowiak Tadeusz
 492. Paruszewski Eustachy
 493. Paryżska Elżbieta
 494. Paryżski Mikołaj
 495. Pasierb Edward
 496. Pawełczak Stanisław
 497. Pawlikowski Witold
 498. Pawłowski Wiesław
 499. Pełka Wincenty
 500. Penduljak Rudolf
 501. Pepke Wiktor
 502. Pereta Tadeusz
 503. Pernakówna Felicja
 504. Pertek Witold
 505. Petasz Kazimierz
 506. Pękoński Eugenjusz
 507. Piasecki Mieczysław
 508. Pielatowski Marjan
 509. Pietras Miron
 510. Pietrykowski Józef
 511. Piława Ludwik
 512. Placko Szymon
 513. Placko Włodzimierz
 514. Pleciński Bogdan
 515. Pleciński Henryk
 516. Plichta Feliks
 517. Pluciński Bohdan
 518. Pluciński Jerzy
 519. Płoszek Rudolf
 520. Pniewski Jan
 521. Pogorzelski Henryk
 522. Pokorski Zdzisław
 523. Pokotyło Włodzimierz
 524. Pol Adam
 525. Polcyn Konrad
 526. Połutranka Roman
 527. Połzikow Leon
 528. Popowicz Leon
 529. Porowski Jerzy
 530. Porożyński Benedykt
 531. Porzych Florjan
 532. Poszywak Władysław
 533. Praśniewski Henryk
 534. Prawdzianka Katarzyna
 535. Pronobis Franciszek
 536. Prusinkiewicz Zygmunt
 537. Przybył Władysław
 538. Przybyła Alfons
 539. Przygoda Henryk
 540. Przygódzki Wacław

541. Przyludzki Antoni
 542. Psuja Bolesław
 543. Puacz Stefan
 544. Pucek Karol
 545. Puchnowski Władysław
 546. Racięcki Józef
 547. Radajewska Janina
 548. Radomski Alfred
 549. Radoński Antoni
 550. Radzimiński Jerzy
 551. Rak Franciszek
 552. Rapior Kazimierz
 553. Rączka Adolf
 554. Reczuch Albin
 555. Redlarski Kazimierz
 556. Reimschüsslówna Helena
 557. Rejminiak Stanisław
 558. Rejminiak Wiktor
 559. Reksbein Franciszek
 560. Rembarz Zdzisław
 561. Rene Ryszard
 562. Richter Marja
 563. Rogowski Lech
 564. Rolbiecki Ludwik
 565. Ropuszyński Michał
 566. Rosenblatt Otton
 567. Roszakówna Salomea
 568. Roszkiewicz Leon
 569. Roszkiewicz Marjan
 570. Rościszewski Stefan
 571. Rojter Jan
 572. Różański Edward
 573. Ruda Alfons
 574. Rusak Aleksander
 575. Rux Urban
 576. Rybak Edward
 577. Rychel Antoni
 578. Rychter Eugenjusz
 579. Ryk Jan
 580. Ryll Czesław
 581. Rynassówna Ingeborga
 582. Ryś Wacław
 583. Rytlewski Teofil
 584. Rywoltówna Halina
 585. Rzepecka Teresa
 586. Rzeszowski Tadeusz
 587. Sadkowski Zygmunt
 588. Sadowski Józef
 589. Sadowski Klemens
 590. Sarnecka Janina
 591. Satory Henryk
 592. Sauer Zenon
 593. Sawiakówna Helena
 594. Sawicki Ludomir
 595. Schaerichówna Irena
 596. Schneider Bernard
 597. Schnerch Jakób
 598. Schönfeld Alfred
 599. Schwalbe Edgard
 600. Semma Edmund
 601. Senyszyn Eugenjusz
 602. Serwin Halina
 603. Seweryn Kazimierz
 604. Sęp Karol
 605. Sieciechowicz Stanisław
 606. Siekierska Bolesława
 607. Sielska Pelagja
 608. Sienkiewicz Witold
 609. Sikora Paweł
 610. Sikora Feliks
 611. Sikorski Zdzisław
 612. Sikorzanka Janina
 613. Simińska Zofja
 614. Simiński Edward
 615. Sitko Ludwik
 616. Skibiński Marjan
 617. Skibniewski Józef
 618. Skofleg Marja
 619. Skowroński Józef
 620. Skuratowicz Józef
 621. Sładkowski Jerzy
 622. Słociński Dobiesław
 623. Słomiński Alfons
 624. Słonina Konrad
 625. Słowiński Józef
 626. Sobieraj Marjan
 627. Sobieszczykówna Regina
 628. Sobolewski Kazimierz
 629. Sojecki Edmund
 630. Solecki Piotr
 631. Sołoniewicz Bernard
 632. Sonnenberg Zygmunt
 633. Stadnicki Jerzy
 634. Stadnicka Jadwiga

635. Stampka Wojciech	682. Tenisowówna Aleksandra
636. Stanisławski Wiktor	683. Terlikiewicz Roman
637. Stańczykowski Juljusz	684. Thiede Edward
638. Starczewski Tadeusz	685. Thor Antoni
639. Starke Tomasz	686. Timlerówna Wanda
640. Starzyńska Anna	687. Tomaszewska Irena
641. Stendera Czesław	688. Tonder Mieczysław
642. Sternicki Józef	689. Trenczak Mieczysław
643. Stępniewski Janusz	690. Trzoscówna Janina
644. Stoletzki Stefan	691. Turczynowicz Janusz
645. Stranz Bernard	692. Turkówna Janina
646. Strzemecki Tadeusz	693. Tyc Alfons
647. Strzyżewski Czesław	694. Tyczynówna Walentyna
648. Sujak Edmund	695. Ulman Jerzy
649. Sułek Tadeusz	696. Urban Zdzisław
650. Sułkowski Stefan	697. Urbankowski Tadeusz
651. Suryń Jerzy	698. Urbanowiczówna Marja
652. Suwała Mieczysław	699. Urbanówna Michalina
653. Szafarkiewicz Edward	700. Wacławski Brunon
654. Szary Stefan	701. Wagner Eugenjusz
655. Szczęblewski Łucjan	702. Walenciak Zdzisław
656. Szczeciński Franciszek	703. Walendowski Nikodem
657. Szczepański Ludwik	704. Wałkiewicz Czesław
658. Szczurkiewicz Stanisław	705. Wąsiewicz Adam
659. Szelażek Bolesław	706. Wąsik Antoni
660. Szewczyk Stefan	707. Wąsikowska Krystyna
661. Szewczykówna Marja	708. Weber Tadeusz
662. Szklarska Irena	709. Wedeńska Halina
663. Szkudlarz Stanisław	710. Weimann Edwin
664. Szmidtówna Irena	711. Wendland Eryk
665. Sztwiertnia Jan	712. Wenski Józef
666. Sztwiernia Karol	713. Wesper Jan
667. Szudziński Brunon	714. Wesołkowski Bogumił
668. Szumanówna Irena	715. Wesołowski Ignacy
669. Szumlański Franciszek	716. Wesołowski Ludwik
670. Szwarc Albin	717. Westphal Jan
671. Szymańska Walentyna	718. Węglewski Paweł
672. Śniady Mirosław	719. Wężyk Andrzej
673. Świeżewski Jerzy	720. Wichler Franciszek
674. Święczkowski Stanisław	721. Wieczerski Zenon
675. Świętochowski Ryszard	722. Wieczorek Edward
676. Świtalski Kazimierz	723. Więcek Alfons
677. Świtalski Marjan	724. Wilczewski Florjan
678. Tabako Ignacy	725. Wilczyński Adam
679. Tarka Jan	726. Widen Roman
680. Tatarukiewiczówna Janina	727. Wilgocka Antonina
681. Tatarowska Pelagja	728. Wilgocki Edmund

729. Wiluszówna Jadwiga
730. Winiewska Irena
731. Winnicki Jan
732. Wiśniewski Leon
733. Wiśniewski Roman
734. Wiśniowski Herbert
735. Witaszek Stefan
736. Witkowski Leopold
737. Witosławska Ewa
738. Wittchen Bernard
739. Właszczuk Waclaw
740. Włosińska Marja
741. Wojciechowski Franciszek
742. Wojciechowski Henryk
743. Wojciechowski Hieronim
744. Wojciechowski Łucjan
745. Wojciechowski Maksym.
746. Wojciechowski Stefan
747. Wolański Zygmunt
748. Wolski Joachim
749. Wolski Zbigniew
750. Wołodko Regina
751. Wołyńcewicz Zygmunt
752. Woziwodzki Józef
753. Wójcikiewicz Bolesław
754. Wójcikiewicz Mieczysław
755. Wrazidło Stanisław
756. Wrembel Jerzy
757. Wróblewski Stanisław
758. Wrzaskowski Aleksander
759. Wujec Zygmunt
760. Wyglądacz Józef
761. Wykowski Jerzy
762. Wypychówna Janina
763. Wyrzykowski Stanisław
764. Zakrzewski Alfons
765. Zakrzewski Antoni
766. Zaleski Janusz
767. Zalewski Bolesław
768. Zalewski Karol
769. Zapłata Władysław
770. Zarzycki Franciszek
771. Zarzycki Józef
772. Zawadzki Jan
773. Zawisza Bogumił
774. Zborowska Marja
775. Zielińska Jadwiga
776. Ziemacki Jerzy
777. Zimowski Aleksander
778. Ziniewiczówna Pelagja
779. Zwolski Edmund
780. Zygmunt Aleksander
781. Zygmuntówna Helena
782. Żak Zbigniew
783. Żakiewicz Wilhelm
784. Żid Stanisław
785. Żmudzki Marjan
786. Żochowska Marja
787. Żołnierkiewicz Edward
788. Żurek Stefan
789. Żuromski Henryk
790. Żylińska Wiera
791. Żytkowiak Bolesław
-

Sprawozdanie
Komisji Rewizyjnej

SPRAWOZDANIE KOMISJI REWIZYJNEJ BRATNIEJ POMOCY STUDENTÓW W. S. H. W POZNANIU.

Komisję Rewizyjną wybrało Walne Zebranie Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu w dniu 17 marca 1933 r. w składzie następującym:

- przewodniczący — kol. Żynda Franciszek
członkowie — kol. Łukaszewski Leonard
                  „ Morek Tadeusz
                  „ Thiede Edward
                  „ Jakuszewski Władysław
                  „ Wójcikiewicz Mieczysław
                  „ Kałamajski Henryk
                  „ Mayer Wacław
                  „ Krautwald Zbigniew
                  „ Sobaszek Tadeusz
                  „ Bielka Alojzy.

Na pierwszym zebraniu Komisji ustalono, że Wydział Finansowy i Pożyczkowy rewidować będą: kol. kol. Sobaszek, Żynda, Wójcikiewicz i Krautwald, Wydział Gospodarczy kol. kol. Łukaszewski, Morek i Thiede, Sekretariat, Wydział Ogólny i Wydział Zdrowia: kol. kol. Kałamajski, Mayer, Bielka i Jakuszewski. Prowadzenie sekretariatu Komisji powierzono kol. Jakuszowskiemu.

W czasie kadencji skład Komisji Rewizyjnej uległ znacznemu zmniejszeniu z powodu ustąpienia kol. kol. Sobaszka, Kałamajskiego, Jakuszewskiego, Bielki, Krautwalda i Mayera. Komisja Rewizyjna mimo zmniejszenia się jej składu dokonywała rewizyj normalnie w różnym czasie, przyczem w poszczególnych wydziałach dokonano 13 rewizyj zwyczajnych, 4 rewizje nagłe, 1 rewizję nadzwyczajną.

Z dokonanych rewizyj spisała Komisja protokoły, które wciągnięto do księgi protokółów rewizyj. Komisja Rewizyjna

cdbyła w ciągu kadencji 4 zebrania zwyczajne i 1 zebranie nadzwyczajne.

Wobec zmiany statutu Bratniej Pomocy było rzeczą konieczną opracowanie nowego projektu regulaminu Komisji Rewizyjnej. Regulamin ten Komisja przedstawiła Walnemu Zebraniu w dniu 23 maja 1934 r. celem uchwalenia i zatwierdzenia.

Sekretariat Komisji Rewizyjnej przyjął w ciągu kadencji 22 pisma, wysłał natomiast 5 pism. W ciągu roku nie wpłynęło ze strony członków Bratniej Pomocy żadne zażalenie, co uważać należy za objaw dodatni.

Komisja Rewizyjna, spełniając powierzone sobie zadanie, występowała w stosunku do Zarządu Bratniej Pomocy oraz innych władz Stowarzyszenia nie tylko jako organ ściśle kontrolujący, ale jako ciało doradcze i współpracujące.

Komisja Rewizyjna, określona w statucie Bratniej Pomocy jako „organ kontrolujący“, rozszerzyła interpretację niektórych paragrafów statutu, uzurpując sobie niejako prawo do oddziaływania na działalność Zarządu w najszerszym zakresie. Członkowie Komisji na zebraniu z dnia 2 maja 1933 r. określili swoje stanowisko wobec Zarządu, w następstwie czego Komisja Rewizyjna uważana była jako organ współpracujący. Takie postawienie sprawy zarówno przez Zarząd, jak i Komisję Rewizyjną należycie zostało zrozumiane i współpraca obu tych władz Stowarzyszenia okazała się bardzo pożyteczna. Stanowisko Komisji Rewizyjnej jako organu nadzorczego i doradczego jest w stowarzyszeniach akademickich, specjalnie w Bratniej Pomocy, pożądane a nawet konieczne. To też myślą przewodnią nowego regulaminu jest nadanie Komisji charakteru organu nadzorczego i doradczego.

W Zarządzie Bratniej Pomocy mogą według obowiązujących norm prawnych zasiadywać studenci z praktyki zwykle mało doświadczeni, w Komisji Rewizyjnej zaś — studenci starszych roczników, mogący się wykazać doświadczeniem społecznej pracy samopomocowej. Ustępująca Komisja Rewizyjna, stojąc właśnie na tej platformie, współpracowała z Zarządem, czego dowodem obecność członków Komisji Rewizyjnej na każdym zebraniu Zarządu, na konferencjach z Prezydium i Prezesem Bratniej Pomocy.

Członkowie Komisji Rewizyjnej, którzy pozostali do końca kadencji, wobec poważnego zmniejszenia składu Komisji dokonywali rewizyj normalnie, a wyniki w głównych wydziałach przedstawiają się w streszczeniu następująco:

Sekretarjat. Sekretarz Generalny: kol. Halina Nowicka, kol. Marja Machnowska. Zmiana na stanowisku sekretarza oraz prowadzenie sekretarjatu w zastępstwie odbiły się ujemnie na funkcjonowaniu sekretarjatu Bratniej Pomocy. Rewizje wykazały niedostateczne spełnianie obowiązków przez sekretarzy. Komisja stwierdziła, że: 1) protokółarz zebrań Zarządu prowadzony był ex post, 2) olbrzymia większość korespondencji prowadzona była przez Prezesa, 3) kartoteka nie odpowiadała potrzebom Sekretarjatu. Porządek należyty w Sekretarjacie wprowadziła dopiero kol. Marja Machnowska, która uporządkowała archiwum Stowarzyszenia od roku 1926, uzupełniła album członków Bratniej Pomocy, zmodyfikowała deklaracje i system zapisów wydanych zaświadczeń nieposiadania zobowiązań. Obecnie Sekretarjat znajduje się we wzorowym porządku.

Wydział Finansowy. Kierownik: kol. Teofil Gołębiowski. Całokształt księgowości stwierdzony i skontrolowany został przez Komisję Rewizyjną, która w wszystkich transakcjach badała legalność i celowość poszczególnych operacji. Księgowość prowadzona była przez byłego członka Komisji Rewizyjnej, kol. Sobaszka. Bilans per 31 grudnia 1933 r. ułożony został w porozumieniu z Komisją Rewizyjną i w całości przyjęty.

Szczegółowy przegląd stanu Wydziału Finansowego daje załączony protokół z przeprowadzonej rewizji przez zaprzysiężonego rzeczoznawcę księgowości, p. Tadeusza Szmyta, którego sprawozdanie uważać należy jako łączną część sprawozdania Komisji Rewizyjnej.

Wydział Pożyczkowy. Kierownik: kol. Paweł Hirsch i kol. Kazimierz Krynke. W Wydziale Pożyczkowym dokonano trzech rewizyj, w których stwierdzono, że w dziale pożyczek indeksowych nie przestrzegano formalności. Indeksowe pożyczki udzielano bez zastawu indeksu, na indeksy przestarzałe. Formularze na pożyczki nie były należycie wypełniane. Komisja Rewizyjna usterki te poleciła usunąć. Portfel wekslowy zgodny był z zapisami w księgach. Pożyczki udzielane były przez Komisję Kwalifikacyjną i w protokołach Komisji Kwalifikacyjnej nie stwier-

dzono poważniejszych uchybień. Wszystkie pożyczki zaksięgowano w nowozaprowadzonej kartotece, która należycie spełniła swoje zadanie. Komisja Rewizyjna zwróciła uwagę na większą troskę ściągania należtych kwot z tytułu udzielonych pożyczek i podała stworzenie wydziału egzekucyjnego jako dezyderat dla nowego Zarządu.

Letnisko. Kierownik kol. Feliks Michalak. Letnisko, to jeden z bardzo poważnych działów Bratniej Pomocy. Komisja Rewizyjna, spełniając swoją powinność kontrolną, przeprowadziła dwie rewizje, których wyniki wykazały: 1) zaniedbanie przez kierownika strony administracyjnej, 2) miesięczne opóźnienie księgowości i niezgodnienie konta Centrali i Letniska w ogólnej księgowości. Wszystkie usterki poleciła Komisja Rewizyjna usunąć, ofiarując przytem swoją współpracę. Towarzystwo Letnisko działało dobrze, a ogólny wynik uznać należy za dodatni.

Wydział Gospodarczy (Kuchnia, śniadalnia i magazyn). Kierownik: kol. Józef Bugajski. Rewizje w Wydziale Gospodarczym wykazały, że zarówno kuchnia i śniadalnia działają bez zarzutu. Księgowość Wydziału Gospodarczego prowadzona była oddzielnie. Przy rewizji księgowości Komisja Rewizyjna akceptowała sposób księgowania, projektowany przez kol. Bugajskiego. Raporty dzienne zgodne były z zapisami w księgach. Przeprowadzona nagła rewizja w kasie śniadalni wykazała, iż suma wpływów zgodna była z gotówką znaną w kasie. W magazynie rewizje wykazały należyty porządek, a stan zapasów zgodny był z zapisami w księgach. Nadzwyczajny rozwój Wydziału Gospodarczego zawdzięczać należy dobremu Kierownikowi, a wyniki podane w sprawozdaniu zaliczyć należy do rekordowych.

Przy rewizjach Komisja Rewizyjna każdorazowo przedstawiała swoje dezyderaty, a główne dezyderaty i wskazania są następujące: Poleca się Zarządowi:

1. spisanie dokładnego inwentarza Bratniej Pomocy,
2. zaprowadzenie specjalnego Wydziału Egzekucyjnego,
3. przydzielenie wiceprezesowi konkretnego wydziału,
4. odciążenie Prezesa od spraw administracyjnych,
5. wstrzymanie dokonywania większych inwestycji,
6. zaangażowanie dobrej siły płatnej, studenta dyplomowanego W. S. H., na stanowisko generalnego księgowego.

Jeżeli chodzi o reasumcję spostrzeżeń Komisji Rewizyjnej nad całością działalności Zarządu ustępującego, to zaznaczyć należy: 1) że była ona ze wszęch miar pożyteczna dla ogółu młodzieży W. S. H., 2) że ustępujący członkowie Zarządu stanęli na wysokości zadania, 3) że Prezes kol. Mertka wykazał się nadzwyczajną umiejętnością kierowania wszelkimi sprawami bratniackimi.

Komisja Rewizyjna na zebraniu z dnia 22 maja 1934 uchwaliła przedstawić Walnemu Zebraniu wnioski treści następującej:

1. Udziela się absolutorjum ustępującemu Zarządowi za nadzwyczajną i owocną działalność samopomocową w roku sprawozdawczym.

2. Ustępującym członkom Zarządu: kol. Prezesowi Józefowi Mertce i kol. Józefowi Bugajskiemu wyraża Walne Zebranie specjalne gorące i serdeczne podziękowanie za ich ofiarną i pełną poświęcenia pracę dla dobra Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

3. Walne Zebranie Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu nadaje p. Witoldowi Kurzewskiemu, radcy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, godność członka honorowego Stowarzyszenia za zasługi, położone około uzyskania uprawnień dla Uczelni i rozwoju Organizacji.

Franciszek Żynda
Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.

Sprawozdanie
Sądu Koleżeńckiego

SPRAWOZDANIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO BRATNIEJ POMOCY STUDENTÓW W. S. H. W POZNANIU.

Czynności urzędowe Sądu Koleżeńskiego Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu w roku sprawozdawczym zapoczątkowało zebranie konstytucyjne dnia 11. V. 1933 r., na którym wybrano zastępcę przewodniczącego Sądu w osobie kol. Rybaka Edwarda oraz sekretarza Sądu kol. Habuza Stefana.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 7 zebrań plenarnych, 7 zebrań prezydjum i 2 rozprawy sądowe.

Do Sądu wpłynęły 4 skargi, w tem 2 przekazane do załatwienia przez Sąd z ubiegłej kadencji 1932 r. W dwu wypadkach postępowanie zostało umorzone. Sekretariat przyjął pism 15, wysłał 89. Rok sprawozdawczy 1933 był okresem poważnych przesunięć personalnych w składzie Sądu. Zmarł w ciągu kadencji sekretarz Sądu, ś. p. kol. Stefan Habuz, oraz ustąpili przewodniczący kol. Celestyn Menczyński i jego zastępcę kol. Rybak Edward. Na wakujące stanowiska powołano kol. Witolda Janłowskiego jako przewodniczącego oraz sekretarza kol. Pachę Waltera. Jak zatem widzimy, pierwotny skład całego prezydjum Sądu Koleżeńskiego uległ zupełnej zmianie. Ustąpiło również w ciągu kadencji dwóch członków kompletu sądzącego czyli ogółem 5 członków, co wobec braku prawa kooptacji w wysokim stopniu utrudniało pracę Sądu.

Na podstawie nabytego w ciągu roku doświadczenia, doszliśmy do wniosku, że dotąd obowiązujący regulamin Sądu należałoby zmienić w kierunku skrupulatniejszego unormowania procedury sądowej oraz właściwości rzeczowej Sądu Koleżeńskiego. W praktyce dawał się również odczuwać brak szczegółowego określenia postępowania honorowego i polubownego.

Usunięcie tych i wielu innych drobniejszych niedomagań, wpływających hamująco na normalne funkcjonowanie Sądu, było

zadaniem komisji statutowej, która opracowała nowy regulamin dostosowując go równocześnie do przepisów nowego statutu Bratniej Pomocy. Opracowany przez komisję statutową regulamin został oparty częściowo na przepisach kodeksu postępowania cywilnego i kodeksu karnego oraz na własnych praktycznych doświadczeniach w Sądzie Koleżeńskim.

Tak przedstawiała się w ogólnych zarysach praca Sądu Koleżeńkiego w roku administracyjnym 1933.

Witold Jankowski
Przewodniczący.

SPRAWOZDANIE PROKURATORA SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO.

W roku administracyjnym 1933 czynności prokuratora Sądu Koleżeńskiego „Bratniej Pomocy” Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu sprawowali: kol. Stanisław Sieciechowicz jako prokurator i kol. Aleksander Król jako wiceprokurator.

Urzędowanie swoje rozpoczął prokurator w maju 1933 r., podobnie jak i Sąd Koleżeński.

W czasie kadencji wpłynęło pięć spraw. Z tych dwie prokurator przekazał do Sądu Koleżeńskiego, dwie sprawy zostały umorzone.

Pozatem prokurator występował w jednej sprawie z poprzedniej, i w dwóch w czasie obecnej kadencji. Jedna z nich jest w apelacji.

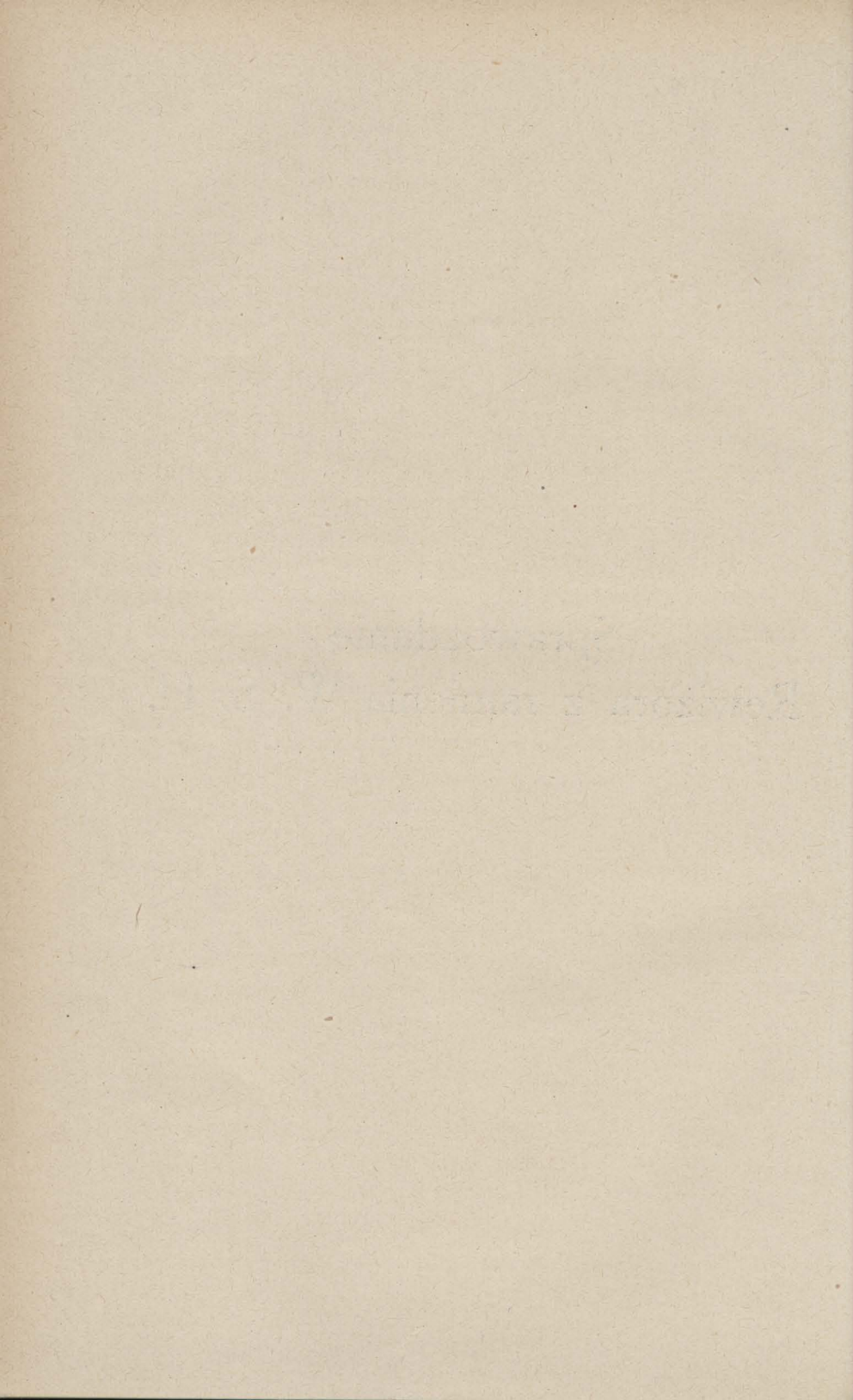
Pism wysłano 6, a otrzymano 14.

Począwszy od 20-go lutego b. r. prokuratora zastępował stale wiceprokurator, kol. Aleksander Król.

Aleksander Król
Wiceprokurator.

Sprawozdanie
Rewizora z ramienia W. S. H.

SPRAWOZDANIE

z rewizji księgowości za rok 1933 i bilansu oraz rachunku strat
i zysków z dnia 31 grudnia 1933

BRATNIEJ POMOCY Studentów Wyższej Szkoły Handlowej
w Poznaniu, dokonanej na zlecenie władz akademickich W. S. H.

I. Wyjaśnienia ogólne.

1. Przy porównaniu bilansu otwarcia na 1. I. 33 z bilansem zamknięcia z dnia 31. 12. 1932 stwierdzono następujące rozbieżności między obydwojma bilansami:

W a k t y w a c h:

poz. <i>Dłużnicy Wydz. Gosp.</i> figurująca w bilansie otwarcia nie wykazana,	
w bilansie zamknięcia	zł. 498,78
„ <i>Wydział Gospodarczy</i>	
w bilansie otwarcia zł. 18.131,92	
w bilansie zamkn. zł. 17.706,24 różnica	zł. 425,68
„ <i>Towary w magazynie Wydz. Gosp.</i> figurująca w bilansie otwarcia nie wykazana,	
w bilansie zamknięcia	zł. 1.500,—
W bilansie otwarcia zwiększenie wartości aktywów łącznie	zł. 2.424,46

W p a s y w a c h:

poz. <i>Kapitał zakładowy</i>	
w bilansie otwarcia zł. 32.946,12	
w bilansie zamkn. zł. 30.761,53 różnica	zł. 2.184,59
„ <i>Fundusz Kuchni</i> figurujący w bilansie otwarcia nie wykazany,	
w bilansie zamknięcia	„ 2.424,46
W bilansie otwarcia zwiększenie wartości pasywów	zł. 4.609,05
„ <i>Nadwyżka za rok 1932</i> nie figurująca w bilansie otwarcia, a wykazana w bilansie zamkn.	„ 2.184,59
ostateczne zwiększenie wartości pasywów	zł. 2.424,46

Powyższe rozbieżności powstały stąd, że:

- a) do bilansu otwarcia włączono pełny bilans Wydziału Gospodarczego, podczas kiedy przy zamknięciu uwzględniono w bilansie ogólnym (Centrali) tylko saldo dłużne z rachunku Wydziału Gospodarczego. W rezultacie, włączenie bilansu Wydziału Gospodarczego nie powoduje faktycznych zmian majątkowych w ogólnym bilansie Bratniej Pomocy;
- b) w bilansie otwarcia doliczono nadwyżkę zysków osiągniętą w roku 1932 do Kapitału Zakładowego, co jest o tyle nieformalne, że takie przelewy należy przeprowadzać rachunkowo przez dziennik i księgę główną;
- c) w bilansie otwarcia wykazano nadwyżkę osiągniętą przez Wydział Gospodarczy w 1932 r. jako „Fundusz Kuchni“, co również powinno być księgowane raczej za pośrednictwem dziennika;
- d) specyfikacja (rozbicie) pozycji „Dłużnicy“ i „Interesenci“ jest różna w bilansie zamknięcia i bilansie otwarcia, a w szczególności:

w bilansie zamknięcia:

Pożyczki krótkoterminowe	zł. 8.467,35
„ „ długoterminowe	„ 42.992,56
Weksle kaucyjne	„ 571,—
	<u>zł. 52.030,91</u>

UWAGA: Zaznaczyć należy, że wykazana pozycja „Weksle kaucyjne“ nie są weksłami kaucyjnymi w ścisłym znaczeniu tego słowa, lecz wierzytelnością wobec studentów, przekazaną przez Dyрекcję W. S. H. na rzecz Bratniej Pomocy za korzystanie z bursy (str. 79 sprawozdania Bratniej Pomocy za rok 1932).

W bilansie otwarcia uwidoczniło natomiast:

Dłużnicy za pożyczki	zł. 50.145,41
Interesenci	„ 1.885,50
	<u>zł. 52.030,91</u>

Przegrupowania powyższe tłumaczą się zmianą rozplanowania kont w Dzienniku-Głównej w r. 1933.

2. Bilans otwarcia przy przeniesieniu do dzienników (metody amerykańskiej) został rozbity na trzy części, a to stosownie do podziału organizacyjnego Bratniej Pomocy na trzy odrębne rachunkowe wydziały: Ogólny, t. j. Centralę, Letnisko i Wydział Gospodarczy, przyczem część dotycząca tego ostatniego, przeniesiona została dopiero z końcem roku.

3. Na całość księgowości Bratniej Pomocy składa się:

- a) Księgowość Wydziału Ogólnego (Centrali),
- b) „ Wydziału Gospodarczego,
- c) „ Letniska.

ad a) W *Wydziale Ogólnym* prowadzono w roku 1933 dwa dzienniki tabelaryczne (amerykańskie), osobne dla transakcyj gotówkowych — dziennik kasowy, i osobno dla transakcyj niegotówkowych — dziennik memorjałowy. Obroty miesięczne z Dziennika Kasowego przenoszono miesięcznie do Dziennika Memorjałowego, otrzymując w ten sposób sumę obrotów miesięcznych. Z końcem roku sporządzono tabelaryczne zestawienie roczne miesięcznych obrotów, co zastąpiło księgę główną.

Ponadto prowadzono szereg ksiąg pomocniczych jak: księgi interesentów, tabelaryczną księgę udzielonych pożyczek z uwzględnieniem ich rodzaju, kartotekę dłużników z tytułu pożyczek, księgę kontrolną przyznanych obiadów i kolacyj skryptowych, księgę protokółów posiedzeń Zarządu i t. p. Księgowanie do Dzienników uskuteczniało na podstawie asygnat jednakowych tak dla przychodu i rozchodu kasy, jak i dla transakcyj memorjałowych. Do asygnat dołączano inne dowody oryginalne jak rachunki, listy płac i t. p.

ad b) W *Wydziale Gospodarczym* prowadzono jeden „Dziennik-Główną” jako księgę zasadniczą, oraz księgę kasową i podręczne księgi magazynowe. Ponadto sporządzano dziennie raporty, z których wynikał cały obrót we wszystkich działach Wydziału Gospodarczego jak śniadalnia, bufet, kuchnia i magazyn oraz kalkulacja dzienna. Raporty sporządzane były przez gospodynię dla kierownika Wydziału.

Księgowanie do Dziennika-Głównej odbywało się na podstawie bądź to odbitek asygnat z Centrali, bądź też asygnat wewnętrznych wystawionych w Wydziale. Do asygnat dołączono odpisy oryginalnych rachunków, przechowywanych w Cen-

trali. Wszelkie wypłaty uskuteczniiano za pośrednictwem Centrali. Do księgi kasowej księgowano łącznie zbiory dzienne na podstawie specjalnych asygnat wewnętrznych; zbiory te w całości przelewano z końcem miesiąca na konto Centrali.

ad c) Dla Letniska prowadzono również odrębny „Dziennik-Główną”, do którego księgowano na podstawie odrębnie zbieranych i przechowywanych dowodów.

Tak Centrala (Wydz. Gosp.) dla poszczególnych Wydziałów, jak i Wydziały dla Centrali prowadziły u siebie odrębne konta, przy pomocy którego wzajemnie się rozliczali.

4. Techniczne badanie ksiąg odbyło się w kierunku ustalenia:

- a) zgodności zapisów z dowodami;
- b) formalności dowodów;
- c) zgodności ksiąg zasadniczych z księgami pomocniczymi;
- d) zgodności zawiadomień P. K. O. z kontem P. K. O.;
- e) zgodności rachunkowej inwentur z bilansami poszczególnych wydziałów;
- f) zgodności adycji i przeniesień.

ad a) W *Centrali* przy porównaniu memorjału z dowodami, szczegółowemi za miesiące styczeń, luty, maj, wrzesień, październik, listopad i grudzień oraz dorywczem w pozostałych miesiącach i dziennika kasowego szczegółowo za styczeń, kwiecień (rozchód), maj, październik i grudzień od 15-go, a reszta dorywcza, stwierdzono zgodność rachunkową zapisów z asygnatami. Nie stwierdzono asygnat niewpisanych do ksiąg, stwierdzono natomiast brak asygnaty nr. 13/28 na 4,55 zł.

W *Wydziale Gospodarczym* porównano zapisy w dzienniku z dowodami szczegółowo za styczeń, luty, marzec i grudzień i dorywczo za resztę miesięcy. Braków nie stwierdzono.

W *Wydziale Letniskowym* porównując dowody z księgowaniami w części szczegółowo, a w części dorywczo, stwierdzono brak dowodów na drobne kwoty:

- do pozycji przychodu kasy nr. 789 na str. 93 dziennika,
- do pozycji rozchodu kasy nr. 1016 na str. 102,
- do pozycji niegotówkowych nr. 824 i 826—832 na str. 94.

Ponadto porównano wrywkowo szereg wzajemnych księgowiń pomiędzy Wydziałami i Centralą, nie natrafiając na żadne rozbieżności.

ad b) W *Centrali* wszystkie asygnaty są wystawiane przez urzędnika i w większości noszą jego podpis. Przy wpłatach lub wypłatach gotówkowych względnie czekiem, asygnaty podpisywał również interesent, wzgl. dołączano do asygnaty jego kwit, lub pokwitowany rachunek. W wielu natomiast wypadkach, tak ra dowodach memorjałowych, np. w lutym 2/18 do 2/23, większość dowodów w czerwcu, jak i w kasowych rozchodowych np. 8/303 do 8/310, 101/458 i 459 i szereg innych, brak podpisu wzgl. signum skarbnika, który w myśl art. 85 regulaminu Zarządu jest przewodniczącym Wydziału Finansowego, a według art. 86 ma nadzór nad księgowością i kieruje polityką finansową Bratniej Pomocy. Powyższa formalna usterka ma charakter chroniczny i należy bezwzględnie zapobiec temu; przez ręce bowiem kierownika Wydziału Finansowego, jako jednostki odpowiedzialnej za finanse Stowarzyszenia, winny bezwzględnie przechodzić wszystkie dowody przed zaksięgowaniem, a jeżeli chodzi o gotówkowe, to przed zrealizowaniem zaszłości i dopiero placet kierownika upoważniać winien personel urzędniczy do realizowania danej zaszłości i jej zaksięgowania. Nieścisle przestrzeżenie powyższej zasady spowodować może szkody materialne dla stowarzyszenia, a nie zmniejsza odpowiedzialności kierownika.

Ponadto stwierdzono asygnaty bez jakichkolwiek wogóle podpisów, których żadną miarą nie można uznać za formalny dowód księgowy, nawet gdyby to była zaszłość niegotówkowa, np. dowód memorjałowy, Dow. nr. 6/8, 11, 12, 17, 20, 21, 25, 27, 28, 30 i 31. Kasowe 110/395 do 397.

Przy uskutecznianiu wypłat czekami należy bezwzględnie żądać pokwitowania odbioru czeku, co w kilku wypadkach nie miało miejsca. Dow. nr. 2/9, 15/5, 15/2, 15/1, 7/24 i 7/32.

W *Wydziale Gospodarczym* zarówno asygnaty wystawione wewnątrz Wydziału jak i kopje otrzymywane od *Centrali* nie były zupełnie sygnowane przez kierownika tego wydziału. Mają tu zastosowanie te same uwagi co i do kierownika wydziału finansowego. Do asygnat za rachunki dostawców Wydz. Gosp., prowadzącego zupełnie odrębną księgowość, dołączano w zasa-

dzie odpisy rachunków oryginalnych, zatrzymywanych przez Centralę, które były potrzebne Wydziałowi Gospodarczemu do kontroli magazynu, kalkulacji i t. p. Należy bowiem zaznaczyć, że Wydział Gospodarczy w r. 1933 nie uskutecznił żadnych wypłat samodzielnie, lecz za pośrednictwem Centrali. Metoda taka miała tę złą stronę, że odbierano od dostawcy zawsze dwa identyczne rachunki, przyczem jeden z nich miał być duplikatem, jednakże w wielu wypadkach, zwłaszcza, jeżeli chodzi o dostawców drobnych, dawali oni dwa rachunki równobrzmiące, lecz bez zaznaczenia duplikatu, co powodowało często, że tak Centrala, jak i Wydział Gospodarczy posiadały oryginalne rachunki dla tej samej transakcji. Nie stwierdzono na tem tle żadnych nadużyć, co jednakże nie wyklucza, że w przyszłości mogłyby zaistnieć nadużycia przez podwójne wypłacenie jednego rachunku. Jak stwierdzono, zastosowano w bieżącym roku gospodarczym całkowitą decentralizację Wydziału Gospodarczego, który uskutecznił wypłaty dostawcom bezpośrednio, rozliczając się perjodycznie z Centralą, wobec czego znika potrzeba żądania podwójnych rachunków od dostawców, lecz tem większy należy położyć nacisk na konieczność sygnowania dowodów, przez odpowiedzialnego za ten Wydział członka Zarządu.

Wydział Lotniskowy. Asygnaty są podpisywane w zasadzie przez kierownika tego wydziału, lecz są również i bez podpisu, asygnaty przychodowe nr. 74/216, 83/501, 85/561, 85/565 i asygnaty rozchodowe nr. 91/728 brak podpisu odbierającego na zł 45,50, oraz większość asygnat memorjałowych bez podpisu kierownika.

ad c) *W Centrali* stwierdzono dorywczo zgodność zapisów w księgach pomocniczych z zapisami w Dzienniku Kasowym i w Memorjale, i tak: porównano dorywczo księgę pożyczek z dowodami, z dziennikiem kasowym i z księgą protokółów przyznanych pożyczek; porównano dorywczo kartotekę dłużników za pożyczki z księgą pożyczek i z dowodami, porównano dorywczo księgę interesentów z dziennikiem kasowym i z memorjałem. Żadnych niezgodności nie wykryto.

W Wydziale Gospodarczym: Porównano szczegółowo księgę kasową z Dziennikiem Głównym, nie wykrywając niezgodności. Natomiast nie uskutecznilo porównań z księgą magazynową, która służyć miała tylko jako księga podręczna dla magazyniera.

Z księgi magazynowej niemożliwym było obliczyć każdorazowy stan magazynu, bowiem nie zawierała zapasu początkowego i nie była sumowana. Prowadzenie szczegółowej kontroli magazynu jest nieodzowne i opieranie się na luźnych notatkach magazyniera, wzgl. nawet na wiarogodnych raportach gospodyni i szefa kuchni, nie ujętych w systematyczną kontrolę rachunkową, umożliwiającą w każdej chwili ustalenie stanu zapasów w magazynie, jest niewystarczające.

ad d) Porównano dorywczo odcinki i zawiadomienia P. K. O. z kontem P. K. O., nie stwierdzając usterek, ani w Centrali, ani w Wydziale Gospodarczym, który ma swoje odrębne konto w P. K. O.

ad e) Przy porównaniu rachunkowem inwentur z bilansem nie stwierdzono niezgodności.

ad f) Sprawdzono dorywczo zgodność adycji i przeniesień we wszystkich księgach i inwenturach, nie stwierdzając błędów.

II. WYJAŚNIENIA POZYCYJ BILANSOWYCH

według załączonego bilansu i rachunku strat i zysków Centrali.

A k t y w a.

Kasa: Wykazany stan zł 1.325,22 jest zgodny z saldem konta kasy w dzienniku kasowym; brak protokularnego potwierdzenia Komisji Rewizyjnej zgodności stanu faktycznego z saldem książkowym, co w przyszłości powinno mieć miejsce.

Banki: Salda kont bankowych wykazane w inwenturze są zgodne z wyciągami banków, a w szczególności:

w P. K. O. nr. 208-559	zł 1 592,27
w Banku Związku Spółek Zarobkowych	„ 107,77
w Komunalnej Kasie Oszczędności rachunek oszczędnościowy	„ 526,68
w Komunalnej Kasie Oszczędności rachunek bieżący	„ 21,85

Razem: zł 2 248,57

Pozyczki: Stan wykazano zgodnie z inwenturami, sprawdzonemi dorywczo z kontami kartoteki dłużników za pożyczki. Odnośnie tej pozycji należy zaznaczyć, że tylko z grupy pożyczek indeksowych na zł 3.305,40 wyeliminowano pożyczki nie-

ściągalne na zł 350,—, których wprawdzie nie uwidoczniiono odrębnie w bilansie, co powinno mieć miejsce, lecz wykazano w odrębnym załączniku i stworzono stosowną rezerwę delcredere w pasywach. Jest kwestją niewątpliwą, że wśród innych grup pożyczkowych znajduje się również pewna część należności nieściągalnych, zwłaszcza jeżeli chodzi o osoby nieżyjące, jak np. według przypadkowo zdobytych przezemnie wiadomości o zgonie śp. Kazimierza Zientary, który pozostał winien zł 54,20 za pożyczkę wekslową i 86,— zł w różnych pożyczkach, razem 140,20 zł, którą to sumę niewątpliwie należy odpisać.

Wobec ograniczenia zakresu rewizji nie było możliwem ustalić, ile podobnych pozycji tkwi w bilansie, w każdym razie Zarząd winien w bieżącym okresie gospodarczym zająć się uzyskaniem możliwie szczegółowych danych o stanie majątkowym swych dłużników i stosownie do tego sklasyfikować swoje wierzytelności z tytułu pożyczek na:

- a) ściągalne pewne i te w terminie inkasować;
- b) ściągalne zaległe i te inkasować, stosując wszelkie stojące do dyspozycji rygory przy rewindykacji grosza społecznego;
- c) wątpliwe, do których wypadnie prawdopodobniej zaliczyć większą część, co jednak będzie rzeczą zupełnie zrozumiałą, jeżeli się weźmie pod uwagę filantropijny charakter instytucji, udzielającej najczęściej pożyczek długoterminowych osobom, których zdolność płatnicza ma być dopiero ustalona w przyszłości po ukończeniu studjów. Tych dłużników należy mieć w osobnej, stale badanej i uzupełnianej ewidencji, a wykazywać sumę tych należności w bilansie w osobnej pozycji. Pozatem byłoby wskazane tworzenie specjalnych rezerw w pasywach, na pokrycie nieprzewidzianych strat z tytułu tych pożyczek. Pamiętać przytem należy, aby na pożyczki tego rodzaju w budżecie rocznym nie przekraczać sumy uzyskanych na ten cel subwencji;
- d) nieściągalne i te spisywać na straty, pozostawiając jedynie, jeżeli dłużnik żyje, w ewidencji 1 grosz pro memoria.

Dłużnicy: Na sumę zł 1.363,66 składa się 7 dłużników, z czego dwaj z tytułu zaległych należności za letnisko na zł 187,65

według oświadczenia Zarządu są wątpliwi; zł 675,— są wpłatą na poczet kasy rejestracyjnej, na dostarczenie której zawarto umowę z dostawcą. Wobec nieścisłego wykonania umowy suma stała się sporną. Zaznaczyć przytem należy, że dostawca posiada według oświadczenia Zarządu weksle zaprotestowane Bratniej Pomocy na zł 1.825,—, które otrzymał w swoim czasie tytułem zabezpieczenia swojej pretensji płatnej ratałnie za dostarczenie kasy rejestracyjnej. Weksle te nie są księgowane i w bilansie nie figurują. Pozostali dłużnicy z tytułu różnych rozliczeń nie dają powodu do zastrzeżeń.

Letnisko: Suma zł 4.100,48 jest zgodną z saldem tego konta i koresponduje z pozycją Bratniej Pomocy w pasywach bilansu Letniska.

Ruchomości: Zgodności sumy zł 8.897,52 z rzeczywistą wartością nie można stwierdzić z powodu braku szczegółowej inwentury; odpisano na straty z tytułu amortyzacji zł 2.868,89, co stanowi ca. 25%. Przy najbliższym bilansie należy bezwzględnie sporządzić szczegółowy spis wszystkich ruchomości z wymienieniem kosztów nabycia oraz z uwzględnieniem amortyzacji za okres używania każdego przedmiotu.

Papiery wartościowe: Na 911,50 zł wartości bilansowej papierów wartościowych składa się 6 obligacyj 5% Pożyczki Konwersyjnej, 7 obligacyj 4% Pożyczki Dolarowej, 2 akcje Banku Polskiego oraz Pożyczka Narodowa nominalnie na zł 500,—. Odnosnie tych wartości majątkowych należy zaznaczyć, że wymienione obligacje i akcje policzone zostały po kursie z dnia 31. XII. 1933 r., co jest o tyle słuszne, o ile kurs nabycia nie był niższy; Pożyczkę Narodową policzono natomiast po nominale, co jest sprzeczne z zasadami prawidłowego bilansowania i przepisami ustawy, wymaga zatem niezwłocznej korekty do zł 472,—, tj. ceny nabycia. Przyczem nie od rzeczy będzie zaznaczyć, że opłatę stemplową poniesioną przy nabywaniu jakichkolwiek obiektów majątkowych należy policzyć na konto wynikowe, a nie doliczać do wartości danego obiektu, co miało miejsce przy nabyciu Pożyczki Narodowej. (Dow. 12/33).

Sumy przechodnie składają się z poniesionych kosztów na rachunek przyszłego okresu w aktywach zł 840,— i tak samo w pasywach zł 578,— z sum pobranych na okres przyszły.

Pa s y w a :

Wierzyciele: Zł 13.158,47 składają się w części z należności za opiekę lekarską i zdrowotną, w części z należności dostawcom za instalacje i materiały piśmienne, oraz zł 3.000,— tytułem krótkoterminowej pożyczki w Komunalnej Kasie Oszczędności.

Wydział Gospodarczy: Zł 17.237,39 jest saldem z rachunku tego Wydziału, które powstały z tytułu wzajemnych rozliczeń i koresponduje z odpowiednią pozycją w aktywach bilansu Wydziału Gospodarczego.

Kapitał zakładowy: Zł 15.000,— wynosi połowę sumy przewidzianej przez art. 85 statutu Bratniej Pomocy. Ograniczenie części kapitału własnego jako stałego kapitału zakładowego nie ma właściwie prawnego znaczenia i może być tylko pewnym orientacyjnym wskaźnikiem w polityce gospodarczej Zarządu.

Fundusz rezerwowy zł 3.239,88 wyodrębniony został zgodnie z art. 84 i 86 statutu. Znaczenie tego funduszu wyjaśniono powyżej. Zaznaczyć należy, że wymieniona suma zł 3.239,88 powstała nie z 10% wydzielenia z nadwyżki bilansowej jak tego wymaga art. 86 statutu, lecz z jednorazowego podziału czystego majątku na kapitał zakładowy i odpowiednie fundusze przy dostosowaniu struktury bilansu do wymagań statutu.

Fundusz budowy domu zł 6.516,45 powstał ze specjalnych świadczeń członków i w ciągu roku wzrósł o 1.474,— zł.

Fundusz zdrowia zł 13.483,61 powstał z podziałów rocznych nadwyżek bilansowych. Po zatwierdzeniu bilansu za rok 1932 nie uległ fundusz żadnej zmianie.

Fundusz delcredere zł 3.133,31.

Rezerwa delcredere zł 350,—.

Obie pozycje niesłusznie są nazwane funduszem i rezerwą i niepotrzebnie rozdzielone. Oba rachunki należało wykazać łącznie jako rachunek delcredere, którego celem jest wskazanie sumy, o którą dłużnicy, w tym wypadku „Pożyczki” zostali oszacowani za wysoko w aktywach. Obie sumy łącznie wynoszą zaledwie 5% sumy udzielonych pożyczek, co niewątpliwie jest oceną zbyt optymistyczną. Szczegółowe wskazania omówione zostały przy pozycji „Pożyczki”.

Nadwyżka bilansowa, wynosząca zł 11.971,90, przypada do dyspozycji władz Stowarzyszenia. Pożądanem by było, aby nadwyżką dysponowało Walne Zebranie na wniosek Zarządu i Komisji Rewizyjnej, czego obecny statut nie przewiduje.

Poza wymienioną sumą nadwyżki bilansowej Centrali, Wydział Gospodarczy wykazuje zysku zł 3.363,72 oraz Letnisko zł 569,91, co stanowi razem 15.905,53 zł.

W roku 1933 podzielił Zarząd wykazane zyski w trzech bilansach poszczególnych Wydziałów z dnia 31. grudnia 1933 w wadliwy sposób, a mianowicie przed zestawieniem ogólnego bilansu i to w poniżej podany sposób:

10% od 11.971,90 zł nadwyżki Centrali doliczono	
do rachunku Funduszu Rezerwowego	zł 1.197,19
pozostałość tej nadwyżki doliczono do Funduszu	
Delcredere	„ 10.774,71
nadwyżkę Wydziału Gospodarczego doliczono do	
Funduszu Kuchni	„ 3 363,72
nadwyżką Letniska zapoczątkowano Kapitał Za-	
kładowy Letniska	„ 569,91
	<hr/>
	zł 15.905,53
	<hr/> <hr/>

Podział ten jest niezgodny z art. 86 Statutu, który nakazuje przeznaczyć 10% ogólnej nadwyżki, a więc w tym wypadku zł 1.590,55 do Funduszu Rezerwowego, podczas kiedy w rzeczywistości depisano tylko zł 1.197,19, tj. 10% od nadwyżki bilansowej Centrali.

BILANS WYDZIAŁU GOSPODARCZEGO.

A k t y w a :

Banki. Zł 381,23 zgodne z wyciągiem konta. W aktywach brak pozycji Kasa, co jest wytłumaczone, bowiem Wydział Gospodarczy przelewał wszystkie wpływy do Centrali i za jej pośrednictwem regulował swoje zobowiązania.

Bratnia Pomoc. Zł 17.237,39 z tytułu wewnętrznych rozliczeń, koresponduje z identyczną pozycją w pasywach Centrali, skutkiem czego wzajemnie się znosi.

Dłużnicy. Zł 1.472,11 zgodne z inwenturą. Są to drobne kwoty, należne od 104 dłużników, którym Wydział Gospodarczy udzielił kredytu we własnym zakresie w formie obiadów. Należy tu wziąć pod uwagę fakt, że w ciągu roku sprawozdawczego udzielono kredytu na zł 1.206,50, uregulowano tylko zł 233,17, co nie stanowi nawet połowy pozostałości z roku ubiegłego. Kredyt drobny, udzielany przez Wydział Gospodarczy we własnym zakresie nie powinien być tak długotrwały, może bowiem narazić Wydział na straty z tytułu nieściągalnych pretensyj. Rachunku Delcredere dla przypuszczalnych strat z tego tytułu nie stworzono.

Towary. Zł 1.132,77 zgodne z inwenturą.

Ruchomości i inwestycje. Zł 19.391,64 saldo zgodne z kontem i ze spisem, który jednakże nie jest inwenturą, zawiera bowiem nie tylko wydatki na nabyte ruchomości, lecz również i koszty inwestycyjne, jak prace malarskie, murarskie i t. p. Tego rodzaju połączenie wydatków na wspólnem koncie i wstawianie do bilansu w jednej pozycji, nie jest wskazane ze względu na różny ich charakter; różną stopę amortyzacyjną (różne okresy zużycia), oraz ze względu na różną kontrolę. Z załączonego do bilansu spisu nie wynika ilościowy stan ruchomości, w drugim zaś spisie ilościowym brak szacunku wartości, wskutek czego oba są niedostateczne. Wartość ruchomości i inwestycji pomniejszona została do bilansu o 12% amortyzacji. Stopę tą o ile można uznać za dostateczną dla ruchomości, o tyle jest stanowczo za niską dla wydatków inwestycyjnych, które winny być zamortyzowane najwyżej w przeciągu trzech lat. O tyle zatem należy uznać wartość tej pozycji za wysoką.

P a s y w a :

Dostawcy zł 16 120,71. Kwota ta składa się z całego szeregu drobnych należności, rzadko przekraczających 100,— zł różnym dostawcom, oraz z sumy z. 12.744,30, należnej trzem dostawcom. Ta ostatnia kwota budzi pewne zastrzeżenia co do celowości zaciągania u kilku dostawców tak wysokich w stosunku do aktywów zobowiązań, które mogą być w każdej chwili wymagalne. Zwłaszcza jeżeli się weźmie pod uwagę obok wierzycieli Wydziału Gospodarczego sumę „Wierzycieli“ w bilansie Centrali, wynoszącą zł 13.158,47, oraz w bilansie Letniska

zł 2.997,40, co razem tworzy poważną sumę zobowiązań Stowarzyszenia.

Kapitał zakładowy zł 10.000,— został „przydzielony” Wydziałowi dowolnie i mieści się w statutowym kapitale Stowarzyszenia.

Kapitał amortyzacyjny zł 7.706,24 powstał z dowolnego podziału pierwotnego „Kapitału Zakładowego” Wydziału Gospodarczego, figurującego jeszcze w bilansie otwarcia w sumie zł 17.706,24, na *Kapitał Zakładowy* 10.000,— zł i *Kapitał Amortyzacyjny* zł 7.706,24. Jeżeli Zarząd miał na myśli stworzenie specjalnej rezerwy, to niesłusznie nazwał ją „Kapitałem amortyzacyjnym”. Celem bowiem takiego „Kapitału” i Rachunku amortyzacji jest przeciwstawienie w pasywach wartości zbyt wysoko oszacowanych aktywów (w tym wypadku ruchomości). Jeżeli zaś chodziło właśnie o zmniejszenie wartości ruchomości, to należało konsekwentnie w roku bieżącym powiększyć tę pozycję o amortyzację tegoroczną, a nie odpisywać bezpośrednio na straty. Wskazaniem jest przytem stosować jednakową metodę amortyzacji w bilansach wszystkich trzech wydziałów.

Fundusz Kuchni zł 2.424,46 utworzony został z nadwyżki bilansowej Wydziału Gospodarczego za r. 1932.

Nadwyżka bilansowa zł 3.363,72 jest o tyle za wysoka, o ile za nisko amortyzowano wydatki inwestycyjne.

BILANS LETNISKA.

Kasa zł 186,21 zgodnie z saldem Dziennika-Głównej, brak protokołu Komisji Rewizyjnej podobnie jak w Centrali.

Pożyczki Zdrowotne zł 2.535,27

Letnicy „ 1.297,58

Razem zł 3.832,85 zgodnie z inwenturami.

Wszystkie wymienione pozycje, to suma kredytu udzielonego na pobyt na letnisku. Wymieniona suma składa się ze zł 1.364,73 kredytu krótkoterminowego, oraz ze zł 2.468,12 kredytu zdrowotnego długoterminowego. Dla tych pożyczek, zwłaszcza długoterminowych, wskazaniem by było stworzenie rachunku delcredere.

Ruchomości zł 3.703,73 brak jakiegokolwiek spisu lub inwentury. Wymieniona kwota zgodna jest z saldem konta „Ruchomości“, pomniejszonym o 927,05 zł tytułem amortyzacji.

Bratnia Pomoc zł 4.100,48 koresponduje z pozycją „Letnisko“ w bilansie Centrali i powstała wskutek wzajemnych rozliczeń.

Dostawcy. Z sumy zł 2.997,40 należało się dwom dostawcom 2.040,65 zł. Stosuje się tutaj uwagi zamieszczone przy omawianiu podobnej pozycji w bilansie Wydziału Gospodarczego.

Nadwyżka zł 569,91 zapoczątkowuje część Kapitału Zakładowego przypadającą na Letnisko.

III. GOTOWOŚĆ PŁATNICZA.

Na podstawie łącznego bilansu Bratniej Pomocy.

Kapitały obce wykazują w pasywach tylko jedną pozycję, a mianowicie „Wierzyciele“ na zł 32.276,58, co w stosunku do kapitałów własnych (kapitału zakładowego i rezerw faktycznych), wynoszących 55.795,22 zł, stanowi 58%.

Środki majątkowe (obrotowe), mające służyć do pokrycia tych zobowiązań, wynoszą zł 63.578,15 po odliczeniu bilansowego delcredere od sumy wierzytelności.

Jeżeli się jednakże weźmie pod uwagę płynność i realność tych środków, to trzeba stwierdzić, że:

a) pogotowie płatnicze wynosi	zł 5.052,72
wliczając w to gotówkę w kasie i w bankach oraz papiery wartościowe	
b) wierzytelności możliwe do szybkiej realizacji nie przekraczają	„ 5.000,—
co daje razem	zł 10.052,72

t. j. zaledwie trzecią część zobowiązań. Wydział Gospodarczy posiada między innymi dostawcę, wobec którego zobowiązanie sięga tej właśnie kwoty. A zatem jeden wierzyciel może spowodować trudności płatnicze Stowarzyszenia. Przyznać trzeba, że kredyt, z którego korzysta Stowarzyszenie, jest w lwiej części bezprocentowy, moment ten nie powinien jednakowoż powodować mylnych wniosków, że z kredytu takiego należy w najszer-

szej mierze korzystać. Każdy bowiem kredyt, stosowany w nadmiernej wysokości i lokowany w mało płynnych środkach majątkowych, prędzej czy później spowoduje trudności płatnicze, które po części już się pojawiły, gdyż nie zapłacono w terminie należności jednej instytucji publicznej i jednego związku zawodowego na łączną sumę zł 7.522,54. Dlatego też zalecałoby się w najbliższej przyszłości przeprowadzić planową akcję oddłużeniową Stowarzyszenia. Przed doprowadzeniem gotowości płatniczej do normalnego stanu, nie jest wskazaniem czynienie jakichkolwiek nowych inwestycji, o ile się nie uzyska specjalnych na te cele przeznaczonych subwencji.

IV. RENTOWNOŚĆ WZGL. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ.

Najpoważniejszą pozycją wydatków są koszty administracyjne, wynoszące zł 33.263,16.

W kwocie tej mieszczą się:

Centrala	zł 9.625,08
Wydział Gospodarczy	„ 17.056,27
Letnisko	„ 6.581,81

Jeżeli się weźmie pod uwagę wielostronną działalność Stowarzyszenia i związaną z tem konieczność dysponowania odpowiednim aparatem administracyjnym, zwłaszcza zatrudniania sił fachowych, to należy stwierdzić, że wymienione wydatki nie są nadmierne. Jest nawet wskazaniem, aby Centrala jak i Wydział Gospodarczy zatrudnił dobrych fachowców, praktyków z zakresu księgowości. Społeczny bowiem charakter instytucji wymaga, aby kontrola majątkowa zorganizowana była jak najstaranniej. W celach oszczędnościowych możnaby głównemu księgowemu w Centrali oddać nadzór nad księgowością Wydziału Gospodarczego, gdzie pracowałaby stale dobra siła pomocnicza.

Pensje urzędnicze Centrali wynoszą obecnie zł 4.224,50; podniesienie tego wydatku jeszcze o paręset złotych za cenę pozyskania dobrego księgowego, wobec stałego rozwoju instytucji, zawsze się opłaci.

Obrót Wydziału Gospodarczego wynosił zł 98.628,47. Wydatki administracyjne zł 17.056,27, co stanowi 17,3%, a po doliczeniu świadczeń socjalnych 18,5%. Zysk, jaki przyniosły kuchnia, śniadalnia i bufet, nie licząc subwencji, które służą

winny jako delcredere dla wątpliwych dłużników za obiady kredytowe, oraz z pominięciem zysku z fryzjerni za dzierżawę, która jest źródłem dochodu zupełnie odrębnym, wynosi zł 20.503,50, t. j. 20,8%. A zatem akcja obiadowa Wydziału Gospodarczego przyniosła jeszcze ponad 2% czystej nadwyżki. Wynik ten uznać należy za zupełnie zadawalniający, zważywszy, że chodzi tu o instytucję filantropijną-samopomocową, a nie zarobkową.

Letnisko wykazuje kosztów administracyjnych wraz z świadczeniami socjalnymi zł 6.820,59, dochodów zaś z utrzymania letników zł 4.312,42, a łącznie ze sklepikiem 4.462,38 zł, co stanowi zaledwie 65% wydatków. Brakujące 35%, zaczerpnięte jednakże ze specjalnych subwencji, które pozwoliły nawet na stworzenie pewnej nieznacznej nadwyżki bilansowej. Wobec braku samowystarczalności tego wydziału zalecałoby się każdorazową akcją letniskową dostosowywać ściśle do rozmiarów otrzymywanych na ten cel subwencji.

Ogólnie biorąc, samowystarczalność Bratniej Pomocy w roku 1933 przedstawia się następująco:

Normalne dochody (z pominięciem subwencji i dochodów niestałych) wynoszą zł 46.132,88.

Normalne wydatki (z pominięciem różnic kursowych i delcredere) wynoszą zł 50.651,88, a zatem normalne dochody sięgają 91% normalnych wydatków. Stosunek ten wymaga skorygowania o zbyt mały odpis kosztów inwestycyjnych Wydziału Gospodarczego, co jednakże nie wpłynie na obniżenie stosunku więcej niż o 1%. Różnica pomiędzy normalnymi dochodami a wydatkami została pokryta z dochodów nadzwyczajnych, t. j. subwencji i dochodów niestałych (na te ostatnie w głównej mierze składa się zysk z balu, wynoszący zł 2.477,56). Łączna suma dochodów nadzwyczajnych wynosi zł 20.972,83. Dochody te pozwoliły na wykazanie nadwyżki bilansowej w wysokości zł 15.905,53, która stanowi ca 24% ogólnego dochodu. Stosunek ten znów wymaga pewnej korekty, w stratach nie uwzględniono bowiem w należytej wysokości odpisów na nieściągalnych dłużnikach, co było zaznaczone przy omawianiu odpowiednich pozycji bilansowych. Ścisłe obliczenie wysokości tego odpisu wymagałoby specjalnych badań, których wobec ograniczonego zakresu rewizji nie przeprowadzono. Osiągniętą nadwyżkę ze względu na brak należytego odpisu na dłużnikach nieściągalnych

jak i ze względu na wysoką i stale się powiększającą kwotę dłużników, zalecałoby się przeznaczyć po uwzględnieniu statutowego odpisu, na powiększenie rachunku delcredere.

W każdym razie wynik ostateczny za rok 1933 należy uznać za dodatni i zupełnie zadowalający, zadaniem bowiem Bratniej Pomocy nie są zyski, lecz jak najszersza samopomoc w ramach samowystarczalności, a zadanie to zostało w roku 1933 osiągnięte.

Na specjalne podkreślenie zasługuje wysiłek organizacyjny Zarządu, który w roku powszechnego kryzysu zdołał osiągnąć pomyślny rezultat gospodarczy i znacznie rozbudować i usprawnić organizację Stowarzyszenia, pominawszy pewne stosunkowo drobne usterki natury techniczno-formalnej, które są nie do uniknięcia w każdej nowo rozwijającej się instytucji społecznej.

Z uwzględnieniem wszystkich w sprawozdaniu wymienionych usterek poświadczam niniejszem zgodność na załączniku umieszczonego bilansu z dnia 31. grudnia 1933, wykazującego w aktywach i pasywach sumę zł 132.635,55, oraz rachunku strat i zysków, wykazującego sumę zł 67.105,71 z inwenturami i na ogół prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi.

Poznań, dnia 18. maja 1934.

T. S z m y t

Publicznie ustanowiony i zaprzysiężony
rewizor ksiąg na obwód Izby Przemysł.-
Handlowej w Poznaniu.

Ś. p.

Tadeusz Czerwiński

urodzony dnia 10. września 1904 roku w Ozorkowie (wojew. łódzkie), zmarł tragiczną śmiercią w Poznaniu dnia 7. grudnia 1933 r.

Ukończył gimnazjum w Łęczycy w 1923 roku. Już na ławie gimnazjalnej objawiał zamiłowanie do pracy społecznej.

Kiedy w październiku 1926 r. powstała Wyższa Szkoła Handlowa w Poznaniu, zapisał się jako jeden z pierwszych w poczet studentów Uczelni.

Z zapałem, godnym największego podziwu, zabrał się do tworzenia życia organizacyjnego na W. S. H. Jego wszechstronność na tem polu jest zadziwiająca, praca niezmordowana, poświęcenie dla sprawy bezprzykładne.

Brał bardzo aktywny udział w organizowaniu Bratniej Pomocy, Koła Naukowego i korporacji „Mercuria”. W powołanej do życia Reprezentacji Studentów Wyższej Szkoły Handlowej był jednym z najczynniejszych.

Mimo pracy zawodowej umiał zawsze znaleźć czas dla umiłowanej pracy społecznej. Piastował stanowisko wiceprzewodniczącego Sądu Apelacyjnego w Bratniej Pomocy i zastępcy przewodniczącego Komisji Rewizyjnej w Kole Naukowym. Był znany jako jeden z najlepszych przewodniczących walnych zebrań. Między innymi przewodniczył kilku walnym zebraniom Bratniej Pomocy i Koła Naukowego.

Niespożyte są Jego zasługi dla dobra ogółu studentów Wyższej Szkoły Handlowej na stanowisku członka Reprezentacji Stud. W. S. H., w której był czynny przez cały czas jej istnienia. Reprezentował w niej czynnik równowagi, jako normalnie obca jest młodzieży akademickiej. W pracach Reprezentacji głosił zawsze hasło, że robimy nietyle dla siebie, ile przede wszystkim dla tych, którzy po nas przyjdą i którzy z wyników naszych zabiegów, wysiłków i starań realne korzyści czerpać będą.

Był człowiekiem o nieprzeciętnej umysłowości i wybitnych zdolnościach i jako taki pracował w Reprezentacji bardzo wiele, wkładając w każde powierzone Mu do opracowania zadanie całego Siebie.

Stale i na każdym kroku podkreślał, że tylko i jedynie wytrwała, konsekwentna praca i jej wynikami, należyta organizacja, spójnością wewnętrzną i jednomyślnością nazewnątrz uzyskać możemy równouprawnienie z innymi uczelniami akademickimi. Sprawie tej też oddał się całą duszą, akcji o równouprawnienie poświęcił wszystkie najlepsze swe siły.

Pierwszym sukcesem Jego zabiegów było uzyskanie równouprawnienia i praw członków zwyczajnych dla korporacji, zorganizowanych przy W. S. H., na VII. Zjeździe Związku Polskich Korporacji Akademickich w 1929 roku we Lwowie.

We wrześniu roku 1929, jako jeden z najenergiczniejszych organizatorów Kongresu Ogólno - Korporacyjnego wybrany został przewodniczącym Komisji Programowo-Uroczystościowej. Wybór studenta W. S. H. był wynikiem owocnej Jego pracy nad podniesieniem znaczenia naszej Uczelni i stanowi dalszy krok w zbliżeniu naszych organizacji z organizacjami innych polskich uczelni.

Szerokie zainteresowanie i intensywna działalność na terenie społecznego życia akademickiego i praca zawodowa nie przeszkodziły Mu w biegu studjów, które ukończył zdobyciem dyplomu w roku 1932.

W październiku 1926 r. wstępuje Zmarły jako jeden z pierwszych do Konwentu Mercuria i aż do ostatnich dni życia poświęca się pracy nad udoskonaleniem polskich form korporacyjnych.

Dziełem Jego jest „Program Wychowania Mercuryty“ i pogłębienie ideologii korporacyjnej, którą jako długoletni olderman wpajał kilku pokoleniom giermków korporacji.

W K! piastuje kilkakrotnie najwyższe stanowiska, ciesząc się powszechną miłością komilitonów, którą zdobył Mu Jego prawy charakter, talent wychowawczy i szlachetna do głębi natura.

Całą działalność ś. p. Tadeusza Czerwińskiego cechowała głęboko zrozumiana i rozumnie ujęta dbałość o podniesienie poziomu życia akademickiego we wszelkich jego przejawach.

Odszedł od nas jak prawdziwy rycerz, do ostatniej chwili na posterunku, do ostatniej chwili czujny i baczny na najdrobniejsze wydarzenia życia akademickiego.

Pozostawia po Sobie pamięć bojownika idei i niestrudzonego pracownika i organizatora naszego akademickiego życia społecznego.

Cześć Jego pamięci!

Bilanse i rachunki
strat i zysków

Bilans zamknięcia Centrali per 31 grudnia 1933.

AKTYWA

PASYWA

	zł	gr
Kasa	1.325,22	
Banki	2.248,57	
Pożyczki:		
a) indeksowe	3.305,40	
b) wekslowe	6.339,56	
c) żywnościowe	32.702,45	
d) zdrowotne	13.831,75	
e) mieszkaniowe	4.865,—	
f) różne	3.937,90	
Dłużnicy	64.982,06	
Letnisko	1.363,66	
Ruchomości	4.100,48	
Papiery wartościowe:		
a) pożyczka narodowa	500,—	
b) akcje	163,—	
c) obligacje	248,50	
Sumy przechodnie	911,50	
	840,—	
	84.669,01	
Wierzyciele		13.158,47
Wydział Gospodarczy		17.237,39
Kapitał zakładowy		15.000,—
Fundusz rezerwowy		3.239,88
budowy domu		6.516,45
zdrowia		13.483,61
delcredere		3.133,31
Rezerwa delcredere		350,—
Sumy przechodnie		578,—
Nadwyżka bilansowa		11.971,90
		84.669,01

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(—) *Józef Mertha* (—) *Teofil Gołębiowski*
Przes Kier. Wydz. Fin.

Poznań, dnia 31 grudnia 1933.

Za Komisję Rewizyjną:

(—) *Franciszek Żynda* (—) *Leonard Łukaszcwski*
Przewodniczący Członek Kom. Rew.

Rachunek Strat i Zysków Centrali per 31 grudnia 1933.

STRATY

	zł	gr
Koszty ogólne	10.321,27	
Opieka zdrowotna	7.714,38	
Czytelnia	262,66	
Koło Muzyczne	497,04	
• Agenda Pośrednictwa Pracy	23,64	
Różnice kursowe	198,30	
Amortyzacja ruchomości	2.868,89	
Amortyzacja inwestycji	750,10	
Rezerwa delcredere	350,—	
Czysty zysk	11.971,90	

34.958,18

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Merika* Prezes
(-) *Teofil Golebiowski* Kier. Wydz. Fin.

Poznań, dnia 31 grudnia 1933.

ZYSKI

	zł	gr
Opłaty akademickie:		
a) na cele ogólne	12.867,40	
b) na cele opieki zdrow.	5.514,60	
Składki członkowskie	2.185,—	
Subwencje	11.840,75	
Dochody niestałe	2.550,43	

34.958,18

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Franciszek Żynda* Przewodniczący
(-) *Leonard Łukaszewski* Członek Kom. Rew.

Bilans zamknięcia Letniska per 31 grudnia 1933.

AKTYWA

	zł	gr
Kasa	186,	21
Pożyczki zdrowotne	2.535,	27
Letnicy	1.297,	58
Ruchomości	3.703,	73
	7.722,	79
Weksle gwarancyjne	628,	62
	8.351,	41

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Merlika*

Prezes

(-) *Teofil Golebiowski*

Kter. Wydż. Fin.

Poznań, dnia 31 grudnia 1933.

PASYWA

„Bratnia Pomoc”	4.100,	48
Dostawcy	2.997,	40
Sumy przechodnie	55,	—
Nadwyżka	569,	91
	7.722,	79
Różni za weksle gwarancyjne	628,	62
	8.351,	41

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Franciszek Żynda*

Przewodniczący

(-) *Leonard Łukaszcwski*

Członek Kom. Rew.

Rachunek Strat i Zysków Letniska per 31 grudnia 1933.

STRATY

	zł	gr
Koszty likwidacji letniska w Kuźnicy Zb.	627,	12
Koszty organizacji letniska w Runowie Kr.	1.527,	41
Koszty likwidacji letniska w Runowie	244,	73
Koszty administracyjne	4.182,	55
Świadczenia socjalne	238,	78
Amortyzacja ruchomości	927,	05
Nadwyżka	569,	91
	<hr/>	
	<hr/> <hr/>	
	8.317,	55

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Merika* Prezes
 (-) *Teofil Gołębiowski* Kier. Wydz. Fin.

Poznań, dnia 31 grudnia 1933.

ZYSKI

	zł	gr
Subwencja	3.855,	17
Utrzymanie	4.312,	42
Sklepik	149,	96
	<hr/>	
	<hr/> <hr/>	
	8.317,	55

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Franciszek Żynda* Przewodniczący
 (-) *Leonard Łukaszcwski* Członek Kom. Rew.

Zestawienie pozycji bilansowych Centrali per 31 maja 1934.

AKTYWA

	zł	gr
1. Kasa	56,31	
2. Banki	1.026,97	
3. Papiery wartościowe	911,50	
4. Pożyczki	76.893,25	
5. Ruchomości	10.324,26	
6. Letnisko	2.993,57	
7. Sumy przechodnie	678,—	
8. Różne	34,88	
	92.918,74	

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Meritka*   (-) *Teofil Gotębtowski*
Prezes   Kłier. Wydz. Fin.

Poznań, dnia 31. maja 1934.

PASYWA

1. Kapitał zakładowy	15.000,—
2. Fundusz rezerwowy	32.178,70
3. Fundusz budowy domu	7.262,45
4. Wydział Gospodarczy	22.797,10
5. Interesenci	6.657,58
6. Saldo (zysk)	9.022,91
	92.918,74

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Franciszek Żynda*   (-) *Leonard Łukaszeński*
Przewodniczący   Członek Kom. Rew.

Zestawienie pozycji bilansowych Wydziału Gospodarczego per 31 maja 1934.

AKTYWA

PASYWA

	zł	gr
1. Kasa	2.280,52	
2. Banki	366,06	
3. Bratnia Pomoc	22.797,10	
4. Dłużnicy	1.347,76	
5. Ruchomości	23.858,90	
6. Magazyn	341,68	
7. Różne	1.684,81	
	<u>52.676,83</u>	
	<u><u>52.676,83</u></u>	

Za Zarząd Bratniej Pomocy:

(-) *Józef Meritka* (Prezes)
(-) *Józef Bugajski* (Kier. Wydz. Gosp.)

Poznań, dnia 31. maja 1934.

Za Komisję Rewizyjną:

(-) *Franciszek Żynda* (Przewodniczący)
(-) *Leonard Łukaszewski* (Członkowie Kom. Rew.)
(-) *Edward Thiede*

BILANS

Bratniej Pomocy Studentów
Wyższej Szkoły Handlowej
w Poznaniu

AKTYWA

Rachunek	Centrala			
	zł	gr	zł	gr
Kasa			1 325,22	
Banki			2 248,57	
Papiery wartościowe			911,50	
Pożyczki			64 982,06	
Dłużnicy			1 363,66	
Towary				
Sumy przechodnie			840,—	
Ruchomości			8 897,52	
Centrala				
Letnisko			4 100,48	
			84 669,01	
Weksle kaucyjne				
			84 669,01	

Bilans Bratniej Pomocy Studentów

Wydział Gospodarczy		Letnisko				Ogółem Bratnia Pomoc			
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
				186,21		1 511,43			
		381,22				2 629,79			
						911,50			
				2 535,27		67 035,98			
		1 472,11		1 297,58		4 614,70			
		1 132,77				1 132,77		77 836,17	
								840,—	
		19 391,64		3 703,73		31 992,89			
		17 237,39				17 237,39			
						4 100,48		21 337,87	
		39 615,13		7 722,79		132 006,93			
				628,62		628,62			
		39 615,13		8 351,41		132 635,55			

Za Zarząd Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu:
 (—) *Józef Mertka*
 Prezes Bratniej Pomocy.

(—) *Teofil Gołębiowski*
 Kierownik
 Wydziału Finansowego.

Poznań, dnia 31. grudnia 1933 r.

Wyższej Szkoły Handlowej w dniu 31 grudnia 1933.

PASYWA

Rachunek	Centrala		Wydział Gospodarczy				Letnisko				Ogółem Bratnia Pomoc			
	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
Kapitał zakładowy			15 000,—		10 000,—			569,91			25 569,91			
Fundusz rezerwowy	3 239,88													
Dopis nadwyżki bilansowej	1 197,19		4 437,07								4 437,07			
Fundusz amortyzacyjny					7 706,24						7 706,24			
„ budowy domu			6 516,45								6 516,45			
„ kuchni				2 424,46										
Dopis nadwyżki bilansowej				3 363,72	5 788,18						5 788,18			
Fundusz zdrowia			13 483,61								13 483,61			
„ delcredere	3 133,31													
Dopis nadwyżki bilansowej	10 774,71		13 908,02								13 908,02		77 409,48	
Rezerwa delcredere			350,—										350,—	
Wierzyciele			13 158,47		16 120,71			2 997,40			32 276,58			
Sumy przechodnie			578,—					55,—			633,—			
Wydział Gospodarczy			17 237,39								17 237,39			
Centrala								4 100,48			4 100,48		21 337,87	
			84 669,01		39 615,13			7 722,79			132 006,93			
Różni za weksle kaucyjne								628,62			628,62			
			84 669,01		39 615,13			8 351,41			132 635,55			

Za Komisję Rewizyjną Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu:

(—) Franciszek Żynda

(—) Leonard Łukaszewski

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.

Członek Komisji Rewizyjnej.

Księgowy:

(—) Tadeusz Sobaszek

Rachunek strat i zysków
Bratniej Pomocy Studentów
Wyższej Szkoły Handlowej
w Poznaniu

Rachunek strat i zysków

Rachunek	Centrala	
	zł	gr
Koszty administracyjne		9 625,08
Opieka zdrowotna		7 714,38
Czytelnia		262,66
Koło Muzyczne		497,04
Agenda Pośrednictwa Pracy		23,64
Różnice kursowe		198,30
Świadczenia socjalne		696,19
Amortyzacja ruchomości		2 868,89
Amortyzacja inwestycyj		750,10
Rezerwa delcredere		350,—
Nadwyżka bilansowa:		
a) dopis do funduszu rezerwowego	1 197,19	
b) " " " delcredere	10 774,71	11 971,90
c) " " " kuchni		
d) " kapitału zakładowego		
		34 958,18

Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły

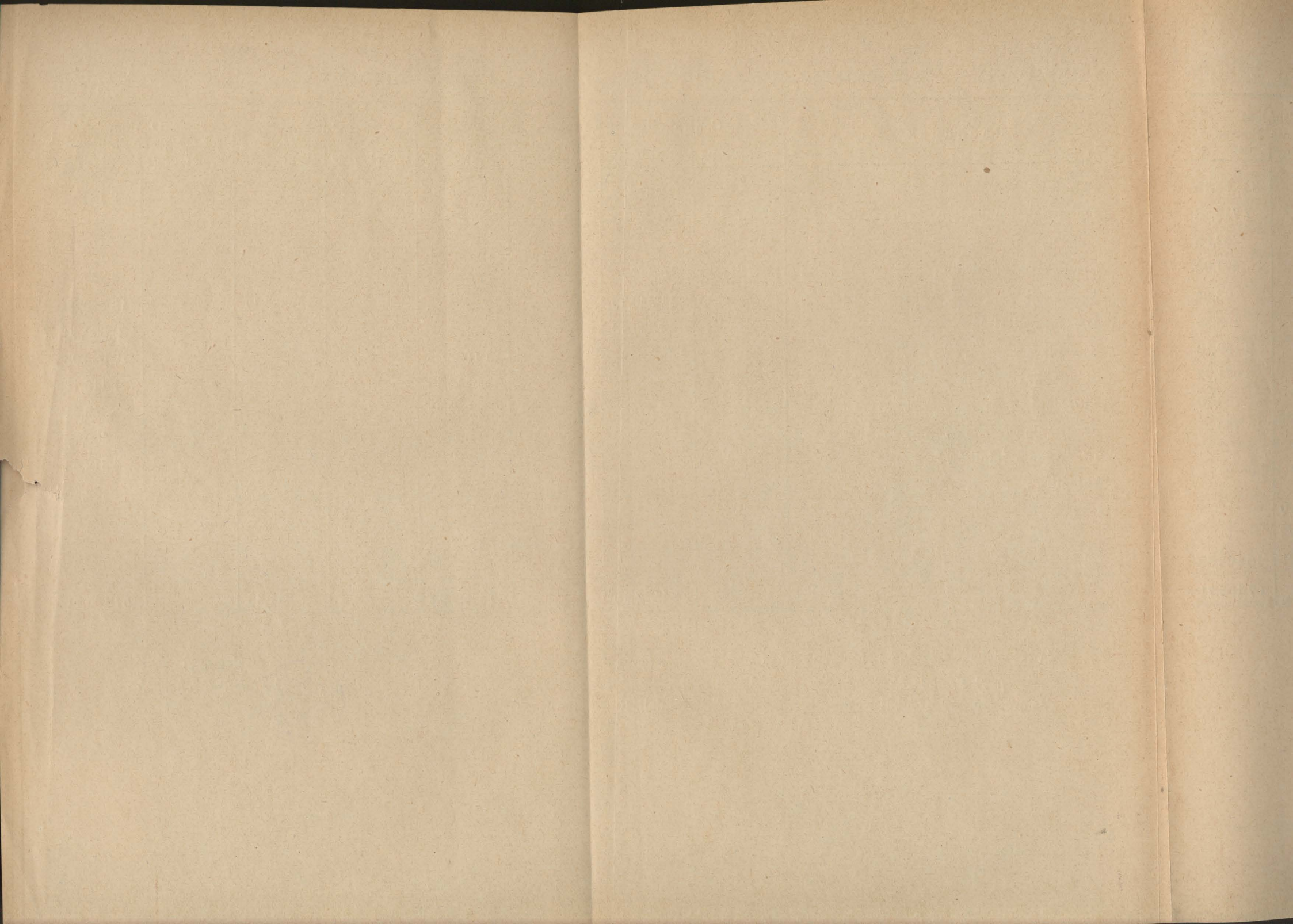
Wydział Gospodarczy	Letnisko				Ogółem Bratnia Pomoc			
	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
			17 056,27		6 581,81			33 263,16
								7 714,38
								262,66
								497,04
								23,64
								198,30
			1 234,16		238,78			2 169,13
			2 175,83		927,05			5 971,77
								750,10
								350,—
								11 971,90
			3 363,72					3 363,72
					569,91	569,91		15 905,53
			23 829,98		8 317,55			67 105,71

Za Zarząd Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu:

(—) Józef Mertka
Prezes Bratniej Pomocy.

(—) Teofil Gołębiowski
Kierownik
Wydziału Finansowego.

Spis rzeczy.

	Str.
1. Wstęp	3
2. Skład władz Stowarzyszenia	5
3. Członkowie honorowi Bratniej Pomocy	7
4. Członkowie „bene meriti” Bratniej Pomocy	9
5. Prezesi Bratniej Pomocy	11
6. Przemówienie p. dyrektora prof. dr. A. Peretiatkowi- cza podczas inauguracji roku akademickiego 1933/34	13
7. Słowo wstępne p. kuratora Fr. Maciejewskiego	23
8. Sprawozdanie Zarządu	27
Część ogólna	29
a) Utrzymanie i dalsza rozbudowa programu	31
b) Utrwalenie zasad własnej polityki samopomocowej	32
c) Polityka personalna	36
d) Polityka finansowa	40
e) Sprawa uprawnień W. S. H.	45
f) Opieka zdrowotna	50
g) Kolonja wypoczynkowa	51
h) Akcja w Starszem Społeczeństwie	54
i) Dalsza reorganizacja księgowości	58
j) Lokale biurowe	62
k) Sprawy ogólne	63
l) Stosunek do Władz Akademickich	64
m) Stosunek do Poznańskiego Komitetu Wojewódz- kiego do Spraw Pomocy Polskiej Młodzieży Aka- demickiej	66
n) Stosunek do organizacyj akademickich	68
o) Zakończenie	70

	Str.
Część szczegółowa	73
a) Sprawozdanie Sekretarjatu	75
b) Sprawozdanie Wydziału Finansowego	81
Wstęp	81
Ocena stanu i krytyka działalności na podstawie analizy bilansu oraz rachunku strat i zysków . . .	83
Omówienie pozycji rachunku strat i zysków . . .	93
c) Sprawozdanie Wydziału Gospodarczego	99
Wstęp	99
Polityka finansowa Wydziału Gospodarczego . . .	100
Ogólna organizacja Wydziału Gospodarczego . . .	105
Sprawozdanie kuchni	112
Działalność kuchni	113
Obiady skryptowe i kolacje	121
Zakończenie	128
Bilans zamknięcia Wydziału Gospodarczego . . .	130
Rachunek strat i zysków Wydziału Gospodarczego	131
d) Sprawozdanie Wydziału Pożyczkowego	133
Część ogólna	133
Przychód	134
Rozchód	139
e) Sprawozdanie Wydziału Zdrowia	151
Ogólne sprawozdanie	151
Spis lekarzy	155
Spis lekarzy-dentystów	159
f) Sprawozdanie Wydziału Ogólnego	161
Agenda Pośrednictwa Pracy	161
Agenda Rozrywkowa	162
Czytelnia	164
g) Sprawozdanie Letniska Akademickiego w Runo- wie Kraińskim	167
h) Sprawozdanie Koła Muzycznego	187

	Str.
i) Spis instytucyj i osób, które udzieliły Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. subwencyj w gotówce . . .	195
Na cele ogólne	195
Na rzecz Letniska w Runowie Kraińskim	197
Na rzecz Wydziału Gospodarczego	198
Na rzecz Zespołu Muzycznego	198
W miejsce biletów na wstęp na bal	198
j) Spis firm, które udzieliły Bratniej Pomocy pomocy w naturze	199
Na rzecz Letniska w Runowie Kraińskim	199
Na rzecz Wydziału Gospodarczego	205
Na rzecz Biblioteki	206
k) Spis członków Bratniej Pomocy	211
9. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej	223
10. Sprawozdanie Sądu Koleżeńskiego	231
11. Sprawozdanie Prokuratora	233
12. Sprawozdanie Rewizora z ramienia W. S. H.	235
13. Nekrolog	254
14. Bilanse i rachunki strat i zysków	257

K. PRZYBYŁA

POZNAŃ

Fabryka Konserw i Wyrobów Mięsnych

Skład hurtowny Św. Marcin 24
Telefon 16-87

Specjalny oddział konserw w puszkach jak:

**parówki, rawickie kielbaski,
krakowskie, wątrobianka,
gulasz, pasztet, nogi gotowane itd.**

Poleca:

**majonezy, galaretki, sałatki,
garnirowane półmiski**

i wykonuje zamówienia tych artykułów na
wszelkie uroczystości.

Wielki wybór

w trwałych wyrobach również i w świeżych wędli-
nach, oraz w wszelkich innych mięsach, jak:

rozbefy, polędwice, kule cielece i t. d.

Bank Cukrownictwa

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Centrala: Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 7

Oddziały:

Warszawa, ul. Karowa 20

Lwów, ul. Akademicka 7

**Załatwia
wszelkie transakcje bankowe**

**Zakup i sprzedaż
walut zagranicznych**

**Zakup czeków podróżniczych
(Travellers Cheques)**

**Wyłączna sprzedaż komisowa cukru ze wszystkich
zrzeszonych Cukrowni polskich.**

Komunalny Bank Kredytowy

Instytucja bankowa prawa publicznego
o popularnej pewności

P o z n a ń
ul. 27 Grudnia 8

Adres telegraficzny „Komunabank“
Konto Czekowe P. K. O. 200-550

Tel. 21 07, 36-36, 51-71, 51-72, 51-74
Żyrokonto w Banku Polskim

**Złatwia wszelkie transakcje,
wchodzące w zakres bankowości**

Otwiera rachunki bieżące, przekazowe
i czekowe na dogodnych warunkach

Przyjmuje depozyty

Uskutecznia przekazy krajowe i zagra-
niczne wszelkiego rodzaju

Pośredniczy w zakupie i sprzedaży pa-
pierów wartościowych

Przyjmuje na przechowanie papiery war-
tościowe

Udziela kredytów komunom, firmom i oso-
bom prywatnym

Dyskontuje weksle.

Za zobowiązania Banku odpowiada przeszło 150 powiatów
i miast Wielkopolski i Pomorza całym swym majątkiem,
wynoszącym przeszło pół miljarda złotych, oraz całą swą
siłą podatkową.

MIESIĘCZNIE

**KOSZTUJE CODZIENNE
WYPOŻYCZANIE KSIĄ-
ZEK Z OSTATNICH NO-
WOŚCI KSIĘGARSKICH
W WYPOŻYCZALNI**

WILK
POZNAN. PODGÓRNA 10.

**Delikatna cera,
świeży wygląd,
przy użyciu
mydeł toaletowych,**

**MYDŁA
PALMOWEGO**

marki

„BLASK“

**Znawcy używają
do golenia tylko
mydło w batonach
marki**

„BLASK“

**gdyż uprzyjemnia
golenie**

„BLASK“

Sp. Akc.

Poznań

S. KAŁAMAJSKI

POZNAŃ - TORUŃ

Pończochy - Rękawiczki - Trykoty - Bielizna
Wyroby dziane - Bluzki - Gorsety
Drobiazgi dla Pań

Największy wybór!

Najtańsze ceny!

BARWA

właściciel: Stefan Kałamajski

Farbiarnia Parowa - Pralnia Chemiczna

**Największe przedsiębiorstwo
= tego rodzaju w Polsce =**

Własne składy przyjąć oraz agentury w Poznańskim
i na Pomorzu

Kinoteatr

„Słońce“

właściciel *Stefan Kałamajski*

Najwspanialszy kinoteatr w Polsce, wyświetla

stale najlepsze programy

GOTUJ

NA GAZIE

**Czystość,
Wygoda,
Oszczędność!**

Najtańsza

HURTOWNIA

KOLONJALNA

W POZNANIU

TO

M. Zywert i Ska

Składowa 4 — Telefon 26-33

„EPOKA”

Śniadalnia - Bar „Amerykański”

Poznań, Plac Wolności 17

Telefon 19-28, 19-52

Codziennie Koncert Artystyczny.

Cukiernia St. Józwiak

Poznań, Plac Wolności 8

Telef. 31-77, 32-77

Dostawa wyrobów cuk. poza dom
w najprzedniejszych jakościach.

RESTAURACJA „ADRIA” WINIARNIA

Poznań, Plac Wolności 19 - Tel. 15-21

Wytworna kuchnia - Pielęgnowane napoje krajowe i zagraniczne
Sala balowa - Gabinety

Właśc.: STANISŁAW JÓZWIAK

Ważne dla wszystkich korporacji!

Wykonuję:

Cyrkle, sygnety,
blaszki pam.,
dewizki i t. d.

Najkorzystniej

we firmie

Najsolidniej

Stefan Zygmanskiak

Poznań, Półwiejska 38, II. p.

Zakład Rytowniczo - Jubilerski.

Chrześcijańska
Spółka Handlowa

„HERMESIA“

HURTOWNIA PAPIERU i MAT. KANCELARYJNYCH

DRUKARNIA

Poznań, ul. Pocztowa 33 (obok Sądu Apelacyjnego) - Tel. 5698

poleca:

WSZELKIE MATERJAŁY KANCELARYJNE,
PRZYBORY SZKOLNE, PAPIERY PAKOWE,
TOREBKI, DRUKI i t. d. po cenach hurtowych

Hurt

Prosimy żądać cenników

Detail

Wszystko przemawia

za kolekturą

CENTOWSKIEGO

Niewątpliwe szczęście — wypłacone miliony
solidność obsługi

Stefan CENTOWSKI

Najstarsza Kolektura Loterii Państwowej
Poznań, pl. Wolności 10

Serce Poznania
Café Esplanade

właściciel: Stanisław Mańczak

Cukiernia
Kawiarnia
Bar
Bilard

Najlepsze orkiestry w Poznaniu

**Tradycyjny i ulubiony lokal
młodzieży akademickiej**

Gebethner i Wolff

Księgarnia i Skład Nut

Poznań

ul. 27 Grudnia 20

Posiada stale na składzie książki
do wszystkich zakładów naukowych

Przedstawicielstwo wydawnictw sowieckich

foto-Chemigrafja
LEON PRIMKE

Poznań: Al. Marcinkowskiego 1 • Tel. 55-53.

klisze drukarskie
kreskowe-siatkowe-wielobarwne
foto-lito   rysunki

„POLSKI WODOMIERZ”

POZNAŃ - UL. GROBLA 15

DOSTARCZA

WYŁĄCZNIE WYRABIANE W KRAJU

WODOMIERZE:

Skrzydłkowe suchobieżne

Śrubowe typu Woltmana

Sprężone W/M—S—Z/K

Stojakowe typu Woltmana

Studzienne typu Woltmana Venturi'ego

STACJE CECHOWNICZE:

KOMPLETNE ORAZ OSOBNE

Manometry rtęciowe różnicowe

Manometry rtęciowe nastawne

Manometry wodne różnicowe

Nasadki z obwodowemi komorami ciśnień

Redukcje z obwodowemi komorami ciśnień

STOŁY I ZBIORNIKI MIERNICZE

Jeśli interesuje Cię przyszły ustrój Polski

czytaj „**PRZEGLĄD POLSKI**“

Tygodnik społeczno-polityczny. Prenumerata miesięczna
60 gr. — Cena egzemplarza 15 gr.

Adres — Poznań, Skarbowa 22, m. 4

CZEKOLADA — CZEKOLADKI

najlepiej i najtaniej
w firmie

Walerja Patyk

Al. Marcinkowskiego 6. - Oddział przy ul. 27 Grudnia 3

GDAŃSKI DOM DELIKATESÓW

M. ROTNICKI, POZNAŃ
UL. FRANC. RATAJCZAKA 36

SPECJALNY MAGAZYN WSZEKICH DELIKATESÓW
SEZONOWYCH, KRAJOWYCH i ZAGRANICZNYCH
H A N D E L W I N

„ERICA”

najlepsza z małych
maszyn piszących.
Cena zł. 380.—

SKÓRA i S-ka, Poznań

Aleje Marcinkowskiego 23 — tel. 18-47

Jeżeli wyznaczasz spotkanie

to tylko w kawiarni

„Metropol”

ulica 27 Grudnia 15

DRUKARNIA L. MISIAK

(dawn. D. O. K. VII)

Poznań, Babińskiego 3 - Telefon 41-15

Wyposażona obficie w doborowy materiał czcionkowy, maszyny drukarskie, introligatornię, litografię i stereotypję, może podejmować się wszelkich prac w zakres drukarstwa wchodzących, począwszy od druków jednobarwnych do najbardziej skomplikowanych i kolorowych.

Obfita ilość maszyn drukarskich, umożliwia szybką dostawę druków masowych.

ZAKŁAD KOTLARSKI

FRANCISZKA WESOŁOWSKIEGO

Poznań, Górna Wilda 108

wykonuje tanio, szybko i pięknie kotły
i wszelkie naczynia kuchenne z miedzi,
niklu i aluminium

Całe urządzenie kuchenne w Bratniej Pomocy
W. S. H. z miedzi wykonała moja firma
ku zupełnemu zadowoleniu Zarządu.

Antoni Rose

Poznań, ul. Nowa 8, tel. 33-81

Właściciel Walerjan Chrzanowski

Rok założenia 1847

Ajentura:

Polskich Maszyn do pisania F. K.

ARTYKUŁY PIŚMIENNE I BIUROWE

Specjalność: wieczne pióra. Naprawa wiecznych piór. Bilety wizytowe

Dobre Gramofony

i najnowsze płyty

dostarcza po najniższych cenach

znana firma

„KASTOR” - św. Marcin 55

Najsmaczniejszy chleb w Poznaniu

jest z piekarni **„SŁOŃCE”**

Poznań, Grobla 2, tel. 36-32

Żądać w sklepach kolonjalnych

Popierajcie Fryzjernię

BRATNIEJ POMOCY STUD. W. S. H.

Obsługa szybka i higieniczna

KUCHNIA ŚNIADALNIA B U F E T

**Bratniej Pomocy Stud. W. S. H.
w Poznaniu**

wydaje w dni powszednie od godziny 9 — 20
w niedziele i święta „ „ 9 — 16

**ŚNIADANIA
O B I A D Y
K O L A C J E**

**SMACZNE! ZDROWE!
OBFITE!**

Bufet zaopatrzony

**W PRZEKAŚKI CIEPŁE
i ZIMNE, CIASTKA, KAWĘ,
HERBATE, PIWO, LIMONIADE,
WODĘ SODOWĄ**

**Radjo! Szachy! Bridge!
S z e l m a !**

Wynajmuje się salę na wieczorki, komersze, zebrania itp.

Cena abonamentowa
obiadu z 3 dań 75 gr.
kolacji z 2 dań 70 gr.
śniadania 15 gr.

SZÓSTY ROK ISTNIENIA!

RUNOWO KRAIŃSKIE

pałac myśliwski b. kanclerza Niemiec.

Miejscowość, położona zdaleka od gwaru miejskiego, pośród olbrzymich borów, nad przepięknym jeziorem, jest wymarzonem miejscem na

LETNISKO AKADEMICKIE

**Zdrowe balsamiczno-żywiczne
powietrze, doskonale 4 razy
dienne utrzymanie, sporty,
gimnastyka, lekka atletyka,
humor, pogoda, woda, odradzają
CIAŁO I DUCHA.**

Czytelnia, biljoteka, dancing, fortepian,
radjo i inne rozrywki.

Cena za jeden dzień pobytu z całkowitem utrzymaniem dla studentów 2,90 zł, dla innych 3.50 zł.

Dla wszystkich 50% zniżki kolejowej.

Studentom W. S. H. członkom Bratniej Pomocy udzielamy długoterminowych pożyczek.

**Chcesz
złożyć
egzamin
pomyślnie ?**

**To ucz się
ze skryptów**

wydanych przez

KOŁO NAUKOWE

**Tow. Studentów Wyższej Szkoły Handlowej
w Poznaniu**

Koszt niewielki! Wynik niezawodny!

Na składzie posiadamy stale wszelkie skoroszyty
i książki wymagane na seminarjach i ćwiczeniach

KAMGARNY, SZEWIOTY MODNE.
Specj. SUKNA WOJSKOWE

Bolesław Wiese

Skład Fabryczny Materiałów Bielskich
Poznań, Stary Rynek 40, tel. 11-26

Gramofony - Płyty
Instrumenty muzyczne

Podręczniki i utwory na zespoły muzyczne poleca

St. Pełczyński
Poznań, ulica 27 Grudnia 1. Telefon 3911

Artykuły sportowe
do wszelkich sportów

Na sezon zimowy specjalnie wielki
wybór nart, łyżew i przyborów do
hockeya na lodzie. Ubłory narciar-
skie z własnych pracowni.

DOM SPORTOWY, Poznań

Św. Marcin 33 — Telefon 55-71

POPIERAJCIĘ

FRYZJERNIĘ

Bratniej Pomocy Stud. W.S.H.

OBSŁUGA SZYBKĄ i HIGJENICZNĄ

Bazar Poznański

Spółka Akcyjna

Założ. 1838 roku

Poznań

H o t e l

urządzony według nowoczesnych wymagań, wyposażony w doskonałe urządzenia higieniczne, posiada stylowe umeblowanie, pokoje z łazienkami, wodę płynącą ciepłą i zimną, telefony do rozmów miejscowych i pozamiejscowych w pokojach.

Ceny umiarkowane — dostosowane do ogólnych warunków.

**Pierwszorzędna Restauracja
Winiarnia**

HURTOWY HANDEL WIN

Piwnice Bazaru słynne w całej Polsce. W piwnicach tych pielęgnuje się od dziesiątków lat najszlachetniejsze krescencje win.

Zaprzysiężeni dostawcy win mszalnych.

Telefony: 5130, 5131, 1037, 1962, 3129.

**Księgarnia - Czytelnia - Kolektura
J. DIPPLA**

Poznań, plac Wolności 11. Telefon 17-94

Zjednoczone
Browary Warszawskie
Haberbusch i Schiele S.
A.

Oddział Poznań

Telefon Nr. 71-62

ulica Szamarzewskiego 4/6

Piwo: jasne
ciemne dubeltowe
słodowe
porter

Lemoniady: cytrynowa
malinowa
kwas owocowy
żórawinowa (wytrawna)
oranżada „Toddy“

Woda sodowa: „Kryniczna“

Kina Apollo i Metropolis

znane ze szczytnego hasła:

z dobrych

najlepsze

z wielkich

największe

swemi doborowemi programami zawsze
przodują i biją rekordy powodzenia

Młodzież akademicka musi
spełnić wielkie zadanie pro-
pagowania zasady oszczęd-
ności na wszelkich odcin-
kach życia gospodarczego.

Najpewniejszą instytucją oszczędnościową
i finansową jest

K. K. O. Miasta Poznania

Złóż swoje oszczędności w

K. K. O. Miasta Poznania

Polecaj wszystkim

K. K. O. Miasta Poznania

**Salon
miarowego obuwia**

*Passaż
Apollo*

H. Guzejko

*Passaż
Apollo*

poleca

wszelkiego rodzaju

obuwie gotowe i na miarę

*PP. Studenci za okazaniem dowodu akade-
mickiego wzgl. legitymacji Bratniej Pomocy
otrzymują 5 procent rabatu.*

ZAKŁADY FOTOGRAFICZNE

TELEFON 36-15

RUBENS

P. K. O. 206 034

**właśc.: Wł. Czarnecki
Poznań - Plac Wolności 4**

Fotografie: artystyczne - portretowe - architektury -
techniczne - reklamowe - foto-montaż
Wytwórnia widokówek bromo-srebrnych.

**MODY MĘSKIE
WEDŁUG NAJNOWSZYCH FASONÓW
J. TOMASZEWSKI**

MISTRZ KRAWIECKI

Praca solidna

ul. Wodna 25, I. ptr.

**Ceny
umiarkowane**

Węgiel

Brykiety

K o k s

o najwyższej zawartości kalorii z naj-
przedniejszych kopalń koncernów
górnoląskich

„Skarboferme” i „Robur”

reprezentacja około 50% produkcji
rocznej

w partjach wagonowych

— poleca —

Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy

Sp. z o. o.

Poznań, Plac Wolności 10

Telefon: 23-77, 37-77

Sprzedaż detaliczna

na stoł. miasto Poznań

i najbliższą okolicę z własnej skład-
nicy kolejowej od **250 kg** wzwyż
franko dom.

**Koks hutniczy „Knurów” do ogrzewań
centralnych**

Na bale i wieczorki
polecam
pierwszorzędne
zespoły muzyczne

Jan Borowiak
Śrem, ulica Farna

Najświeższy repertuar!   Najniższe ceny!
Bliższych informacji udziela Bratnia Pomoc W.S.H.
Poznań, Wały Zygmunta Starego 2/3 - Tel. 26-47

Nowootwarta pracownia fotografii amatorskiej

Telefon 13-63   **J. PUCIŃSKI**   Telefon 13-63

ŚW. MARCIN 70 (w gmachu „Kurjera Poznańskiego“)

UWAGA! Prace amatorskie wykonuje się
w przeciągu 6-ciu godzin. —

POPIERAJCIE FIRMY,

które ogłaszają się
w sprawozdaniu
Bratniej Pomocy W. S. H.

KRĘGLEWSKIEGO
KSIĘGI KONTOWE
KOPERTY
KAJETY

DRUKARNIA NAKLADOWA »KUPCA«

Artur Gustowski

właśc.: Z. Gustowski i S-ka

Poznań, Wielka 10 (dom własny)

Telefon 13-75

=====
Telefon 13-75

Poleca w wykonaniu starannem i szybkim
po cenach konkurencyjnych

wszelkie druki dla Handlu i Przemysłu

jak:

książki

rachunki

brozury

pocztówki

katalogi

koperty

cenniki

asygnaty

prospekty

bloki

listowniki

afisze

i t. d.

PROSIMY ŻAĐAĆ OFERT!

Na sezon gwiazdkowy specjalnie polecamy
kalendarze terminowe z blokami, bloczkami,
kalendarzyki w gustownem wykonaniu w wszel-
kich formatach. © WŁASNA INTROLIGATORNIA

okładka tylna recto czysta

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

25M1/1933

AE00259559